

NORDISKA HISTORIKERMÖTET

GÖTEBORG 8–11 AUGUSTI 2022

*Book of abstracts for the 30th Congress of Nordic Historians,
sorted by submission type and session number*

Version: 5 August 2022

Table of content

Table of content	1
Individual presentations	12
Session 1 R	13
P1 - Too big to survive? The Norwegian reaction to the 1920s banking crisis	14
P2 - The negotiation of the land – interaction and conflict between state and public during the structural transformation of Swedish agriculture 1945-1989	15
P3 - The politics of profits: Profit squeeze and macroeconomic management in Sweden, 1975-1985	16
Session 3 E	17
P6 - Global Archives Online: A new directory of open primary sources for the study of global and colonial history	18
Cancelled: P7 - Scandinavians in The Congo Free State & new approaches to archival studies in colonial history	19
Session 3 F	20
P8 - Stockholm through bloodbath and shift of power in 1519-1524	21
P9 - Att "försökte sig i fremmande land": Svenska kungasöners utlandsresor och lokala dynastiska maktrelationer, 1550-1622	22
Session 3 G	23
P10 - The curse of spatial scale in population statistics and how GIS can help	24
P11 - Text mining commodification: the geography of the Nordic lingonberry rush, 1860-1910	25
Session 3 J	26
P12 - Kvinners medvirkning til norsk ornitologisk kunnskap 1920-1980	27
P13 - Kunskap i rörelse: Kvinnokretsarna inom Nordiskt sommaruniversitet 1971-1993	28
Session 3 K	29
P14 - Kartering för krig och fred – svensk militär landkartografi i början av 1800-talet ur ett nationellt och internationellt perspektiv	30
P15 - Att rita mikrohistoria handlar om hållbarhet: Globala, nationella och lokala villkor att visualisera det förflutna	31
Cancelled: Session 3 L	32
P18 - Writings from Occupied North – Experiences of Occupation and War in Denmark and Norway in the Autobiographical Material Written during World War II	33
P19 - Cold War Cultural Propaganda for the Nordic – Exhibition "Why We Fled" in Sweden and Copenhagen 1960-1961	34
Session 3 M	35
P20 - Fyrtårn for internasjonal skipsfart	36
P21 - Mellan globala och lokala med lastbilar, Några tankar om den ekonomiska och logistiska integrationen I Norden efter andra världskriget	37
Session 3 N	38
P22 - In what respect was the Swedish development a Sonderweg? Equality and lack of equality in Sweden before 1920	39
P23 - The complex Swedish road towards (and away from?) equality	40
Session 4 D	41

P24 - Still trapped in a Scientific Construct? New Perspectives on Feudalism, Fiefs and Vassals and a Focus on Medieval Denmark	42
P25 - Helgon, mirakler och kvinnliga nätverk: Forskningsuppslag från en digital karta över medeltida helgonkult i Sverige och Finland	43
P26 - Legitimitet och legitimering under omvandling för kungliga kvinnor i 1200-talets Norge – en brytningstid?	44
P27 - Hertiginnan Ingeborg Håkansdotter som nordisk unions- grundare: En tanke som ser ut som en händelse	45
Session 4 Q	46
P28 - Koleraepidemier i Norden under 1800-talet. Globala och lokala perspektiv	47
P29 - Träningslandskapet: Anton Santessons försök till reformering av Ling-gymnastiken	48
P30 - Läkarvetenskap, massage, reklam och kvinnligt företagande 1872-1900	49
P31 - Från fattighus till ålderdomshem. Äldrevårdens utveckling i Göteborg decennierna kring 1900	50
P32 - Sjuk och oförmögen till arbete: Svensk folkpension och långtidssjukas försörjning under tidigt 1900-tal	51
Session 4 R	52
P33 - Exploring Polish historical consciousness in the wake of European integration	53
P34 - Using History and Heritage Across Contexts – Expressions of National Identity across The Low Countries and Norway in Black Metal Music	54
P35 - Fennomans and Czech lands. Mutual connections between Finnish and Czech national revival	55
P36 - "What a Horrible Treatment of Christians by the Turks": Philhellenism and Icelandic Discourse on the Greek War of Independence	56
Session 5 H	57
P38 - Globala smaker och lokala varor – att imitera smak, lukt och utseende i 1700-talets Sverige.	58
P39 - Traditionella nyheter – hur ålderdomliga klädvanor kan skapas lokalt utifrån globala moden, Virestad socken 1750-1850.	59
P40 - Smuggling. Illegala globala varor i de nordiska 'periferierna', 1760-1820.	60
Session 5 R	61
P41 - Det svenska folkhemmets nordiska rötter	62
P42 - Kampen mot förflyttningsstrecket – 1900-talets sista rösträttsfråga	63
P43 - Demokrati på köpet? Demokratisynen i svenska föreningshandböcker 1949-2010	64
Session 6 C	65
P44 - Mining legacies and land use conflicts	66
P45 - Sensing Smoke: Boreal Fire in Canada and Scandinavia in the Twentieth Century	67
P46 - Turning points for issues of belonging? A comparison of people's movements against hydroelectric dam projects in Norway and Canada	68
Session 6 E	69
P47 - From Västernorrland to Stockholm and Beyond: Stockholm's Place in Northern European Trade and the Employment of its Dockworkers between 1860 and 1900	70

P48 - The Interaction of Technology, Maritime Trade and Cultural Change to the Sundsvall Region's Economic Boom of the late 19th Century	71
P49 - Global Challenges and Local Encounters: Colonial Port Cities in the First World War	72
P50 - Diaspora worlds – Swedish seafarers in foreign ports, 1920-1939	73
Session 6 G	74
P51 - Hur starkt var det "antisemitiska bakgrundsbruset" i svensk flyktingpolitik under 1930-talet?	75
P52 - Staten, samerna och andra "lösa partier" i mellersta Sverige – en gränslös befolkningskris i kölvattnet av det stora nordiska kriget	76
P53 - 'These children are us'—Historical Perspectives on the Scandinavian IS children born in Syria	77
P54 - Foreigners, immigrants or citizens? A study of swedish migrant policy c.1967-2000	78
Session 6 J	79
P55 - Marginalised Actors of Knowledge: Evidence from India	80
P56 - 'Like a fairy tale from A Thousand and One Nights' - The Orientalists' Congress of 1890 in Stockholm and Christiania	81
P57 - Project presentation: Classifying the Unclassifiable. Ethnicity in Swedish registers and epidemiological knowledge-making, 1950-2020	82
P4 - Asp, fosfor och elefanter: Svenska Tändsticks Aktiebolagets aktiviteter i, och relationer till, Brittiska Indien	83
Session 6 N	84
P58 - "vår ställning som medborgare": Judisk emancipation i Sverige, ca. 1838-1870	85
P59 - Ljus över arvet. Emotionella identiteter, forminnesföreningar och en bildad borgerlighet i Lysekil vid sekelskiftet 1900	86
P60 - Gemensamma begär: nordisk rivalitet vid olympiska vinterspel 1936-1994	87
Session 6 Q	88
P61 - Typography and Politics. From the Global to the Local	89
P62 - Moving Books Around the Baltic Sea, 1750–1850	90
P63 - The presence and absence of books in the early nineteenth-century Turku	91
P64 - Te Deum as a media event in the 18th century Sweden	92
Session 6 R	93
P65 - Offentlige skattelister: En nordisk særegenhet. Den norske historien om dette offentlighetsprinsippet.	94
P66 - Hyresregleringen och partsorganisationerna i Sverige 1942-1978	95
P67 - Kalla krigets militära planering i den svenska välfärdsstaten	96
Session 7 C	97
P68 - Nils Flyg och Sven Olov Lindholm. En komparativ idébiografi.	98
P69 - Ernst Wigforss – den förbannade optimisten	99
P70 - Från terroranfall till terrorismdåd: Den politiska terrorns transformationer i svensk riksdagsdebatt, 1919-1991	100
P71 - Nordiska rikspartiets kvinnliga skribenter i Nordisk Kamp 1956-2003	101
Session 7 E	102
P72 - Den mentala urbaniseringen av Norden ca 1000-1200: exemplen	103

Jomsborg och Kungahälla	
P73 - Att äga fastighet i den tidigmoderna staden	104
P74 - Trade Networks and Town Politicians in 16th Century Scandinavia	105
P75 - The feeble pre-industrial town?	106
P76 - Bourgeois institution-building and donor networks in Stockholm and Gothenburg, 1900-1920s	107
Session 7 F	108
Cancelled: P77 - Sveriges folkmängd och befolkningsgeografi 1550-1600	109
P78 - Självförvaltning och globalisering – Skogsanvändning och tjärtillverkning i 1600-talets Österbotten	110
P80 - Household production and productive capacity in early modern southern Sweden, ca. 1680-1860	111
Session 7 G	112
P81 - Mellem væsener og vaner - En begrebslig og materiel undersøgelse af folketro i Danmark	113
P83 - Väckelse mellan statskyrkhets och separatism - perspektiv på den tidiga frikyrkligheten i Frölunda under 1800-talet	114
P84 - Svenska Israelsmissionens flyktingarbete i Wien och synen på döpta judar, 1938-1941	115
Session 7 H	116
P85 - Silent travellers?: A comparison of early Chinese travellers to Great Britain, Germany, and Sweden, 1756-1842	117
P86 - Sten Bergman och Alfred Russel Wallace: Ornitologi i östra Indonesien och Nya Guinea under senkolonial tid	118
P87 - Mellan stad och hav: Göteborgs navigationsskola	119
P88 - Vetenskapsjournalistik och evolution i svensk och finsk press 1859-1889	120
P89 - Frivilliga rasbiologer: Interaktionen och kunskapscirkulationen mellan Rasbiologiska institutet och den svenska allmänheten under 1920- och 30-talet	121
Session 7 J	122
P90 - Nicolaus Söderman, en berest och erfaren straffånge på tidigt 1800-tal	123
P91 - Learning the Rules of the Game – Status Elevation and Emotional Distress in the Life Description of Pehr Stenberg, 1770-1800	124
P92 - Handelshövdingen: Historien om Olof A Söderberg (1872-1931)	125
P93 - Storpolitik i det individuella ödet. Svenskar i den Stora terrorns Sovjet, 1937-1938	126
Session 7 L	127
Cancelled: P94 - Canal construction – importing global knowledge to Swedish engineering and project management	128
P95 - Global infrastructure, local ecologies: colonialism, skills and materials in railway construction in the late 19th century	129
Cancelled: P96 - A 'Danish Model'? Transnational Networks and Circulation of Danish Agricultural Practices in Bohemia at the Turn of the Century	130
P97 - The Great Leap Offshore: Sino-Norwegian Relations and Petro-Knowledge Transfers, 1976-97	131
Session 7 M	132
P98 - Commemorating the war dead in Sweden 1905-1934: Unknown Soldiers and Naval Seamen	133

P99 - The Nazi Mummy: Mapping the afterlife of a mummified individual from America to Göteborg	134
P100 - Värden att värna: Skydd och förstörelse av kulturarv i Norden under andra världskriget	135
P101 - Turning terrorists into freedom fighters	136
Session 7 P	137
P102 - Perspektiv på lärarrekrytering och lärarutbildning i periferin – Kvinnliga lärare på Island och i norra Sverige cirka 1880 till 1920	138
P103 - Skolan som försöksverkstad: Spridning av internationell kunskap om experimentell undervisning i svenska pedagogiska tidskrifter 1920-1948	139
P104 - Globala undervisningsteknologier på mikronivån: skolplanscher i Lagunda kontrakt, 1860-1900	140
P105 - Digital teknik, historia och historieundervisning	141
Session 8 N	142
P106 - Skiftande regimer: representation, administration och politisk förändring i Sverige, 1540-1810	143
P107 - Frihedsrettighedernes idehistoriske fremkomst i Skandinavien i den sene oplysningsstid	144
P108 - Rojalister och patrioter i svenskt språkbruk 1778-1800. Ett begreppshistoriskt problem	145
Session 8 P	146
P109 - Youth-led global activism in postwar Sweden	147
P110 - From curios stocksavers to proficient investors: Financialisation of youth in Sweden 1985-1994	148
P111 - Entreprenöriell kunskap – Ung Företagsamhet och utvecklingen av synen på barn, ungdomar och entreprenörskap 1980-2020	149
Session 9 D	150
Cancelled: P112 - Democratization and associations: Iceland 1874-1915	151
P113 - Preaching the Gospel of Compromise: Swedish Labor Leaders as Alternative Channels of Diplomacy in the United States	152
P114 - The Icelandic "Women's Day Off" (1975) in Nordic media	153
P115 - "Here, of All Places" – Nordic Welfare Narratives and the 1990s Sterilization Debate in Transnational Perspective	154
Session 9 K	155
P116 - Environmental history in Sweden- a review of what is and a conversation of what lies ahead for the whole of Nordics	156
P117 - Soft values - An americanized and anti-bureaucratic concept to bridge environmental protection and economic growth in Finnish political language during the 1980s	157
P118 - The Early History of Climate Change and Energy Policy in Sweden, 1974-1983	158
P119 - Mare Nostrum? Menneske, havet og utdanning for bærekraftig utvikling	159
Session 9 M	160
P120 - Historia som läromästarinna: En jämförande narrativanalys av Sverigedemokraternas och Dansk Folkepartis historiebruk	161
P121 - Konstruktioner av suer i historieläroböcker	162
P122 - "Helt vanlige menn": Norske møter med den transnasjonale holocaust-diskursen	163

P123 - Musik, minne och Förintelsen i en skandinavisk kontext	164
Session 9 N	165
P124 - The 19th-century international prison reform network and its practical consequences in port towns – Cultural transfer and comparison	166
P125 - "Tjallande" och informerande i svenska fängelser under år 1890–1930: En problematiserande undersökning av ett tabu i fångsamhället	167
P126 - "För den fostran fängelsevistelsen avser att bibringa": Sveriges fångvårdsmannaförbund och utbildningen av fångvårdens personal, 1910–1925	168
Session 9 P	169
P127 - The trans-national origins of critical theory in central Europe between the wars.	170
Cancelled: P128 - " A trial that will benefit the whole of mankind ". Mass BCG vaccinations and the generation of epidemiological knowledge, Finland 1948–80	171
P129 - 'Local' Bodies, 'Global' Health: A Transnational History of Cholera Research in the Global South	172
Thematic sessions	173
Session 1 A	174
S1 - Globalhistoriska narrativ: nordiska perspektiv, och perspektiv på Norden	175
Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history	176
S2 - Nordic climate history – current state and future perspectives	177
Session 1 E	179
S3 - Shifting Boundaries, Making Room: Three Ventures into the Expansion of Girls' Education.	180
Session 1 H + 2 H	182
S4 - Upplysning och nordisk konfessionskultur	183
Session 1 J	185
S5 - Nordisk avindustrialisering, lokala särdrag i en global kontext	186
Session 1 K	187
S6 - Fattigdom i skandinavisk middelalder: Regulering, donasjoner og representasjoner	188
Session 1 L + 2 L	189
S7 - Fideikommiss och godskomplex i nordisk historia	190
Session 1 M	192
S8 - Beyond source criticism: Working with twisted truths	193
Session 1 N	194
S9 - Olaus Magnus – Kartografi, bokhistorie og 1500-talls resepsjon	195
Session 1 P	197
S10 - Maintaining Order, Controlling Crime: Historical Explorations of Nordic Life in Confinement	198
Session 1 Q	200
S11 - Gendered and Emotional Dimensions of Civil-Military Relationships: 19th and 20th Century Scandinavia	201
Session 2 E	202
S12 - Minoriteter förhandlar om sin historia	203
Session 2 F	205

S13 - Negotiating Britishness and Norwegianness: Landscapes, Local identities, and International Connections	206
Session 2 J	208
S14 - What is new about New Diplomatic History in Sweden?	209
Session 2 M	211
S15 - Exploring Nordic information flows. Text reuse in the Swedish-language press in Sweden and Finland during the long nineteenth century	212
Session 2 N	213
S16 - Witchcraft, Court Records, and the Voices of Women: Local and Global	214
Session 2 P	216
S17 - Intoxication in the Nordic countries: Politics and expertise in the 20th century	217
Session 2 Q	218
S18 - Two hundred years of savings banking in Scandinavia: What is left of a long tradition of more-than-for-profit banking?	219
Session 2 R	221
S21 - The radical right and the new state	222
Session 3 C	223
S19 - Historieundervisning i högskolan II: Vad vill historikerna med historielärarutbildningen?	224
Session 3 D	225
S20 - Intelligence and democracy – global and local challenges from the Cold War to the present	226
Session 3 H	228
S22 - Hidden threads - researching cotton in Scandinavia before the Industrial Era	229
Session 4 B	230
S23 - Fra skandinavisme til nordisme – pan-nasjonale linjer i nordisk historie	231
Cancelled: Session 4 C	233
S24 - History and Nation Branding in the Nordic Region	234
Session 4 E	236
S25 - Statsformering och skriv- och räknepraktiker i det tidigmoderna Norden	237
Session 4 F + 5 F	238
S26 - Nordiska välfärdsstäder i en föränderlig värld. Stadsliv, gemenskap och konflikt, c. 1850–2020	239
Session 4 G	241
S27 - Nordic LGBT+ Activism in the Twentieth Century	242
Session 4 H	244
S28 - What is public history in the Nordic context?	245
Session 4 J	246
S29 - The war in Afghanistan – the history of a local war with global consequences	247
Session 4 K	248
S30 - Exploring retrospection, memories and nostalgia in the digital age	249
Session 4 L	250

S31 - Local conflicts and transnational dynamics of crisis and conflict around 1900	251
Session 4 M	253
S32 - Livscykel-perspektiv som metod och teori i programmet Den glömda flottan, c 1450-1850	254
Session 4 N	255
S33 - Det kulturella minnet av naturresursutvinning i Nordiska Arktis – processer över tid och rum	256
Session 4 P	258
S34 - Mikrohistorie – eit fruktbart bindeledd mellom lokal- og globalhistorie?	259
Session 5 E	261
S35 - Dödligt våld i 1600-talets Norden	262
Session 5 G	263
S36 - Global knowledge crossing local boundaries: Transnational perspectives in the history of education	264
Session 5 J	265
S37 - Transatlantiska idéutbyten, 1840-1920: Folkstyre, Progressivism, Imperialism	266
Session 5 K	267
S38 - Kingdoms and Grand Duchies as substructures in Scandinavian Realms: analyzing the early modern princely power	268
Session 5 M	269
S39 - Indigenous people in the Christian peripheries: terminology and methodology	270
Session 5 N	272
S40 - Screw, Brew and Build - Local cooperation and attempts to form global cartels	273
Session 5 P	274
S41 - Privacies of Early Modern Life	275
Session 6 B	276
S42 - Military Conflict and Trade in the Baltic, 1600-1815	277
Session 6 F	278
S43 - Kundskabsinstitutioner i velfærdssamfundet: Universitetshistorisk forskning i forandring	279
Session 6 H	281
S44 - Conceptualizing the Grand Duchy of Finland within the Russian Empire	282
Session 6 K	284
S45 - Nordic Media Histories of Propaganda and Persuasion: Transnational Perspectives	285
Session 6 L	287
S46 - Kinship, Law, Economy and Succession on Family Farms in the Nordic Countries	288
Session 6 M	289
S47 - “Body, Mind and Society: Models of Nordic Psychiatry in the 20th century”	290
Session 6 P	291
S48 - Vad var privat i 1700-talets Danmark och Sverige?	292

Session 7 A	293
S49 - More than a space for female labour – the early modern Nordic household revisited	294
Session 7 B	296
S50 - Att studera vattnets historia – teoretiska perspektiv, metoder och källmaterial	297
Session 7 D	298
S51 - Ambivalenta möten – om rörlighet, reglering och försörjning	299
Session 7 K	300
S52 - 'Dinner diplomacy' from the eighteenth to the twentieth centuries	301
Session 7 N	303
Filmens Göteborg: Om rörliga bilder som visuellt kulturarv och historiskt källmaterial	304
Session 8 B	305
S53 - Nordic-American histories: transatlantic trade and settler colonialism	306
Session 8 C	307
S54 - Min(d)ing New Connections: How to Approach Letters and Handwritten Relations as Big Data?	308
Session 8 F	309
S55 - Turism - global, nationell, regional, lokal	310
Session 8 J	311
S56 - Skolelevers möten med värdeladdad historia: nationella och internationella perspektiv	312
Session 8 K	313
S57 - Diplomacy of an Empire. Alternative Agents in Seventeenth-Century Sweden	314
Session 8 L + 9 L	315
S58 - Dødelige drømmer - Globale problemer og lokale praksiser. Gift i nære og fjerne relasjoner.	316
Session 9 A	317
S59 - Konsulene, misjonærerne og utenriksrelasjonene i unionstiden 1814-1905	318
Session 9 B	320
S60 - Nordic-American histories: ethnic identity and borderland experiences	321
Session 9 C	322
S61 - Scandinavian Global History in The Prize Papers c. 1650-1820	323
Session 9 E	324
S62 - Nord i verden	325
Session 9 F	326
S63 - Translocal use and transformations of home ideals: migrant, missionary and humanitarian experiences 1920-1980	327
Session 9 G	329
S64 - Helgon utan kyrka. De nordiska helgonkungarna 1400-1800.	330
Session 9 J	331
S65 - Beyond the Scandinavian Peninsula: Cultural, economic and religious relations between Scandinavia and Pomerania, northern Poland	332

and Prussia	
Roundtable discussions	333
Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history	334
R1 - Nordic climate history – current state and future perspectives: Challenges and opportunities	335
Session 1 C	336
R2 - How is the digital revolution challenging historical research?	337
Session 1 D	338
R3 - Panel 1: The infrastructure of antisemitism in the Nordic countries: Organizations, publications, impact	339
Session 1 F	340
R4 - The significance of the postwar triangular cultural circuit for our contemporary world	341
Session 1 G	342
R5 - Nordisk kunskapshistoria under 2020-talet	343
Session 2 A	344
R6 - A Nordic model? Nordic approaches to development aid, 1945–2022: differences and correlations	345
Session 2 C	346
R7 - Historieundervisning i högskolan I: Hur kan vi utveckla historielärande i högre utbildning?	347
Session 2 D	348
R8 - Panel 2: The antisemitic imagination in the Nordic countries: Perceptions, manifestations, reactions	349
Session 2 G	350
R9 - Health and Society in early modern Sweden	351
Session 2 K	352
R10 - Methodologies of Knowledge and Ignorance: Connecting Global, Transnational, and Local Epistemic Hierarchies	353
Session 3 A	354
R11 - En ny nordisk globalhistorie?	355
Session 4 A	356
R12 - Att publicera historievetenskap på Nordens språk: svenska, norska, danska och finska historiska tidskrifter möts	357
Session 5 A	358
R13 - HISTORIKERNS ROLLER IDAG OCH IMORGON	359
Session 5 B	360
R14 - Vad är en kvinna? Kategorin "kvinnor" i 2020-talets genushistoriska forskning	361
Session 5 C	362
R15 - How (Not) to Teach Digital History	363
Session 5 D	364
R16 - Oral History in the Nordic Countries: Past, Present and Future.	365
Session 5 L	366
R17 - Regional experiences and global repercussions. Comparative perspectives on the establishment and consequences of 18th century Nordic press freedoms	367
Session 5 Q	368

R18 - Nordic and European histories of civil defence: Sociotechnical imaginaries of survival and preparedness	369
Session 6 A	370
R19 - Nordics in Motion: Transimperial Spaces and Global Experiences of Nordic Colonialism	371
Session 6 D	373
R20 - Moravian travelling in 18th century Scandinavia: Transcending corporeal and spiritual borders.	374
Session 8 A	375
R21 - Scandinavian Journal of History in a changing international publishing environment	376
Session 8 D	377
R22 - Gränsöverskridande vardagspraxis i Öresundsregionen under 1800- och 1900-talen	378
Session 8 E	379
R23 - När historiska händelser får samtidens uppmärksamhet - historikerns roll och relationer till brukare och journalister	380
Session 8 G	381
R24 - Grå reformer, gröna drömmar? Omregleringen i Sverige, 1988-1991	382
Session 8 H	383
R25 - Lokale bedrifter i et globalt næringsliv	384
Session 8 M	385
R26 - Den finlandssvenska antifascismen som etnisk självhävdelse	386
Session 9 H	387
R27 - '...making disciples of all nations'. A global message from the wilderness of Lappmarken.	388

Individual presentations

Session 1 R

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 R

When: 2022-08-08, 12:30 - 13:00, Where: J442

P1 - Too big to survive? The Norwegian reaction to the 1920s banking crisis

Knut Søgner¹

¹ BI Norwegian Business School

Did Norway willingly cut down its own business elites in the 1920s? During the banking crisis, Norway's two largest banks ceased to exist. Both of them had roots in early nineteenth century private banking, and they represented important Norwegian capitalist families as shareholders, managers and lenders. As joint-stock companies, evidence that family members of shareholders had had easier access to loans did not go down well with the investigators.

The two banks were not necessarily doomed, though. The particular Norwegian reaction to the emerging international banking crisis in the early 1920s was a hastily written law that demanded banks in a certain situation to be placed under the administration of the National Bank of Norway. Thus the two largest banks had to seek protection under the National Bank well before they were insolvent. The Norwegian business elite – led by former prime minister Christian Michelsen – fought against the law, arguing that once banks came under administration they were doomed. Sweden and Denmark made other choices to meet their own grave banking crises, and seemingly had a much stronger banking sector to deal with the many individual business problems at the time. In Sweden, banks consolidated businesses, in Norway a lot of companies were sold to foreign interests. The loss of these two banks were of possible great consequence for the structure of the Norwegian business.

The paper discusses the thesis put forward by Norwegian historian Francis Sejersted that Norway was characterized by skepticism toward big corporations, and highlights the different reactions the Scandinavian countries met the banking crises that followed the same international economic crisis.

When: 2022-08-08, 13:00 - 13:30, Where: J442

P2 - The negotiation of the land - interaction and conflict between state and public during the structural transformation of Swedish agriculture 1945-1989

Anna R. Locke¹

¹ University of Gothenburg

After the Second World War, the biggest structural transformation of Swedish agriculture in history took place. Between 1945 and 1999 the number of farms in Sweden decreased by 73 %, a change that can be seen in most western countries at this time, resulting in fewer, but larger farms, operated solely by the farm family and new technology.

In Sweden, the change was initiated by farmers, but also by the state. In 1947 a major policy program for agriculture was accepted by a broad political majority. The aim of the program was to restructure and make farming more efficient. In order to achieve this, regional state agencies called county agricultural boards were installed and put in to operation. Their main task were to execute the policy program by educating established farmers, admitting loans for farm development and by approving land acquisitions. No farmland were to be sold outside the immediate family without the board's permission.

The implementation of land acquisition laws led to conflict between the state and the public who strived to buy and sell farmland. In this paper, where I present the main results of my dissertation, these conflicts are studied thorough appealed applications for land acquisition. In 1950 approximately 13 % of the applications were appealed, but in 1988 as many as 54 % lead to an appeal. During the same period the organization and structure of the county agricultural boards were incorporated and established as a part of agricultural policy and structural change. By analyzing the argumentation in the appeals, as well as policy documents, I discuss how different ideological ideas were used in the conflicts, why the family played such a big part in forming the policies and how the interaction between state and public affected the restructuring of the rural future.

When: 2022-08-08, 13:30 - 14:00, Where: J442

P3 - The politics of profits: Profit squeeze and macroeconomic management in Sweden, 1975-1985

Erik Bengtsson¹

¹ Lunds universitet

In the late 1970s, the Swedish economy faced a profit squeeze which threatened to hamper investments and, by extension, jobs creation. Economic policy makers reacted and attempted in various ways – incomes policy, devaluations, tax reforms – to bolster profits. This paper investigates “the politics of profits”: how politicians, including those from a professed labour party, act to cut real incomes of their electorate in order to pump up profits (thereby helping the economy in the medium and longer run). How did Swedish politicians act to convince Swedes, the electorate, that a pro-capital shift of incomes was needed? How were various policy measures motivated and how was the debate on profits related to the ongoing revision of macroeconomic paradigms which took place after the oil crisis of 1973? This explorative paper will give a new view of Swedish policy shifts in the 1970s, from the vantage points of profitability and the need for profits and investments. The study is based on three sources, all covering the years 1975 to 1985: the macroeconomic analyses presented in the yearly budgets, produced by the Ministry of Finance and the National Institute of Economic Research (Konjunkturinstitutet); the yearly reports of the SNS economic council; and the media coverage of and debate on labour costs and profits in the *Dagens Nyheter* daily newspaper. The study of the “politics of profits” contributes to our understanding of the macroeconomic shifts since the 1970s and to the political economy of the distribution of income.

Session 3 E

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 E

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J431

P6 - Global Archives Online: A new directory of open primary sources for the study of global and colonial history

Stefan Amirell¹ , Birgit Tremml-Werner¹

¹ Linnéuniversitetet

Global Archives Online (www.globalarchivesonline.com) is tool launched in 2022 to locate and find open, digitally available primary sources for historical research on colonial and global history from the fifteenth to the twenty-first century. It provides students and researchers anywhere in the world with an overview of major digital collections of sources, including published sources, digitized archival material, maps, images and audio-visual material, including “born-digital” sources. In addition to an efficient internal search function and metadata, Global Archives Online offers expertise on how to use the various archives and on research methodology as well as a blog in which researchers share their experiences with and advice on some of the resources.

Global Archives Online is managed by the Research Cluster on Colonial Connections and Comparisons at the Linnaeus University Centre for Concurrences in Colonial and Postcolonial Studies and is financed by the vice-chancellor of Linnaeus University.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J431

Cancelled: P7 - Scandinavians in The Congo Free State & new approaches to archival studies in colonial history

Sine Maria Vinther¹

¹ Roskilde University

Thousands of Scandinavians volunteered in the Congo Free State army Force Publique of the Belgian King Leopold II between 1885 and 1908, when the Congo Free State was the king's private property. Under Leopold's rule, approximately 5-8 million native Congolese perished. Joseph Conrad famously captures the colonial brutality in *The Heart of Darkness*, and sources reveal that the levels of atrocity were far from fictional. I explore what factors led Scandinavians to participate in the murder, mistreatment, and enslavement of the Congolese natives. The project's sources include diaries, travelogues, memoirs, etc., all by Europeans. The Congolese natives did not have any written language in the late 1800, which creates a classic problem in writing colonial history; the lack of native/marginalized voices. New archival research seeks to create methodological approaches that give voice to the marginalized in history. This calls for discussion of these new perspectives, e.g.: Ann Laura Stoler proposes working "along the grain" to discover the gaps in archives, whereas Joan Schwartz and Terry Cook work with the (de)construction of archives, they advocate going "against the grain" in archives to find the marginalized voices that are otherwise not present. Rodney Carter's contribution is called "listen for silence"; advocating that archivists' unique knowledge of records enables them to read them against the grain, thus pointing out silences and detecting the presence of marginalized people in records formed by powerful groups. This presentation will discuss how these critical approaches to the archive raise methodological questions for the processing of sources in my project on Scandinavians in the Force Publique army in the Congo Free State.

Session 3 F

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 F

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J439

P8 - Stockholm through bloodbath and shift of power in 1519-1524

Sofia Gustafsson¹

¹ Linköpings universitet

Stockholm was in the beginning of the fifteenth century the main centre of the Swedish kingdom. The city had an extensive self-rule in the late middle ages, and a significant political, economic and military strength in the kingdom. But times were changing, and this strength came to be challenged in the period of serious political turmoil in 1519-1524. In this paper, I will discuss some of the most important events from the perspective of Stockholm. This period has since the sixteenth century had a prominent role in the national history-writing of Sweden, including Stockholm bloodbath and the coronation of Gustav Vasa as king. The reconstruction of events was highly controlled by the king and his allies, and while Gustav Vasa went down in history as a Swedish saviour, the Danish king Kristian II has been called "Kristian Tyrann" in Sweden. By taking the perspective of the city of Stockholm, the description of events in previous history-writing can be questioned. For example, my study of the bloodbath has revealed that there was a distinct logic, based on officeholding, behind which burghers were executed or not in the bloodbath. After the bloodbath, Stockholm strongly defended Kristian against Gustav Vasa.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J439

P9 - Att "försökie sig i fremmande land": Svenska kungasöners utlandsresor och lokala dynastiska maktrelationer, 1550-1622

Alexander Isacsson¹

¹ Örebro university

Vintern 1617 begav sig hertig Karl Filip ut på en bildningsresa genom Europa och några år senare följde han med sin bror Gustav II Adolf på ett fältåtg i Livland. Dessa två långväga utlandsresor står i kontrast till vad som utspelade sig ungefär ett decennium tidigare när Karl Filips kusin, hertig Johan av Östergötland, ville bege sig ut i Europa. Trots att Johan vid upprepade tillfällen bad sin farbror Karl IX om tillåtelse att "försökie sig i fremmande land" företog hertigen aldrig en längre utlandsresa i sin ungdom. I befintlig forskning förklaras Johans uteblivna resa av Karl IX:s vilja att kontrollera sin brorson som efter Sigismunds avsättning stod närmast i tronföljden men sade upp sin successionsrätt till förmån för hertig Karl och hans arvingar. Genom att närmare studera hur de olika resorna diskuterades samt genom att placera diskussionerna av utlandsresorna i en vidare kontext av utbildningsresor, hertiglig identifikation och dynastibildning kan denna förklaring nyanseras. Brev och förhandlingar som berör utlandsresornas vara eller icke vara visar att inomdynastiska maktförhållanden var betydelsefulla, men att kontroll som bevekelsegrund inte fångar komplexiteten i relationen mellan kung och hertig. Denna presentation belyser hur lokala förhållanden såsom hertiglig identifikation, genusförhållanden och dynastibildningsprocesser nyanserar förståelsen för varför Karl Filip reste och Johan stannade hemma. I förlängningen visar analysen av furstliga utlandsresor hur dynastiska förhållanden hemma vid satte ramar för en furstes transnationalitet. Utlandsresorna blir på så sätt intressanta utifrån vad de kan avslöja om lokala dynastiska maktstrukturer.

Session 3 G

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 G

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J444

P10 - The curse of spatial scale in population statistics and how GIS can help

Antti Häkkinen¹

¹ University of Eastern Finland

Ecological fallacy is a common statistical problem that arises from aggregation of data into larger units. When many local features are combined, they may create seemingly co-occurring phenomena. These can easily be interpreted as indicators of causal relationship.

One common subset of ecological fallacy is the modifiable areal unit problem (MAUP). This refers to the fact that areal units can and will change arbitrarily, which renders statistics incompatible. MAUP is a classic and well-known problem in the context of spatial sciences, but it is rarely discussed in historical studies. Quantitative studies of the past often require the use of administrative units as statistical units. Such comparisons across time and space are especially common in studies of demographical and economic history. The fact that administrative units differ from one another already creates several problems for the reliability. Not only can they change diachronically, but they can also have radically different sizes and shapes depending on country and various geographic factors. Historians tend to deal with these problems either by ignoring them or by excluding mutating areal units from their analyses.

More fine-grained spatial analysis reduces the effects of spatial scale, however. Typically, there are not enough ready-made data available, so solutions to such problems require vast amounts of work. Another approach used in Historical GIS research is to compensate for the changing boundaries by estimating the amount of population shifted in border changes by using spatial analysis techniques. I chose the former approach studying the spatial segregation of ethnic groups in Vyborg. I have been able to locate populations down to the level of cadaster plots, which has helped to avoid the problems of changing district boundaries.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J444

P11 - Text mining commodification: the geography of the Nordic lingonberry rush, 1860-1910

Matti La Mela¹

¹ Uppsala University

The paper examines the process of commodification of nature by analysing digitised historical newspaper articles about a particular natural resource, the lingonberry. In the 1870s, a “lingonberry rush” developed in Scandinavia due to a demand of wild berries in Western Europe. In Finland, the news about the berry exports from Sweden were followed, which resulted into debates about the economic potential of the wild berries, and generated small-scale industrial ventures and state-supported projects for studying berry markets and export conditions abroad. This paper studies what happened to the lingonberry in this process. It analyses both the content and the geographic information in newspaper articles about lingonberries in the late nineteenth century. The paper uses a research corpus which contains articles about berries and berry picking published in the Finnish newspapers between 1860 and 1910. The articles are classified according to their content by highlighting those that discuss berries in an economic-industrial context. Also, the geographic named entities have been identified previously in the texts with a method of named-entity recognition. The paper examines changes in the content and geography of the news articles, and shows how a discourse about the lingonberry as a commodity emerged: instead of appearing as a contextual element part of the local news, the geography and the discourse about the resource expanded to describe exports and export destinations in Scandinavia and Germany, and to include industrial visions about the use of the berries. With its analysis, the paper contributes to our understanding about the history of the use and the access to non-timber natural resources, and the study of commodification with geographical text analysis.

Session 3 J

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 J

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J411

P12 - Kvinners medvirkning til norsk ornitologisk kunnskap 1920-1980

Ann Elisabeth Laksfoss Cardozo¹

¹ Universitetet i Stavanger, Norge

Kvinners medvirkning til norsk ornitologisk kunnskap (1920-1980)

Ornitologi har tradisjonelt vært mannsdominert. Mannlige ansatte ved naturhistoriske museer spilte en sentral rolle i ornitologisk kunnskapsutvikling. I presentasjonen diskuteres kvinners bidrag til ornitologisk kunnskap i Norge mellom 1920-1980. Disse har tidligere vært undervurdert og oversett.

I presentasjonen kontekstualiseres ornitologisk kunnskap både lokalt, nasjonalt og globalt i et kjønnsperspektiv. Hva gav status? Hvem minnes og hvem glemmes? Erfaringene til kvinnelige fuglekikkere og ornitologer diskuteres, og deres bidrag som ornitologer, foreningsmedlemmer, ringmerkere, forfattere og fuglepleiere belyses.

På 1880-tallet var det populært å pynte seg med fuglefjær på hatter, kjoler og kåper. Denne moten, mat-auk, skuddpremier og samlemani (både privat og blant museene), førte til nedgang i bestander og utrydning av fuglearter. Som igjen førte til organisert innsats for å beskytte dem, gjennom fugleorganisasjoner som drev holdningskampanjer, begrenset jakt og fredet områder. Kvinner i USA og England engasjerte seg i fuglevernorganisasjoner (*Audubon* og *The Royal Society for the Protection of Birds*) allerede fra 1880-tallet. Göteborg fikk sitt eget *Sällskap till små-fåglarnas Väl* allerede i 1869, *Majföreningen till småfåglars skydd* i 1870 (Haraldsson, 1987) og en egen ornitologisk forening kom i 1945 (SOF). I Danmark ble ornitologisk forening dannet i 1906 (DOF), med flere kvinnelige medlemmer.

Situasjonen i Norge var annerledes. I Norsk ornithologisk forening (NOF) (1921-1936) var det tre kvinner blant 200 medlemmer. Da Norsk ornitologisk forening gjenoppstod i 1957, var det også få kvinner med. Selv om enkelte kvinner som studerte biologi på 1950-tallet spesialiserte seg i ornitologi ved universitetet i Oslo.

Presentasjonen setter fokus på hvem som formidler og viderefører ornitologisk kunnskap lokalt i foreninger, på naturhistoriske museer, nasjonalt på universitetene og internasjonalt. Jeg reflekterer over kunnskapshierarkier og hvordan kunnskapsfeltet har utviklet seg over tid, gjennom å synliggjøre frivillige ornitologer med et spesielt blikk på kvinner i historiefortellingen.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J411

P13 - Kunskap i rörelse: Kvinnokretsarna inom Nordiskt sommaruniversitet 1971-1993

Johanna Sjöstedt¹

¹ Karlstads universitet

Mitt paper analyserar Nordiskt sommaruniversitet (NSU) som en alternativ arena för kunskapsproduktion och cirkulation med särskilt fokus på de nordiska kvinnorörelserna mellan åren 1971-1993. NSU föddes i kölvattnet av andra världskriget och är en självständig, migrerande, nordisk och sedermera även baltisk arena för diskussioner i skärningspunkt mellan forskning och samhälle. Under 1960- och 1970-talen påverkades NSU av de nya sociala rörelserna (Ekelund 2017). I en rad självbiografiska texter som publicerats det senaste decenniet av personer aktiva i organisationen under denna period omnämns NSU som en viktig plattform för utvecklingen av nya ämnen och teoretiska perspektiv (Enquist Källgren 2020; Palmadottir & Sjöstedt 2021). Hittills saknas dock forskning om organisationen. I mitt paper analyserar jag NSU som en alternativ arena för kunskapscirkulation utifrån de sk. kvinnokretsarna, där den "nya kvinnorörelsen" var representerad. Jag undersöker deras verksamhet med fokus på dess vetenskapliga innehåll och kretsarnas sociala dimensioner. Vad präglade kretsarnas verksamhet i form av deltagares sammansättning, organisationssätt och teoretiska inspirationskällor? Under den period som analyseras var verksamheten i NSU organiserad i lokalavdelningar över hela Norden som möttes regelbundet året runt, genom mindre konferenser under vintern för de enskilda kretsarna, samt i en stor gemensam veckolång sommarsession som samlade flera hundra deltagare från Norden och andra länder. Hur kan vi utifrån exemplet NSU förstå platsens betydelse för kunskapsproduktion och cirkulation? Hur kan vi utifrån NSU analysera kopplingen mellan det lokala och det globala i en nordisk kontext? Analysen tar sin utgångspunkt i material från Nordiskt sommaruniversitets (NSU) arkiv vid Riksarkivet i Köpenhamn, den isländska kvinnorörelsens arkiv vid Riksarkivet i Reykjavik, samt i material publicerat av NSU, bland dem den vetenskapliga tidskriften *Nordisk forum* och bulletinen "Information fra NSU".

Session 3 K

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 K

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J412

P14 - Kartering för krig och fred - svensk militär landkartografi i början av 1800-talet ur ett nationellt och internationellt perspektiv

Maria Gussarsson¹

¹ Försvarshögskolan

1805 upprättades i Sverige en militär topografisk kår, Fältmätningsskåren. Syftet med den var att förse krigsmakten, men också det civila samhället, med kartor över riket. Den nya organisationen var resultatet av militära, men också civila behov. I upplysningens spår gjordes omfattande arbeten för att kunna återge jordens exakta form och den vetenskapliga utvecklingen möjliggjorde mer precisa mätningar än tidigare. En ny typ av krigföring, med rörliga och utspridda förband och ett fundamentalt beroende av en fungerande logistik, innebar att behovet av kartor ökade inom krigsmakten. En ökad handel ställde nya krav på landets infrastruktur, vilken därmed måste både byggas ut och återges i kartform. Jordbruks reformer hade varit omöjliga utan kartor. Likaså var kartor en nödvändighet för att med exakthet fastställa rikets gränser och de var en stark symbol för den framväxande nationalismen. Det handlade kort sagt alltså om att få överblick över och gestalta riket för att möjliggöra nationens enande, utveckling och försvar. För den ekonomiska karteringsverksamheten fanns sedan 1600-talet Lantmäteriet, men nu valde man alltså att skapa en helt ny – militär – organisation för att få ansvar för den övergripande karteringen av riket. Detta berodde dels på att verksamheten delvis var känslig och krävde militär sekretess, del på att det krävde en specifik kompetens för att ta fram militära kartor.

Men Fältmätningsskåren, och från 1811 dess efterföljare Fältmätningsbrigaden, kan också ses ur ett internationellt perspektiv. Nationell kartering och topografiska kårer var långt ifrån ett svenskt unikum. Tvärtom, från svenska håll hämtade man kunskap och inspiration från utlandet – framför allt från Frankrike och senare Preussen. Dessutom genomfördes ett antal internationella karteringsprojekt.

Kartor kan med andra ord fylla såväl nationella som internationella behov och intressen, och det finns tydliga kopplingar här emellan. I denna presentation kommer Fältmätningsskårens/-brigadens karteringsarbete att diskuteras ur dessa två perspektiv.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J412

P15 - Att rita mikrohistoria handlar om hållbarhet: Globala, nationella och lokala villkor att visualisera det förflutna

Karl Vesterberg¹

¹ Historiska institutionen, Lunds Universitet

Akademiska historiker ritar sällan det förflutna. Utöver användningen av topografiska kartor som ett sätt att analysera och illustrera rumsliga mönster och samband så har ritbordet, i alla fall sedan professionaliseringen av historievetenskapen under 1800-talet, haft en begränsad roll i historikerns verktygslåda. Samtidigt har "rumsliga vändningen" och digital informationsteknik bidragit till ett utvecklat inomvetenskapligt intresse för och användning av kartor, som tillämpats på en global nivå för att visualisera historiska nätverk, förbindelser och kulturella sammanflätningar.

Utvecklingen resulterar dock i flera följdfrågor. Vad innebär det för historikern att rita en karta? Hur avgränsar kartritandet det förflutna och hur påverkar det förflutna ritandet? Historieteoretikern Paul Ricoeur beskrev historieskapande som en "operation" varigenom alla delar av skapandet, från vittnesmål i det förflutna till metod och berättelse i nuet, alltid är närvarande i den historiografiska produkten. Vilka personer och händelser inkluderas av målsättningen att rita och vilka exkluderas? Hur varierar dessa villkor över tid, exempelvis med anledning av tekniska innovationer, eller mer övergripande som en följd av kulturella förändringar?

Syftet med detta paper är att presentera avhandlingsprojektet: *Visual Microhistory: Journeys to the historical spaces of Gothenburg in the 18th century*, som bedrivs av presentatören vid Historiska institutionen, Lunds universitet. Målsättningen med projektet är att utveckla *visuell mikrohistoria* som ett metodologiskt perspektiv för att studera de historiska villkoren att rita det förflutna. Projektet är experimentellt och utgår från Göteborg som historisk kontext för att undersöka hur förutsättningarna att rita staden formas i gränslandet mellan det lokala, nationella och globala. Inspirerat av Michel Serres teori om "naturkontrakt" betraktas dessa villkor som en pågående förhandling av ett kontrakt med naturen, som även idag, inte är signerat. I detta föredrag argumenterar presentatören med fokus på kartor att förutsättningarna att som historiker rita staden under början av 1700-talet villkoras av ett förändrat förhållande till naturen i det tidigmoderna samhället.

Cancelled:

~~Session 3 L~~

~~2022-08-08~~

~~16:30 - 17:30~~

~~Session 3 L~~

Cancelled: When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J415

~~P18 - Writings from Occupied North - Experiences of Occupation and War in Denmark and Norway in the Autobiographical Material Written during World War II~~

Anna-Leena Perämäki¹

¹ Department of Cultural History, University of Turku

Germany invaded Denmark and Norway in April 1940, and they were under the German power until May 1945, nearly the whole Second World War. This paper offers one view to the war experiences in Norway and Denmark through the autobiographical material, diaries and letters. In the focus are a couple of individual cases that open a window also to the more general war experiences in the German-occupied Nordic countries. The main research question is: How did the Norwegians and the Danes experience the time of occupation? I analyze the ways they wrote about it in their diaries and letters, as their own experience and as a part of their personal life.

The experiences were influenced by different positions in relation to the occupiers: the ones who adapted themselves to the situation, the collaborators, the resistance, the minorities (as the Jews). In this paper, based on my newly started post-doctoral research project, I bring up some of the diaries and letters written by these people who faced the war from different positions. From Norway, I talk about the wartime experiences in Norway in the diary of Austrian-born Jewish woman Ruth Maier (1920–1942). From Denmark, I analyse the war experiences of a sailor Kim Malthe-Bruun (1923–1945) in his diary and letters from the years 1941–1945, where he writes about his activities in the Danish resistance movement. Maier's and Malthe-Bruun's texts have been published, but as one of the sources for the paper will possibly be some unpublished diary or letter collection as well, for example the wartime diary of a Norwegian woman Solveig Heide Eggan.

The cultural historical research of the occupation experiences presented in this paper helps to understand the national identity in Norway and Denmark. It has thus social impact and relevance also in the understanding of today's Nordic Countries.

Cancelled: When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J415

~~P19 - Cold War Cultural Propaganda for the Nordic - Exhibition "Why We Fled" in Sweden and Copenhagen 1960-1961~~

Pauli Heikkilä¹

¹ University of Helsinki

The global Cold War confrontation was relatively mild in Nordic countries. Constant reminders of the Iron Curtain were the political refugees from the Baltic states and their efforts to liberate their home-countries from the Soviet occupation. Nearly 80'000 Estonians had fled to the West at the end of World War II and half of them found home in Sweden. Estonians were here by far the biggest emigrant group; Latvians comprised only of a few thousand refugees. Cooperation among Eastern Europeans developed quickly. Assembly of Captive European Nations (ACEN) was founded in New York in September 1954 to coordinate their efforts towards Western governments. My recent monograph, *Estonia as a Captive Nation* (Brill Schöningh 2021), tells its story from the perspective of one of the member groups. My presentation focuses on their activities in the Nordic countries.

The ACEN pretended to be an independent organization but received funding from the American intelligence network. With this external money, the ACEN could establish a network of offices around the world, such as in Stockholm and an individual representative in Copenhagen. Another major effort was the exhibition "Soviet Empire 1917-1957", which started the global tour in New York in January 1958 and eventually reached also the Nordic countries. It was shown in nine Swedish towns and in Copenhagen in May 1960-May 1961. Estonians as organizers weren't satisfied with the posters and updated them with current and local information. Consequently, the title of the exhibition was changed to "Why we fled" (Därfor flydde vi). The exhibition was celebrated within the ACEN as an extraordinary success of anti-communist activity in Sweden. However, the reception in Swedish newspapers was less enthusiastic. The reports usually repeated the information of the organizers, and the sporadic comments were usually limited to the Baltic states, rather than Central Eastern Europe.

Session 3 M

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 M

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J303

P20 - Fyrtårn for internasjonal skipsfart

Finn Erhard Johannessen¹

¹ Universitetet i Oslo, institutt for arkeologi, konservering og historie

Rett utenfor Gøteborg går skipsruten fra Nordsjøen til Østersjøen, Nord-Europas viktigste. Allerede i 1560-årene ble det anlagt fyrtårn her, og i 1723 ble det bygget to fyrtårn utenfor Lindesnes på sørspissen av Norge som hørte til denne skipsruten. Disse fyrtårnene ble bygget av en privatperson som hadde privilegier og krevde opp avgifter fra skipene som passerte, slik også de to andre fyrtårnene som fantes i Norge ble drevet. I økonomifaget har fyrtårn vært regnet som kollektive goder som ikke har vært egnet for privat drift fordi det vil være vanskelig å kreve inn avgifter for et gode som alle kan bruke uhindret. Dette er en oppfatning som har vært utfordret av økonomen Ronald Coase som har vist at engelske fyrtårn ble drevet av privatpersoner. Men det har vært innvendt at staten likevel spilte en viktig rolle ved å gi privilegier og kreve inn avgifter for eieren av fyrtårnet på tollstasjonene. Den internasjonale trafikken gjennom Kattegat og Øresund betyddet innebar i tillegg at den dansk-norske staten ble involvert i forhandlinger med fremmede makter om avgiftene. Mitt foredrag vil dreie seg om hvilken rolle privatpersoner og staten spilte i driften av fyrtårnene i Norge og Danmark, og hvordan statens overtakelse av fyrtårnene på slutten av 1700-tallet kan forklares.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J303

P21 - Mellan globala och lokala med lastbilar, Några tankar om den ekonomiska och logistiska integrationen i Norden efter andra världskriget

Ilikka Nummela¹

¹ Jyväskylän yliopisto

Mellan globala och lokala med lastbilar, Några tankar om den ekonomiska och logistiska integrationen i Norden efter andra världskriget

Ilikka Nummelajyväskylän yliopistoHandeln, industrin och samhällen har genom alla tider behövd trafiksektor för att göra utbyte av varor möjligt. Inom historieforskningen har man sysslat mycket med teman som har anknytning transportsektorn. Man har skrivit mycket om sjöfarten och järnvägar, men inte enligt min mening tillräckligt om den hjulburna godstrafiken och den logistiska helheten.

Man började använda lastbilar litet före första världskriget. Branschen etablerade sig i Skandinavien mellan världskrigen och expanderade senare kraftigt. Lastbilstrafiken är i dag en så självklar faktor inom det vardagliga livet att man först då störningar i varuflödet uppstår. Faktum är att samhällen i Norden skulle sluta att fungera som man har vant om lastbilstransporter inte skulle finnas.

Transportsträckorna i lastbilstrafiken var först korta och frakterna lokala. Med tiden kom först frakter mellan handelsområden och sedan gränsöverskridande trafiken. Den senare har i Skandinavien aldrig haft någon större roll i lastbilstrafikens transportarbete i tonkilometer, men den har haft, särskild på 1960-talet, en viktig och förmedlande roll i den ekonomiska integrationen före den container baserade globala varuutbytet.

Teman som kommer att vidröras i föredraget är 1) transportsektorns utveckling, 2) utrikeshandeln mellan nordiska länder och 3) gränsöverskridande lastbilstransporterna mellan nordiska länder. Som påverkande faktorer tas upp i föredraget 1) handelspolitiken (t.ex. EFTA-avtalet), 2) internationella transportpolitiken (t.ex. International Road Transport Union) och 3) tekniska förutsättningar (vägar, bilfärjorna). Tidsperioden är ca 1940-2000.

Session 3 N

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 N

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:00, Where: J406

P22 - In what respect was the Swedish development a Sonderweg? Equality and lack of equality in Sweden before 1920

Carl-Johan Gadd¹

¹ Department of Economy and Society, Unit for Economic History. University of Gothenburg.

There has long existed a notion that the relative equality that was to be found in Sweden after the middle of the 20th century was contingent on a state of comparative equality in pre-industrial times. In recent years this interpretation has been questioned, not least in Thomas Piketty's book *Capital and Ideology* (2020), where the author claims that Sweden before 1900 was a deeply unequal society, in important respects more unequal than other European countries. Piketty is basing himself, to a large extent, on an article by Erik Bengtsson in *Past & Present* (2019). In my paper, I question some of the two authors' arguments.

I initially address the origins of the peasants' representation in the Swedish four-estate Diet, and what this representation involved. It entailed a relatively broad popular participation, which gave the peasants influence in domestic economic policy. Peasant participation in parish economic autonomy was also important.

Was the relative lack of peasant uprisings in Sweden after c. 1540 mainly due to a sort of consensus between rulers and subjects, or to repression? The events of the 1740s suggest that the state's repressive capacity was limited.

The proportion of peasant-farmer-owned land increased during the 18th and 19th centuries and was around 60% of cultivated land in 1850. The proportion of landless increased in the same period, but in international comparisons this group seems relatively small.

The peasant farmers who were represented in the pre-1865 Diet, the subsequent bicameral parliament and in communal politics were mainly owners of land and consequently primarily looked after landowners' interests. Yet these "selfish" assemblies may have played a part in the development of 20th century democracy. E.g., Sweden's c. 3000 rural parishes offered an abundance of examples of people performing physical work being involved in important political decisions.

When: 2022-08-08, 17:00 - 17:30, Where: J406

P23 - The complex Swedish road towards (and away from?) equality

Erik Örjan Emilsson¹

¹ University of Gothenburg

The "free peasants" are often invoked to explain peculiar aspects of Swedish history, especially 20th Century tendencies to political and economic equality. Thomas Piketty (2020) has questioned such viewpoints, and, referring to Erik Bengtsson (2019), argued that Sweden before 1900 was *a profoundly inequalitarian country*. Even though Sweden around 1897 was the most politically unequal society in Western Europe, it had been *the least unequal one* around 1809, which brings us to the question of the four-order Diet – the only example before the French revolution of a national assembly including peasants in the political system. I also question Piketty's interpretation of the four-order system as just an expanded variant of the medieval European "trifunctional" ideology, as well as the traditional Swedish national romanticist notion of the peasantry having had a political representation on the national level already in the Middle Ages. The multiple class and state-building conflicts during the period 1434-1521 is the backdrop to the increasing military importance of peasant levies in late-medieval power struggles, but the institutional construction of a regular national representation incorporating the peasantry was not fully developed before 1617. To what extent this unique inclusion into the political system can be considered a form of political freedom is a moot point, but Piketty's claim that populations "elsewhere in Europe" enjoyed a higher degree of social and political equality before the 19th Century, cries out for factual corroboration.

The questions I discuss are: How and why did Sweden move from least unequal 1809 to most in 1897 and back to least unequal around 1980? Why is Sweden now one of the countries with fastest-growing inequality? And how do these developments relate to its four-order history "oscillating" between political inclusion and utter tyranny?

Session 4 D

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 D

When: 2022-08-09, 08:30 - 09:00, Where: J336

P24 - Still trapped in a Scientific Construct? New Perspectives on Feudalism, Fiefs and Vassals and a Focus on Medieval Denmark

Frederic Zangel¹

¹ Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Abteilung für Regionalgeschichte mit Schwerpunkt zur Geschichte Schleswig-Holsteins in Mittelalter und Früher Neuzeit

"Feudalism" is a central and contested term in historical research. It was and is disputed to what extent this scholarly construct can make a significant contribution to understanding historical events, structures and processes or whether it inhibits more meaningful approaches to the written sources. The same applies to feudalism in the narrow sense, i.e. fiefs and vassals. Susan Reynolds, in her 1994 work, took up the earlier critique of the 'tyranny of a construct' and questioned the classical model of fiefs and vassals. Some of the studies conducted in response to Reynolds' monograph confirmed her doubts, while others identified regional varieties of fiefs and vassals. Although these do not fit the classical concept, they are nevertheless recognisable as a type of order based on the temporary transfer of land to supporters. Reynolds' research results were also met with great interest in Scandinavia. Lars Hermanson noted in 2000 that the differences between Scandinavia and "feudal" Europe in terms of social structure in the Middle Ages were probably not as sharp as previously thought. Michael H. Gelting has published numerous articles on feudalism. In his contribution to the volume edited together with Sverre Bagge and Thomas Lindkvist in 2011 he asked which legal framework conditions stood in the way of the emergence of a feudal system in Denmark. The question of whether there were fiefs and vassals in Denmark is thus usually answered in the negative. However, it seems worthwhile to reexamine this question and to consider more strongly the possibility of regional variations. At the same time, the study of feudalism, fiefs and vassals always raises the question of possible alternative and less rigid explanatory models. In my opinion, the answer lies in the written sources, i.e. chronicles, charters and legal texts, and these can be examined without bias.

When: 2022-08-09, 09:00 - 09:30, Where: J336

P25 - Helgon, mirakler och kvinnliga nätverk: Forskningsuppslag från en digital karta över medeltida helgonkult i Sverige och Finland

Anders Fröjmark¹

¹ Linnéuniversitetet

Det femåriga, VR-finansierade projektet "Mapping Lived Religion. Medieval Cults of Saints in Sweden and Finland" skapar en databas och en digital karta över olika slags manifestationer av helgonkult i den medeltida svenska kyrkoprovinsen, omfattande större delen av dagens Sverige och Finland samt Karelska näset. Samtliga belagda medeltida socknar och kapell i detta område utgör geografiska basenheter i databasen. Till manifestationer av helgonkult hör materiella objekt som målningar, skulpturer och reliker, likaväl som texter, exempelvis avlatsbrev, donationsbrev, mirakelberättelser och kanonisationsprocesser. Databasen kommer i utbyggt skick att vara en resurs för såväl forskningen och kulturminnesvården som för allmänheten.

I detta paper kommer projektet och några av dess grundläggande begrepp att presenteras, och exempel kommer att ges på innehållet i databasen och de forskningsfrågor som både kan väckas och behandlas med hjälp av detta material. Exemplet kommer att behandla mirakelberättelser och kvinnliga nätverk med anknytning till bland annat Linköpings domkyrka och Vadstena kloster.

When: 2022-08-09, 09:30 - 10:00, Where: J336

P26 - Legitimitet och legitimering under omvandling för kungliga kvinnor i 1200-talets Norge - en brytningstid?

Benjamin Husvik¹

¹ Göteborgs universitet

Högmedeltidens Norge har frekvent varit föremål för undersökningar med fokus på förändring. Trots detta har gruppen kungliga kvinnor överlag blivit förbisedda som studieobjekt för studier av genomgripande karaktär härvid. Mitt pågående avhandlingsprojekt angående kungliga kvinnor, legitimitet och legitimering ämnar dock ändra detta.

Ty sätts 1200-talet mot bakgrund av en längre tidshorisont framträder flera påtagliga transformationer för kungliga kvinnor. Där det under 1100-talet och längre bak vanligtvis fanns flertal kvinnor med intima och politiskt betydelsefulla band till kungen, kvarstod under 1200-talet allt oftare endast en. Med andra ord skedde en förskjutning från polygyny till privilegierandet av det monogama äktenskapet. I samma veva ersattes en ytterst diffus drottningroll med institutionaliseringen av en distinkt drottningroll av västeuropeisk art. Dessa och flera andra förändringar hänger samman med omdanade legitimeringsstrategier bland de norska kungarna samt en själveuropeisering av det norska kungadömet. Allt som allt går det att argumentera för, att förvandlingarna utgör en vattendelare i norsk historia för kungliga kvinnor.

Spörsmål som ämnas lyftas i samband med min presentation är bland annat följande: vad var egentligen nytt och gammalt under 1200-talet för kungliga kvinnor? Vilka faktorer låg bakom transformationen på 1200-talet? Hur påverkade transformationen kungliga kvinnor som kollektiv? Och övergripande, till vilken grad skulle 1200-talet kunna betraktas som en brytningstid härvid?

When: 2022-08-09, 10:00 - 10:30, Where: J336

P27 - Hertiginnan Ingeborg Håkansdotter som nordisk unionsgrundare: En tanke som ser ut som en händelse

Anders Fröjmark¹

¹ Linnéuniversitetet

Hertiginnan Ingeborg Håkansdotter (1301-1361) spelade en betydande roll i 1300-talets nordiska historia, vilken inte motsvaras av hennes plats i historiografin. Hon föddes som norsk kungadotter och blev under sin sons omyndighet den första kvinnliga regenten i både Norge och Sverige. Även i det tredje nordiska riket, Danmark, kom hon att utöva ett inte obetydligt inflytande. Ingeborg var i hög grad en nordisk personlighet. Som regent i två riken kom Ingeborg att fullfölja ett långsiktigt projekt, med olika medel, men med ett stadigt fokus. Centralt i detta projekt var att vinna Skånelandet för sin och sonens, Magnus Erikssons, dynasti. I detta paper står förvärvet av Skåne år 1332 i centrum. Som det skall visas spelade Ingeborg en instrumentell roll i detta sammanhang. I det här avseendet kan man betrakta henne som grundaren av en nordisk union och en tydlig, men föga uppmärksammad, föregångare till drottning Margareta.

Förvärvet av Skåne möjliggjordes av omständigheterna, men svarar mot en lång linje i hertiginnans politik. Hennes ambitioner betraktades med misstänksamhet av de kungliga råden i både Sverige och Norge, och under en lång period var hon bortlyft från rikenas styrelse. Likväl släppte hon inte sitt långsiktiga mål ur sikt, och efter en mellanakt i dansk politik kunde hon till slut nå en obestridlig framgång i sina strävanden.

Session 4 Q

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 Q

When: 2022-08-09, 08:30 - 08:54, Where: J440

P28 - Koleraepidemier i Norden under 1800-talet. Globala och lokala perspektiv

Anders Gustavsson¹

¹ Oslo universitet, Norge

Koleraepidemier förekom i flera omgångar i Norden på 1830-talet, 1850-talet och fram till 1870-talet. Det globala perspektivet visar sig i att koleraen spred sig första gången sakta från Asien med början 1817. Via Ryssland kom smittan till Finland 1831, Norge 1832 och Sverige 1834. Smittan spreds över havet genom sjöfart, först till större kuststäder, Göteborg var särskilt drabbat, och därefter till mindre kustorter, inte minst i närliggande Bohusläns skärgård. Dessutom skedde spridningen inåt land via vattenleder som Göta älv och till större insjöar som Vänern. Landsbygd som inte hade vattrenledskontakter klarade sig betydligt bättre från smittan jämfört med kustorter och orter invid större insjöar.

När man går över från de globala spridningsvägarna över havet genom sjöfart till att studera vad som hände på lokalplanet vid kolerautbrott, framkommer tydligt betydelsen av avspärrningar mot omgivningen. Inkommende fartyg till större städer fick ligga i karantän utanför den aktuella staden, om det fanns misstankar om att båten kom från ett smittat område, eller om det skulle kunna finnas smitta ombord. Städer stängde av kontakter med kringliggande landsbygd genom utplacerade vakter. Vakter på landsbygden var noga med att kontrollera inresande från andra socknar. Rädslan för kontakter fanns både hos stadsbor och landsbygdsbefolkning.

Som skydd mot kolera användes rökning med enris och tjära. Detta förutsätter att koleraen ansågs vara luftburen, dvs en miasmatisk uppfattning. Enligt folklig uppfattning kunde en susning höras i luften när koleraen hade infunnit sig. Det fanns också en utbredd uppfattning om att brännvin hade en skyddande effekt mot kolera. Det ledde till ett överdådigt bruk av brännvin både för att förebygga att drabbas av kolera och inte minst hos de män som skulle forsla avlidna till de avsides belägna nyinrättade kolerakyrkogårdarna.

Kolera drabbade särskilt socialt utsatta områden både i städer och på landsbygd där det var dåliga hygieniska förhållanden och trångboddhet.

When: 2022-08-09, 08:54 - 09:18, Where: J440

P29 - Träningslandskapet: Anton Santessons försök till reformering av Ling-gymnastiken

Daniel Svensson¹

¹ Department of Sport Sciences, Malmö University

Den sparsamt uppmärksammade men på sin tid betydelsefulle Anton Santesson (1825-1892) var utbildad vid Gymnastiska Centralinstitutet (GCI) i Stockholm men gjorde sig impopulär och lämnade lärosätet för en tillvaro som författare. Han publicerade ett tiotal böcker, varav flera handböcker i gymnastik för läroverken. Santesson intresserade sig bland annat för gymnastik för kvinnor och var med detta en föregångare (Santesson 1866a; Sandblad 1985; Westberg 2017). Men hans övriga bidrag till synen på träning har inte uppmärksammats.

Här analyseras hur Anton Santessons idéer om naturen som träningsarena bröt med Ling-gymnastikens ideologi. I Ling-gymnastiken, som var den dominerande formen av kroppsövning i Sverige under 1800-talet, var det lokala landskapet av begränsad betydelse och mycket av träningen bedrevs inomhus i specialbyggda miljöer. Santesson avvek från gymnastikens mittfåra genom att förordna utomhusträning, användning av redskap och fokus på praktiskt användbara färdigheter som simning och skridskor snarare än exercisliknande och standardiserade inomhusövningar (Santesson 1866b).

En del av de idéer som Santesson gav uttryck för fick senare stort genomslag. Under formeringen av idrott och friluftsliv i Sverige under 1800-talets sista år fick naturen en viktig roll (Sandell & Sörlin 2008). Utomhusträning ansågs både av praktiska och ideologiska skäl vara att föredra framför inomhusträning (Svensson 2016; Ljunggren 2020). Men sedan 1950-talet har idrotten globalt genomgått en allt tydligare sportifiering, där specialisering, standardisering och kvantifiering varit centrala aspekter. Som ett led i detta har många idrotter flyttat till specialbyggda inomhusmiljöer optimerad eftersom en viss sorts träning (Andersson 2019; Svensson et al. 2020). Samtidigt ser vi ett ökat intresse för vandring, träning och tävling i utomhusmiljöer med låg grad av anpassning, inte minst under coronapandemin (Andersson et al. 2021). Med utgångspunkt i Santessons skrifter kan balansen mellan lokal variation och universell standard i synen på träning förstås i ett längre historiskt perspektiv.

When: 2022-08-09, 09:18 - 09:42, Where: J440

P30 - Läkarvetenskap, massage, reklam och kvinnligt företagande 1872-1900

Anders Ottosson¹

¹ Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet

Fram till 1870 var ordet massage närmast helt okänt i det svenska språket. Söker man på ordet i KB:s databas över svenska tidningar kommer de första träffarna upp 1872. De är 90 st totalt och spridda över 45 olika tidningar. Året efter är siffran 290 och ökningen försätter. 1894 indikerar hela 6872 träffar i databasen. En mycket stor del av de 90 omnämningarna 1872 utgörs av reklam för massage vid en enda plats: brunnsanstalten *Helsan* i Helsingborg. Ansvarig för marknadsföringen är läkaren Johan Hafström (1838-1918). En rad olika diagnoser lovas god bättning och det är också Hafström själv som ansvarar för behandlingarna. Av annonserna framgår också att den massage som erbjuds är uppfunnen av den holländske läkaren Johann Metzger (1839-1909).

Det stora och omedelbara genomslaget för massage i Sverige går att spåra direkt till Metzgers framgångsrika behandling av prins Gustav Bernadotte (Gustav V), vilken också gav eko över hela den europeiska kontinenten och som marknadsfördes hårt av läkare. Det skulle dock visa sig att läkarna snabbt tappade kontrollen över Metzgers så kallade vetenskapliga massage. I Sverige (och Europa och Nordamerika) växte kliniker och mottagningar upp som svampar, vilka erbjöd massage utan läkarinblandning. 1894, som med svenska tidningar som mått utgör den absoluta popularitetstoppen, visar reklamen att det nu också är många kvinnor som annonserar. Från att ha varit något som läkare gjorde reklam för blev uppenbarligen massage något som kraftfullt hjälpte kvinnor ut i arbetslivet via egen marknadsföring. Hur kan detta fenomen förklaras?

When: 2022-08-09, 09:42 - 10:06, Where: J440

P31 - Från fattighus till ålderdomshem. Äldrevårdens utveckling i Göteborg decennierna kring 1900

Ulrika Lagerlöf Nilsson¹, Helene Castenbrandt²

¹ Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet

² Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet

Frågor gällande äldres vård och försörjning har varit aktuella i alla tider. Diskussionen har kretsat kring hur organiseringen ska se ut samt vem eller vilka som ska vara ytterst ansvariga. Under coronapandemin har frågor om äldre och åldrande uppmärksammats i flera sammanhang, inte minst i media, vilket visar på temats ständiga aktualitet.

Runt sekelskiftet 1900 fördes också en diskussion kring äldre och åldrande, deras försörjning och omhändertagande, system och organisering och nya former utarbetades för äldrevård. Tiden präglades av såväl den omfattande industrialiseringen som urbaniseringen, och nya lösningar krävdes för att organisera den ökade andelen äldre som behövde hjälp. Den äldre modellen med fattighus, som varit den officiella inrättningen för fattiga äldre som saknade släkt och familj som kunde försörja dem på ålderns höst, kändes omodern. Diskussioner fördes kring fattigvård, inrättande av ett nytt pensionssystem och äldrevård.

Den historiska förändringen och utvecklingen av äldreboenden och ålderdomshem i Sverige har direkta samband med den svenska välfärdsstatens framväxt och etablering. Trots det är den historiska forskningen kring äldreboenden och äldrevård fortfarande ytterst begränsad. Vi kommer att presentera en delstudie som fokuserar på uppbyggnaden, organiseringen och verksamheten vid tre institutioner i Göteborg. De tre ålderdomshemmen etablerades under åren 1893-1939. Syftet med vår presentation är att visa vilka resurser och former som användes för att den svenska officiella äldrevården och äldreboenden skulle kunna etableras och utvecklas. Två faktorer har varit avgörande; lagstiftning och finansiering. Genom att kvalitativt studera formerna och ramarna för framväxten av ålderdomshem och äldreboenden i Sverige visas också hur detta var tätt knutet till välfärdssamhällets framväxt och etablering. Med hjälp av kameralt material och arkivmaterial från ålderdomshem i Göteborg kan vi få svar på hur äldrevården och dess boendeformer var utformade och finansierades i ett initialt skede.

When: 2022-08-09, 10:06 - 10:30, Where: J440

P32 - Sjuk och oförmögen till arbete: Svensk folkpension och långtidssjukas försörjning under tidigt 1900-tal

Helene Castenbrandt¹

¹ Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet

På senare år har många reformer gjorts inom svensk sjukförsäkring, mycket i relation till statistik som visat på tidvis höga sjuktal för Sverige i relation till andra jämförbara länder. Sjuktalens nivå är i mångt och mycket styrt av hur ett land valt att hantera ekonomisk ersättning vid just långvarig sjukdom. Sveriges sjukförsäkring har sina rötter både i den sjukkasserörelse som växte fram kring sekelskiftet 1900 och i den allmänna folkpension som infördes 1913. Dessa två försäkringsformer kan ses som komplimenterande, där sjukersättning från sjukkassan kunde ge ekonomisk ersättning för kortare sjukfall medan invalidpension blev räddningen för den som blev mer varaktigt sjuk. Ersättningen från sjukkassorna förbättrades efter hand, men medlemskap var dock frivillig ända fram till 1955. Invalidpensionen ingick istället i den allmänt tillgängliga folkpensionen, något som gav vissa samordningsproblem mellan de två bidragsformerna. Den allmänna folkpensionen byggde på en ganska komplicerad konstruktion med två olikartade delar. Försäkringsdelen som finansierades via egenavgifter och gav rätt till ålderspension från 67 års ålder hade rent ekonomiskt en mycket begränsad betydelse. Istället var det folkpensionens andra helt statsfinansierade del som kom att få störst inflytande. Den var inkomstprövad, och tillgänglig för den som bedömdes vara varaktig oförmögen till arbete oavsett ålder. Tidigare forskning har framförallt intresserat sig för äldre medborgares möjlighet till ålderspension, vilket medfört att invalidprövningens centrala roll under det allmänna pensionssystemets första decennier har hamnat i skymundan. Denna presentation kommer därför diskutera bakgrund och motiv till en pensionsförsäkring byggd på en invaliditetsprincip i motsats till en ren ålderdomspension, och dess relation till den frivilliga sjukkasserörelsen. Även invaliditetspensionens betydelse för de långvarigt sjuka och frågor kring vem som beviljades pension kommer lyftas fram. Med hjälp av statliga utredningar, nationell statistik och data från Landskrona pensionsnämnd ges vi en fördjupad förståelse för det tidiga 1900-talets möjligheter till ekonomiskt stöd vid dålig hälsa.

Session 4 R

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 R

When: 2022-08-09, 08:30 - 09:00, Where: J442

P33 - Exploring Polish historical consciousness in the wake of European integration

Monika Praczyk¹

¹ University of Agder

After the fall of communism and the liberation from the Soviet Union's hegemonic influence, Poland moved "westwards" and became increasingly integrated in Europe. The country and its population soon experienced the processes of globalization. Not only in terms of economic and technological developments, but also, and arguably more important for the Polish anti-global discourse, culturally. After the turn of the 21st century, as a reaction against perceived far-reaching Europeanization and westernization of society, a form of existential anxiety became visible among conservative Poles. Questions were asked about what it meant to be Polish and how the Polish nation should be distinguished from other nations and avoid unwanted influences from abroad. A growing neo-nationalist movement was to reaffirm the idea that local boundaries from the global reality were necessary.

I will analyze how exposure to globalization forces, more precisely cultural Europeanization, affected Polish national self-perception. Building on theoretical perspectives on nationalism as a form of defense mechanism (e.g. Billig, 1995; Calhoun, 2007; Hobsbawm, 2012; Knutsen, 2016; Tamir, 1995), and on the use of history (Karlsson, 2012, 2014), I will focus on two questions. First, how did external western impulses contribute to define Polish national boundaries? Second, what role did the collective historical consciousness and its expressions play in this process?

In this paper which is partly based on my ongoing doctoral dissertation, I will argue that historical experiences and knowledge about the past converge with expectations for the future, and in turn made the foundation for Poland's integration in Europe fragile. Analyzing the use of historical arguments and analogies that characterized Polish anti-EU discourse may improve our understanding as to how and why contemporary nations are apprehensive about global influences, and how the rise of neo-nationalist tendencies and global affairs are interconnected.

When: 2022-08-09, 09:00 - 09:30, Where: J442

P34 - Using History and Heritage Across Contexts - Expressions of National Identity across The Low Countries and Norway in Black Metal Music

Christopher Thompson^{1, 2}, Didier Goossens^{2, 3}

¹ Malmö University

² Rotterdam Popular Music Studies

³ Erasmus University Rotterdam

Our presentation critically examines and compares uses of history and heritage in black metal from Norway and the Dutch-speaking Low Countries (e.g. Flanders and the Netherlands). Black metal habitually draws inspiration from national, regional, and local narrative traditions that often stem from, but also contribute to notions of heritage and national identity. Nowhere has this been more prevalent than in Norway where, for the past thirty-five years, bands have routinely used such themes in their content. Many of these bands have also been associated, both tacitly and explicitly, with right-wing and populist political positions. However, using history is not necessarily always associated with inwardly focused, cultural conservativism. In recent years, black metal bands from the Low Countries have been uniquely representative of this development. Yet, what makes these bands unique is not that they are more progressive or politically active. Rather, it is that their thematic content shares numerous similarities with their Norwegian counterparts while having divergent interpretive potential in how history and heritage are used. This paradox thus compels the guiding question of our presentation: **How does the use of history and heritage by Norwegian black metal bands differ from those of the Low Countries and in what ways do these uses have different outcomes and meanings?**

To answer this question, we use a multi-modal analytical frame on material that includes narrative interviews with bands as well as lyrical and cover art analysis of specific releases by these bands. This is coupled with a contextual analysis of regional and national identity development throughout the locations in questions. As such, our presentation comparatively covers black metal in Norway and the Low Countries and an overview of national identity and its formation during the nineteenth century in the countries in question. Audio and visual components will accompany the presentation as required

When: 2022-08-09, 09:30 - 10:00, Where: J442

P35 - Fennomans and Czech lands. Mutual connections between Finnish and Czech national revival

Tomáš Masař¹

¹ Institute of World History, Faculty of Arts, Charles University

Finns, as well as other small European nations, went through a period of national revival during the long 19th century. In this period the process of defining their national identity, based mostly on the vernacular language, culture and historical tradition, went through several stages. Starting with small group of enthusiasts exploring the culture and language and ending with mass movement consisting of fully developed political programmes. While passing through this process, the leaders of Finnish national awakening (so called Fennomans) tended to reflect also other national movements being in an analogical situation and dealing with similar problems. One of such nations were Czechs, and while observing Czech efforts and accomplishments during the progress of their national awakening Fennomans hoped to learn from Czech successes and on the other hand to avoid any setback and failures, which the Czechs faced. Several Fennomans (J. V. Snellman, A. Ahlqvist, K. Collan, A. Almberg, J. J. Mikkola) have visited Czech lands and their capital Prague and transferred their newly gained experiences to wider Finnish audience. By examining the books and articles published by Fennomans about Czech national revival, as well as their private correspondence, I would like to present how Fennomans perceived the Czechs and their efforts. I would also like to show how their own process of building of Finnish nation was influenced by observing another small nation dealing with similar obstacles.

When: 2022-08-09, 10:00 - 10:30, Where: J442

P36 - "What a Horrible Treatment of Christians by the Turks": Philhellenism and Icelandic Discourse on the Greek War of Independence

Arnór Gunnarsson¹

¹ Reykjavík Academy (Reykjavíkurakademían)

As the Greek War of Independence broke out in the 1820s, Greek insurgents garnered fervent supporters all over Europe. This support, termed philhellenism, was an international phenomenon aided by the prominence of Ancient Greek culture in European education. It was fueled further by the religious nature of the war, in which Christian Greeks fought for independence from the Muslim authorities of the Ottoman Empire.

The transnational history of philhellenism has received much attention in recent years. Historians such as Roderick Beaton, Mark Mazower, and Konstantina Zanou have written about philhellenes in various countries and connected them with the intellectual history of empires and nations. While some academics, including Mogens Pelt and John Lund, have dealt with philhellenism in Scandinavia, the topic has not been examined in an Icelandic context before.

This presentation, based partly on the author's MA thesis, explores how Icelanders viewed the events in Greece as they unfolded. In two Icelandic journals, there were significant discussions of the Greek War of Independence. These writings will be analyzed in the context of the transnational philhellenic movement. Like for most philhellenes, religion was essential in the Icelandic discourse as the journals' authors sympathized with the Christian people in Greece. Perhaps more uniquely, memory of the "Turkish Abductions," when pirates from Northern Africa abducted hundreds of Icelanders in 1627 and sold into slavery, may have contributed to a negative sentiment towards Islam and the Ottoman Empire among Icelanders. The discourse on language, cultural heritage, and independence of the Greek people raises questions of whether there were any connections between philhellenism and Icelandic nationalism in the 19th century. While it would be far-fetched to assert that there was a causal relation, it can be argued that the advent of Icelandic nationalism was intellectually somewhat related to the events in Greece.

Session 5 H

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 H

When: 2022-08-09, 11:00 - 11:30, Where: J309

P38 - Globala smaker och lokala varor - att imitera smak, lukt och utseende i 1700-talets Sverige.

Hanna Hodacs¹

¹ Uppsala University, Department of History of Science and Ideas

I den här presentationen står olika surrogatprojekt i förgrunden; det handlar om användandet av lokala råvaror för att komponera drycker som liknade te, kaffe och choklad i 1700-talets Sverige. Recepten nedtecknades av naturalhistoriker och byggde både på egna experiment och kodifiering av folklig kunskap i olika delar av Sverige. Frågan som står i centrum är: hur kan dessa surrogat bidra till en förståelse av konsumtion och globalisering i norra Europa under tidigmodern tid? Kaffe, te och choklad utgör centrala komponenter i förklaringar av förändring i såväl europeisk social- och kulturhistoria, som i global ekonomisk-historia. Denna historia får inte sällan en lätt monolitisk karaktär, där globalisering motsvarar spridning, och där tidigmoderna Norden per automatik blir en periferi. Surrogat, substitution och imitation erbjuder i det här sammanhanget ett alternativt sätt att förhålla sig till globalisering på ett lokalt plan. Fokus är på kaffe, te och choklad utifrån ett materiellt och sinnligt perspektiv; vad utmärkte dessa drycker? Vad kan deras tillredning och de råvaror som användes säga oss om hur nya exotiska varor uppfattades och integrerades i 1700-talets vardag?

When: 2022-08-09, 11:30 - 12:00, Where: J309

P39 - Traditionella nyheter - hur ålderdomliga klädvanor kan skapas lokalt utifrån globala moden, Virestad socken 1750-1850.

Martina Böök¹

¹ Historia, Institutionen för kulturstudier, Linnéuniversitetet

I början av 1800-talet ristade Pehr Olofsson från Källsved i norra Skåne, in nära höghatten, långbyxorna och själletten kom till byn, i en sten! När de globala föremålen kom till det lokala samhället, var uppenbart viktigt för honom. Hur vi kommunlicerar våra kläder, både med vår omgivning och med oss själva, skall inte underskattas.

Under första halvan av 1900-talet försökte etnologer inom folklivsforskning fånga den uråldriga svenska "allmogekulturen" och dess kläder. Etnologerna Sigurd Erixon och Sigfrid Svensson menade att konservativa områden i Sverige hade stått stilla och på så sätt fixerat sin kultur, s. k. reliktområden. Under 1970-talet blev föreställningen om reliktområden och kulturfixering hårt kritiserade av en ny generation av forskare. Deras resonemang gick ut på att den folkliga kulturen ständigt var i förändring. Reliktforskningen har idag försunnit men begreppet används fortfarande, framför allt utanför akademiska kretsar. Men något nytt förhållningssätt till hur reliktområdena ska förstås finns märkligt nog inte.

Hur skall då allmogens förhållande till sina kläder och klädval förstås? Var de traditionella eller moderna? Virestad socken i södra Småland, som utifrån etnologerna tillhörde ett reliktområde, visar sig vid en kartläggning vara i framkant vad gäller politik i sockenstämman. Även ekonomiskt var de aktiva med mycket handel och binäringar och på inget sätt isolerade. I kläderna går det däremot att se att samma plagg kunde vara både konservativt och modernt samtidigt beroende på färg, material, modell eller detaljer, liksom att vissa plagg och färger/mönster valdes bort. För att allmogen skulle kunna vara moderna och globala inom vissa områden i Virestad fanns ett behov av att skapa en traditionell lokal förankring inom andra. Allmogen byggde helt enkelt en föreställning om det gamla traditionella.

When: 2022-08-09, 12:00 - 12:30, Where: J309

P40 - Smuggling. Illegala globala varor i de nordiska ‘periferierna’, 1760-1820.

Anna Knutsson¹

¹ Uppsala Universitet

Den här presentationen behandlar illegal handel i de nordiska länderna under det sena sjutton- och det tidiga artonhundratalet. Intresset för smuggling har ökat de senaste åren och ny internationell forskning har pekat på vikten av att inkorporera det illegala i redogörelser för ekonomisk, kulturell och social utveckling. I de nordiska länderna är smugglingsforskningen fortfarande i sin linda och i den här presentationen kommer jag att argumentera för varför det är nödvändigt att inkludera den illegala handeln i vår analys av globalisningsprocessen under tidigmodern tid. En viktig poäng är att de nordiska staternas proklamerade protektionism tenderar att skyla de långtgående effekter den global handeln faktiskt hade. Vidare kommer jag att ge ett exempel på hur man kan gå tillväga för att inkludera smugglingen genom att diskutera ett specifikt fall, transithandeln på Färöarna. Handeln startade 1767 i Frederiksvaag efter att den danska regeringen hade beviljat en licens till handelsmannen Nils Ryberg att förvara ost- och västindiska varor på Färöarna, med det explicita syftet att de skulle smugglas till Storbritannien. Kontrabandvarorna inkluderade te, rom, tobak, gin och brännvin. Smugglingshubbar var ingen ny företeelse men till skillnad från tidigare inrätningar på exempelvis Isle of Man och Kanalöarna, så drevs den på Färöarna som en halvstatlig rörelse. Syftet var att skydda danska handelsintressen, vilket även genererat ett unikt källmaterial. För att förstå hur den här illegala handeln påverkade de berörda områdena undersöks de globala flödena i deras specifika, lokala sammanhang.

Session 5 R

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 R

When: 2022-08-09, 11:00 - 11:30, Where: J442

P41 - Det svenska folkhemmets nordiska rötter

Nils Edling¹

¹ Historiska institutionen, Stockholms universitet

Folkhemmet brukar räknas som ett centralt svenskt politiskt begrepp, oftast ses det som det allra viktigaste. Det förknippas med Per Albin Hansson och socialdemokratins dominerande position i Sveriges moderna historia. Ibland betecknar det specifika politikområden, som välfärdspolitiken, oftare står det för samhället i allmänhet eller en diffus avgränsad tidsperiod. Forskningen har sett det som ett unikt svenskt begrepp och pekat ut olika inhemska föregångare till Hansson som ska ha varit först med att använda ordet. Vissa tyska inflytanden har också uppmärksammats. Och man har också pekat på ett äldre norskt exempel, *Læsebok for folkeskolen og Folkehjemmet* från 1863, men de skandinaviska influenserna har inte tidigare studerats grundligtare.

"Det svenska folkhemmets nordiska rötter" klarlägger hur den danska och norska användningen av ordet folkhem föregick och påverkade den svenska utvecklingen. Det användes väsentligt mer i Danmark och Norge än i Sverige under 1800-talets sista decennier. Nyckelordet folkhem var alltså en import till Sverige från grannländerna. Utöver att studera den inomnordiska transfären där folkhögskolornas förbindelser och möten var centrala analyserar jag också spridningen inom Sverige och hur de olika – sporadiska – användningarna av ordet i svensk politik och debatt såg ut fram till 1920-talet. Folkhemmet var då inget nyckelord i den meningen att det användes vid mer än enstaka tillfällen och att denna användning väckte reaktioner, att det uppstod debatt och polemik.

When: 2022-08-09, 11:30 - 12:00, Where: J442

P42 - Kampen mot förmynderskapsstrecket - 1900-talets sista rösträttsfråga

Annika Berg¹

¹ Stockholm University, Department of Culture and Aesthetics

För hundra år sedan kom de första fem kvinnorna in i den svenska riksdagen, och den andel av befolkningen som räknades som politiskt beslutsvärdig växte dramatiskt. Men det var fortfarande 45 procent av alla män som bosatta i Sverige som uteslöts från den "allmänna" rösträtten – på grund av fängelsestraff eller icke fullgjord värnplikt, på ekonomiska grunder, på grund av omyndigförklaring, för att de inte hade åldern inne eller för att de inte var svenska medborgare. Därtill fanns grupper, som renskötande samer, som var praktiskt förhindrade att rösta. De flesta av dessa begränsningar har avskaffats efter hand, men vissa finns kvar än idag.

En sak som var anmärkningsvärt frånvarande i de flesta av 1900-talets diskussioner om kvarvarande "rösträttsstreck" var frågan om rösträtt som just en *rättighet*. Det vanliga var att lyfta fram rösträtten som ett medel för att uppnå något annat, som integration eller produktivitet. Förmynderskapsstrecket, som avskaffades stegvis fram till 1989, då hela institutet omyndigförklaringen avskaffades, är ett undantag. I diskussionerna om detta, från 1960-talet och framåt, kan man se tydliga spår av ett nytt tal om mänskliga rättigheter.

Till skillnad från i fallen med andra kategorier som uteslöts från rösträtt efter 1921 fanns här också en tydlig *rörelse* som drev på frågan. Vissa organisationer inom den framväxande så kallade handikapprörelsen föreslog redan på 1970-talet att man borde ge rösträtt till omyndigförklarade eller rentav avskaffa hela institutet, även för psykiskt eller intellektuellt funktionshindrade.

En viktig skillnad ligger också i hur processen påverkades av *massmedial publicitet*. Pressens allt tydligare roll som självständig och agendadrivande aktör gentemot makthavare och myndigheter är intressant att observera i sammanhanget. En betydande roll spelades också av det nya tv-mediet, med dess särskilda möjligheter att belysa människoöden och unika "fall" på ett nytt och engagerande sätt, ofta i samspel med tryckta medier.

When: 2022-08-09, 12:00 - 12:30, Where: J442

P43 - Demokrati på köpet? Demokratisynen i svenska föreningshandböcker 1949-2010

Niklas Hill¹

¹ Stockholms universitet

Folkrörelser tillskrivs allmänt en viktig roll i demokratins utveckling i Sverige och ideella föreningar beskrivs ofta som en demokratiskola. Huruvida mäniskor verkligen blir mer demokratiskt sinnade genom att vara aktiva i föreningar är förvisso omtvistad i forskningen. Men hittills finns få undersökningar om vilka föreställningar om demokrati konkret har konstruerats och lärts ut till föreningsaktiva under andra hälften av 1900-talet.

Avhandlingen bygger på ett omfattande empiriskt material i form av svenska föreningshandböcker från 1949 till 2010. Det rör sig om utbildningsmaterial som behandlar olika ämnen såsom mötesledning, stadgar eller medlemsrekrytering. Den gemensamma nämnaren är att läsaren skulle lära sig det som behövs för att driva en förening. Det som främst undersöks är vilken demokratisyn dessa material förmedlar. Handböcker är didaktiska material, det gör att det i dem skrivs fram normer som annars förblir outtalade. Studien av föreningshandböcker möjliggör att undersöka idémässiga utvecklingar över en längre tidsperiod och i många organisationer.

Den huvudsakliga forskningsfrågan är hur demokrati beskrivs i dessa föreningshandböcker, hur dessa beskrivningar har utvecklats under perioden och hur de förhåller sig till sin samtid. Med avstamp i en bred demokratidefinition är det angeläget att också undersöka vilka faktiska möjligheter till deltagande i föreningarnas beslutsfattande olika grupper fick.

Det visar sig att föreningshandböckerna lägger stor vikt vid formalia. Demokrati beskrivs först och främst som majoritetsstyre med korrekt beslutsfattande. Reglernas syfte förklaras i mindre utsträckning. Flera generationer av föreningsaktiva har således fostrats till demokratitekniker snarare än demokrater. Eftersom en stor del av befolkningen var engagerad i föreningar och föreningsaktiva tenderar till att över lag vara mer aktiva än personer utan föreningsengagemang lär detta ha påverkat samhällsutvecklingen även på ett mer övergripande plan.

Session 6 C

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 C

When: 2022-08-09, 13:30 - 14:05, Where: J335

P44 - Mining legacies and land use conflicts

Judit Malmgren¹

¹ Luleå University of Technology, history

Presentation of ongoing doctoral project

The demand for minerals has been high since the industrial breakthrough, and is continuously increasing globally, leading to a rapid expansion of mining within the arctic region. Mining requires large systems of various infrastructure to function and typically must compete against other land use interests, which both historically and today has led to complex and insoluble conflicts.

In the Swedish Arctic, these competing land use interests include, for example, reindeer husbandry, hunting, tourism and various forms of entrepreneurship. In addition, conflicts are fueled by unclear land rights and indigenous lands. Overall, this has led to complex conflict dynamics involving a variety of different actors with different perspectives on how to utilize the land and its natural resources.

This thesis explores these conflicts from a long historical- and system level perspective, with the mining systems in Kiruna in northernmost Sweden as cases. More specifically, the aim of the thesis is to make sense of the complex relationship between mining and the local communities within the socio technical systems in which these are embedded.

Current research tends to explore mining conflicts in isolation from the larger system in which it is located, or explain them using simplifying models that neglects complex contextual factors. It also tends to explore conflicts as snapshots in time, leading to a limited understanding of how these conflicts are shaped by historical processes. Thus, by analyzing land use conflicts connected to mining in a historical context, and from a system perspective that accounts for a variety of interdependent factors, this thesis can deepen our understanding of conflicts and provide valuable knowledge on how to handle them in the future.

When: 2022-08-09, 14:05 - 14:40, Where: J335

P45 - Sensing Smoke: Boreal Fire in Canada and Scandinavia in the Twentieth Century

Mica Jorgenson¹

¹ University of Stavanger

"Solen og månen ble koboltblå!" ("The sun and the moon became cobalt blue!") declared Oslo newspapers in September, 1950. Wildfire smoke from a fire in the Peace River district of Northern Canada had drifted steadily east, first darkening the skies over Toronto to New York before crossing the Atlantic to plague Berlin, Edinburgh, and Oslo. By October it had completely circumnavigated the northern hemisphere and settled in Alaskan ice.

In the twenty-first century, transient smoke travels the globe almost every year. Satellite tracking shows how carbon plumes rise high in the air to drift regularly across continents, impacting the weather and the air quality wherever they go. Although forest fire dominates media headlines, smoke impacts more people over a greater area. New research suggests that wildfire smoke kills hundreds of thousands of people globally per year and contains more harmful toxins than other types of air pollution. As smoke carves a path in the atmosphere, people in its path report stinging eyes, burning lungs, and rising anxiety. Centering wildfire smoke as a subject of analysis renders the immediate harms of forest fire into a slow violence capable of crossing geographic boundaries.

This paper adopts a comparative and sensory approach to the history of smoke seasons. Western Canada and Western Norway are part of the northern hemisphere's boreal forest halo, sharing many of the same fire-dependent species and many of the same challenges in terms of resource management. Drawing on rich photographic archives, media reports, and recorded interviews, I argue that sensing smoke with noses and eyes played a central role in people's understanding of fire and in wildfire suppression technology. People "read" smoke as a signal of trouble in a changing environment, and governments used technology to translate visual and olfactory information into forestry policy.

When: 2022-08-09, 14:40 - 15:15, Where: J335

P46 - Turning points for issues of belonging? A comparison of people's movements against hydroelectric dam projects in Norway and Canada

Paul Kirschstein^{1, 2}

¹ University of Greifswald

² International Research Training Group "Baltic Peripheries"

The *Alta-saken* is certainly a turning point in modern Norwegian history. In 1970, following the announcement of an enormous dam project, protests emerged from multiple sides and spread from local to national levels. Newspapers quickly picked up the demand for rights to land, water and political participation. The final form of the people's movement was founded in 1978 and grew within three years from 80 to around 20.000 members. They achieved lasting change in the way waterscapes and the communities connected to them are talked about and worked with on a political level, even though they failed to stop the dam from being built. An even more contemporary conflict is the protest against the Muskrat Falls Project at the Churchill River, Canada, in 2016. This hydroelectric development also became scrutinized, albeit for different reasons but using similar arguments.

Both people's movements feature comparable rhetoric and acts of civil disobedience. Even though the events occurred within the Arctic periphery, they stand apart in time, space, scope and cultural context. I want to explore the possibility of relating both events to the issue of belonging: to a place, a community, an ethnicity.

I base my analysis on the Aristotelean concept of *peripety*, which describes a change to the "opposite direction of events". I examine the differing narratives which developed during and after the conflicts. In these narratives, the actors involved used turning points as central elements in their argumentation strategies. Furthermore, I will show how such events contribute to our understanding of an *environmental turn*. They point towards an ongoing, global change in the influence of environmental questions on political decision-making. Especially water resources and their ecological, cultural and economic appraisal, which surface during such conflicts, have fundamentally impacted the history of political empowerment of (indigenous) communities.

Session 6 E

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 E

When: 2022-08-09, 13:30 - 13:56, Where: J431

P47 - From Västernorrland to Stockholm and Beyond: Stockholm's Place in Northern European Trade and the Employment of its Dockworkers between 1860 and 1900

Stewart Lawrence¹

¹ Memorial University of Newfoundland

This paper examines the social and economic consequences of Stockholm's declining domestic maritime trade beginning in the 1860s when Gothenburg usurped its dominant position. The shift in maritime trade had a devastating impact on the sailors who earned a living either on the ships transporting goods to or from Stockholm, or the dockworkers whose livelihoods became even more precarious as the number of ships arriving at the docks fell. In addition to the decline in available work and living standards, these men came to the attention of civic authorities as their unemployment and poverty left them susceptible to violating the Vagrancy Law of 1885. Workers in Stockholm's construction industry also faced unemployment and they sought casual work on the city's docks to survive and avoid confrontation with the police. However, the loss of maritime trade was not felt only by sailors and dockworkers, but also among other segments of the working class who had often turned to the docks to supplement their income who were now forced to find alternate sources of income.

Although Stockholm's domestic trade declined during the second half of the 19th century, its international trade, particularly of lumber from Västernorrland to England, France and Germany enabled the city to become much more cosmopolitan. Foreign goods, people and ideas flooded into the city and this new era of excitement set the stage for Sweden's International Exposition held in 1897 in Stockholm.

Case studies of former sailors and construction workers reveal their responses to the decline in the capital's construction industry and the reduction in domestic naval traffic. Official statistical records and Customs House archival material demonstrate Stockholm's role in the growing shipments of timber destined for foreign markets towards the end of the nineteenth century.

When: 2022-08-09, 13:56 - 14:22, Where: J431

P48 - The Interaction of Technology, Maritime Trade and Cultural Change to the Sundsvall Region's Economic Boom of the late 19th Century

Stephan Curtis¹

¹ Department of History, Memorial University of Newfoundland

The introduction of steam-driven sawmills has often been regarded as the primary reason for the Sundsvall region's exceptional economic growth during the latter 19th century. There has been far less recognition that this expansion was also dependent upon the willingness of men to serve on the numerous ships that carried lumber to domestic and distant markets. This paper uses quantitative data to identify the origins and demographic characteristics of men from the town of Sundsvall and its surrounding parishes who found work aboard ships destined for domestic and international ports during this period of rapid industrialisation and rising demand. Several qualitative sources illuminate the local economic and social conditions that contributed to some men pursuing work onboard ships rather than seeking other sources of livelihood. For some individuals it may simply have been an economic decision based on the potential of earning higher wages, or the declining prospects that their current occupations provided. Increased maritime traffic and commercial activity surely encouraged others to find work that would enable them to explore distant locations. New technology contributed to the rapid economic expansion of the Sundsvall region but that is only part of the story. That growth also occurred because of restrictions in other areas of economic activity, and the real and perceived opportunities that maritime activity offered.

When: 2022-08-09, 14:22 - 14:48, Where: J431

P49 - Global Challenges and Local Encounters: Colonial Port Cities in the First World War

Daniel Steinbach¹

¹ University of Copenhagen

The First World War transformed communities, networks and spaces across the globe. Port cities were at the intersection of these transformations as the continual influx of soldiers and labourers rapidly changed the local population and infrastructure, stretching and straining the social fabric. For port cities in the colonial world these changes were especially challenging as they had the further potential to undermine and alter colonial order and control.

War-related arrivals to these colonial spaces typically had social, religious, racial backgrounds different to the majority population. Here, they encountered cultures and lifestyles unfamiliar to them, causing both excitement and fear, desires to embrace and reject. Many sought – and found – contact with local migrant communities, something the colonial administrations in many cases tried actively to prevent. In addition to outsiders from abroad, the port cities saw an influx of people from their hinterland – either recruited soldiers or labours waiting to embark their troop ship or workers and required to fill local positions. These forces lead to an unexpected, and somewhat uncontrolled, growth in the urban population – and with this attendant fears of social revolts. Finally, the uncontrolled flow of information reached an unseen level as political, social and anti-imperial thoughts and leaflets travelled – outside the grip of colonial control – alongside the soldiers fighting for their imperial rulers. In this dynamic context, racial borders and social conventions were continually transgressed, either wilfully or through ignorance.

This paper will explore this situation through three case studies from colonial Africa: Mombasa (Kenya), Dar es Salaam (Tanzania) and Durban (South Africa). Through examining these dynamics, and reactions to them, the argument will be put forward that during the period of 1914-1918 colonial authorities saw local concerns regarding order and control overridden by global developments and imperial demands.

When: 2022-08-09, 14:48 - 15:15, Where: J431

P50 - Diaspora worlds - Swedish seafarers in foreign ports, 1920-1939

Tomas Nilson¹

¹ högskolan i Halmstad

Research has often pointed out that port towns act as interconnecting geographical hubs for flows of both goods, people and ideas: trade routes start and end there, sometime life-changing journeys do as well, and ideas enter new contexts through those places.

But how do one study such flows and connections? I propose such a study based on crew lists from ships belonging to Gothenburg stationed shipping companies complemented by published autobiographic texts. By following ships for the whole duration of their journeys, it is possible on a global scale to identify port towns where Swedish seafarers board or disembark, while autobiographies make for a better understanding of what stays in those port towns where like.[1]

The first part is the *mapping of flows* in order to identify and visualize hubs for transfer or more permanent stop overs. The second part deals with *sense of place* - by using autobiographies it is possible to understand the meaning of port towns as either components of an international crew culture, situated in sailor town, or as places that also enables a sense of home on foreign soil in the form of seamen's homes, Swedish churches for seafarers or as the consular service.[2]

Through this study I will cast light on flows of seafarers and their alternately dual life of global and local in port towns during the interwar period.

[1] Crew lists are kept at the National Archive in Gothenburg. There are a huge range of autobiographical texts covering the interwar period. The problem is one of choice.

[2] I use the latter term to understand complex processes used by individuals and groups to define themselves and their relationship to their geographical and cultural environments. As I see it, sense of place is inherently changing but most commonly situated between the familiar and the different.

Session 6 G

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 G

When: 2022-08-09, 13:30 - 13:56, Where: J444

P51 - Hur starkt var det "antisemitiska bakgrundsbruset" i svensk flyktingpolitik under 1930-talet?

Pär Frohnert¹

¹ Historiska institutionen, Stockholms universitet

Hur starkt var det "antisemitiska bakgrundsbruset" i svensk flyktingpolitik under 1930-talet?

Att Sverige präglades av ett "antisemitiskt bakgrundsbrus" (Karin Kvist Geverts, 2008) möter oss numera på kultursidorna. Antisemitistiska föreställningar var vanliga. Men beskriver "brus" tidsandan bäst? Kan vi tala om en "hegemonisk diskurs" (Lars M Andersson, 2000)? Henrik Bachner (2009), som har belagt att antisemitiska föreställningar var vanliga i konservativ och kristen kontext, men ovanliga i den socialdemokratiska, talar inte om "bakgrundsbrus". Andra har uttryckt att de inte är övertygade om ett brus. Ingvar Svanberg och Mattias Tydén (2005) understryker att attityder är svåra att undersöka. Det gör även Klas Åmark (2016) och efterlyser mer forskning om antisemitismens utbredning.

Att antisemitiska uppfattningar influerade flyktingpolitiken är belagt. Ett exempel är införandet av ett de-facto-visumkrav för judar hösten 1938. Det finns också vittnesmål från flyktingar om ett negativt bemötande. Under andra världskriget inbegrep den nordiska solidariteten danska och norska judar men bara som "halvbröder" (Mikael Byström och Kvist Geverts 2007).

Citatet från regeringspropositionen till 1927 års utlänningslag är beryktat: "Värdet av ... en sällsynt enhetlig, oblandad ras kan knappast överskattas." Men SAP:s partimotion mot förslaget där man talar om "fanatisk främlingsfientlighet" glöms bort. Och hur ska formuleringen om "vantrevnad" i utredningen inför en ny utlänningslag 1937 tolkas? En åtskillnad mellan "politisk verksamhet", "ras" (d.v.s. judar) och "vantrivsel" hade Socialstyrelsen gjort redan 1933. I flyktingkonvention 1938 talas det om att "reasons of purely personal convenience" inte utgjorde asylskäl, vilket inte har tolkats som en omskrivning för judar (Caestecker och Moore 2010).

Och varför särbehandlades inte judiska politiska flyktingar? Det går också att diskutera om judiska flyktingar diskriminerades beträffande uppehållstillstånd (Kvist Geverts). Och varför finns inga spår av bakgrundsbruset i de icke-judiska flyktinghjälpoperationerna (Frohnert 2013, 2019). För att inte förenklade tolkningar ska få fäste krävs en fördjupad diskussion och ytterligare forskning.

When: 2022-08-09, 13:56 - 14:22, Where: J444

P52 - Staten, samerna och andra "lösa partier" i mellersta Sverige - en gränslös befolkningskris i kölvattnet av det stora nordiska kriget

Sven Olofsson¹

¹ Mittuniversitetet

Ett både tidlöst och gränslöst ämne rör de effekter som följer av flyktingvågor startade av krig eller andra katastrofer med fokus på mekanismerna bakom flykten, de umbäranden som de resulterade i och de mera långsiktiga konsekvenserna av flykten. Historiska undersökningar om mäniskor på flykt saknas inte, men det saknas mikrostudier om de indirekta konsekvenserna av enskilda flyktingvågor, exempelvis den som ägde rum under andra halvan av det stora nordiska kriget. I Johanna Aminoff-Winbergs studie av den finska flyktingvågen som strömmade västerut över Östersjön, slås man dels av den stora mängden flyktingar och dels var i Sverige de hamnade. Nästan hälften av flyktingarna, kanske omkring 15 000, hamnade i Gävleborgs län och en tämligen outredd fråga är vilka konsekvenser detta fick för lokalsamhället och för myndigheternas agerande över tid. Detta paper kommer att fokusera på myndigheternas agerande mot de aktörer som befann sig mot utkanten av lokalsamhället, "de andra", framför allt samerna i mellersta Sverige, men också andra icke bofasta folkgrupper som tartarer och zigenare, vilka råkade befinna sig i regionen under 1720-talet. I vilken utsträckning förändrades synen på dessa olika "de andra" över tid, i ljuset av deras förhållande till de bofasta bönderna i regionen, och varför? En teoretisk utgångspunkt här blir att diskutera befolkningskrisen och myndigheternas syn på "de andra" utifrån begreppet "rätt hemvist" och de sociala, kulturella och geografiska gränser som sannolikt överträddes. Detta analyseras dels utifrån var myndigheterna ansåg att de olika folkgrupperna hörde hemma och hur man politiskt och administrativt hanterade befolkningskrisen och dels vad de olika folkgrupperna i lokalsamhället själva ansåg om sin rätta hemvist och om och hur de bemötte myndigheternas åtgärder.

When: 2022-08-09, 14:22 - 14:48, Where: J444

P53 - 'These children are us'—Historical Perspectives on the Scandinavian IS children born in Syria

Martina Koegeler-Abdi¹

¹ Lund University

"These children are us." These were the words of a 75-year-old son of a Danish mother and a German Wehrmacht soldier in 2019 in response to the intense public debates over the fate of children, born to Danish mothers and IS foreign fighters, in Syrian refugee camps. Sweden, Norway, and Denmark have repatriated orphans with at least one Scandinavian IS-affiliated parent from Syria and reluctantly accepted self-organized returns, but the official repatriation of mothers with their children remains controversial. Scandinavian countries have rather delayed than supported repatriations and prioritized the punishment of the mothers over the children's needs, despite their historical commitment to children's rights and the dire situation of the children in the camps. I argue in this paper that to better understand this contemporary reluctance, we need to pay attention to local precedents of the treatment of 'enemy children' in the region. Children born to Danish and Norwegian mothers and German soldiers during the WWII occupation suffered stigmatization and discrimination, to the point of being considered national outcasts. By comparing Danish media representations of WWII fraternization and International Refugee Organization files on the repatriation cases of Danish and Norwegian children born of war who were stranded in German camps in 1947 with contemporary media coverage and NGO advocacy for Scandinavian IS children's return from Syria, I trace similarities and differences between the trans-national stigmatization of Scandinavian children born to enemy soldiers then and now. The paper concludes by pointing to the importance of developing alternative reference frames for ISIS children's relation to maternal home countries, for example, seeing them as European children born of war rather than children of foreign extremists, to strengthen the public acceptance of their right to return.

When: 2022-08-09, 14:48 - 15:15, Where: J444

P54 - Foreigners, immigrants or citizens? A study of swedish migrant policy c.1967-2000

Peter Eriksson¹

¹ Malmö Universitet

During the last two decades migrant policy has gained prominence at both the local and the national level in Sweden even though “the migrant question” have been debated since the 1960s. This debate is the focus of my ongoing thesis project and this paper, which studies the development of local and national migrant-policy in Sweden during 1967-2000. This is done by using a discourse analysis-model operationalised to deconstruct concepts such as “immigrants” and “citizens” in official documents in order to understand how the policymaker’s views of migrants affected legislation and social practices.

The result of the research is that the understanding of concepts such as “immigrants” varied both between the different levels as well as through time. For instance, the local level early on adopted a view of migrants as a threat to social cohesion whilst the state viewed the groups as a labour resource. However, towards the end of the period the state started to view immigrants as threats from two perspectives. These perspectives included the large rate of unemployment within the group and cultural theories according to which “immigrant” culture were opposed to Swedish cultural values. Throughout the period there also existed a complex social hierarchy between different migrant groups at both levels. For instance, at the beginning of the period, German immigrants were viewed as less problematic than Finnish immigrants. This hierarchization was not static though, and during the period when new groups from the Southern parts of Europe arrived to the country, the North-European citizens were all included in a Swedish or Scandinavian identity. It can also be noted that the immigrant group during the period’s final decades was subject to increased social control. From this perspective, my thesis challenges the understanding of late 20th century as a period of decentralization and increasing civic liberties.

Session 6 J

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 J

When: 2022-08-09, 13:30 - 13:56, Where: J411

P55 - Marginalised Actors of Knowledge: Evidence from India

Maria Bach¹

¹ Centre Walras Pareto, Unil, Lausanne

An interlocutor's heritage, class, caste, gender, nationality, physical location and time period, etc., radically affects whether the knowledge that they may produce will be read, accepted and disseminated. In other words, a person's unique localisation in societal and historical space will impact whether they will be considered an actor of knowledge.

Knowledge creation, in modern science and especially economics, is notoriously focused on European and North American intellectuals. In this article, I question the boundaries that seem to structure what makes an actor of knowledge. The relatively new discipline of history of knowledge can contribute to breaking the dominance by expanding our analyses on marginalised figures. For instance, there are several actors that are often ignored seemingly because they do not come or find themselves in Europe or North America, are not white, nor a part of the global elite. The article provides an empirical example from a group of late 19th century Indian economists writing from the margins of the British Empire to demonstrate the importance of looking at figures often forgotten as actors of knowledge. If historians of knowledge treat knowledge creation as a process of diffusion, dissemination and transformation in specific localities, despite the existence of dominant, or more generally accepted, knowledge. It opens analytical space to re-evaluate the contributions of marginalised actors, and their often underrepresented and overlooked contributions, to global debates on such things like economic development.

When: 2022-08-09, 13:56 - 14:22, Where: J411

P56 - 'Like a fairy tale from A Thousand and One Nights' - The Orientalists' Congress of 1890 in Stockholm and Christiania

Arne Segelke¹

¹ University of Greifswald / Germany

Colonial and Imperial expansion formed part of European and Global modern history. The „mapping of Empires“ generated large amounts of information and data on territories under Colonial and Imperial rule, with the vast space stretching from the Balkans to the Pacific and from Ural Mountains to Cape Agulhas (the Southernmost tip of Africa) being labelled as “Orient”. From the 17th Century onwards, European centres of learning on the “Orient” emerged in Great-Britain, France and Germany. During the 18th Century, the field of “Oriental studies” developed in a fast and dynamic way characterized by an interdisciplinary exchange that had profound effects on various disciplines, as for example linguistics, ethnology, religious or cultural studies. Since 1873, a global community of “Orientalists” gathered at regular intervals in one place to discuss research, findings and theses on a large variety of topics. Debates at such “Orientalists’ congresses” contributed to the internationalization and professionalization of research but also to the Eurocentric construction of colonies as historically, religiously, racially and culturally defined entities. Such congresses formed prominent events, patronized by royalty and politicians who aimed at presenting a favourable image of their reign and country to a global scientific community. The presentation discusses the Orientalist congress held 1890 in Stockholm and Christiania from various angles: As a meeting of specialists struggling to keep up interdisciplinary exchange and discourse in the face of ongoing specialisation; as an early example for the logistics of a global conference; as a place of discussion for scientific paradigms (in 1890, the concepts of “Semitic” vs. “Aryan” culture, language and race formed a prominent topic) and as an opportunity for king Oscar II as patron of the conference to display the beauty and cultural heritage of the Swedish-Norwegian kingdom to a global community of distinguished scientists.

When: 2022-08-09, 14:22 - 14:48, Where: J411

P57 - Project presentation: Classifying the Unclassifiable. Ethnicity in Swedish registers and epidemiological knowledge-making, 1950-2020

Ida Al Fakir¹

¹ Swedish School of Sport and Health Sciences

Today, epidemiology is a word on everyone's lips. Epidemiological knowledge is habitually used as a basis for decision-making on the highest political level; data created with epidemiological methods are seen as representing truths about reality that are useful in public health policies. Nonetheless, epidemiology is constituted by scientific practices shaped in specific social and cultural contexts, behind which lie complex processes and assumptions about causation and risk. This becomes particularly visible when scrutinising the categories employed in epidemiological research. Since the 1990s, categories of gender, race/ethnicity and class have been used extensively to examine and explain patterns of health and disease in populations. However, historical and localised perspectives reveal that constructions and uses of categories have varied considerably over time and place. This is partly an effect of the varying availability of data. In Sweden, health and population registers – some of which go back to the eighteenth century – are routinely used as data sources. Registers are a prominent and distinctive feature of the Scandinavian research environment, and they have crucially influenced epidemiological studies.

The 1945 census was the last to record ethnicity. The 1973 Law on data security (SFS 1973:289) made ethnic registering virtually illegal, along with other data deemed sensitive, including religious and political affiliations. In the absence of ethnic markers in registers, epidemiologists have employed alternative concepts, strategies, and techniques to study minority health. The presentation introduces a new research project financed by the Swedish research council that explores these practices and how they have changed over time. The research questions concern the use of proxy concepts and strategies of data collection and how these have contributed to the construction of ethnicity and delimitation of ethnic minorities.

When: 2022-08-09, 14:48 - 15:15, Where: J411

P4 - Asp, fosfor och elefanter: Svenska Tändsticks Aktiebolagets aktiviteter i, och relationer till, Brittiska Indien

Johanna Bergström¹, Ann-Sofie Kall¹

¹ Höhskolan för lärande och kommunikation, Jönköping University

Den här studien tar sin utgångspunkt i företaget Svenska Tändsticks Aktiebolagets (STAB) aktiviteter i, och relationer till, Brittiska Indien. Syftet med detta projekt är att, med hjälp av arkivstudier, studera sociala och miljöhistoriska relationer genom att undersöka STABs verksamhet i landet. Under 1800-talet ledde en svensk uppfinning till att den giftiga vita fosfortändstickan som kunde spontantändas, ersattes med säkerhetständstickan. Råvarorna var asp, kaliumklorat, fosfor, svavel och andra kemikalier. Den tekniska utvecklingen möjliggjorde massproduktion av säkerhetständstickan, och gjorde den till en av symbolerna för teknisk utveckling, det moderna samhället, och övergången till en ny era. År 1923 startades den första fabriken i Brittiska Indien, och 1930 ägde STAB fabriker i 33 länder runt om i världen och kontrollerade fyrtio procent av den globala tändstickstillverkningen. Redan befintlig forskning och kunskap om den svenska säkerhetständstickan innehåller berättelser om utveckling och framgång, men också om motgångar, och om svåra arbetsförhållanden etc. Detta är relevant. Men, det finns många olika sätt att berätta en historia. Det finns ytterligare aspekter att utforska, nya frågor att ställa, fler sidor av den västerländska moderniteten att studera, andra relationer mellan människor, natur och teknik att följa, och andra perspektiv av förbindelserna till det Globala Syd att analysera.

Session 6 N

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 N

When: 2022-08-09, 13:30 - 14:05, Where: J406

P58 - "vår ställning som medborgare": Judisk emancipation i Sverige, ca. 1838-1870

Jens Carlesson Magalhæs¹

¹ Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet

1775 fick judar tillstånd att bosätta sig på två platser i Sverige: Marstrand och Stockholm. Detta kom att bli början på de första permanenta judiska bosättningarna i Sverige. 1782 infördes det så kallade Judereglementet vilket tillät judar att bosätta sig i tre städer: Göteborg, Norrköping och Stockholm. Något senare lades Karlskrona till som tillåten stad. Judereglementet tillät "skyddsjudar" att immigrera. 1838 ersattes judereglementet med den så kallade juniförordningen. Denna medförde civila, men inte politiska, rättigheter. Politiska rättigheter vanns först 1870, en process som kom att bli känd som judarnas emancipation. Syftet med föreliggande avhandlingsprojekt är att undersöka just kampen för politiska rättigheter – det vill säga judisk emancipation – i Sverige utifrån tre judiska församlingars perspektiv: Göteborg, Norrköping och Stockholm. Vem eller vilka som drev kampen i de olika församlingarna och dynamiken inom och mellan dessa är viktiga aspekter som kopplas till olika former av kapital. Emancipationen var en del i samhällets förborgligande och därmed kommer inte enbart kampen för judars rättigheter utan hela samhällets förborgligande och hela befolkningens assimilation in i en borgerlig, nationell gemenskap centrerad runt det svenska undersökas – med de judiska församlingarna som exempel. Svensk-judisk historia är inte separerad från resten av historien och samhällsutvecklingen. Att undersöka Sveriges judiska minoritet under 1800-talet blir således att undersöka framväxten av *nationen* Sverige och framväxten av det *nationellt* svenska. Emancipationen kom att få ett stort symboliskt värde för såväl den judiska befolkningen i Sverige som liberaler i allmänhet. Andelen av befolkningen som tillhörde judiska församlingar översteg aldrig 0,05 procent under tidsperioden 1838–1870. Få av dessa kom att kunna ta del av de nyunna politiska rättigheterna – det var en fråga om klass och könstillhörighet. Utöver de symboliska aspekterna kommer samhällets judefientlighet och motstånden/förhållningssätten mot antisemitism att undersökas.

When: 2022-08-09, 14:05 - 14:40, Where: J406

P59 - Ljus över arvet. Emotionella identiteter, fornminnesföreningar och en bildad borgerlighet i Lysekil vid sekelskiftet 1900

Thomas Småberg¹

¹ Malmö University

Under 1800-talet växte intresset för historia i Sverige, både akademiskt men också i andra cirklar. Museer bildades, samlingar startades upp och runt omkring i landet började fornminnesföreningar och hembygdsföreningar att grundas. Idéströmningar som göticism, fornnordism och nationalromantik var uttryck för de starka intressen för det förflyttna som fanns och som formade de skandinaviska nationella identiteterna. Samtidigt fanns också idéströmningar som skandinavism och nordism som betonade de transnationella kulturella och historiska banden mellan länderna. Dessa strömningar syns tydligt i Bohuslän samtidigt som den regionala identiteten formerat kring landskapet och havet var viktig. Detta paper kommer att undersöka konstruktionen av regional identitet och historia, centrerat kring Bohuslän samt Viken, området kring Oslofjorden, vilken ansågs ha en viktig historisk förankring. Denna identitet hade tydliga drag av idéer kring fosterland, traditioner och svenskhet men också av transnationalism. Utgångspunkten är tre utvalda aktörer och två föreningar i Lysekil. Carl och Calla Curman uppförde två hus i fornnordisk stil. De var stora kulturpersonligheter som tillbringade somrarna i Lysekil. Tack vare de båda blev Lysekil snabbt en favorit hos Stockholmsocieteten och kung Oscar II. Carls intresse för det förflutna och Lysekil ledde till att han 1885 startade Föreningen Lysekils vänner och deltog i Lysekils vänners fornminnesförening. Under tidigt 1900-tal kom Fredrik Nycander till Lysekil. Han var en skådespelare och författare från Bohuslän som bodde i Stockholm. Han var en av initiativtagarna till föreningen Vikarvet som grundades 1915 med mottot Ljus över arvet, det vill säga arvet kring Viken. Båda dessa föreningar var viktiga arenor och mötesplatser för borgerligheten i staden. Papret syftar till att genom dessa utvalda aktörer diskutera hur historia, gemenskap, och känslor konstruerades i relation till landskapet Bohuslän och Viken. Hur kan denna regionala historia förstås i en tid där de stora idéströmningarna mer handlade om nationalism och transnationalism?

When: 2022-08-09, 14:40 - 15:15, Where: J406

P60 - Gemensamma begär: nordisk rivalitet vid olympiska vinterspel 1936-1994

Martin Johansson^{1, 2}

¹ Södertörns Högskola

² Samtidshistoriska Institutet

I mer än 80 år har sportjournalister från Sverige, Norge och Finland skrivit om sina grannländers förehavanden vid olympiska vinterspel. I alla tre länder har publiker samlats runt förhoppningar om att just det egna landets atleter ska vinna framgång, och medier har lyft fram dessa atleter som hjältar och huvudpersoner i populärkulturella narrativ. Och eftersom dessa publiker ofta knutit sina förhoppningar till samma tävlingar i alla tre länder har grannländernas idrottare fått figurera som antagonister i det mediaala narrativet. I en olympisk tävling finns det bara en vinnare, och ifall det egna landet ska vinna måste grannländerna på något sätt förlora.

Samtidigt som denna rivalitetsberättelse odlats över tid, har vinteridrott både i termer av utövande och av folkligt intresse setts som ett uttryck inte bara för en nationell utan också för en gemensam nordisk identitet. Redan vid de Nordiska Spelen under 1900-talets början fick vinteridrott representera det genuint nordiska, och under seklets gång har tävlingar på snö och is fortsatt att kopplas samman med en positiv nordisk gemenskap i termer av likhet, närhet och särart.

Därmed uppstår en spänning mellan nordisk vänskap och nationell rivalitet som media var tvungen att hantera. Jag vill med detta projekt (som är en del av ett större avhandlingsprojekt om vinteridrott och nordisk identitet) analysera denna hantering, och undersöka varför media valde vissa strategier, och valde bort andra. Inte minst är jag intresserad av hur media använder humor, och vad humorn kan berätta om hur Norden som nationsbaserat grannskap föreställdes, konstruerades och omförhandlades populärkulturellt.

Session 6 Q

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 Q

When: 2022-08-09, 13:30 - 13:56, Where: J440

P61 - Typography and Politics. From the Global to the Local

Arina Stoenescu^{1, 2}

¹ Lund University

² Södertörn University

The global shaping the local politics of typography

Typography is not only the materiality of text that conveys politics and history, but it also creates meaning through its letter design and their arrangement. Typography can also offer new perspectives on how global politics are visualised or perceived. The global shaping of the local politics of typography in Romania will be explored through a book history perspective.

The paper will focus on the development of typography from the first printed book on the Romanian soil in 1508 (with Cyrillic type) until the end of the Communist era in 1989 (with predominantly Latin, sans serif type). The territories of Transylvania, Wallachia and Moldavia belonged to three different empires (Austro-Hungarian Empire, Ottoman Empire and Russian Empire) until 1918 when the modern state Romania was created. The typography of those empires had a significant impact on the local typographic development and the Romanian typographic landscape can still show traces from the German alphabets (blackletter-type or fraktur), Cyrillic Alphabet or Turkish diacritics. After the WWII the Socialist Romania belonged to the Soviet Union's sphere of influence and Soviet standards were imposed to the Romanian printing industry, significantly affecting typography and its quality.

How did the global shaped the local Romanian type history? Which are the consequences of the global impact on the local typography? How do they affect communication, transmission of knowledge and creating identities? What story can Romanian type history tell us about our past – from the local to the global?

When: 2022-08-09, 13:56 - 14:22, Where: J440

P62 - Moving Books Around the Baltic Sea, 1750-1850

Ulla Ijäs¹

¹ University of Turku

This paper focuses on three book collections which were collected in the late eighteenth – early nineteenth century by three men living in the eastern part of Finland. J. F. Hackman and J. S. Ignatius were global merchants who were involved in the timber trade, selling timber mainly to Germany, France and England and importing colonial goods (sugar, coffee). A. U. Rönnholm was a rural priest who was connected by the family ties to the global merchant community. All these individuals collected books; their libraries included around 100 copies each.

In this paper I will discuss the mobility of books and the global trade that facilitated the book collecting in the peripheral areas such as eastern Finland. I will illustrate what the studying of mobile goods (objects) will offer to the history of human experience. I will use Giorgio Riello's concept and develop further his idea of space, mobility and material objects that articulates the human experience.

When: 2022-08-09, 14:22 - 14:48, Where: J440

P63 - The presence and absence of books in the early nineteenth-century Turku

Heli Rantala¹

¹ University of Turku

This paper explores the early nineteenth-century print culture in one middle-sized northern European town. The focus of my paper is in those various ways that books and other printed works (such as periodicals) became available for the learned readers in the city of Turku (Åbo). My paper discusses the dynamics between the transnational and the local through the world of books. As material objects, books have a capacity to move from hand-to-hand as well as across the seas. This way they have potential for global effects. On the other hand, in the early nineteenth-century Europe there was a great variation in those ways that printed works were available in different localities.

Finland belonged to those areas that situated on the fringe of European book market. During the early decades of the 19th century, Finland lacked many of the features of national infrastructure and public sphere. Instead, literary activities such as the printing of books and periodicals or selling them in open, modern-style book shops were clustered in a few coastal towns, of which Turku was a dominant one. Up to 1827, Turku was also the centre of academic life in Finland. Since the local production of books was modest, the consumers of books were mostly interested in books that were produced elsewhere in Europe. New books did not travel very fast to Turku, however. Deliveries from continental Europe could take several months. In my presentation, I focus on the material and spatial aspects of books in one local setting. How and where could people buy or loan books? How were they advertised? What can be said about the presence of books in early 19th century Turku?

When: 2022-08-09, 14:48 - 15:15, Where: J440

P64 - Te Deum as a media event in the 18th century Sweden

Kaisa Kyläkoski¹

¹ University of Jyväskylä

In Sweden Te Deum developed during the 17th century to a national ritual that was arranged simultaneously in all Swedish parishes as a celebration for royal christenings and coronations, war victories and peace. The practice continued in the 18th century but following the European model, it became more and more common in towns to arrange additional festivities like parades, salutes, special illuminations and feasts.

Descriptions of the local arrangements were often sent to and published in Posttidningar and Inrikes Tidningar and sometimes the texts filled the newspapers for a longer period. This disruption has some of the characteristics of a media event as defined by Dayan & Katz (1992) for the 20th century television.

This presentation examines the applicability of the concept of a media event to the 18th century newspapers. Additionally the presentation reflects on the impact of the reporting both for the local celebrations and for nationalist feelings.

Session 6 R

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 R

When: 2022-08-09, 13:30 - 14:05, Where: J442

P65 - Offentlige skattelister: En nordisk særegenhet. Den norske historien om dette offentlighetsprinsippet.

Harald Espeli¹

¹ Handelshøyskolen BI

Frem til Danmark i 1960 bestemte at skatteligningen skulle underlegges taushetsplikt, hadde de nordiske land praktisert offentlige skattelister av noenlunde samme type i mange tiår. I de fleste andre europeiske land var opplysninger om skatteligningen taushetsbelagte på 1900-tallet. Offentlige skattelister var og er oversikter over skattyernes antatte skattbare inntekt og formue og lagt skatt før eventuell klagebehandling. Presentasjonen vil ta for seg den norske historien som går tilbake til eneveldets tid (1660-1814) uten at det er mulig å fastslå presist hvor gamle de offentlige skattelistene er. De offentlige skattelistene hang lenge intimt sammen med klageretten på skatteligningen som opprinnelig var både en kollektiv og en individuell rett. Klageretten ble etter hvert delvis frikoblet fra skattelistenes offentlighet.

Begrunnelsene for offentlige skattelister har endret seg radikalt over tid. I allfall frem til skattelovene av 1911, som innførte selvangivelse, var enkel administrering av skattekrev og kvalitetssikring av skatteligningen sentrale begrunnelser. I og med skatteligningen for alle skattyere var offentlige, etter hvert med fastsatt klagefrist og betalingsfrist, slapp skattemyndighetene å tilskrive hver enkelt skattyter om skatteligningen. Den administrative ressursbruken til denne delen av ligningsbehandlingen kunne dermed lenge reduseres til et minimum.

Kvalitetssikringen lå i at skatteyttere ikke bare kunne klage på sin egen ligning, men i lange perioder også på andre skattyters ligning, på grunn av usaklig eller urimelig forskjellsbehandling. Offentlighetsprinsippet skulle gjennom klagebehandlingen sikre en form for likebehandling av skattytere i et skattesystem som var basert på skjønnsmessige vurderinger og neppe helt sjeldent vilkårlighet.

When: 2022-08-09, 14:05 - 14:40, Where: J442

P66 - Hyresregleringen och partsorganisationerna i Sverige 1942-1978

Hannes Rolf¹

¹ IBF, Uppsala University

Forskningsprojektet är en studie av den svenska hyresmarknaden och dess partsorganisationer underefterkrigstiden. Mellan 1942 och 1968 var hyressättningen till större delen reglerad och hyrorna var i vissafastigheter reglerade ända fram till 1978. Hyresregleringen var från början tänkt att vara en tillfällig krislösning men kom under efterkrigstidens bostadsbrist att bli politiskt omöjlig att avskaffa och regleringen förlängdes därför framtils den kollektivförhandlingsmodell utifrån bruksvärde infördes som hade utarbetats i samarbete med partsorganisationerna infördes. I projektet undersöks partsorganisationernas (Hyresgästernas Riksförbund, Sveriges Fastighetsägareförbund och allmännyttans SABO) agerande och utveckling under hyresregleringsåren 1942-1978. Syftet är att undersöka hur partsorganisationerna påverkades av och i sin tur påverkade ett regleratsystem där de politiska besluten hade en avgörande effekt. Den stora frågan är hur hyresmarknadens organisationer fungerade utifrån sin organisatoriska grund som öppna karteller i det korporatistiska arrangemangsom hyresregleringen innebar? Det faktum att både SABO, Hyresgästernas Riksförbund och SverigesFastighetsägareförbund ville byta ut hyresregleringen mot ett semireglerat system med kollektiva förhandlingartyder på att man inte var helt nöjda med handlingsutrymmet. Då hyresregleringen även utmynnade i ett sådant, internationellt sett unikt system är det av vikt att undersöka den historiska process som ledde dit.

When: 2022-08-09, 14:40 - 15:15, Where: J442

P67 - Kalla krigets militära planering i den svenska välfärdsstaten

Eric Bergelin¹

¹ Uppsala Universitet

Denna presentation handlar om hur amerikanska militära planeringstekniker fick en självklar plats i den svenska välfärdsstaten. 1960- och 1970-talen har länge betraktats som en formativ period för statsförvaltningen. Detta märks inte minst på planeringsområdet. Nya planeringstekniker, nya sätt att se på planering, kom att implementeras på allt fler områden. Sådana tekniker var utvecklade vid tankesmedjan RAND Corporation, som arbetade på uppdrag av det amerikanska flygvapnet. Tekniker som där togs fram för att effektivisera USA:s väpnade styrkor i kampen mot Sovjetunionen kom att tillämpas i svensk energipolitik, forskningspolitik och ekonomisk politik. De användes för att kontrollera samhällsutvecklingen utifrån anspråk på vetenskaplig rationalitet och effektivitet.

För att förstå och förklara relationen mellan den amerikanska militären och den svenska välfärdsstaten bör blicken riktas mot Försvarets forskningsanstalt (FOA). Myndigheten bildades 1945. På 1960-talet slukade försvarsforskningen mer än halva den statliga forskningsbudgeten. Samtidigt växte FOA upp vid sidan av det forskningspolitiska systemet. Försvarsforskningen ingick till exempel inte i den etablerade strukturen med forskningsråd som användes för att styra forskningspolitiken utanför försvarsområdet. I stället utvecklade FOA egna tekniker för att planera forskningen. Arbetet skedde i nära samarbete med amerikanska RAND Corporation. Det var alltså via FOA som RAND:s tekniker tog sig in i den svenska förvaltningen.

Presentationen bygger på mitt avhandlingsprojekt. I avhandlingen studerar jag FOA:s planeringsforskning mellan 1945 och 1969. Jag följer de aktörer som arbetade vid FOA och kartlägga deras nationella och transnationella forskarnätverk. Därigenom blir det möjligt att se hur kunskap om planering cirkulerade på en transnationell arena, samt hur svenska FOA var avgörande för att föra Sverige närmare det kalla kriget och USA:s moderniseringsprojekt. Man måste fästa blicken vid efterkrigstidens första decennier och den militära forskningen för att förstå varför förvaltningen förändrades i en viss riktning under 1960- och 1970-talen.

Session 7 C

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 C

When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J336

P68 - Nils Flyg och Sven Olov Lindholm. En komparativ idébiografi.

Johan Stenfeldt¹

¹ Lunds universitet/Örebro universitet

Presentationen kretsar kring de båda svenska mellankrigstidspolitikerna Nils Flyg och Sven Olov Lindholm och deras, åtminstone synbarligen, spegelvända ideologiska utveckling i kraftfältet mellan kommunism och nationalsocialism. Flyg förde under andra halvan av 30-talet och framåt sitt parti, Socialistiska Partiet, allt närmre den tyska nationalsocialismen. Lindholm å sin sida lade ner sitt nationalsocialistiska parti, Svensk Socialistisk Samling (tidigare Nationalsocialistiska Arbetarpartiet) efter kriget och kom att ingå i FNL-rörelsen, Folkkampanjen mot kärnkraft och fredsrörelsen. Han deklarerade då också att han röstade på Vänsterpartiet Kommunisterna. Inspirerad av den politiske teoretikern Michael Freeden kommer ett antal ideologiska kärnbegrepp för var och en av de båda männen att identifieras. Presentationen struktureras runt dessa begrepp och hur sammanhanget mellan dem över tid förändras.

Analytiskt är ambitionen fyrfaldig. För det första att identifiera drag i Flygs och Lindholms ursprungliga ideologier: Vilka komponenter innehöll de och hur relaterades delarna till varandra? För det andra att se vilka delar av det ideologiska kärnklustret som kvarstod efter Flygs och Lindholms övergångar. För det tredje att jämföra de båda övergångsprocesserna. Samt, för det fjärde, att så långt möjligt relatera den svenska jämförelsen av Flyg och Lindholm till andra liknande fall av "renegadism" hämtade ur den europeiska mellankrigstiden. Baserat på antagandet att övergångarna kan ses som en form av politisk-ideologisk lärprocess kommer också frågan om renegadism och lärande att diskuteras.

When: 2022-08-10, 09:00 - 09:30, Where: J336

P69 - Ernst Wigforss - den förbannade optimisten

Henrik Arnstad¹

¹ Södertörns högskola

Den socialdemokratiska finansministern Ernst Wigforss (1881-1977) har kallats världens mest framgångsrike socialist och den internationella statsvetenskapen har häpnat över att Wigforss saknat en genomarbetad biografi -- en obegriplighet som till slut har åtgärdats 2022.

Ernst Wigforss blev under sin livstid inte bara framgångsrik finansminister som färde Sverige ur det tidiga 1930-talets depresion. Han blev även den svenska socialdemokratins främste ideolog. Det var han som ritade kartan som skapade välfärdsstaten Sverige -- men vad rörde sig i huvudet på denne optimistiske kartritare?

Ernst Wigforss var i första hand demokrat -- först därefter kom hans socialistiska övertygelse. Wigforss beskrev sin politiska övertygelse som "en helt känslomässig socialism". Det viktigaste för honom var att skapa ett samhälle där samtliga medborgare inkluderades, inklusive nationella och religiösa minoriteter. Socialismens jämlikhetstanke blev Wigforss verktyg för att förverkliga detta. Wigforss var moralist, men en ovanlig sådan. Vanligen tenderar politiska moralister att göra sig omöjliga i maktens korridorer. Men Wigforss kunde tricket att skaffa sig stor politisk makt utan att någonsin böja rygg. Därav hans fruktade antinazism under andra världskriget då "Wigforss vita ilska" ibland skrämdde potentater mer än risken för tysk ockupation.

Ursprunget till Wigforss demokratiska patos var hans kristna tro och uppväxt inom fireligiosa missionsförbundet. I sina många skrifter återkommer han ständigt till kristendomens betydelse, vilket varit märkt icke-uppmärksammat av historieforskningen. 1900-talets socialdemokratiska statsbygge -- Ernst Wigforss livsverk -- framstår ur detta perspektiv som en gudsstat. Den varmt religiöse Wigforss ville skapa en stat som skulle tillfredsställa den kristne gudens kärlek till jämlighet, rättvisa och demokrati. "Och Jesus hade nog någonting att göra därmed", som Wigforss skriver.

I verket "Den förbannade optimisten Ernst Wigforss" framträder den komplexa bilden av en hängiven idépolitiker vars obegripliga frånvaro i dagens statsvetenskapliga, historiska och politiska samtal åtgärdas och förhopningsvis leder till diskussion, debatt och frågor om denne skapare av världshistoriens mest framgångsrika socialism.

When: 2022-08-10, 09:30 - 10:00, Where: J336

P70 - Från terroranfall till terrorismdåd: Den politiska terrorns transformationer i svensk riksdagsdebatt, 1919-1991

Mats Fridlund¹

¹ Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion & Centrum för digital humaniora, Göteborgs universitet

Hur har den svenska politiken och samhället anpassat sig efter nya globala former av politisk terror och terrorism under 1900-talet? Denna fråga undersöks genom en studie av hur förekomsten av olika former av politisk terror behandlats i den svenska riksdagsdebatten 1919-1991. Detta är del av en större studie av den svenska 'terrormärksamhetens' (*terrormindedness*) historia, hur olika nya former av människoskapad antagonistisk terror sedan mellankrigstiden domesticerats och normaliseras i form av nya mentaliteter och materialiteter i det svenska samhället.

Denna historik kan delas upp i tre delvis överlappande perioder under 1900-talet. Den inleddes av den luftmärksamhet 'airmindedness' med särskild koppling till det nya luftbombkriget som förekom som ett offentligt diskussionsämne under mellankrigstiden och vilken transformeras och åtföljdes av kalla krigets kärnvapenbaserade terrorbalans, en 'kärnmärksamhet' med en påverkan på efterkrigstidens alla samhällssektorer och vilken efter kalla krigets slut har såväl globalt som lokalt i Sverige till stor del ersatts av nya politiska och samhälleliga uppmärksamheter på olika former av terrorismdåd från de första svenska terrorismdåden under efterkrigstiden på 1970-talet.

Studiens primära källmaterial är de redigerade transkriptioner av den svenska riksdagsdebatten 1919-1991 som finns tillgängliga genom Riksdagens öppna data. Genom detta material undersöks när och hur dessa nya terrorhot börjar att förekomma i svenska politikers tänkande och handlande rörande nya former av internationella och nationella säkerhetshot samt de olika politiska och kulturella kontexter i vilken de nya terrorhoten förekommer samt vilka åtgärder som föreslås för att hantera dem i den svenska vardagen. Vidare studeras om de olika terrordebattörernas partitillhörighet kan säga något om huruvida den svenska terrormärksamheten var en profileringssfråga för olika politiker och partier eller om den snarare var en samlande partiöverskridande fråga inom svensk politik.

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J336

P71 - Nordiska rikspartiets kvinnliga skribenter i Nordisk Kamp 1956-2003

Christian Kjellsson¹

¹ Försvarshögskolan

Nordiska rikspartiet (NRP) grundades 1956. Sverige var inne i en högkonjunktur, drömmen om folkhemmet skulle realiseras och nationalsocialism som politisk idé var utdömd sedan 1945. De som varit anslutna till nationalsocialistiska partier under 1930- och 1940-talet avfärdade NRP:s medlemmar som unga "uniformsstollar". Ändock blev NRP den brygga som förmedlade och utvecklade nationalsocialismen vidare till dagens rasideologiska grupperingar.

Nationalsocialism ses som en manlig ideologi där kvinnor spelar en underordnad roll. Enligt både statsvetaren Martin Durham och historikern Inbal Ofer gör denna förenklade syn det svårt att få kunskap om drivkraften hos kvinnor verksamma inom den nationalsocialistiska sfären. Tidigare forskning har utgått från perspektivet att alla kvinnor strävar efter juridisk jämställdhet och rösträtt. Att inte per automatik utgå från dessa premisser öppnar möjligheter till ny kunskap om kvinnor verksamma inom nationalsocialismen.

Jag söker svara på frågor som: *Vilka var de kvinnliga skribenterna i NRP? Hur påverkade kvinnliga skribenter NRP:s aktiviteter, organisation och stadgar? Hur kan de kvinnliga skribenterna i Nordisk Kamp beskrivas gentemot bilden av den nationalsocialistiska kvinnan som moder och maka?* Syftet är att problematisera synen på den nationalsocialistiska kvinnan som utan egen politisk målsättning eller engagemang. Mina utgångspunkter är nationalsocialistiska kvinnors faktiska agens och egna texter som jag ställer i relation till forskning som länge tonat ned kvinnlig agens inom nationalsocialism, baserat på det som skrivits om nationalsocialistiska kvinnor.

Studiet av kvinnorna i NRP och deras texter i *Nordisk Kamp* tydliggjorde en lucka inom forskningen om svensk nationalsocialism. Det var inte yngre underordnade kvinnor som anslöt sig för att deras män var anslutna. Kvinnorna i NRP var drivna ledare, ideologer och finansiärer. Deras texter framförde ett nationalsocialistiskt budskap baserat på egen ideologisk övertygelse vilket bör studeras vidare för att ytterligare öka kunskapen om svensk nationalsocialism. Samtidigt skulle en komparativ studie som omfattar nationalsocialistiska partier i andra länder vara av intresse.

Session 7 E

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 E

When: 2022-08-10, 08:30 - 08:54, Where: J439

P72 - Den mentala urbaniseringen av Norden ca 1000-1200: exemplet Jomsborg och Kungahälla

Michael Otto¹

¹ Uppsala universitet

I mitt avhandlingsprojekt undersöker jag vad jag kallar för den mentala urbaniseringen av Norden under tidig medeltid i källor som den norsk-isländska sagalitteraturen och latinska krönikor. Urbanforskningen har hittills fokuserat på materiella aspekter av urbanisering, på fysiska städer och på modernt konstruerade stadsdefinitioner som applicerats på medeltida platser. Mycket mindre utrymme har ägnats åt medeltida människors uppfattningar och föreställningar om vad städer var för något och vilka syften de tjänade. När jag undersöker dessa mentala aspekter av städerna, blir det också intressant att ställa de medeltida författarnas urbana föreställningsvärldar jämt den arkeologiska forskningen som de senaste decennierna kraftigt utökat vår kunskap om de fysiska städerna. Min presentation fokuserar på två städer som illustrerar flera av avhandlingens poänger: Jomsborg och Kungahälla.

Dessa städer har till stor del fallit mellan stolarna i forskningen, bland annat på grund av metodologisk nationalism. Sagornas Jomsborg har länge varit svårplacerat, men sannolikt är det samma stad som i latinskt material kallas Jumne, Julin eller Vineta, och motsvaras av dagens Wolin. I arkeologiska undersökningar framträder här en handelsstad, men i sagorna skildras istället ett slags vikingatida idealsamhälle med en stark krigaridentitet. Kungahälla blev enligt Snorre Sturlasson den främsta staden i Norge sedan kung Sigurd Jorsalafar förstärkte den med viktiga reliker, och som kristen gränsstad förstördes den av vnderna på 1130-talet. I det arkeologiska materialet verkar staden dock snarare haft sin blomstringstid efter detta. När de fysiska och mentala städerna ställs mot varandra synliggörs intressanta diskrepanser. För de medeltida författarna var städernas religiösa och militära funktioner exempelvis ofta framträdande, tvärtemot den dominerande forskningslinjen som betonat handelns betydelse för den fysiska urbaniseringen.

When: 2022-08-10, 08:54 - 09:18, Where: J439

P73 - Att äga fastighet i den tidigmoderna staden

Jenny Grandin¹

¹ Uppsala universitet

Denna presentation handlar om urbant fastighetsägande under tidigmodern tid. Fastighetsägandets olika aspekter var strikt reglerade i den rådande lagstiftningen. Detta gällde för fastigheter i städerna så väl som på landsbygden, och genom tidigare forskningsinsatser finns det en god kunskap om detta. Däremot vet vi ganska lite om hur det urbana fastighetsägandet såg ut i praktiken. Vad innebar det att äga fast egendom i den tidigmoderna staden och vilka praktiker var kopplade till fastighetsägandet?

Fastighetsägandets praktiker kan delas in i tre grundläggande kategorier; att överföra äganderätten till fastigheten, att nyttja fastigheten som en resurs och slutligen att förvalta den fasta egendomen. Den fasta egendomen var en viktig tillgång och en resurs som kunde nyttjas på flera olika sätt. Ett hus kunde ge tak över huvudet och en stadstomt kunde ge plats för en verkstad eller en odlingstäppa. Hela eller delar av fastigheten kunde hyras ut. Den som ägde fastigheten kunde även, vid svåra omständigheter, sälja delar av eller hela fastigheten. Ytterligare nyttjandeformer som endast var förbehållna den som ägde fastighet var kopplade till ekonomiska aktiviteter, såsom att inteckna fastigheten till säkerhet för lån och krediter.

Med utgångspunkt i lagfarts- och inteckningsprotokoll hämtade från sjuttonhundratalets Kalmar fokuserar denna presentation på enskilda fastighetsägare och några av deras ekonomiskt inriktade aktiviteter kopplade till deras fastighetsinnehav. Denna närstudie utgår från mitt pågående avhandlingsprojekt, och syftar till att bidra till kunskapen om hur det urbana fastighetsägandet såg ut i praktiken samt några aspekter av det vardagliga livet i den tidigmoderna staden.

When: 2022-08-10, 09:18 - 09:42, Where: J439

P74 - Trade Networks and Town Politicians in 16th Century Scandinavia

Lovisa Olsson¹

¹ School of Historical and Contemporary Studies, Södertörn University

This paper will explore how long-distance trade and town politics interplayed by examining the networks of merchants and councilors in the 16th century towns of Stockholm and Malmö. In an era when trade and the use of credit expanded rapidly and burgher elites were gaining political influence, an inquiry into the overlap of positions within the trade networks and positions within the local town politics can shed light on the importance of connections and hierarchies outside the boundaries of states and principalities for shaping town elites. This paper will argue that positions within trade networks and office holding within the town administrations were mutually reinforcing, as the connections formed through credit and trade helped build the individuals political position, and office holding improved credibility in a world where the institutional underpinnings for the system of credit were still weak.

When: 2022-08-10, 09:42 - 10:06, Where: J439

P75 - The feeble pre-industrial town?

Claes Westling¹

¹ Riksarkivet

The pre-industrial towns are often described as towns of minor importance, passive and with low population and agrarian economical structure. To test this image of the feeble town I studied the two Swedish towns Skänninge and Vadstena during the period 1630-1660, two towns that have been considered marginal, not least from the 17th century onward.

One issue concerns the 'social interface' of the two towns and led to a number of important conclusions. The 'social interfaces' had a wide geographical and socio-economical and contains economical activities that proves that the towns were distinguished by a dynamic character. The second question of the study concerns the urban demography and addresses the

quantity and the structure of the two towns. By using a large number of different sources, such as tax registers, council records, municipality registers and letters from individuals to the authorities, it has been possible to produce some interesting results with big differences compared to prior research.

When it comes to demographic issues in the pre-industrial era, it is likely that we are misled by narrow methods.

Claes Westling: Småstadens dynamik. Skänninges och Vadstenas befolkning och kontaktfält
ca 1630-1660. Linköpings universitet, Institutionen för tema.2003

When: 2022-08-10, 10:06 - 10:30, Where: J439

P76 - Bourgeois institution-building and donor networks in Stockholm and Gothenburg, 1900-1920s

Mia Kuritzén Löwengart

This paper deals with cultural philanthropy, social networks, and institution-building in early 20th century Sweden. It focuses on social networks which were generating donations to the realization of public institutions of prestige, such as a concert hall and a library, as well as institutions for higher education. In Sweden of today, we take for granted that cultural institutions and universities are open to the public, and that they are financed by Swedish tax money. Nonetheless, from a historical point of view, this is a recent phenomenon.

Such endeavours were very costly, and Sweden's governing structures were far weaker than today. Thus, scarcity of money caused uncertainty and delays in institution-building. Therefore, cultural philanthropy played an important, and often decisive, role for the realization of such institutions. At the time, the determination to raise the working classes' level of education was an important factor, which motivated members of the bourgeois elites in European and North American cities, as well as in Sweden, to initiate the creation of public institutions for culture and higher learning, and to contribute large amounts towards their realization. Thus, bourgeois institution-building became an integral part of shaping the Modern city.

More specifically, this paper will concentrate on the social networks which were decisive for the financing the creation of a symphony orchestra and a concert hall in Gothenburg and in Stockholm, during the first two decades of the 20th century. Through a network analysis this paper seeks to answer the following questions: Can certain social networks of donors be distinguished in each city, and what was the nature of them? Were any specific groups or sectors predominant as donors? In a comparative perspective, which were the similarities and important differences between the two cities?

Session 7 F

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 F

~~When: 2022-08-10, 08:30 – 09:10, Where: J444~~

Cancelled: P77 - Sveriges folkmängd och befolkningsgeografi 1550–1600

Martin Andersson^{1, 2}

¹ University of Cambridge

² Agrarhistoria, SLU

Trots att det i år har gått 150 år sedan Forssell publicerade sin undersökning av Sveriges befolkning 1571, baserad på skattelängderna från Älvborgs lösen, är frågan om hur stor rikets folkmängd var under 1500-talet ännu inte avgjord. Den ena av de idag två dominanterande uppfattningarna, företrädd av Palm (2000, 2022), beräknar folkmängden med utgångspunkt i Forssells källpublikationer, medan den andra, företrädd av Edvinsson (2015) och Schön & Krantz (2015), argumenterar utifrån rimlighet men utan källbelägg att det måste ha nästan funnits en kvarts miljon fler människor inom rikets gränser, en uppgift som övertagits av utländska ekonomihistoriker (Maddison 2020). Denna presentation delar Palms övertygelse att svaret måste sökas i de historiska källorna, men tar avstamp i frågan om hur väl siffrorna från Älvborgs lösen verkligen motsvarar uppgifter i andra skattelängder från samma tid. Tidigare har visats (Andersson 2020) att Forssell underskattade antalet drängar i södra Sverige, och genom jämförelser med andra uppgifter från 1500-talet – inte minst från tidigare outnyttjade listor över ”husmanspenningar” från århundradets mitt – framgår att också landsbygdens andra obesuttna grupper behandlades olika i olika områden vid Älvborgs lösen och därför ofta behöver rekonstrueras från andra källor. Genom dessa rekonstruktioner, tillsammans med ett mycket stort antal källor från kronans årliga beskattningsar av den besuttna befolkningen, kan folkmängden därmed beräknas inte bara beräknas för tiden runt 1570 eller för riket som helhet, utan också årsvisa förändringar på regional nivå studeras under perioden cirka 1550–1600, vilket inte minst ger ny kunskap om de regionala skillnaderna i tillväxttakt mellan västra och östra Sverige. Genom att basera rekonstruktionen av folkmängden från skattelängderna nås därtill ny kunskap om hur den sociala strukturen förändrades över tid, i synnerhet gällande andelen obesuttna i befolkningen.

When: 2022-08-10, 09:10 - 09:50, Where: J444

P78 - Självförvaltning och globalisering - Skogsanvändning och tjärtillverkning i 1600-talets Österbotten

Jakob Starlander¹

¹ Sveriges lantbruksuniversitet, avdelningen för agrarhistoria

Det svenska riket genomgick stora politiska, sociala och ekonomiska förändringar under 1600-talet. Trots bistra betingelser i form av krig, ett mycket kallt klimat och ökad statlig kontroll var århundradet en tid av stor ekonomisk omvandling med direkta konsekvenser för människors vardag. En tydlig trend i böndernas ekonomi under perioden var att utmarken kom att spela en allt större roll för böndernas försörjning, att deras ekonomi blev allt mer integrerad och komplex och att de samtidigt blev allt mer beroende av en global marknad för sin produktion.

Produktionen av järn, koppar och tjära kom att bli de tre största och mest inkomstbringande industrierna i det svenska riket och kom att sysselsätta en växande del av befolkningen. Den senare av dessa produkter producerades huvudsakligen i den östra rikshalvan och särskilt intensivt i Österbotten. Majoriteten av den tjära som producerades gick huvudsakligen på export till Nederländerna och England för att senare introduceras vidare på den europeiska marknaden, och ungefär 130 000 tunnor exporterades årligen under 1680-talet. Det arbete som tarvades för att producera denna stora mängd tjära utfördes av bönder och skogen som tjänade detta syfte stod på den skogbärande utmarken och ägdes i form av allmänningar. Det handlade alltså om en gemensam ägandeform där varje jordägande bonde hade lov att nyttja skogens resurser. Men i takt med den internationella marknadens ökade behov av tjära, etableringen av inflytelserika borgare i landskapets hamnstäder samt den svenska statens behov av överinseende och kontroll, kom detta system under betydande belastning.

Genom studier av främst häradsrättsprotokoll och lagstiftning kommer detta papper fokusera på hur bönder i Norra Österbotten reglerade nyttjandet av skogsresurser under 1600-talet, hur de hanterade frågor om överexploatering och äganderätt, samt hur utomstående aktörer som borgare och den svenska statens representanter ämnade reglera den internationellt så viktiga produktionen av tjära.

When: 2022-08-10, 09:50 - 10:30, Where: J444

P80 - Household production and productive capacity in early modern southern Sweden, ca. 1680-1860

Marcus Falk¹

¹ Lund University

This paper studies material living standards and labour patterns in southern Sweden 1680-1860, building on a new dataset of 600 rural probate inventories from each of the periods 1680-1720, 1780-1785, and 1855-1860, a total of c. 1800 probate records, drawn from three rural areas of various economic and geographical character- from areas with fertile and early cultivated land, to more forested areas with poorer soil. Previous studies of Swedish probate inventories have been limited to the post-1750 period or the urban sector; with our newly found and excerpted probates dating back to the 1680s, we can study rural living standards and division of labour for almost 200 years. With this long-time span, we straddle the late 1600s, before the “agrarian revolution” and population growth period identified in Swedish history after 1750, and can study patterns of material living standards and ownership of various means of production over an almost 200 years period before industrialization took off in a major way in the 1870s.

In this paper, we focus especially on ownership of various productive capital: animals, tools for grain production, carpentry and smithing, spinning, weaving, and hunting and fishing. Together, this gives a holistic view of the different production and subsistence strategies among these 1800 rural households and forms the basis for investigating the evolution of the division of labour in rural Sweden; whether households specialized to optimize market participation for the consumption of new goods, or diversified within an “economy of makeshifts” in order to meet an increasingly more expensive and time-consuming basic sustenance level. This has implications for the influential theory of the “industrious revolution” (de Vries 2008), which is important for our understanding of economic development, of the reasons behind the Great Divergence between Europe and Asia, and for how household decision-making is related to economic change.

Key words: early modern, Sweden, industrious revolution, division of labour, household labour

Session 7 G

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 G

When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J309

P81 - Mellem væsener og vaner - En begrebslig og materiel undersøgelse af folketro i Danmark

Kristian Aarup^{1, 2}

¹ Saxo Institute, University of Copenhagen

² National Museum of Denmark

Folketro er et vidt og mangesidet begreb, som der er mange definitioner af og måder at studere på. Alligevel er der en form for konsensus om, at det "klassiske" studie af folketro omhandler det præindustrielle almuesamfunds forestillingsverden, der omfatter kendte skikkelses som trolde, nisser, elvere osv., samt i nogen grad en række hverdagspraksisser. Den nævnte flertydighed findes også i selve det materielle aspekt af folketroen. I den "klassiske" folketro findes der således få ting, der bærer folketroen i sig selv, men først indtræder i folketroens forestillingsverden, når de i praksis bruges, som den nye kulturhistorie og mikrohistoriske tradition så ofte har understreget, eksempelvis som værn mod det onde.

Når fokus traditionelt har været på førmoderne forhold, er det ud fra en antagelse om, folketroen anses for udryddet med oplysningen og moderniseringen, som det kendes fra Max Webers sociologi og særligt hans affortryllelsesbegreb (Entzauberung, disenchantment). En senere teoretisk bølge i flere fagfelter har dog påpeget aspekter af en 'genfortryllelse', og har dermed blandt andet rettet fornyet fokus mod sammenhænge mellem trosforestillinger og materiel praksis.

I mit ph.d.-projekt er det formålet at diskutere begrebet folketro, og helt grundlæggende forsøge at komme nærmere et svar på, hvad folketro egentlig kunne bestå af, samtidig med at undersøge datidens hverdags materielle og praktiserende del af den "klassiske" folketro. På denne måde bringer projektet emner fra folkloristikken og ethnologiens studier af folkeminder og folkelig hverdagspraksis ind i den nyere kulturhistories fokus på tekstlighed og levnstdolkninger, og dermed historievidenskaben som sådan. Projektet indeholder også en nutidig kontekstualisering.

Foruden erindringslitteratur, folkeminder, religionssociologiske undersøgelser og generel litteratur på området vil materialet bestå af udvalgte dele af Nationalmuseets og Frilandsmuseets danske samlinger med relation til folketroen.

When: 2022-08-10, 09:30 - 10:00, Where: J309

P83 - Väckelse mellan statskyrkhets och separatism - perspektiv på den tidiga frikyrkligheten i Frölunda under 1800-talet

Martin Berntson

Under senare delen av 1800-talet utvecklades flera inomkyrkliga missionsföreningar i frikyrklig riktning. Inom lokalt frikyrkligt historiebruk har emellertid ofta den statskyrkliga bakgrunden till väckelsen ignorerats eller glömts bort. Jag vill med detta work-in-progress aktualisera de tänkbara inomkyrkliga rötterna till den frikyrkliga väckelsen i Västra Frölunda utanför Göteborg. Min hypotes är att denna väckelse hade rötter i kyrkoherden Lars Linderrots väckelse i Tölö och Lindome under tidigt 1800-tal och introducerades i Frölunda socken på 1830-talet genom komministern Johan Fredrik Ingman. Ingmans verksamhet låg sedan till grund för vad som i lokalt historiebruk ensidigt förknippas med den frikyrkliga väckelse som bonden Lars på Tofta igångsatte under 1870-talet. Denna mikrohistoriska ansats ger ett lokalt perspektiv på kontinuiteten i övergångarna från inomkyrklig till frikyrklig väckelse i Sverige.

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J309

P84 - Svenska Israelsmissionens flyktingarbete i Wien och synen på döpta judar, 1938-1941

Sam Wenell¹

¹ Uppsala universitet

1920 etablerade Svenska Israelsmissionen en bas i Wien för att omvända judar till den lutherska kristendomen. Det kom att bli sällskaps dyraste och mest ambitiösa projekt. Efter det nationalsocialistiska maktövertagandet i Tyskland 1933 gjorde flyktingströmmen till Österrike att doptalen ökade, men också att missionärernas karitativa verksamhet blev mer omfattande. När judeförföljelserna och krigshotet växte mot 30-talets slut tillkom ett mer renodlat flyktingarbete, då missionärerna försökte hjälpa judar att ta sig till Sverige, men även exempelvis Storbritannien och USA.

Tidigare forskning om flyktingarbetet har behandlat olika instansers agerande under Förintelsen, hur många flyende som togs emot i Sverige och synen på flyktingmottagandet som sådant. Forskningen har lyft fram synen på judar inom ramen för den lågkyrkliga väckelsen, som Israelsmissionen var en del av. Antijudiska föreställningar var inte ovanliga, och relaterade ofta till den yttersta tiden eller domedagen. Denna forskning har främst tagit fasta på tryckt, offentligt material som spriddes inom väckelserörelsen, och inte otryckt material från missionärernas vardag.

En debatt fördes sedan tidigare om vilken identitet en jude fick efter att ha konverterat, och den levde vidare bland missionärerna, som publicerade texter på temat och diskuterade saken på regelrätta konferenser. Nu tillkom migrationen som fråga – vad fick flyktingen för identitet i det nya landet? Kunde missionärerna se judar som "endast" flyktingar, eller var de alltid missionsobjekt? Påverkades attityden av flyktingarbetet? I mitt paper arbetar jag med både tryckt och otryckt material från missionärerna i Wien, med målet att undersöka deras syn på de judiska flyktingarna och konvertiterna i den vardag där parterna möttes.

Session 7 H

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 H

When: 2022-08-10, 08:30 - 08:54, Where: J411

P85 - Silent travellers?: A comparison of early Chinese travellers to Great Britain, Germany, and Sweden, 1756-1842

Måns Ahlstedt Åberg¹

¹ The University of Hong Kong (香港大學)

Min doktorsavhandling (2020-2024) kretsar kring den roll som olika former av transkulturella mellanhänder (eng. *cross-cultural go-betweens*) spelade för cirkulationen av kunskap mellan Kina och Europa mellan 1756 och 1842. Vid denna tid bedrev Qingdynastins Kina handel med bl.a. västerlänningar i en liten handelsenklav i Kanton (Guangzhou) – handel som i praktiken var ett sofistikerat system för att hålla kontakten och kunskapsutbytet mellan kineser och västerlänningar på ett minimum. Endast sådan kunskap som på något sätt främjade köpenskapen skulle i teorin vara tillåten.

Med detta som bakgrund kan det tyckas paradoxalt att det under detta dryga sekel cirkulerade kunskap mellan Kina och Europa på en aldrig tidigare skadad skala. Det är också en tid då allt fler kineser börjar ge sig ut i världen, som sjömän eller passagerare på europeiska (och andra) skepp. Földriktigt börjar resenärer från Kina under dessa årtionden att bli en allt mindre ovanlig syn i europeiska hamnstäder.

Ett kapitel av min avhandling, med arbetstiteln *Silent travellers?*, kretsar kring ett antal av dessa kineser, som reste till olika europeiska länder under denna brytningstid:

Storbritannien: Loum Kiqua 1756, Chitqua 1769-1772, Huang Ya Dong ca 1774-1780, och Yong Sam-tak omkring 1805.

Sverige: Afock 1786.

Preussen: Assing och Ahok 1820- och 30-talet.

Till dags dato finns det ingen transnationell jämförande studie mellan dessa resenärer, varför mitt projekt kan fylla en forskningslucka.

Jag vill argumentera för att de fungerade som viktiga aktörer i cirkulationen av kunskap mellan Kina och Europa vid tiden. Precis som titeln skvallrar om menar jag nämligen att de var allt annat än tysta under tiden i Europa. Såväl genom sina handlingar som genom sitt blotta varande bidrog de till att idéer och kunskap om Kina spreds i de samhällen som de besökte.

When: 2022-08-10, 08:54 - 09:18, Where: J411

P86 - Sten Bergman och Alfred Russel Wallace: Ornitologi i östra Indonesien och Nya Guinea under senkolonial tid

Emilie Wellfelt¹

¹ Historiska institutionen, Stockholms universitet

Detta paper undersöker ornitologiskt samlande på Nya Guinea under senkolonial tid (ca 1860-1960) och fokuserar på två kända ornitologer, Alfred Russel Wallace (1823-1913) och Sten Bergman (1895-1975).

Sten Bergman brukar kallas Sveriges sista upptäcktsresande. Han började på 1920-talet med en berömd expedition till Kamtjatka, fortsatte med Kurilerna och Korea. Bergman samlade till svenska museer, framförallt Naturhistoriska riksmuseet, och särskilt fåglar. Han samlade också berättelser som publicerades i storsäljande böcker.

I sin första bok om Nya Guinea har Bergman inkluderat ett långt citat från Alfred Russel Wallace (Bergman 1950). Wallace reste och samlade biologiskt material som såldes till privata samlare och museer. Genom sitt mångåriga samlande i den indonesiska övärlden som inleddes 1854 och pågick i åtta år noterade Wallace biogeografiska skillnader och gjorde observationer som ledde till att han utvecklade hypoteser om evolution som presenterades samtidig med Darwins första texter om arter i förändring. Bergman var inspirerad av Wallace, men verkade i en annan tid. Detta paper undersöker i vilken grad Bergman följde i Wallace fotspår, geografiskt och i samlandets praktiker. Undersökningen bygger främst på dagböcker som Bergman och Wallace skrev under sina expeditioner i ornitologins tjänst.

When: 2022-08-10, 09:18 - 09:42, Where: J411

P87 - Mellan stad och hav: Göteborgs navigationsskola

Gustav Holmberg¹

¹ Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion, Göteborgs universitet

Vetenskapshistorisk forskning uppmärksammar ibland de kunskapskulturer som finns i utbyteszoner mellan akademi och samhälle. Det kan röra en förhållandvis avancerad kunskapsmassa som utvecklas, forskas fram eller lärs ut i organisationer som inte tillhör de typiska akademiska, en verksamhet som inte sällan sker i de organisationer som ligger i gränstrakterna mellan akademien och avnämare i till exempel näringslivet. I det moderna Sverige har en inte försumbar mängd sådana institutionella arrangemang, ofta i form av en blandning mellan stat och privata aktörer, växt fram.

I denna presentation diskuteras navigationsskolan i Göteborg som en sådan kunskapsorganisation. Navigationsskolan grundades som en följd av ett statligt beslut 1841 (och fick senare högskolestatus då den inlemmades i Chalmers tekniska högskola 1980). Den behandlar vilka typer av kunskap och expertis – naturvetenskaplig såväl som teknisk, medicinsk och humanistisk – som fanns företrädd vid Navigationsskolan. Där bedrevs en bred uppsättning av verksamheter, som såväl handlade om astronomi – som astronomiska passageinstrument och andra navigations- och tidsstandardiseringarrelaterad teknik – som teknologi (radar, maskinteknik, skeppsbyggsteknik), moderna språk, medicinska spörsmål och så vidare.

Skolan verkade i samklang med en näring som var av högsta betydelse, såväl regionalt för Göteborg med omnejd som nationellt för ett samhälle som fick mycket av sina exportinkomster och sin livsmedelsförsörjning via sjöfarten. Att det lokala samhället ansåg att navigationsskolan var eniktig verksamhet visas av de donationer och övriga insatser till Navigationsskolans fromma som kom från stadens näringsliv och från Göteborgs stad, vid sidan av de statliga anslagen.

When: 2022-08-10, 09:42 - 10:06, Where: J411

P88 - Vetenskapsjournalistik och evolution i svensk och finsk press 1859-1889

Julia Dahlberg¹

¹ University of Oulu

Publiveringarna av Charles Darwins *Om arternas uppkomst* (1859) sammanföll med en period då tidningspressen växte och dess samhällspåverkan blev mer omfattande. Trots att tidningarna under den här tiden ofta rapporterade om vetenskapliga upptäckter och rön var dock den professionella vetenskapsjournalistiken ännu ett relativt okänt, men framväxande fenomen.

Rapporteringen om Darwins lära var långt ifrån oproblematisch för tidningspressen i mitten av 1800-talet. Den darwinistiska evolutionsteorin förmedlade en materialistisk natursyn som lämnade litet utrymme för en gudomlig skapare och som därför potentiellt kunde ha en samhällsomstörtande inverkan. Av den här orsaken är det intressant att studera pressens strategier för att hanterade rapporteringen om darwinismen samt det sätt på vilket tidningarna bidrog till att skapa epistemisk tillit eller misstro för evolutionsteorin.

Det här föredraget beskriver hur den svenska och finska tidningspressen rapporterade om Darwins evolutionsteori under de första 20 åren efter publiveringarna av *Om arternas uppkomst*. Målsättningen är att undersöka hur tidningspressen i de båda länderna behandlade darwinismen och hur de olika strategierna skiljde sig från varandra. Som en del av detta undersöks vilka slags texter som publicerades, vilkens lags information texterna förmedlade samt hur tidningarna behandlade en kontroversiell vetenskaplig teori som inte bara ifrågasatte den vedertagna världsbilden utan också religionens läror. I föredraget diskuteras även hur olika politiska faktorer, till exempel den finska tidningscensuren, inverkade på rapporteringen.

Föredragets resultat baserar sig på en undersökning av digitaliserade dagstidningar som utkommit i Sverige och Finland under perioden 1859-1889. För att undersöka hur texter återanvändes och cirkulerade mellan olika tidningar utnyttjas även den digitala sökfunktionen *Text reuse in the Swedish-language press, 1645-1918*.

When: 2022-08-10, 10:06 - 10:30, Where: J411

P89 - Frivilliga rasbiologer: Interaktionen och kunskapscirkulationen mellan Rasbiologiska institutet och den svenska allmänheten under 1920- och 30-talet

Måns Ahlstedt Åberg¹

¹ University of Hong Kong (香港大學)

Under Herman Lundborgs tid som chef (1922-1935) hade Rasbiologiska institutet ett livligt utbyte av råd, rön och kunskaper med privatpersoner – kunskaper som ibland kom att inflyta i dess vetenskapliga produktion. Särskilt intensivt var utbytet omkring 1930 års Stockholmsutställning, där institutet bidrog med en fotografisk utställning, samt en omfattande genealogisk kartläggning av ättlingarna till den s.k. "Stor-Mor i Dalom" – en prästfru i Dalarna under 1600-talet.

Bägge dessa projekt hade varit otänkbara utan bistånd från intresserade individer ur allmänheten. Inte heller upphörde allmänhetens engagemang för Stor-Morsprojektet med Stockholmsutställningen. Flera år in på 1930-talet fortsatte detta att diskuteras i hembygdsböcker och dagspress, samt föranledde privatpersoner att kontakta institutet med förfrågningar och information. Det rörde sig alltså om en "kunskapscirkulation" mellan institut och allmänhet, snarare än en enkelriktad diffusion av kunskaper från centrum till periferi – vilket är den gängse bilden. Svenska folket var alltså inte enbart välvilligt inställt till rasbiologi – detta är redan välkänt – utan även, vilket inte är fullt lika känt, högst delaktigt i vissa delar av institutets forskning.

Min bok *Frivilliga rasbiologer* bidrar till att belysa den mycket reella roll som tämligen anonyma privatpersoner spelade för en statlig myndighets verksamhet; en myndighet som vid tiden var högst tongivande för samhällsfrågor som nationell tillhörighet, tvångssteriliseringar och den allt överskuggande befolkningsfrågan. Boken visar på vad icke-akademiska aktörer faktiskt kunde åstadkomma när de engagerade sig för en av tidens progressiva rörelser, rasbiologin. Den problematiserar således den vanliga uppfatningen, att Rasbiologiska institutet var en enväldig myndighet som dikterade för svenska folket vad det var – snarare var svenska folket mycket delaktigt i att *kartlägga och beskriva sig självt*. Vidare synliggör den det faktum att frågor om nation, svenskhet och befolkning under mellankrigstiden formades genom ett samspel mellan statliga myndigheter, medier och enskilda, oberoende aktörer – de aktörer som, i brist på en bättre benämning, kan kallas *frivilliga rasbiologer*.

Session 7 J

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 J

When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J412

P90 - Nicolaus Söderman, en berest och erfaren straffånge på tidigt 1800-tal

Bonnie Clementsson¹

¹ Lunds universitet

Nicolaus Söderman fick ett kort men händelsefullt liv. Han föddes i Stockholm i april 1827 och dog i kolera som livstids straffånge på Nya Älvsborg fästning 26 år senare. Innan dess hade han arbetat som springpojke på operakällaren, tagit tjänst som kajutvakt på ett segelfartyg och rest till Brasilien två gånger, där han blivit god vän med konsulns son. Han hade också blivit nedslagen av ett gäng "blackheads", upplevt sin första förälskelse i Marseille i Frankrike, råkat ut för diverse stormar, sett en kamrat ramla ner från masten och slå ihjäl sig och själv råkat ut för skeppsbrott i engelska kanalen. Skeppet fastnade på klipporna och besättningen hängde snett i två dygn innan de räddades och då var de så medtagna att alla togs till sjukhus, en dog och Nicolaus förfrös sina fötter och förlorade alla tår på höger fot, men hämtade sig efter ett par månaders konvalescens. Senare fick Nicolaus uppleva såväl engelska som svenska fängelser från insidan. Vad kan vi lära oss om det tidiga 1800-talet från Nicolaus berättelse?

When: 2022-08-10, 09:00 - 09:30, Where: J412

P91 - Learning the Rules of the Game - Status Elevation and Emotional Distress in the Life Description of Pehr Stenberg, 1770-1800

Ina Lindblom¹

¹ Umeå universitet

This paper explores the way in which everyday practices of the 18th century marked social boundaries of exclusion and belonging and served to uphold sharp social hierarchies. Using the extensive biographical writings of Swedish clergyman Pehr Stenberg, this paper further examines the emotional distress that could accompany attempts at social mobility.

Pehr Stenberg (1758-1824) was born the son of a farmer of modest means in the northern Swedish town of Umeå. After being allowed to beg for his tuition from village residents, Stenberg was given the opportunity to become a priest through studies at Åbo Academy. During his studies, Stenberg first worked as a tutor and later as a so-called house priest for aristocratic families in the countryside outside of Åbo.

These experiences are depicted in a unique 5 000-page manuscript that Stenberg worked on for 40 years. Written with explicit intention to document his innermost thoughts and feelings, Stenberg's manuscript gives a rare insight into the experiences of a man with a peasant background attempting to rise through the social ranks of the late 18th-century Swedish realm. With no prior knowledge of how to move in bourgeois and aristocratic circles, Stenberg is continually unmasked as the peasant son that he is and the shaping of a new class identity takes a significant emotional toll. With time, Stenberg learns to manage the social mores of the upper classes and completes his class journey – ultimately expressing contempt for the social class from which he came.

When: 2022-08-10, 09:30 - 10:00, Where: J412

P92 - Handelshövdingen: Historien om Olof A Söderberg (1872-1931)

Benito Peix Geldart¹

¹ Centrum för näringslivshistoria, forskningssekretariatet

Detta paper vill presentera min forskning om näringslivsprofilen Olof Alfred Söderberg (1872-1931) som snart blir utgiven i bokform på Förlaget Näringslivshistoria. Söderberg har inte uppmärksammats i den tidigare historiska forskningen trots att han satt i flera nyckelpositioner inom Sveriges näringsliv under de viktiga åren då demokratin och det moderna industrisamhället fick sitt genombrott. Han gjorde sin fars firma Söderberg & Haak till ett av landets ledande företag inom järn- och stålbranschen. Snart blev han en eftertraktad sakkunnig på kommunal, statlig och skandinavisk nivå vid kommittéer om lagstiftningsfrågor, handel och sjöfart, konsulat- och diplomatärenden, handelsavtal och industriutredningar. Under en tid var han kommunalpolitiker i sin hemstad Stockholm. Sedan 1906 var han styrelseledamot i Stockholms Enskilda Bank och i ett stort antal andra företag och organisationer, ofta inom Wallenbergssfären. Söderberg var en av initiativtagarna till handelshögskoleföreningen och blev även Norges tredje generalkonsul i Sverige, styrelseordförande i Stockholms handelskammare och disponent för Stora Kopparbergs Bergslag, då Sveriges största industri. Han var också en av eldsjälarna bakom de svenska tjänstepensionerna.

Forskningsprojektets syfte är att, utifrån en studie av Olof Söderbergs liv och verk, diskutera och fördjupa kunskaperna kring familjeföretagande, familjedynastier och nätverksbildande inom det svenska näringslivet under det tidiga 1900-talet, särskilt inom Wallenbergssfären och tidens handelsorganisationer. Genom en biografisk metod och ett nätverksperspektiv analyseras dynamiken inom Olofs sociala nätförbund utifrån begrepp som nätförbund, habitus, inkludering-exkludering, tillit och genus. Slutsatserna visar på komplexiteten i näringslivets nätförbund under de moderna industri- och handelsorganisationernas framväxttid. Studien lyfter fram ett perspektiv där nätförbund ses som process snarare än som fenomen eller organisationsform. Slutsatserna belyser även kopplingarna mellan politik och näringsliv, inte minst när det gäller framväxten av en modern diplomati under en viktig fas av Sveriges modernisering.

Nyckelord: näringslivshistoria, familjedynastier, internationella relationer, handelsorganisationer, biografi

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J412

P93 - Storpolitik i det individuella ödet. Svenskar i den Stora terrorns Sovjet, 1937-1938

Andrej Kotljarchuk¹, Torbjörn Nilsson²

¹ Uppsala University

² Södertörn University

När 'Den Stora Terrorn' tog fart i Sovjet fick etniciteten en viktigare roll än vad forskningen tidigare ansett. Särskilt hårt drabbades polacker, finländare och tyskar. Även de som behållit sina ursprungliga medborgarskap kunde gripas och avrättas. I april 1937 gav Nikolaj Jezjov, chef för säkerhetspolisen NKVD, order "att upptäcka och utvisa alla utländska medborgare som på ett eller annat sätt var misstänkta för spionage". Paradoxalt nog försökte staten rensa landet från "farliga element" inte bara med terrorn men också genom dessa utvisningar av utlämningar, många av dem aktiva kommunister. År 1926 var cirka 2 500 svenskar bosatta i SSSR. Åtskilliga flyttade hem de närmaste åren, men samtidigt invandrade s.k. Kirunasvenskar, kommunistiska arbetare från Norrbotten. Den svenska befolkningen i SSSR under 1930-talet har ofta setts som synonym med dessa politiska emigranter. Men det fanns enstaka svenskar med helt annan bakgrund: inflyttade före 1917, änglar till svenska män samt även födda i det gamla Ryssland. Under 1937-38 tvingades de flesta svenskar att lämna landet med kort varsel, eller bli sovjetiska medborgare. Utan pengar och möjlighet att köpa biljetter sökte de hjälp från beskickningen i Moskva som därför initierade en räddningsinsats som aldrig tidigare varit i fokus för akademiska studier. Hundratals svenskar i olika regioner av landet kontaktade beskickningen för att undkomma hoten från NKVD. Många räddades, men i enstaka fall misslyckades räddningsförsöken. Denna bortglömda händelse ger ett nytt perspektiv på svensk utrikespolitik och humanitära insatser före andra världskriget. I vårt pågående projekt "Swedes, emotions and moral diplomacy in the Great Terror. Foreign Office's rescue operation in the USSR, 1937-38" (Östersjöstiftelsen) undersöker vi: vad gjorde diplomaterna för att hjälpa svenskarna i Sovjet? Hur påverkade den sovjetiska hållningen till etnicitet och nationalitet dessa insatser? Diplomaternas agerande studeras utifrån teorier om känslor i historien. De empiriska resultaten bidrar till en teoretisk diskussion kring "moral diplomacy".

Session 7 L

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 L

~~When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J303~~

~~Cancelled: P94 - Canal construction – importing global knowledge to Swedish engineering and project management~~

Björn Hasselgren¹

¹ Uppsala University

Sweden was lagging in respect of engineering and managerial procedures by the early 19th century. The wave of industrialization in many other European countries and in the US, just to mention some, did not involve Sweden until later in the 19th century.

Sweden was lacking forms for capital accumulation with only an embryonic banking system (Fritz, 1967), a more modern corporate legislation that would allow firms with limited responsibility to be established (Smiciklas 1989) and engineering education which did not institutionalize until the 1830s. Sweden was also in need of a professional construction sector.

Import of knowledge and inspiration from other countries was a source for catching up in Sweden. This occurred in the iron industry during the 17-18th centuries and during the 19th century in other sectors of the economy. As one of the more prominent examples of early 19th century knowledge import canal-construction stands out. In specific this was connected to the Göta kanal-project.

All the above-mentioned aspects of organizing and realizing a major construction project were involved in the project. A corporate structure was established, capital was raised from the private sector but importantly an active inflow of general managerial, engineering, and technological innovations and technology competencies was organized. Most of this inflow originated in Britain with its vast experience in similar fields (Cross-Rudkin, 2010). The establishment in 1822 of the Motala Verkstad, marked the start of further technology development and improvement over the years to come.

The paper will explore some of these processes and events and put them into a framework of how global and local markets and knowledge were combined and coevolved. Major infrastructure projects might in this way be seen as important drivers of modernization.

When: 2022-08-10, 09:00 - 09:30, Where: J303

P95 - Global infrastructure, local ecologies: colonialism, skills and materials in railway construction in the late 19th century

Eleonor Marcussen¹

¹ Linnéuniversitetet

With the arrival of railway construction in towns and rural areas throughout western India, the environmental situation and local communities' relations with resources and work changed during the decade of the 1860s. Not only had the railways as an infrastructure increased speed and capacity in trade; its physical presence had far-reaching effects on how local communities engaged with the environment. This paper examines the implications of colonial infrastructural expansion by asking how on the one hand environmental conditions affected constructions, and on the other, how processes of infrastructural implementation illuminate human interactions with nonhuman nature from a local perspective. With a view to debates on the diffusion of technology, knowledge and the environment, the paper aims to make a contribution to our understanding of how global technologies developed and affected social and material relations in local contexts. As the British Empire solidified its reach through the expansion of infrastructure, local environs and local communities invariably engaged with the implementation and development of technological innovations through continuous encounters and adaptations with the railway. Through these encounters and relationships, the politics of labour and professionalization and the reconfigurations of knowledge and expertise help us in understanding how historical actors constructed and perceived "the environment". By using archival papers of engineers, contractors and sub-contractors, and official colonial records about infrastructural planning, the analysis focuses on materials, local construction sites and environmental conditions and resources, to discuss how insights into technological systems enable and deepen, sometimes even transform, understandings of past human-natural interactions.

Selected references

Cancelled: When: 2022-08-10, 09:30 – 10:00, Where: J303

~~P96 - A 'Danish Model'? Transnational Networks and Circulation of Danish Agricultural Practices in Bohemia at the Turn of the Century~~

Jana Lainto¹

¹ University of Helsinki

During the early 20th century, Denmark began to be internationally recognised and admired for its cooperative movement and for the unprecedented speed its agricultural production had been transformed and modernised. In my paper, I discuss how these ideas of modern Danish agriculture and its cooperative movement were transferred into the Czech cultural context at the turn of the century, and how they circulated particularly in Bohemia before World War I.

Firstly, I introduce Arnošt Vilém Kraus (1859–1943), a Czech scholar and a cultural mediator between the Bohemian Lands and Denmark, who, I argue, had a crucial role in transmitting Danish agricultural practices and elements of the Danish cooperative movement into the Bohemian Lands. Kraus deeply admired the Danes and their modern agriculture, folk high-school education, and the cooperative movement, which he conceptualised in his works as a model that the Czech nation should emulate to elevate the Czech national culture.

Secondly, I analyse Kraus's various educational and organisational activities (excursions, lectures, publications, cooperation with agricultural organisations), and their impact on the following circulation as well as the implementation of these ideas and practices into the Czech cultural context. I connect Kraus to others, who inspired by his work, began themselves importing and implementing the 'Danish model', particularly in Bohemia at the turn of the century. As Kraus belonged to a circle of progressive scholars and national activists around Tomáš Garrigue Masaryk and actively supported Masaryk's cultural and later political movement, these transnational activities are studied in the context of the Czech progressive national movement. Specifically, I address the possible implementation and use of Kraus's Scandinavian activities within Masaryk's political programme.

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J303

P97 - The Great Leap Offshore: Sino-Norwegian Relations and Petro-Knowledge Transfers, 1976-97

Jonas Gjersø¹

¹ University of Stavanger

China's re-emergence among the world's leading economic and political powers have been one of the most defining changes in the international order since the end of the Cold War. Underpinning China's ascent were the economic reforms instituted over the late-1970s and early-1980s that opened its economy to foreign direct investments. Preceding these reforms were the ambitions entertained for China's continental shelf, optimistically forecasting it as nothing less than 'the world's richest petroleum reservoir'. This paper will attempt to link these phenomena by examining the economic readjustment in conjunction with the capital and technology-intensive requirements of the offshore oil industry. Even though exploration efforts proved disappointing, the episode had both political and commercial ramifications. It was during this often-overlooked episode of Chinese, international and indeed Norwegian petroleum history that Norway's national oil company took its first steps outside the Norwegian continental shelf and inspired the formation of China's own national offshore oil company, CNOOC.

Session 7 M

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 M

When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J406

P98 - Commemorating the war dead in Sweden 1905-1934: Unknown Soldiers and Naval Seamen

Magnus Rodell¹

¹ Docent idéhistoria Södertörns högskola

In 1905, the monument “To the fallen sons of Svea”, was inaugurated in Stockholm. It was dedicated to all Swedes who had died in the various wars that Sweden had fought throughout the centuries, in various parts of the world. It recognises the “unknown soldier”, as it were, before this genre exploded after the end of the first world war. The monument becomes interesting since it is situated at the intersection of the heroic monuments of the 19th century and the collective grief of the interwar period.

With “To the fallen sons of Svea” as my point of departure, I will discuss and analyse various examples on how different actors have commemorated the Swedish war dead – the unknown as well as the known – from 1905 to 1934. Sweden managed to stay neutral during the world wars. Nevertheless, thousands of Swedes died, most of them in the merchant navy, but there were also soldiers that died in accidents and other types of incidents. I will argue that there is a domestic memory culture related to the great conflicts of the 20th century in Sweden – a memory culture where the local and the global intersects in various ways, a memory culture that until now has been sparsely researched.

One other example that will be explored is the Sailor Tower in Gothenburg, a 40-meter-high tower with the statue known as Woman by the Sea at its top – erected in 1933-34. This monument, one of the highest in Sweden, commemorates the 690 men and women that perished in the merchant navy during the Great war. On the bottom of the tower there are granite boards that, in chronological order, name all of the 690 dead. The sailor tower is a war monument erected in a nation that remained neutral, and I will analyse how the war experience, sacrifice and national identity was depicted in the context of the inauguration.

When: 2022-08-10, 09:00 - 09:30, Where: J406

P99 - The Nazi Mummy: Mapping the afterlife of a mummified individual from America to Göteborg

Avigail Rotbain¹

¹ Statens museer för Världskultur

This paper concerns a human being from the Taltal-region of northern Chile, who ended up in a museum in Sweden with the label 1939.51.0001. By mapping the history of this mummy, this paper will discuss how and why the mummy ended up in the collection of the then Göteborgs etnografiska museum (GEM), and what its future could be.

The mummy was found, or bought, by a German M.D. living in Chile, named Otto Aichel. He was expelled from Chile in 1911 after a political scandal and brought the mummy and his ethnographic collection with him to Germany. As a professor at the University of Kiel and a member of the NSDAP, he served at the Hereditary Health Court, responsible for the mass sterilizations. After Aichel's death in 1935, the University was left with his collection. After a collaboration with the University in 1938, the head of GEM, Walter Kaudern (a member of the Swedish nazi-party), managed to acquire the mummy as a gift to the collection in Göteborg. It was exhibited in the 1990s, but with that exception, it has been sitting in the storage rooms of GEM, now the Museum of World Culture, in the glass case in which it was previously displayed.

Alongside mapping the history of the mummy, the paper will discuss what a single museum object can tell us about the historiography of ethnography. The paper will emphasize the intricate relationships and exchanges between Nazi-sympathizing academics in Sweden and Germany around the time of the Second World War, and touch upon how an ethnographic museum deal with this heritage today.

When: 2022-08-10, 09:30 - 10:00, Where: J406

P100 - Värden att värna: Skydd och förstörelse av kulturarv i Norden under andra världskriget

Mattias Legnér

Vi är vana vid att arkiv och museer har till uppgift att värda sina samlingar, men under andra världskriget behövde de nordiska länderna för första gången planera för risken att stora delar av deras kulturarv i värsta fall kunde förstöras. Med utgångspunkt från min nyutkomna bok *Värden att värna. Kulturminnesvården som statsintresse i Norden vid tiden för andra världskriget* (Makadam Förlag, 2022) diskuterar jag och jämför här utvecklingen i de nordiska länderna från 1930-talets senare del till och med 1945.

Vid krigets utbrott påminde planerna för att föra undan och på andra sätt skydda samlingar och gamla byggnader om varandra i de nordiska länderna, men konflikten internationella utveckling i kombination med inrikespolitiska förändringar medförde snart att strategierna gick i olika riktningar. Den tyska ockupationen av Norge och Danmark förändrade på flera sätt hur kulturarv användes och skyddades i dessa länder. I samtliga länder togs kulturarv i bruk för att ena befolkningen mot utifrån kommande hot. Ockupationsmakten högaktade forn- och medeltidens kultur i Norden, men såg ner på mer sen- och samtida kulturuttryck. I Finland påverkades bevarandet än mer av krigets utveckling. Först fördes samlingar undan norrut på grund av Sovjetunionens anfall, men efter att Finland börjat samarbeta med Tyskland anlitades museimän och humanister allt mer i krigsorganisationen för att inventera och integrera erövrade territorier med ett nytt Storfinland. I Sverige kunde planeringen av samlingars och gammal bebyggelses skydd genomföras mer ordnat än hos de nordiska grannarna som blev mer omedelbart påverkade av krigets utveckling.

Samtidigt som resurserna för att skydda kulturarv mot våldshandlingar visade sig vara högst begränsade, användes referenser till historiska landskap, museisamlingar och immateriellt kulturarv i politiska och försvarspsykologiska syften. Avslutningsvis resonerar jag kring hur senare tiders beredskap inom arkiv- och museisektorn har påverkats av erfarenheter från kriget.

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J406

P101 - Turning terrorists into freedom fighters

Fredrika Larsson¹

¹ Historiska institutionen, Lunds universitet

One of the many connections between the local and the global lies in utilising symbols, through which a local symbol can turn into a global symbol. Thus, transporting the meaning of the local to the global sphere, a process that often takes place through visual media. This transformation has heightened meaning in conflict situations since the visual media may be used to communicate and establish victimhood, a form of visual warfare. In Northern Ireland, this warfare is made through murals. The parties use murals to express their view of the conflict since the murals' function is to explain the present through historical narratives. They are visual representations of the collective identities of the areas they reside. After the Peace Agreement, Belfast and its murals are now a spot for tourism, transforming the murals into battlefields. Now, the conflict parties try to convey and establish their victimhood by using global symbols attached with meanings of victimhood. One of the parties of the conflict, the republicans, have communicated their victimhood tried to establish their main symbol, Bobby Sands, into a global symbol of freedom fighter. This procedure has occurred by actively changing their murals from masked armed men to smiling, approachable civilians. By doing so, the republicans have tried to erase the past perception of the republicans as terrorists into legitimate politicians. This procedure has been facilitated by juxtaposing Bobby Sands with global symbols of victimhood and freedom; the republicans have changed their public persona from terrorists to freedom fighters. Through this transformation, the political wing of the IRA, Sinn Fein, have been able to present itself as a legitimate political party and a force to be reckoned with in Irish politics.

Session 7 P

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 P

When: 2022-08-10, 08:30 - 09:00, Where: J440

P102 - Perspektiv på lärarrekrytering och lärarutbildning i periferin - Kvinnliga lärare på Island och i norra Sverige cirka 1880 till 1920

Emil Marklund¹, Ólöf Garðarsdóttir²

¹ Umeå University

² University of Iceland

I Europa infördes obligatorisk skolgång vanligtvis under senare delen av 1800-talet eller i början av 1900-talet. En återkommande utmaning i denna process var att bemanna respektive skolväsende med utbildade lärare. Denna studie ämnar lämna ett bidrag till vår förståelse av hur lärarnas rekrytering (social bakgrund), utbildning och fortsatta yrkesbana utvecklades i två jämförelsevis perifera kontexter i Norden – Island och norra Sverige (Västerbotten). Skolplikten infördes tidigare i Sverige än på Island, men i båda undersökningsområdena ökade elevernas närvaro i skolan markant från cirka 1880 och framåt.

Både i Sverige och på Island öppnades läraryrket tidigt för kvinnor, yrkesvalet innebar att de ofta kunde påverka sin framtid på ett annat sätt än andra kvinnor. Genom en kollektivbiografisk ansats där vi följer olika årskullar av kvinnliga lärarstuderande på Island och i norra Sverige vill vi belysa betydelsen av socio-ekonomisk bakgrund och eventuellt ekonomiskt stöd till de kvinnor som flyttade för att läsa en lärarutbildning. Vidare vill vi undersöka betydelsen av lärarutbildningens rumsliga placering genom att undersöka hur långt lärarstudenterna flyttade för att läsa utbildningen samt se var de kom att arbeta efter avslutad utbildning.

Processen att etablera ett skolväsende med kapacitet för samtliga barn tog lite olika vägar i de två länderna. Geografiska skillnader mellan stad och landsbygd var framträdande i båda länderna. De två undersökta områdena var i början av 1900-talet primärt rurala och mindre än 10% av befolkningen bodde i städer. Lärarutbildningar kom att etableras i huvudstadsområdet för Islands del och i Västerbotten etablerades ett folkskollärarinneseminarium i Umeå. Rekryteringen kom dock främst att ske från landsbygden och under lång tid var också största delen av den framtida arbetsmarknaden utanför städerna. Vad innebar dessa krav på mobilitet längs levnadsbanan för de kvinnor som blev lärare? Vilka likheter och skillnader går att se mellan Island och Sverige?

When: 2022-08-10, 09:00 - 09:30, Where: J440

P103 - Skolan som försöksverkstad: Spridning av internationell kunskap om experimentell undervisning i svenska pedagogiska tidskrifter 1920-1948

Johan Samuelsson¹

¹ Karlstad univercity

Paprets övergripande utgångspunkt är att kunskap, i det här fallet om hur progressiv undervisning kan bedrivas, cirkulerar mellan lika kontexter. Denna cirkulation sker via en mängd olika aktörer och institutioner, det innebär att kunskapen blir till i olika sociala och kontextuella sammanhang.[1] Kunskapscirkulationen innebär att kunskapen inte enkelt sprids från "laboratoriet" till användarna, snarare konstrueras kunskapen i själva cirkulationen av de som förmedlar och använder kunskapen.[2]

Perioden 1920-1948 var ett intensivt skede i svensk skola då ett omfattande reformarbete initierades efter en rad omfattande skolutredningar, där 1946 års skolkommision innebar en slags slutpunkt för de utredningar som lade grunden till en modern grundskola. Men kunskap om hur skolan kunde förändras i en mer modern progressiv riktning kom också att sammanställas och spridas via pedagogiska tidskrifter. Tidskrifter kan ses som ett sätt för lärare att ta del av kunskap om hur progressiv och experimentet inriktad undervisning kunde bedrivas men samtidigt blev de också ett sätt att normativt legitimera nya metoder. Genom att erbjuda kunskap om experiment, skolhistoria, internationella utbildningssystem och vetenskapliga rön kunde tidskrifter (och olika skriftserier) under första hälften av 1900-talet erbjuda fortbildning för lärare. Exempelvis var den av Sveriges allmänna folkskollärarförening initierade skriftserien *Pedagogiska skrifter* en central arena för spridning av ny kunskap.[3]

I presentationen kommer en genomgång av centrala tidskrifter avseende vad de skrev om internationella pedagogiska försök. Utgångspunkten är att de var en central medieringsarena för kunskap om hur skolan kunder reformeras. De tidskrifter som har gått igenom är *Pedagogisk tidskrift*, vände sig främst till läroverk, samt de mer progressivt inriktade *Skola och samhälle* och *Pedagogiska spörsmål*. En preliminär genomgången visar att tidskrifterna blev en arena för spridning av kunskap gällande reformer.

[1] Burke 2016; Lässig 2016; Lightman et al. 2013.

[2] Östling & Larsson Heidenblad 2017.

[3] Landahl 2009.

When: 2022-08-10, 09:30 - 10:00, Where: J440

P104 - Globala undervisningsteknologier på mikronivå: skolplanscher i Lagunda kontrakt, 1860-1900

Jakob Evertsson¹

¹ Uppsala University, Department of History

(This paper will be presented in Swedish.)

In the late 19th century, teaching technologies were disseminated to schools around the world. This paper takes its point of departure from a visit to the Lagunda school museum in the centre of Sweden where teaching objects from the schools that belonged to the school district are exhibited. This museum, that was opened in the late 1960s, has been characterised as one of the best school museums in Sweden and is still open for the public. After looking at the inventory list for the period 1860-1900, it is obvious that biblical wall charts constituted the main part of the visual materials, but it is also striking that nature wall charts became equally common towards the late nineteenth century. This demonstrates the implementation of a broader curriculum plan at the local level. In 1875, the list of school districts ordering teaching materials amounted to five pages and by 1899 it had increased to as much as 14 pages, hence demonstrating this change.

By looking at inventories of educational technologies in school museums we may learn about the availability of this material in the school districts and which priorities that were made in the purchases. Studies of local conditions in different schools regarding dissemination of teaching material have until recently been lacking in the educational history research the Nordic research. In this paper, I utilise a micro historical approach to understand the emergence and availability of wall charts in the elementary school in a limited geographical context. Apart from studying the objects in the school museum, I investigate school protocols and pedagogic and financial statistics of the purchase of teaching material. By combining these different sources, the paper aims at contributing to the discussion about global versus local developments in the implementation of the elementary school.

When: 2022-08-10, 10:00 - 10:30, Where: J440

P105 - Digital teknik, historia och historieundervisning

Mikael Bruér¹

¹ Malmö universitet

Presentation av pågående avhandlingsprojekt: Digital teknik, historia och historieundervisning
Digitaliseringen är en global informationsteknologisk process som innebär en genomgripande förändring när olika verksamheter förändras från analoga till, alltmer, digitala. I den svenska skolan påverkar digitaliseringen såväl administrativa styrsystem som lärares arbete och elevers lärande.

Sedan början av 2000-talet har arbete för ökad digitalisering av skolan bedrivits av såväl marknadsaktörer, beslutsfattare som lärare. När nästan samtliga barn i grundskolan regelbundet arbetar med digitala enheter skapas nya förutsättningar för, men också förväntningar på, lärare att arbeta med digitala läromedel, läxförhör, källor, videotjänster eller redovisningsformer.

Inom detta spänningsfält befinner sig skolans centrala uppgift, ämnesundervisningen. Trots en omfattande rörelse för digitalisering är kunskapen om vad denna gör med undervisning och lärande begränsad. Vad som blir den faktiska konsekvensen av digitaliseringen för historieämnet. Denna undersökning ämnar ta fasta på detta.

Projektets övergripande syftet är att undersöka hur digital teknik påverkar **historieundervisningens innehåll och former**. Genom att undersöka relationen mellan historielärares undervisningsformer och undervisningens innehåll satt i samband till deras användning av digitala verktyg, tekniker samt olika historieförmedlande medier blir det möjligt att studera, inte bara hur digitalisering i bred mening påverkar historieundervisningen, utan också dess innehåll. I relation till detta kommer frågor som berör sociala faktorer som klass, kön och etnicitet ställas, men också frågor om centrum/periferi. Historieämnet spelar en stor roll i såväl individuella som kollektiva identitetsprocesser och frågor om hur dessa processer påverkas är i förlängningen inte bara en fråga om likvärdighet, inkludering eller exkludering utan också en fråga om demokrati.

Session 8 N

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 N

When: 2022-08-10, 11:00 - 11:30, Where: J432

P106 - Skiftande regimer: representation, administration och politisk förändring i Sverige, 1540-1810

Mats Hallenberg¹, Magnus Linnarsson¹, Joakim Scherp¹

¹ Stockholms universitet

Skiftande regimer: representation, administration och politisk förändring i Sverige, 1540-1810

Vår forskning lyfter frågan om brott och kontinuitet i Sveriges historia. Ska vi betrakta den politiska utvecklingen som en långsam rörelse mot en allt effektivare statsförvaltning, ett självständigt domstolsväsende och ett starkare folkligt inflytande över politiken? Eller är det snarare konflikterna, de skarpa skiftena som drivit fram förändringar?

Projektet handlar om tidigmoderna regimskiften, intensiva perioder av förändring, då politiska och administrativa institutioner skapades eller störtades om. Vi undersöker drivkrafterna genom att studera de viktigaste aktörerna, politiker och byråkrater som agerade för eller emot förändring. Men vi vill också analysera resultaten; på vilka sätt bidrog regimskiftena till att stärka statens kapacitet, rättsväsendets ställning och politiskt deltagande?

Vi har identifierat sex avgörande skiften under perioden: 1) Gustav Vasas skapande av en centraliserad furstestat kring 1540; 2) Axel Oxenstierna reformer och högadelns intåg i statsförvaltningen efter 1620; 3) det karolinska enväldet 1680; 4) statsvälvningen 1719 och det frihetstida ständervället; 5) Gustav III:s statskupp 1772; 6) Envälrets avskaffande och den nya regeringsformen 1809.

Vi analyserar och jämför de tidigmoderna regimskiftena för att kunna avgöra deras betydelse för den politiska utvecklingen på sikt. Syftet är att pröva i vilken utsträckning och på vilka sätt de återkommande skiftena av regimer kunde befördra politiska reformer.

Vår hypotes är att de tidigmoderna regimskiftena bidrog till:

1. En successiv förstärkning av statens kapacitet
2. Att frågor om lag och rättssäkerhet lyftes upp på den politiska agendan – men utan att avgörande förändringar skedde.
3. Att det skapades en konstitutionell bas där de viktigaste aktörerna – kungamakt, adel, ofrälse – garanterades inflytande; men där det politiska deltagandet aldrig utvidgades till övriga samhällsgrupper.

Till sist måste själva premissen utvärderas: Håller tesen att de tidigmoderna regimskiftena var avgörande för den svenska statens modernisering? Alternativt: erbjuder en processuell syn på den politiska utvecklingen bättre förklaringar?

When: 2022-08-10, 11:30 - 12:00, Where: J432

P107 - Frihedsrettighedernes idehistoriske fremkomst i Skandinavien i den sene oplysningstid

Jesper Lundsby Skov¹

¹ University of Oslo

Frihedsrettighedernes idehistoriske fremkomst i Skandinavien i den sene oplysningstid

Frihedsrettighederne beskytter den enkelte borger mod statsmagten og er et fundamentalt element i alle moderne demokratier. Traditionelt spores frihedsrettighedernes historie tilbage til henholdsvis den amerikanske og franske revolution i slutningen af 1700-tallet, men mange historikere har også fulgt de idehistoriske rødder endnu længere tilbage. Denne præsentation vil forklare, hvordan og hvorfor frihedsrettighederne opstod som ide i Skandinavien i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet.

Imens der er forsket meget i navnlig trykkefrihedens historie i Skandinavien, så mangler der stadig en grundigere undersøgelse af, hvordan frihedsrettighederne mere generelt udviklede sig, der også inkluderer f.eks. religionsfriheden, den private ejendomsret og næringsfriheden. Hvordan udviklede dette katalog af rettigheder sig, og hvordan var de forbundne med hinanden?

Empirisk er det tydeligt, at de atlantiske revolutioner markerer et klart skel i debatterne om friheds- og menneskerettigheder i Skandinavien i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet. Selvom udenlandske strømninger påvirkede debatten, så formede de skandinaviske landes egne erfaringer også de måder, som frihedsrettighederne blev fortolket på, og det gav dem et andet indhold end i f.eks. USA og Frankrig. En hypotese er, at der i den skandinaviske måde at tænke frihedsrettighederne på, navnlig i Danmark-Norge, var en større afvejning af hensyn til helheden, som var mere moralsk og mindre individualistisk. På mange måder var disse fortolkninger af frihedsrettighederne ikke et direkte opgør med enevælden, men ændrede sig i takt med at legitimeringen af enevælden også ændrede sig. Derfor var frihedsrettighederne en del af enevældens legitimitetskrise, men var samtidig også en del af nyfortolkningen af enevældens ideologi.

Denne præsentation vil med udgangspunkt i den historiske udvikling i Danmark-Norge og Sverige diskutere, om man kan tale om en skandinavisk fortolkningsmodel for frihedsrettighederne i den sene oplysningstid.

When: 2022-08-10, 12:00 - 12:30, Where: J432

P108 - Rojalister och patrioter i svenskt språkbruk 1778-1800. Ett begreppshistoriskt problem

Mattias Warg¹

¹ Mittuniversitetet

Mitten och slutet av 1700-talet uppfattas på goda grunder som patriotismens storhetstid. Dock förekommer i historieskrivningen viss förvirring om vad detta egentligen innebar. Partimotsättningarna i Sverige under den gustavianska tiden beskrivs – framför allt i den äldre och politiskt inriktade historien – i termer av ”patrioter” som stred för riksdagsmakten mot ”rojalister” lojala med Gustav III. I det ganska omfattande intresse som 1700-talets patriotism mött inom idéhistoriskt och språkligt inriktade historiska studier under de senare decennierna har emellertid denna antagonistiska begreppsuppställning varit i stort sett förbisedd. Där har i stället fokus legat på ett mer allmänt vedertaget språkbruk eller tankegods, med resultatet att gustaviansk ”rojalismer” och ”patriotism” i vissa fall behandlats som likställda eller åtminstone starkt associerade företeelser.

Trots att båda dessa skilda perspektiv bygger på iakttagelser av historiskt språkbruk leder de till motsägelser som endast otillfredsställande och preliminärt låter sig förklaras med generaliseringar av typen ”nedslitna honnörsord”. En orsak till detta är att motsatsparet patriot-rojalist ännu inte blivit problematiserat med begreppshistoriska metoder.

När, hur och varför användes patriot-rojalist för att strukturera politisk antagonism under den gustavianska tiden? Bör man, för att tala med historikern Reinhart Koselleck, se begreppsparet som en indikator på politiska och sociala förhållanden eller snarare en faktor bakom?

Med metoder delvis hämtade från Koselleck behandlas dessa frågor i en del av min doktorsavhandling. Begreppsparet användes för att beskriva politiska konflikter under konstitutionellt osäkra eller revolutionära förhållanden. Tillämpningen av rojalist-patriot på inhemsk politik blev utbredd under den senare halvan av år 1788 i samband med konflikten om Gustav III:s påbörjade krig mot Ryssland. Även efter 1788 kom begreppsparets aktualitet att komma och gå i takt med de politiska striderna om den gustavianska regimens konstitutionella legitimitet. Det är frågor och resultat som dessa som jag vill presentera och diskutera under historikermötet.

Session 8 P

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 P

When: 2022-08-10, 11:00 - 11:30, Where: J440

P109 - Youth-led global activism in postwar Sweden

Björn Lundberg¹

¹ Lund University

This paper presents research on youth-led activism and global consciousness in Sweden after 1945. Since Greta Thunberg initiated her weekly school strike outside the Swedish parliament in 2018, the Fridays For Future movement has been described as a virtually unique example of political mobilization among children and youth. However, it is not the first time children in the Nordic region engage with global issues. This paper contributes to the genealogy of youth-led global activism by examining the emergence of the national campaign Operation Day's Work (*Operation Dagsverke*) in Sweden around 1960, an annual fundraiser among school children and students to support international humanitarian efforts and increase awareness of global development. Within a decade, the campaign spread across the Nordic region, becoming a transnational phenomenon in its own right. Drawing from archival sources of the Swedish student council organization SECO and press coverage of the campaign, the paper traces how students in secondary education organized this campaign to address global inequality.

The results indicate the need for new frameworks to conceptualize global consciousness. Previous historical studies have mainly focused on political, scientific and cultural institutions to trace the agency of elites. This paper calls for a re-thinking of global consciousness from below, taking into account how non-elite actors such as children and youth have contributed to awareness of global issues.

When: 2022-08-10, 11:30 - 12:00, Where: J440

P110 - From curious stocksavers to proficient investors: Financialisation of youth in Sweden 1985-1994

Charlotte Nilsson¹, David Larsson Heidenblad¹

¹ Lund University, Sweden

The paper deals with the emergence of stock investing as an increasingly naturalized youth everyday life phenomenon from mid-1980s to mid-1990s. While previous research has examined the financialisation of everyday life largely on a macro level, encompassing political initiatives and policy changes such as pension system reforms, fewer studies have been directed towards actors on meso (organizational) and micro (individual) levels. This paper aims to remedy this by exploring the youth section of Aktiespararna (Swedish Shareholders' Association) and its central actors.

It has been pointed out that during the crucial financialisation period of the 1980s and 1990s, new groups such as women and children were sought out to enter the stock market, which contributed to the development of mass investment cultures. Youth – as collective and individuals – is not sufficiently researched, considering their prominent position then and now, both as targeted financial consumers and as active lifestyle influencers, for example in the growing FIRE movement (financial independence, retire early).

The object of study is Aktiespararna's youth member magazines *Aktiespararen Junior* (*Stocksaver Junior*, 1985-1988) and *The All Time High* (1989-1994). The audience for these media products was comprised of around 15 000 individuals between 16 and 25 years of age. The analysis focuses on critical junctures in the magazine publication over the period. The results show a naturalization process through a conceptual widening: from stocks via finance to personal finances (*privatekonomi*). Interacting with the stock market was increasingly portrayed as just one among other crucial concerns in young everyday life, such as education and shopping. Investment knowledge was gradually more presented as a life skill rather than an interest or hobby. Moreover, each juncture carried a separation from the adult sphere, often with a self-confident, even rebellious, touch. Hence, this was not the development of any investment cultures, but *young ones*.

When: 2022-08-10, 12:00 - 12:30, Where: J440

P111 - Entreprenöriell kunskap - Ung Företagsamhet och utvecklingen av synen på barn, ungdomar och entreprenörskap 1980-2020

Evelina Kallträsk¹

¹ Lunds universitet

När de nya läroplanerna för den svenska grundskolan respektive gymnasieskolan kom år 2011 blev det en del av skolans uppdrag att ge eleverna förhållningssätt och kunskaper som främjar entreprenörskap. Med tanke på entreprenörskaps ursprungliga betydelse och starka koppling till arbetslivet var det inte självklart att detta begrepp skulle komma att kopplas ihop med barn och ungdomar eftersom barndom och arbete inte alltid har ansetts höra ihop. Trots detta har barndom och entreprenörskap kommit allt närmare varandra, men hur och när har synen på de båda koncepten utvecklats till att bli så nära sammankopplade?

Endast tre decennier innan de nya läroplanerna skrevs var kopplingen mellan barn och entreprenörskap i det svenska samhället inte särskilt given. När Ung Företagsamhet (UF), som arbetar för utbildning i entreprenörskap och företagsamhet för barn och ungdomar med inspiration från den amerikanska organisationen Junior Achievement (JA), först kom till Sverige år 1980 fick organisationen en hel del positiva reaktioner, men mötte även ett starkt motstånd. Verksamheten väckte en intensiv mediadebatt under åren 1983-1984 som även togs upp i *Aktuellt*s nyhetsrapportering under rubriken "Ung företagsamhet - skolelever startar eget. Ungdomen har roligt, men verksamheten är politiskt kontroversiell."

Under 1990-talet grundades en rad systerorganisationer i olika länder, bland annat i Norden, och JA-konceptet har idag fått global spridning. Likaså är kopplingen mellan barn, ungdomar och entreprenörskap internationell, men 1983 i Sverige var UF:s verksamhet kontroversiell, inte minst i vissa regioner. För att förstå varför denna verksamhet väckte en sådan intensiv debatt 1983 måste den ses i sitt historiska sammanhang. Jag kommer därför att sätta UF i relation till den lokala kontexten och den övergripande konflikten som rådde i Sverige på 1980-talet – i spåren av 1970-talets industrikriser.

Session 9 D

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 D

When: 2022-08-10, 13:30 - 13:56, Where: J431

P112 - Democratization and associations: Iceland 1874-1915

Hrafnkell Lárusson¹

¹ University of Iceland

In the years 1874-1915, Icelandic society underwent multitudinous changes which among other things appeared in an economic and social shift regarding urbanisation and democratic development. The Icelandic rural society was on the wane, after being the prevailing community structure for centuries. Many people moved from the countryside to the seaside or to America, villages grew, and fishing and industry became more prominent. This period was characterised by increased public rights, growth in public education and more social and cultural activity, which for example manifested itself in the foundation of diverse associations and public participation in cultural events. Despite various obstacles, the last quarter of the 19th century saw the emergence of diverse activities with participants of various ages and from many social groups, both men and women.

This lecture aims at analysing democratic development in Iceland from 1874 to 1915. The focus is on the participation and activity of the public in associations and social movements that directly or indirectly supported the promotion and development of the democracy, particularly local communities in East-Iceland. My discussion will mainly rely on Pierre Bourdieu's use of the *doux concept*, how it shapes communities and places boundaries and guidelines upon their residents. I will also compare the development in Iceland to other Nordic countries.

The lecture will be based on my doctoral-thesis (*Democracy in the making: Public views, Practice and Participation*) that I defended at University of Iceland in April 2021. My doctoral-research was based on the following fundamental question: Did the Icelandic public, within associations and social movements, markedly influence the development of Icelandic politics, democracy and society during the research period (1874-1915)? If yes, then in what way? If no, then why not?

When: 2022-08-10, 13:56 - 14:22, Where: J431

P113 - Preaching the Gospel of Compromise: Swedish Labor Leaders as Alternative Channels of Diplomacy in the United States

Byron Rom-Jensen¹

¹ University of Helsinki

What to make of the Swedish labor movement's relationship with the United States? On the one hand, American observers have pointed with remarkable frequency to the sustained influence of Swedish unions as an alternative to the diminished power of the US labor movement. On the other hand, historical research has traditionally taken a more cynical view of the US-Sweden dynamic, emphasizing how American foreign interests and their coercive machineries acted upon Swedish labor leaders.

My paper argues that the international relationships cultivated by Swedish labor leaders were effective in shaping and spreading positive images of Scandinavia in 1960s United States. Far from passive, Swedish labor leaders acted as semi-official emissaries whose transatlantic activities sometimes mirrored and sometimes subverted official diplomatic and public diplomacy efforts. Despite inconsistency and occasional conflicts of interest, labor officials proved indispensable for Swedish relations with the United States: offering access to a complex web of transnational networks and offering alternative channels of diplomacy that could be tapped when formal diplomatic channels proved unavailable or insufficient.

In the paper, I primarily focus on the contacts between Arne Geijer's Metalworkers' Union and Walter Reuther's United Autoworkers and explore how the leaders' joint commitment to social democratic reform helped fashion a regional Scandinavian identity as a Galbraithian-style model for the United States, innately modern and progressive. The paper examines the creation and design of two communal, yet ideologically charged spaces—the "Scandinavian Room" at the United Autoworkers' Detroit headquarters, as well as a corresponding room in the headquarters of the Swedish Steelworkers' Union—to understand the processes by which Swedish labor's public diplomacy activities functioned and their subsequent impact in the United States.

When: 2022-08-10, 14:22 - 14:48, Where: J431

P114 - The Icelandic "Women's Day Off" (1975) in Nordic media

Valgerður Pálmadóttir¹, Heidi Kurvinen²

¹ University of Iceland

² University of Turku

In October 1975, the Icelandic women's movement organized a "Women's Day Off," i.e., a symbolic one-day strike to manifest the importance of women's work for society. The actions were considered a great success in terms of participation and became a large media event in Iceland where the actions were interchangeably referred to as a "day off" and a "strike" – somewhat according to the medium's political outlook. Also, foreign journalists had arrived in Reykjavik to report on the actions; consequently, the "Icelandic women's strike" received comprehensive international media coverage, not least in the Nordic region. Presumably, this media attention and framing has contributed greatly to the historical legacy of the actions, which have since frequently been mentioned as a source of inspiration for feminist protests internationally.

In this presentation, we will explore the media coverage of the "Women's Day Off" or "the Icelandic women's strike" in the Nordic countries around the time it took place and the following year. Through an analytical lens that focuses on media framing and circulation of ideas, we will contrast how the actions were presented in Nordic countries respectively. Were there national differences concerning the media framing of the actions, or were there ideological differences irrespective of location? How did the news travel? How did the Nordic media coverage correspond to the media coverage in Iceland, and the framing of the actions by the organizers?

The presentation is based on an analysis of media texts relating to the "Women's Day Off" actions as well as archival sources of the Icelandic women's liberation movement. The media texts are gathered by using the digital interfaces of the Icelandic media archive and the National Libraries in Norway, Denmark, Sweden and Finland. Additionally, Finnish texts from local newspapers and magazines are collected manually and by using *Helsingin Sanomat*'s digital archive.

When: 2022-08-10, 14:48 - 15:15, Where: J431

P115 - "Here, of All Places" - Nordic Welfare Narratives and the 1990s Sterilization Debate in Transnational Perspective

Anna Derksen¹

¹ IRTG "Baltic Peripheries", University of Greifswald

In 1997, the Swedish newspaper *Dagens Nyheter* made international headlines upon reporting that Swedish doctors between 1934 and 1976 had performed about 60,000 coercive and involuntary sterilizations. Although this dark chapter in Swedish history had long been known to medical professionals and historians, its revelation caused a storm of public outrage that reached far beyond national borders. Besides the affected victims, the debate quickly centred on the image of Sweden as a progressive, egalitarian Nordic welfare society: "Here, of all places", titled *The Economist*, articulating also other countries' shocked surprise at this violation of personal rights happening "under laws passed in 1934 by a vigorous new Social Democratic government - a hitherto esteemed forebear of Sweden's present rulers" (*The Economist*, 28 August 1997).

These reactions, I argue, reflect an important turning point for national and global understandings of Nordic welfare. Applying the Aristotelian notion of 'peripety' - the narratological turning point in a story, an abrupt change or reversal of action and expectation - I analyze how the 1990s sterilization debate and its coverage in domestic as well as international media have provoked critical reflections on the role and legitimacy of the (social democratic) welfare state vis-à-vis its more vulnerable citizens.

Press articles, governmental reports and policies of redress, as well as cinematic depictions of the Swedish eugenic past in the film *Den nya människan* (2007) form the basis for the following questions: How have marginalized individuals – women with intellectual disabilities, single mothers, members of minority groups – participated in these discussions, and how have they been portrayed in domestic contexts and abroad? Which role did the Swedish case play for critical examinations and reflections on eugenic pasts in other countries, in the Nordics and beyond? And how did narrative (re)constructions of this history and its relations to welfare differ in a transnational perspective?

Session 9 K

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 K

When: 2022-08-10, 13:30 - 13:56, Where: J415

P116 - Environmental history in Sweden- a review of what is and a conversation of what lies ahead for the whole of Nordics

Martin Hultman¹

¹ Chalmers University of Technology

Studying how humanity throughout history has interacted with their surroundings and at the same time intersecting nature - so-called environmental historical analyzes - has long been an established topic internationally. Since 2001, recurring European conferences have been held, which have had their global counterpart from 2009 onwards. In countries across the globe, there are research groups, centers and entire institutes that focus on these issues. In the Nordics, historians with a desire to investigate environmental movements, environmental crime, environmental problems, use of nature and socio-technical systems in relation to the environment have, however, been a bit at the margins of the discipline for a long time, despite extensive publication record, in-depth archive studies and increasing interest from students. In Sweden, Professor Birgitta Odén and Professor Sverker Oredsson were two early pioneers in writing and researching environmental history from late 1960s onwards, their professorships were in the subject of history. Sweden was first in the Nordic region to establish a professorship in environmental history. It was at Umeå University that environmental history came to be established as a subject in the early 2000s and the holder of the professorship was Sverker Sörlin. Since then, there has been a steady stream of dissertations and articles in Sweden without the analyzes taking a clearly larger place in the subject of history or (yet) generating cohesive research groups or permanent institutes. A decade ago the article "Entangled Environments: Historians and Nature in the Nordic Countries" brought together historians from the Nordic countries to discuss these issues. In this presentation I will build from previous descriptions and a new text recently published in *Scandia* "Environmental History in Sweden: a look back and revitalization" hopefully initiating a conversation on how history is relevant in times when climate change, energy and natures are high up on the agenda.

When: 2022-08-10, 13:56 - 14:22, Where: J415

P117 - Soft values - An americanized and anti-bureaucratic concept to bridge environmental protection and economic growth in Finnish political language during the 1980s

Martin Pettersson¹

¹ University of Helsinki

During the Cold war era, what could best be described as americanized concepts, highlighting the individual's role in the economy, took root in Finland. One of these concepts was "soft values", or in Finnish *pehmeät arvot*. This change from skills to values signals a shift in how the concept was applied in the Finnish context compared to the American. This study examines the conceptual relations between environmental protection and economic growth, which emerged through soft values in Finnish political language in the 1980s. During the period after the second world war, the horizon of expectation (Koselleck 2004) of "softness" overall changed and this signals a more substantial change in Finnish political language. Earlier, something soft was predominantly perceived of as something weak or indecisive and thus not a befitting quality of politicians or laws, which instead should be resolute and strong. From the 1960s onwards, however, numerous concepts involving the word "soft", not least "soft values", emerged in Finnish political language as something desirable, containing inherently positive expectations for the future. Through a conceptual historical analysis of parliamentary material, party political publications and newspaper material, I develop the argument that soft values gained a place in the political language as a harmonizer between environmental protection and economic growth, two discourses which especially from the 1970s onwards were experienced as in conflict with each other. Soft values were accepted as virtues by both environmental and business interests alike, as they were used in arguing both against environmental degradation *and* against heavy state bureaucracy. The use of soft values strengthened ideas of humans as superior capital compared to material capital, already argued for by theorists such as John Kenneth Galbraith in the 1950s. It also shifted focus in the political conceptualizations of individual well-being from material to immaterial aspects. The immaterial focus of wellbeing was intimately connected to the demand of improved national competitiveness.

When: 2022-08-10, 14:22 - 14:48, Where: J415

P118 - The Early History of Climate Change and Energy Policy in Sweden, 1974-1983

Martin Hultman¹, Kristoffer Ekberg¹

¹ Chalmers University of Technology

In the wake of the energy crisis in 1973/74, which included higher prices on oil and exposed risks of nuclear power, climate change entered public debate as part of the ongoing plan of transitioning the industrial modern energy system, especially heating and transport, from oil to nuclear power electricity. During these years, climate change was enacted as a potent argument for the Social Democratic leadership against the growing anti-nuclear movement. As such, the climate change research was tied to specific energy sources and domestic policies. When the opposition to nuclear power grew, the argument lost in importance despite a growing understanding and communication of the severity of the problem from scientists such as Bert Bolin. In the late 1970s and early 1980s the argument of not burning fossil fuels because of its climate consequences began to be displaced from party politics not used by the Social democrats any longer. Instead of focusing on the supply of damaging sources climate change was re-framed as primarily being a future concern. Increasingly the total output of emissions rather than the input of oil was defined as the problem and climate change was also displaced in spatial terms as belonging to the growing number of global concerns rather than domestic ones. The presentation builds on a recently published article in *Environment and History* and aims to understand the historical path-dependencies and conflicts that continue to impede actions to mitigate the climate crisis.

When: 2022-08-10, 14:48 - 15:15, Where: J415

P119 - Mare Nostrum? Menneske, havet og utdanning for berekraftig utvikling

Vidar Fagerheim Kalås¹, *Marie-Theres Fojuth*¹

¹ Universitetet i Stavanger

Har erkjeningar om menneske sine komplekse relasjonar til havet i fortida noko verdi for å forstå problemstillingar vi i dag knytt til berekraftig utvikling? Menneske sine relasjonar til havet er mangefaseterte og komplekse. Havet dekker ca 70% av jordas areal og utgjer 90% av rommet for habitiblt liv. Menneske har nytta havet for matresurar og transport, samstundes som havet har utgjort eit stengsel, ei grense og eit sted for kjente og ukjente farar. I vår samtid har naturvitkapeleg forsking skapt eit anna bilet av havet, eit hav prega av verknadar frå menneskeleg aktivitet i form av klimaendringar, artsutrydding og kjemisk forureining. I politiske diskursar blir havet derimot peika på som ein stad med viktige resursar for ei omlegging til eit berekraftig samfunn.

I dette konferanseinnlegget vil vi diskutere korleis maritim historie kan bidra til utvikling av grønt medborgarskap. Det empiriske grunnlaget er emnet Havets historier, eit nyleg utvikla emne ved Universitetet i Stavanger. I emnet nyttes global-, lokal-, sosial- og miljøhistoriske perspektiv i kombinasjon med historiedidaktikk og historiebruk, for å utfordre historie- og bachelor-studentar sin tenking om relasjonar mellom menneske og hav i fortid, samtid og framtid. Emnet vil bli diskutert i ljós av utdanning for berekraftig utvikling og det miljøhumanistiske perspektivet «slow violence» (Nixon, 2009). Diskusjonen vil bli kontekstualisert i ljós av den norske skulen sin læreplansrevidering *Fagfornyinga*, kor berekraftig utvikling er løfta fram som eit sentralt tema. I innlegget vil vi peike på potensialet for utdanning for berekraftig utvikling som ligg i møtepunktet mellom maritim historie, miljøhistorie og historiedidaktikk.

Session 9 M

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 M

When: 2022-08-10, 13:30 - 13:56, Where: J406

P120 - Historia som läromästarinna: En jämförande narrativanalys av Sverigedemokraternas och Dansk Folkepartis historiebruk

Julia Håkansson¹

¹ Malmö universitet

Genom bruk av historiekulturella symboler förmedlar Sverigedemokraterna och Dansk Folkeparti politiska berättelser, vari svar på frågor om vad som ska ske i nutiden och framtidens söks efter i det förflutna. De tidsliga dimensionerna dåtid, nutid och framtid kopplas samman genom jämförelser, där berättelser om nationella hjältar ur det förflutna ställs i relation till den samtida politiska utvecklingen. Dessutom placeras mottagaren av berättelserna – partiernas nuvarande och presumtiva väljare – mitt i händelsernas centrum eftersom berättelserna har ett tydligt budskap: det behövs någon som likt de historiska hjältarna kan resa sig ur ledet och göra uppror mot den rådande makten. Genom detta budskap görs historiska personer och händelser relevanta för att kasta ljus över dagens politiska utveckling.

Detta paper introducerar avhandlingen *Historia som läromästarinna: En jämförande narrativanalys av Sverigedemokraternas och Dansk Folkepartis historiebruk*. Avhandlingens teoretiska ramverk består av två huvuddelar. Den första delen fördjupar sig i de historiedidaktiska begreppen historiemedvetande, historiekultur och historiebruk, med särskilt fokus på historiekulturella nyckelsymboler, och den andra är narrationsteoretisk med fokus på den narrationsanalytiska metoden. Genom att studera hur dessa partier operationaliseringar nationella berättelser kan en djupare förståelse för hur historia görs till ett politiskt och ideologiskt redskap uppnås.

Partiernas nationella berättelser visar att det finns samband som knyter samman männskor över tid och rum, med nationen som ständig förgrundsgestalt. Berättelsernas tidsliga djup gör också att de kan visa på en historisk utveckling som bevarar arv från tidigare generationer. Detta är viktigt för att skapa en känsla av nationell gemenskap och samhörighet inom den egna gruppen, men delar samtidigt upp männskor i kategorierna "vi" och "dem". I de nationella berättelserna och i denna uppdelning blir de som stämplat som icke tillhörande nationen utmålade som ett hot mot den nationella gemenskapen. På detta sätt blir bruket av historia till en form av exkluderande politisk maktutövning.

When: 2022-08-10, 13:56 - 14:22, Where: J406

P121 - Konstruktioner av nuet i historieläroböcker

Daniel Nyström¹

¹ Umeå universitet, Pedagogiska institutionen

I läroplanen för den svenska gymnasieskolan (Gy11) framhålls källkritik och historiebruk som viktiga förmågor historieundervisningen ska träna elever i. Tanken enligt läroplanen är att eleverna ska utveckla kompetensen att "söka, granska, tolka och värdera källor" (källkritik) och "undersöka, förklara och värdera användningen av historia i olika sammanhang och under olika tidsperioder" (historiebruk). Mot bakgrund av gymnasieskolans ambition att ge elever förutsättning till detta undersöker jag hur nuet framställdts i läroböcker i historia under de senaste tre decennierna, från läroplanen 1994 till efter läroplanen 2011. Det "nu" som avses är det som läroböckerna konstruerar och relaterar till vid olika publiceringsdatum. Jag har avgränsat vilka typer av nutidsbeskrivningar jag tittar efter. För det första lokaliseras jag händelser och företeelser som kan förstås utifrån historikern Henry Roussos koncept "den senaste katastrofen", det vill säga sådant som presenteras som särskilt betydelsefullt och som sägs utöva ett starkt inflytande i nuet. För det andra undersöker jag vilka händelser och företeelser i nuet som läroböckerna väljer att historisera, det vill säga sådant som anses föranleda en historisk tillbakablick. Vid Nordiska historikermötet presenterar jag denna studie och ställer frågan hur källkritik och historiebruksanalys tar sig uttryck i läroböcker i historia i deras behandling av nuet.

When: 2022-08-10, 14:22 - 14:48, Where: J406

P122 - "Helt vanlige menn": Norske møter med den transnasjonale holocaust-diskursen

Jon Reitan¹

¹ Norwegian University of Science and Technology (NTNU)

Holocaust har vært et kontroversielt tema i Norge de siste årene. I den offentlige samtalen har særlig Marte Michelets bok «Hva visste hjemmefronten? Holocaust i Norge: Varslene, unnvikelsene, hemmeligholdet» fra 2018 hatt en viktig plass og funksjon. Hennes hovedtese var at den norske motstandsbevegelsen på forhånd fikk sikre varsler om folkemordets forstadier i Norge, men at de unnlot å advare jødene eller iverksette redningsaksjoner. En av Michelets forklaringer var «anti-jødiske fordommer» i hjemmefronten. Til sammen ble 773 norske jøder deportert til Auschwitz.

«Michelet-debatten» er ett av flere eksempler på en markant omvelting i folkemordets norske etterliv: I mange år etter 1945 var temaet holocaust omsluttet av ambivalens og en relativ form for taushet, både i minnekulturen og i historieskrivningen. Gradvis har det imidlertid utviklet seg en faglig, kulturell og politisk bevegelse som i særlig grad har løftet narrativer om norske gjerningsmenn, medansvar, likegyldighet og skam inn i offentligheten.

Dette paperet vil diskutere ytre og indre faktorer som har påvirket en slik prosess over tid. Finnes en nasjonal *Sonderweg* i framveksten av en skyld-diskurs om holocaust, eller framstår utviklingen i Norge mest som et resultat av transnasjonale impulser og representasjoner? Paperet vil legge mest vekt på tidsrommet fra Eichmann-prosessen i Jerusalem i 1961 til i dag.

When: 2022-08-10, 14:48 - 15:15, Where: J406

P123 - Musik, minne och Förintelsen i en skandinavisk kontext

Henrik Rosengren¹

¹ Historiska institutionen, Lunds universitet

Theodor Adorno sägs ha hävdat att Auschwitz utgjorde motsatsen till allt det som konsten, framför allt litteraturen, stod för nämligen utveckling, frihet och framtidstro. I hans efterföljd har debatten om det är möjligt att konstnärligt gestalta Förintelsen utan att kränka, ytliggöra eller kommersialisera en traumatisk händelse och dess offer varit laddad. Musik är en abstraktare genre vars uttrycksformer inte på samma direkta sätt som exempelvis rörlig bild eller text förmedlar ett minne av Förintelsen. Det öppnar för ett bredare och möjligtvis vidlyftigare tolkningsrum. Men musikaliska verk, likt resultatet av andra kulturella uttryck, kan likvärt ses som minnesbärande artefakter som konstruerar, dekonstruerar och vidmakthåller minneskulturer oavsett upphovspersonens intentioner.

Teoretiskt finns rötterna till historiekulturell minnesforskning företrädesvis hos Maurice Halbwachs och Pierre Nora. Utgångspunkterna är att det kollektiva minnet konstrueras i sociala sammanhang och i kommunikativa situationer, såsom en konsertsituation eller en recension av densamma, och att minneskonstruktionerna alltid säger något om den tid de uppträder i. I minnet av just Förintelsen finns dessutom en spänning mellan att betrakta den som en specifik händelse till en händelse som omfamar universella och allmänmänskliga erfarenheter.

Min presentation rör omständigheterna runt uppförandet i Danmark, Sverige och Norge av ett antal musikaliska verk komponerad, framförda och tolkade med Förintelsen som minneskulturellt raster. Några av de verk jag kommer att beröra är Hilding Rosenbergs *Johannes uppenbarelse* och *Josef och hans bröder*, Moses Pergaments *Den judisk sången* samt ett av de kanske mest ikoniska verken i genren, Arnold Schönbergs *A Survivor from Warsaw*.

Session 9 N

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 N

When: 2022-08-10, 13:30 - 14:05, Where: J432

P124 - The 19th-century international prison reform network and its practical consequences in port towns - Cultural transfer and comparison

Oscar Karlsson^{1, 2}

¹ University of Portsmouth

² Högskolan i Halmstad

The breakthrough of the modern prison in the early 19th-century was an international phenomenon and can be seen as an early form of a transnational network, this led to similarities in the development of the prison in western societies. However, differing socio-economic, political, cultural, and local contexts affected this development.^[1] The research on 19th-century prison reform as an international network is comprehensive, but the point of departure has generally been the nation-state.

What I propose is a study of the impact of 19th-century prison reforms in innovative cultural settings, constellations, and localities, accordingly, in my research I compare the impact of prison reforms in port town settings.^[2] Drawing on concepts of cultural spaces rather than territorial units of analysis I further envisage that a variety of areas can avoid a deterministic and exclusive frames of reference defined by national borders.^[3] Expanding on this, *comparative case studies* and *cultural transfer* can be employed to explore to what extent specific aspects or objects, such as port towns, were impacted by general cultural processes, in this case, the prison reform network. Comparisons can also interrupt the flow of narratives through dealing with similarities and differences rather than primarily the passage of time. "Modernity was a long march to prison"^[4] according to Zygmunt Bauman, but can we conceptualize this march differently and thereby alter its pace?

[1] See for example: Nilsson, Roddy. *En välbyggd maskin, en mardröm för själen: det svenska fängelsesystemet under 1800-talet*. Vol. 93. Lund University, 1999, p.16-17

[2] My research is part of the project "Port Towns & Urban Cultures" at the University of Portsmouth. For my thesis' case study, I have chosen to compare the port town of Gothenburg, Sweden to the port town of Portsmouth, the United Kingdom from the early 19th century up to circa 1880. For more info on the project in general see:
<http://porttowns.port.ac.uk/>

[3] For more on cultural spaces and comparisons see for instance: Ther, Philipp. "Comparisons, cultural transfers, and the study of networks: toward a transnational history of Europe." *Comparative and transnational history* (2009)

[4] Bauman, Zygmunt. *Intimations of postmodernity*. Routledge, 2000, p.xvii

When: 2022-08-10, 14:05 - 14:40, Where: J432

P125 - "Tjallande" och informerande i svenska fängelser under år 1890-1930: En problematiserande undersökning av ett tabu i fångsamhället

Viktor Englund¹

¹ Uppsala universitet

Min forskning om fenomenet tjallande kommer kunna demonstrera olika praktiker och faktorer som komplicerar och fördjupar vår förståelse av denna viktig del av fängelsekulturen. All form av informerande till personalen som kunde leda till straff för andra fångar var inte per automatik tjallande. Fenomenet måste förstås utifrån en skala där illegitimit tjallande utgör ena polen och den andra utgör legitimt informerande. Systemet är tämligen komplext där en rad olika fångkulturella normer inverkar. Ett tydligt exempel på illegitimit tjallande var när en fånge avslöjade andra fångars tobakssmuggling för att tillskansa sig fördelar från personalen. När det gällde legitimt informerande är det svårare att hitta fall som är "helt legitima", men ett sätt att uppnå legitimitet var när ett större antal fångar tillsammans informerade personalen.

Amerikansk och engelsk forskning från moderna fängelser visar att det är många variabler som spelar in när det gäller vad en fånge är beredd att säga och under vilka omständigheter. Den som menar sig aldrig skulle tjalla kan göra det om den är hotad till liv och hälsa eller om detta gäller en person som fången bryr sig om. Sådana här faktorer har också visat sig viktiga i det källmaterial som jag studerat, forskningsprocessen är dock här långt ifrån avslutad.

Det är uppenbart att även personalen hade och använde sig av olika påtryckningsmedel för att få fångar att tjalla. Fångarna var exempelvis beroende av dokumenterad skötsamhet när det gällde sådant som att få villkorlig frigivning och, för de fångar som har väldigt långa straff, att få nåd. Viktigt att framhålla är också att fångar som ägnade sig åt illegitimit tjallande riskerade sin hälsa, det finns flera fall där det kommer fram att misshandeln hade sin bakgrund i tjallande. Även om tjallnade kunde innebära fördelar är det tydligt att riskerna och farorna övervägde.

When: 2022-08-10, 14:40 - 15:15, Where: J432

P126 - "För den fostran fängelsevistelsen avser att bibringa": Sveriges fångvårdsmannaförbund och utbildningen av fångvårdens personal, 1910-1925

Anders Pedersson¹

¹ Göteborgs universitet

Under början av 1900-talet började fångvården att moderniseras i Sverige. Fängelset skulle nu på allvar främst skydda samhället från förbrytarens brottslighet och, i det idealta fallet, resocialisera denne i samhällsgemenskapen. Förbrytare skulle inte straffas utan behandlas och påföljd skulle därför formas utifrån den individuella lagbrytarens karaktär. För att klara av detta blev en viktig fråga för Fångvårdsstyrelsen att stärka kompetensen hos den personal som arbetade närmast fångarna. Under 1911 kom den första instruktionen som stadgade krav på utbildning för viss personal inom fångvården och 1913 hölls den första så kallade bevakningsskolan, en fyra månaders utbildning på halvtid. Därefter utvecklades under kommande decennier utbildningsinsatserna, men utan att finna någon varaktig form.

I detta paper kommer jag att fokusera på den fackliga organisationen Sveriges fångvårdsmannaförbunds arbete med denna fråga och särskilt hur förbundets interna debatt om utbildning utvecklades i dess tidskrift *Vård och vakt* mellan åren 1910 och 1925, en formativ tid i förbundets historia. Genom att fokusera på detta material och hur förbundet framställde sin sak i den offentliga debatten kommer en bild av facketts del - ömsom i symbios med staten som arbetsgivare, ömsom i klinch med densamma - i den moderniseringsprocess som genomströmmade den svenska kriminalpolitiken vid denna tid att målas upp.

Genom analysen blottläggs den mångfacetterade roll som utbildningsfrågan spelade för förbundet. Den var viktig i en professionaliseringssprocess, den var en del i arbetarrörelsens bildningssträvanden i bredare mening och den användes för att positionera den "skötsamma" fångvårdsarbetaren i relation till det klientel som utgjorde de intagna på anstalterna. Frågan om utbildningen av de egna medlemmarna var därmed en fråga som, så att säga, pekade långt bortom sig själv.

Session 9 P

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 P

When: 2022-08-10, 13:30 - 14:05, Where: J440

P127 - The trans-national origins of critical theory in central Europe between the wars.

Mats-Olof Deland¹

¹ Mid Sweden University

This is a text about how the developments during and after the first world war caused a democratization of psychoanalysis, first in the treatment of battlefield traumas and then in the creation of a network of free clinics where the poor could be treated through methods that had before the war been reserved for the affluent. The quick methodological and organizational development in Austria, Hungary, Germany and Scandinavia during the inter-war period also made it natural to bring psychoanalysis closer to the social sciences, a development that also influenced the work of Sigmund Freud itself. Besides drawing on and critically reviewing recent research, particularly in the German-speaking area in the last decade, this paper mainly builds on close readings of contemporary texts, some of them long forgotten but influential in their time.

~~When: 2022-08-10, 14:05 – 14:40, Where: J440~~

Cancelled: P128 - “A trial that will benefit the whole of mankind”: Mass BCG vaccinations and the generation of epidemiological knowledge, Finland 1948–80

Heini Hakosalo¹

¹ University of Oulu, Finland

Prior to WWII, Finnish tuberculosis experts were skeptical about the BCG vaccination against tuberculosis, and it was used only sporadically in small-scale experiments. The expert opinion took a sharp turn during the war, and large-scale BCG vaccinations were launched as soon as the hostilities ended, with the Finnish Anti-Tuberculosis Association (FATA) as the prime mover. The first phase of the vaccination campaign was made possible by material aid provided by Sweden (the Bacteriological Institute of the Sahlgren Hospital) and Denmark (Statens seruminstitut), and the second thanks to the material assistance by the global actors UNICEF and WHO. In 1949, Finland was chosen as a WHO trial area, and a considerable amount of material resources and know-how flowed into the country. The goal of the WHO-sponsored vaccination operation was twofold: first, to identify and immunize all citizens who had not yet been infected and, second, to produce nation-wide vaccination and follow-up data for the purposes of transnational scientific evaluation of the long-term protective value of the BCG vaccine. The first goal was met in record time. The paper is primarily concerned with the second, epidemiological part of the project. In contrast with the first part, it must be considered a partial failure. The data-gathering project subsisted on the margins of the epidemiological field of inquiry, petered out by the end of the 1970s and played no major part in the scientific assessment of the long-term efficacy of the BCG vaccine (which, incidentally, is still an open question). The paper charts the development of this massive but little-known data-gathering exercise, discusses its scientific results and analyses the causes of its failure. More broadly, the case sheds light on the conditions of doing epidemiological research and generating big health data in the Nordic countries after the Second World War.

When: 2022-08-10, 14:40 - 15:15, Where: J440

P129 - 'Local' Bodies, 'Global' Health: A Transnational History of Cholera Research in the Global South

Niladri Chatterjee¹

¹ Centre for Development and the Environment, University of Oslo

Experimental clinical laboratories in South Asia serves as a case study for an analysis of the connected worlds of research and policy in the establishment of medical research cooperation in the 'third world'. Although transnational cooperation in experimental clinical research on epidemics has since its inception in the 1940s increased in significance in pace with the speed of globalization, historical research provides scarce evidence of the processes and factors governing the course of research agendas in their successes and failures. While there is no dearth of studies on colonial, local, national and organizational histories of public health policies across the globe, few address the transnational history of how public health issues and research interests developed in the post-colonial period. In the history of public health amongst the postcolonial developing nation-states, the establishment of the Pakistan-SEATO Cholera Research Laboratory (CRL) in 1960, later to be renamed as the International Centre for Diarrhoeal Disease Research in Bangladesh, offers a unique case to explore the transnational character of public health policies. Taking a perspective that abandons theoretical dichotomies of the colonial and colonized, or spaces defined as centre and periphery, the paper uses glocalization as a theoretical starting point in analyzing the role of local and global actors in public health care policies. In doing so, the paper touches upon the colonial legacies of the health policies in the postcolonial nation-states, while analysing the interplay of the local/national as well as the global politics of 1950s and '60s, in tracing the early history of the development of the CRL. In order to analyse the relationship between the local and the global in shaping cholera research, the paper relies on policy papers, archival documents, publications and narratives of the professionals who were associated with the CRL in Bangladesh during this period.

Thematic sessions

Session 1 A

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 A

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J330

S1 - Globalhistoriska narrativ: nordiska perspektiv, och perspektiv på Norden

Lisa Hellman¹, Norbert Götz², Charlotta Forss³, Måns Ahlstedt Åberg⁴, Martina Hjertman⁵, Joachim Östlund¹, Göran Rydén⁶

¹ Lund Universitet

² Södertörns Högskola

³ Stockholms Universitet

⁴ The University of Hong Kong

⁵ Göteborgs Universitet

⁶ Uppsala Universitet

Finns det en speciell nordisk globalhistoria, en som tillför något särskilt till området global historia som helhet? Finns det något särskilt som globalhistoria i sin tur kan erbjuda just Norden, alltså saker i de nordiska ländernas förflutna som är särskilt lämpliga för en studie med ett globalt perspektiv? Den här panelen samlar sju deltagare i den nordiska plattformen för globalhistoria, NordGlob, för att utforska fyra globalhistoriska narrativ, och fyra metoder, med hjälp av nordiska erfarenheter och perspektiv.

En första ingång till ett nordiskt globalt narrativ är kopplad till studier av de nordiska länderna och världen om utländskt bistånd och en självuppfattning-och självpresentation-av världsomspänrande humanism. Hur förändras bilden, vetenskapligt sett, när man introducerar globalhistoriska metoder? Norbert Götz, Södertörns Högskola, tar upp denna vinkel i sin presentation "Internationell källa, men nordisk tytnad: Nordchurchaids slutrapport om Biafrakrisen"

En andra vinkel för den nordiska globalhistoria är miljöhistoriskt, både i bemärkelsen att vi delar ett speciellt klimat, med kyla, mörker och specifika naturresurser som har påverkat de nordiska ländernas historia, men också genom att denna natur har exotiseras och tolkats utifrån. Detta tema – och tillhörande metod- utforskas av Charlotta Forss, Stockholms Universitet, med presentationen "Nordisk specificitet och globala fenomen: från nordisk bastu, via turkisk hammam till japansk onsen".

För det tredje kan Norden erbjuda en alternativ berättelse, varandes varken ett givet centrum med berömda individer eller en subaltern periferi. Man kan hävda att den perifera erfarenheten i själva verket är den dominerande: det är en minoritet av världens länder som haft stora imperier. Att studera de nordiska länderna sida vid sida med andra regioner kan därmed använda globalhistoriska metoder, som global mikrohistoria, för att lyfta fram andra berättelser. Måns Ahlstedt Åberg, University of Hong Kong, för just ett sådant globalt mikrohistoriskt resonemang i en jämförande studie med titeln "Kinesiska perspektiv på Norden, Väst- och Centraleuropa".

Slutligen kan globalhistoria användas som ett sätt att reflektera kring de nordiska ländernas roll i stora handelsströmmar. I deras presentation "Globala möten i text och bild under gustaviansk tid – att förstå de svenska akvarellerna från slavkustens Guinea och Tranquebar" erbjuder Joachim Östlund, Lunds Universitet, och Martina Hjertman, Göteborgs Universitet också en metodologisk diskussion om hur just visuell historia erbjuder andra berättelser om nordiska aktörers kunskap och involvering i koloniala nätverk.

Dessa fyra vinklar, och metoder, knyts samman av kommentatorn Göran Rydén, Uppsala Universitet, med en sammanfattande reflektion om hur diskussionen kring nordisk periferi och dess globala narrativ har utvecklats de senaste tio åren. Lisa Hellman, Lund Universitet, agerar ordförande.

Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history

2022-08-08

12:30 - 17:30

Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: C350

S2 - Nordic climate history - current state and future perspectives

Fredrik Charpentier Ljungqvist¹, Dominik Collet², Heli Huhtamaa³, ~~Katrin Kleemann~~⁴, Hans W. Linderholm⁵, Stefan Norrgård⁶, Martin Skoglund⁷

¹ Department of History, Stockholm University, Stockholm, Sweden

² Department of Archaeology, Conservation and History, University of Oslo, Norway

³ Institute of History and the Oeschger Centre for Climate Change Research, University of Bern, Switzerland

⁴ German Maritime Museum, Leibniz Institute for Maritime History in Bremerhaven, Germany

⁵ Department of Earth Sciences, University of Gothenburg, Sweden

⁶ Department of History, Åbo Akademi University, Finland

⁷ Division of Agrarian History, University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden

Current climate change has reminded us how global developments can have very different regional outcomes. Historians around the globe are increasingly contributing to the debate on how global climate and local societal reactions connect. They do so not based on predictions but on past experience – for example with equatorial volcanoes putting Nordic societies under pressure in the seventeenth century. In this session we will explore the recent discourses in the emerging field of climate history and how to avoid pitfalls in the dynamic and pluralistic connection between global climate and local societies. Case studies for the Nordic countries offer great opportunities as the climate effects on society can be comparatively large on high northern latitudes at the same time as the scholarship in the climate change-human history nexus has hitherto been limited compared to that on the continent. The thematic session consists of two paper sessions, which is followed by an interactive roundtable.

Paper session 1 (session chair Professor Dominik Collet):

“The historiography of climate change as a historical ‘agent’ in Nordic scholarship” by Dr Fredrik Charpentier Ljungqvist, Department of History, Stockholm University, Sweden

“The potential of tree-ring data to provide climatic backgrounds to historical events” by Professor Hans W. Linderholm, Department of Earth Sciences, University of Gothenburg, Sweden

“Historical records and climatic impact in a riverine society: 300 years of ice breakups and ice jams in Aura River in Turku, Finland” by Dr Stefan Norrgård, Department of History, Åbo Akademi University, Finland

Moved to paper session 2: “Farming in a periphery – a study of agriculture and climate in Jämtland, c. 1600–1900” by PhD student Martin Skoglund, Division of Agrarian History, University of Agricultural Sciences, Uppsala, Sweden

Paper session 2 (session chair Dr Fredrik Charpentier Ljungqvist):

“Volcanism, climate and society – did large eruptions influence Nordic history?” by Dr Heli Huhtamaa, Institute of History and the Oeschger Centre for Climate Change Research, University of Bern, Switzerland

Cancelled: “The Laki Eruption of 1783 in Five Senses”, by Dr Katrin Kleemann, German Maritime Museum, Leibniz Institute for Maritime History in Bremerhaven, Germany

“The 1770s crisis in the Nordic countries” by Professor Dominik Collet, Department of Archaeology, Conservation and History, University of Oslo, Norway

Session 1 E

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 E

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J431

S3 - Shifting Boundaries, Making Room: Three Ventures into the Expansion of Girls' Education.

Rebecka Göransdotter^{1, 2}, Agnes Hamberger¹, Sophie Winkler^{2, 3}, Tuva Skjelbred Nodeland¹, Emil Marklund⁴

¹ Uppsala university, the Department of Education

² Graduate School of Applied History of Education

³ Örebro university, the School of Humanities, Education and Social Sciences

⁴ Umeå University

Title: Shifting Boundaries, Making Room: Three Ventures into the Expansion of Girls' Education.

Chair: Tuva Skjelbred Nodeland

Discussant: Emil Marklund

In this thematic session on girls' education and its inherently transnational, local and global, structure is put front and centre. We view the expansion of girls' education as part of developments in nation-building and mass education all over Europe during the 19th and 20th centuries, and aim to shed light on the dominant male and masculine centred grammar of schooling during the period. The shared goal of the presented projects is to thereby add new dimensions to the historiography of women's and girls' education.

The first study "Uncharted Girls: Gendered Ideas and Practices in the Swedish Folkskola 1840-1919" by Agnes Hamberger takes a new look at Swedish primary mass education with the ambition of going beyond the perceived genderless narrative of much previous research. Looking at perceptions of working-class girls and education as well as at the material conditions which set the boundaries for what schooling these girls would receive, the study moves on a translocal plane. At the same time, it places itself within the wave of mass schooling moving across the Western world during the 19th century.

The second project by Sophie Winkler "Statistical Visualisation in Gendered Education Debate in Sweden and Germany, 1885-1908: A transnational history of aesthetic governing" investigates statistics as rationalised communication strategy between governments, women's activists, and teachers in the implementation of equal access to secondary education for girls in Sweden and Germany. Thereby a transnational approach is adopted. The focus lies on how statistical visualisation, here understood as a form of aesthetic governing, was used in argumentation and thus informed gendered education debate. The underlying hypothesis is that women had to adapt to this dominant style of reasoning in order to make their arguments and demands intelligible to the rationalised policy-making apparatus of the modern nation-state.

The third study "Norms and Transgressions: Women and Scientific Knowledge in Secondary Girls' Education in Stockholm, 1900-1960" by Rebecka Göransdotter entails how views on women and science have changed over time by investigating a group of academically educated female teachers and their secondary girl schools in Stockholm. These women expressed the importance of girls' access to the kind of scientific or more advanced academic knowledge that was considered unsuitable for the female sex. The focus lies on statements made by the teachers about women and science, what ideas and notions about women and science were expressed in the school activities, as well as their cultural legacy over time.

By using transnational and local perspectives on girls' education we hope to shed light on the processes shaping women's access to education and knowledge during this formative period of the modern nation-state, without reconstructing the notion of the nation as an ontological whole but by appreciating complexities, interdependencies, and discontinuities.

Keyword: girls' education, translocal, grammar of schooling, expansion of schooling,

women's movement

Session 1 H + 2 H

2022-08-08

12:30 - 16:00

Session 1 H + 2 H

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J309

S4 - Upplysning och nordisk konfessionskultur

Erik Sidenvall¹, Johannes Ljungberg², Arne Bugge Amundsen³, Joonas Tammela⁴, Yvonne Maria Werner¹, Henrik Ågren⁵, Anders Jarlert¹

¹ Lund University

² University of Copenhagen

³ University of Oslo

⁴ University of Jyväskylä

⁵ Uppsala University

Abstract

Session: Upplysning och nordisk konfessionskultur

Presentatörer:

Arne Bugge Amundsen, professor i kulturhistoria, Oslo universitet

"*Tilskueren paa Landet*: Präster som upplysningsagenter i 1700-talets Norge"

Anders Jarlert, professor i kyrkohistoria, Lunds universitet

"Upplysningstidens fromhetsliv – mycket mer än rationalism"

Johannes Ljungberg, post-doc forskare, Köpenhamns universitet

"Sabbatsbrott i upplysningstidens Altona"

Erik Sidenvall, adjungerad professor i kyrkohistoria, Lunds universitet

"Individualism och byråkrati: En reformerande biskop i 1700-talets Sverige"

Joonas Tammela, doktorand, Jyväskylä universitet

"Hustavla och upplysning från predikstolen"

Yvonne Maria Werner, professor i historia, Lunds universitet

"Gustav III – ekumeniska visioner och katoliserande strategier"

Henrik Ågren, professor i historia, Uppsala universitet

"Helgon i upplysningstid"

I den internationella forskningen drar de religiösa aspekterna av upplysningen till sig alltmer uppmärksamhet. Den radikala antagonismen mellan den nya tidens tänkesätt och en religiöst grundad förståelse av världen ses alltmer som ett undantag från en mer allmän regel. Utifrån begreppet *religious enlightenment* diskuteras i den historievetenskapliga litteraturen hur religiösa institutioner, präster, rabbiner och andra företrädare för den organiserade religionen, kom att bli bärare av den nya tidens tänkesätt och samhälleliga ideal. Detta perspektiv är ännu inte så vanligt förekommande i den nordiska forskningen. Från en nordisk horisont föds också frågor om relationen mellan den starka lutherska konfessionskulturen och upplysningens symbolvärld.

I denna session vill sju nordiska forskare belysa relation mellan upplysning och nordisk konfessionskultur. Samtidiga presentationer tar upp hur mötet mellan dessa två samtidiga kultursärer kan förstås som en lokal anpassning av ett globalt fenomen. I presentationerna

betonas hur ett fokus på praktiker av olika slag kan hjälpa oss till mer nyanserad bild av såväl konfliktytor som ett ömsesidigt, och relativt okomplicerad, utbyte.

I tre presentationer (Amundsen, Sidenvall och Tammela) diskuteras begreppet "pastoral upplysning". Landsbygden och prästerskapets roll som medlare mellan världar står i centrum. I Ljungbergs presentation förflyttas fokus till det danska riket och Altonas stadskultur. Spänningen mellan religionsfrihet, sabbatslagstiftning och kommersiella överväganden står i centrum. På olika sätt belyses relationen mellan upplysning och ett katolskt arv i Werners och Åbergs bidrag. Åbergs presentation visar hur upplysningstidens historieskrivning kom att innebära ett brott med den traditionella lutherska tolkningen av medeltidskyrkan. Werner belyser hur Gustav III var influerad av upplysningens ideal av tolerans och rationalitet samtidigt som han aktivt intresserade sig för romersk-katolska rituella uttryck. I Jarlerts presentation ges en mer övergripande analys av hur mötet mellan upplysningsideal och en traditionell lutherdom gav upphov till sinsemellan olikartade uttryck för kristet fromhetsliv.

Denna session utgår från studier som kommer publiceras i Johannes Ljungberg and Erik Sidenvall (eds), *Reason and Orthodoxy: Religious Enlightenment in the Nordic Countries, c. 1680–1820*. Antologin är under utgivning på Lund University Press/Manchester University Press under hösten 2022.

Session 1 J

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 J

When: 2022-08-08, 12:30 - 13:16, Where: J411

S5 - Nordisk avindustrialisering, lokala särdrag i en global kontext

Stefan Backius¹, Christoffer Holm², Sofie Lindeberg³, Johanna Overud⁴

¹ Karlstads universitet

² Åbo Akademi

³ Linköpings universitet

⁴ Umeå universitet

Avindustrialisering är en samhällsomvandlande process med omfattande ekonomiska, sociala, kulturella och rumsliga konsekvenser. I takt med att världsekonomin genomgår djupgående strukturomvandling har nedläggningar och omstruktureringar förändrat platser och identiteter samt individuella och kollektiva förväntningshorisonter. Postindustriella mer "kreativa" perspektiv på avindustrialiseringen har ackompanjerats av varsel, neddragningar och arbetslöshet med efterföljande oro, ilska och maktlöshet på både lokal och regional nivå. Under mer än ett halvt sekel har avindustrialiseringen i den industrialiserade västvärlden haft så omfattande konsekvenser att man kan tala om en pågående historisk förändringsprocess.

I de nordiska länderna har avindustrialiseringensprocessen framförallt varit framträdande inom den tunga industrin, med "stålkrisen" på 1970-talet som eniktig referenspunkt. Andra branscher som exempelvis konfektionsindustrin har också påverkats på djupet. De sammanflätade globala och lokala processerna av industrialisering, avindustrialisering, strukturomvandling och kulturarvsskapande kräver ständigt nya forskningsperspektiv i takt med att processerna fortgår.

Sessionens behandlar stål- och konfektionsindustrin i en global kontext. Bidragen anknyter till industriarv, kollektivt minne och lokala erfarenheter av strukturomvandling liksom efterföljande kulturarvsprocesser där klass- och genusspekter påverkas i det lokala och globala. Här ringas industrins sociala och kulturella betydelse för lokalsamhället och männskor in där exempelvis nedläggningar kan väcka protester och kamp men också uteblivet motstånd. Sessionen vill också bidra till förståelsen för olika utgångspunkter inom de nordiska länderna där de finländska erfarenheterna av industriell nedläggning och omstrukturering exempelvis behöver förstås i ljuset av efterkrigstidens nationella återuppbyggnad och industrialisering medan Sveriges äldre industriella arv öppnar upp för andra perspektiv.

Industrialisering och avindustrialisering är processer som kan studeras på lokal nivå men som uppstår i en global kontext. Förhållandet är komplext, föränderligt och omfattande vilket signalerar ytterligare behov av historisk forskning kring avindustrialiseringensprocessen i de nordiska länderna.

Sessionens presentationer:

Stefan Backius, Karlstads universitet: *Den mångfacetterade avindustrialiseringen*.

Christoffer Holm, Åbo Akademi: *"Den globala businessen tar jobben från Finland": Stålverksarbetares erfarenhet av strukturomvandling under 2010-talet*.

Cancelled: ~~Sofie Lindeberg, Linköpings universitet: Hantverk, industri och kulturarv: en studie om kulturarvsskapande processer för Tranås pälsbransch, 1938–2022.~~

Johanna Overud, Umeå universitet, *Massproduktion, kläder och kamp: Beklädnads avd 14 och kvinnojobben i Norrland, från 1970-tal till nutid*.

Session 1 K

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 K

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J412

S6 - Fattigdom i skandinavisk middelalder: Regulering, donasjoner og representasjoner

Miriam Tveit¹, Helle Vogt², Sigrun Høgetveit Berg³, Bjørn Bandlien⁴, Magne Njåstad⁵

¹ Nord universitet

² Københavns universitet

³ UiT Norges arktiske universitet

⁴ Universitetet i Sørøst-Norge

⁵ NTNU

Abstract:

En stor og uensartet gruppe ble kategorisert som fattige i middelaldersamfunnet, både de som ble definert som verdige trengende og de som var ansett som uønskede elementer. Et felles trekk var at disse ikke selv hadde definisjonsmakten over sin status eller perspektivet de ble framstilt i. Sesjonen ser på de privilegerte forståelse og håndtering av fattigdom i Skandinavia, gjennom kildekategoriene lover, testamenter og litteratur. Urbane og rurale samfunn tok i bruk ulike strategier for å håndtere fattigdom. Samtidig finner vi få spor av de fattige i danske og norske middelalderlover, og der de opptrer så handler det oftest om rettighetene og ansvaret til de eiendomsbesittende. De som eide var også forventet å dele og donere – det var en kristen plikt å hjelpe trengende i nød. Både veldedighet og ønske om sin egen sjels frelse ser ut til å ha motivert utenlandske handelsfolk når de tilgodeså oversjøiske trengende med fromme gaver i sine testamenter. Hva og hvordan tyske kjøpmenn valgte å donere forteller noe om holdningene hos den internasjonale handelsstanden til de fattige og til armod i samfunnet generelt. En sammenligning av norrøne og europeiske litterære framstillinger av fattige vil kaste lys over ulike forestillinger om fattigdom i samtiden. Likeledes kan oversettelser til norrønt av europeiske narrativer avdekket hvorvidt dette var nye ideer, eller et resultat av påvirkning utenfra eller tilpasninger til eksisterende forestillinger. Sesjonens tre paper har som mål å belyse framstillinger om fattigdom fra ulike sider, og vil gjennom ulike type kilder utforske hvordan de trengende ble sett på og hvordan armoden ble behandlet.

Paper:

- a) Helle Vogt, Københavns Universitet, og Miriam Tveit, Nord Universitet: Regulering av fattige i danske og norske bylover, 1250-1350.
- b) Sigrun Høgetveit Berg, UiT Norges arktiske universitet: Sko, skilling og sjelебад. Gåver til dei fattige i seinmellomalderens bergensfarartestament.
- c) Bjørn Bandlien, Universitetet i Sørøst-Norge: Framstillinger av de fattige i høvisk diktning og sagalitteratur.

Moderator: Magne Njåstad, NTNU.

Session 1 L + 2 L

2022-08-08

12:30 - 16:00

Session 1 L + 2 L

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J415

S7 - Fideikommiss och godskomplex i nordisk historia

Martin Dackling¹, Brita Planck², ~~Johanna Ilmakunnas~~³, Carsten Porskrog Rasmussen⁴, Mia Korpiola⁵, Magnus Bergman¹

¹ Lunds universitet

² Västergötlands museum

³ Åbo akademi

⁴ Museum Sønderjylland

⁵ Åbo universitet

För en förmögen samhällselit har fördelning av arv historiskt varit en utmaning. En alltför stor uppdelning av ägodelar vid varje generationsskifte riskerade grunden för ättens position och makt. Under tidigmodern tid utvecklades därför särskilda rättsinstitut i syfte att hålla egendom samlad inom en familj och undvika att gods och kapital splittrades. Formerna för detta har varierat, liksom benämningarna – fideikommiss, majorat, län eller stamhus. Grundprincipen har emellertid varit densamma: egendomen har följt en tydlig släktlinje och i varje generation överförts till enbart en av arvingarna. Därtill har det vanligen funnits restriktioner mot att sälja eller pantsätta egendomen. Företeelsen har blivit välkänd genom litteratur eller populärkultur, som Jane Austens *Stolthet och fördom* eller TV- och filmsuccén *Downton Abbey*.

Som rättsligt accepterad egendomskonstruktion illustrerar fideikommiss väl hur globala skeenden förankras lokalt och hur sådana förankringar varierar. På den europeiska kontinenten kan de spåras tillbaka till medeltidens Spanien och arvet från arabisk tid. Utbredningen och betydelsen ökade dock väsentligt under 1500- och 1600-talen i samband med framväxten av en beständig och förmögen adel. Under 1600-talet andra hälft fick idén genomslag i Norden och successivt bildades alltför fideikommiss, särskilt under 1700-talets senare hälft. Parallelt utvecklades en allt skarpare kritik mot företeelsen och i takt med den liberala rättsutvecklingen under 1800-talet började de avvecklas i land efter land. Avvecklingen har emellertid sett olika ut, med påtagliga variationer märkbara också mellan nordiska länder. Medan en avveckling startade tidigt i Danmark, och definitivt slutade med Lensaflösningsloven 1919, dröjde den till 1931 i Finland och till 1963 i Sverige – som dessutom ännu 60 år senare har ett antal fideikommiss kvar.

I denna dubbelsession utforskas och problematiseras fideikommiss och godskomplex i Norden under 350 år. Eftersom fideikommiss aldrig fick någon större betydelse i Norge och Island fokuserar sessionens sex bidrag på Finland, Sverige och Danmark. Presentationerna illustrerar såväl skillnader som likheter i reglering, tillämpning och debatt mellan de tre länderna. Frågor om varför fideikommiss stiftades och hur de reglerades ger perspektiv på adelns egendomsstrategier samt godsens betydelse för adelns formering och livsstil. Flera bidrag utvecklar också ett vidare perspektiv på den adliga familjen och de arvingar som inte fick överta godset. Ett annat tema rör den långa och disparata avvecklingen och hur den kan förklaras. Utifrån politiskt och offentlig debatt undersöks hur fideikommissen förstods i sin samtid, vilket aktualiseras frågor om bland annat klass, kön och jordbruksstruktur. Tillsammans mejslar sessionen fram centrala drag i fideikommissons nordiska historia.

Förteckning över sessionens individuella papers

Brita Planck: Varför fick Fredrik Bonde inte Trolleholm? Succession, kompensation och villkor i svenska fideikommissbrev

~~Cancelled:~~ Johanna Ilmakunnas: Herrgårdar, järnbruk och lustslott – en högadlig egendomskomplex i Sverige ca. 1680-1810

Martin Dackling: Prinsen och hela kungariket. Tvister om svenska fideikommiss under 1800-

talet

Carsten Porskrog Rasmussen: Den lange lensafløsning - afviklingen af de danske majorater

Mia Korpiola: "Denna gamla utdömda institution" – fideikommissinstitutet i finsk offentlig diskussion (ca 1890-1920)

Magnus Bergman: En motvillig avveckling? Fideikommissons vara eller inte vara i svensk riksdagsdebatt, 1882-1963

Session 1 M

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 M

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J303

S8 - Beyond source criticism: Working with twisted truths

Lisa Svanfeldt-Winter¹, Kajsa Varjonen², Outi Valo³, Jenni Merovuo⁴

¹ Department of History, Stockholm University

² Department of General History, Åbo Akademi University

³ Finnish Folk Music Institute

⁴ Karelian Institute, University of Eastern Finland

Although source criticism is an essential tool for anyone working with historical sources, this session aims to discuss instances where it is clear that the sources represent a modified truth. We therefore want to go beyond the regular questions of source criticism and bring to the forefront what challenges we face when working with material containing lies, propaganda and biased or selective accounts. These challenges are exemplified through three papers representing various types of cases where such problems arise:

Kajsa Varjonen: Managing popular protest in the periphery

This paper focuses on violent protest in Early Modern Scotland. It uses a riot that took place in Glasgow in 1725 to exemplify the problem of dishonest middlemen that were in charge of dealing with events like this, and hence also in charge of communication between the periphery (Glasgow) and the national seat of power (London). These middlemen often had their own agenda and wanted to promote their own careers through presenting events in a light that made themselves look good. The paper highlights questions of how these twisted truths should be interpreted in relation to different research angles, and in which ways they can be useful as well as distracting to the historian.

Lisa Svanfeldt-Winter: Challenging knowledge of the shape of Earth

In this paper, I discuss notions of objectivity in Victorian Britain through a debate on the shape of Earth. I focus on the Zetetic movement, which questioned conventional knowledge of Earth's sphericity and place in the Universe. The Zetetics claimed to be more objective than the established authorities of knowledge, whom they accused of bias and reliance on theory rather than empirical evidence. The debate sheds light on how scientific knowledge could be challenged, while simultaneously posing the source-critical challenge of whether the Zetetics themselves were truth-seekers or plain quacks.

Outi Valo: The collector's gaze and the role of women in the folk music archives

In my paper, I discuss representations of women in Finnish 1940s-1970s folk music recordings. Women predominantly appear as second hand sources of oral traditions and folk music—in contrast to male performers, who are presented as active and contemporary creators of folk music. However, we can find glimpses of contesting information of women as instrument players and more than passive bearers of tradition. The collectors' selection process not only affected an academic understanding of gender in folk music, but also the performers' choices of repertoire. In other words, definitions created a new reality.

Commentator: Jenni Merovuo

Session 1 N

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 N

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J406

S9 - Olaus Magnus - Kartografi, bokhistorie og 1500-talls resepsjon

Rune Blix Hagen¹, Henning Hansen², Kira Moss³

¹ Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi, UiT Norges arktiske universitet

² Vitterhetsakademiens bibliotek i Stockholm

³ Kira Moss, København, selvstændig kulturhistoriker og tekstforfatter

Med deltagelse fra Sverige, Danmark og Norge legger vi fram forslag til en sesjon omkring Olaus Magnus sett i lys av mottakelse av hans kartografi, billed bruk og historieverket om de nordiske folkene. Sesjonen har både et 1500-talls perspektiv og trekke utviklingslinjer fram til vår samtid.

Papers:

Olaus Magnus' billeder af Norden gennem 500 år

Olaus Magnus' kort over Norden, *Carta Marina*, udgivet i Venedig i 1539, fik afgørende betydning for Nordens kartografi. Samtidig udvidede kortet det centrale Europas forestilling om de nordligste egne, for *Carta Marina* myldrede med billeder af områdernes geografi, natur og kultur. Motiver fra *Carta Marina* blev som separate billeder, tillige med yderligere illustrationer fra Magnus' populære bogværk *Historia de gentibus[...]* fra 1555, kopieret i andre værker i samtiden, og i forskelligt omfang i de følgende århundreder. I dag, knapt 500 år efter, reproduceres Olaus Magnus' billeder i stor stil, i populære sammenhænge som løsrevne illustrationer, men også faglige fremstillinger illustreres med Magnus' billedverden, ofte i form af ren staffage. Denne præsentation ønsker ud fra specifikke motiver og motivgrupper at vise billedernes lange historie af reproduktion og udbredelse. Med udgangspunkt i 1500-tallets Olaus Magnus-reception vil præsentationen diskutere mulige faktorer medvirkende til billedernes popularitet såsom tilgængelighed, formsprog og fascinationskraft, i deres samtid såvel som i dag.

Kira Moss, København, selvstændig kulturhistoriker og tekstforfatter.

Olaus Magnus som europeisk bestseller

Första utgåvan av Olaus Magnus banbrytande arbete *Historia de gentibus septentrionalibus* utgavs i Rom år 1555 och följdes under de kommande hundra åren av ett tjugotal utgåvor på en rad olika europeiska folkspråk: franska, italienska, holländska, tyska och engelska. Det skulle dröja till 1900-talet innan arbetet förelåg i en svenska språkig utgåva.

Föreliggande presentation ämnar att, utifrån ett urval av de tidigmoderna utgåvorna av arbetet, se närmare på arbetets reception i den samtida kultursären och vidare undersöka hur arbetets utgivningshistorik relaterar till den samtida kontinentaleuropeiska bokmarknadsutvecklingen. Utgåvorna skiljer sig åt i förhållande till format så väl som innehåll. Genom att se närmare på hur struktur, format, illustration och övergripande innehåll skiljer sig åt mellan olika utgåvor är ambitionen att visa på hur verkets idémässiga uttryck har förändrats över tid.

Henning Hansen, bokhistoriker och forskare verksam vid Vitterhetsakademiens bibliotek i Stockholm och Universitetsbiblioteket i Tromsø.

Olaus Magnus og 1500-tallets demonologi

Tidspunktet for utgivelsen av Olaus Magnus' bokverk om de nordiske folkene falt sammen med blomstringsperioden for den demonologiske vitenskap i Europa. Flere av de sentrale demonologiske teksten på andre halvdel av 1500-tallet har referanser til Olaus Magnus. Helt sentralt innenfor europeiske demonologi står utgivelsen De *La Demonomanie des*

Sorciers fra 1580, skrevet av den franske statsviteren og juristen Jean Bodin. Sesjonsbidraget vil inneholde en gjennomgang av Bodins bruk av Olaus Magnus. Formålet er å vise at nordisk folketro ble demonisert gjennom Bodins fortolkning av visse tekstutdrag fra boka om de nordiske folkene. Olaus Magnus oppviser selv en holdning som står i kontrast til framtredende mentalitetsstrømninger i Europa på andre halvdel av 1500-tallet.

Rune Blix Hagen, historiker, Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi, UiT Norges arktiske universitet

Session 1 P

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 P

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J432

S10 - Maintaining Order, Controlling Crime: Historical Explorations of Nordic Life in Confinement

Katariina Parhi¹, Johanna Annola¹, Emilie Luther Valentin², Øyvind Thomassen³, Roddy Nilsson⁴

¹ Tampere University

² Aalborg University

³ Norwegian University of Science and Technology

⁴ University of Gothenburg

Maintaining Order, Controlling Crime:

Historical Explorations of Nordic Life in Confinement

Chairs

Katariina Parhi & Johanna Annola, Tampere University, Finland

This session opens up a longue durée perspective on confinement in the Nordic countries from the late eighteenth century to the late twentieth century. We bring forth workhouses, prisons and criminal asylums, and marginalised groups of people who lived in them. We trace the ideological currents that shaped life in confinement and explain terminology that used to define it, including detention, imprisonment and care. We encourage a broader Nordic collaboration by asking to which extent it is possible to identify shared goals behind different institutions with different purposes. We discuss arising themes such as the distinction between social and crime control, forms of discipline, legal and administrative changes over time, and ways of approaching the experiences of confinement. The session also offers an opportunity to share views about theoretical premises regarding confinement.

Speakers

Between Poor Relief and Punishment: Diverging Intention of the

Prison Workhouse in 18th-century DenmarkEmilie Luther Valentin, Aalborg University, Denmark

Coordinating Confinement: Ideological Discussions on Imprisonment and Forced Labour in Finland in the 19th and 20th Centuries

Johanna Annola, Tampere University, Finland

Cultures of Coercion: The Use of Coercion in Norwegian Forensic Psychiatry, 1850-1990

Øyvind Thomassen, Norwegian University of Science and Technology, Norway

Discussant

Roddy Nilsson, University of Gothenburg, Sweden

Session 1 Q

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 Q

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J440

S11 - Gendered and Emotional Dimensions of Civil-Military Relationships: 19th and 20th Century Scandinavia

Anders Ahlbäck¹, Fia Sundevall², Klara Arnberg², Nikolas Glover³, Ilari Taskinen⁴, Tiina Kinnunen⁵

¹ History dept., Stockholm University

² Dept. of Economic History and International Relations, Stockholm University

³ Dept. of Economic History, Uppsala University

⁴ Radboud Group for Historical Demography and Family History, Radboud University

⁵ Dept of History, Culture and Communication Studies, Oulu University

The gender history of civil-military relationships has recently seen a turn towards interrogating emotional and experiential issues. Much like gender history in general, this subfield evolved from its origins in social history and the history of everyday life in the 1980's towards a focus on ideological and cultural discourses in 1990s and early 2000s. Under impression of the affective turn, gender historical studies of military organizations and armed conflicts have lately displayed increased focus on the subjective experiences of the historical actors involved in military recruitment and training, coerced military labour, and the dire wartime conditions of life both on the home front and in the conflict zone.

This session brings together current research that interrogates the political, economic and experiential history of civil-military relationships in Sweden, Denmark and Finland. The empirical matter ranges from mid-nineteenth century parliamentary debates to Second World War advertising campaigns and front-soldiers' correspondences. What these three papers share is an interest in how we can gain deeper historical insight by paying attention to emotional and gendered phenomena permeating civil-military relationships, such as honour, patriotism and intimacy. Taken together, these papers also display how this gender historical perspective can fruitfully be applied to political and economic as well as social relationships.

Papers:

Anders Ahlbäck, "Disgraced and Insulted: Patriarchalism and Manly Honour in the Opposition to Military Conscription Reforms in Sweden and Denmark, 1809–1849"

Fia Sundevall, Klara Arnberg & Nikolas Glover, "Gift Economy and Military Endurance: Marketing Home-front Patriotism in Second World War Sweden"

Ilari Taskinen, "Searching for Emotional Outlets: Soldiers' Correspondence with Female Pen Pals in Finland, 1939–1944"

Commentator: Tiina Kinnunen

Session 2 E

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 E

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J431

S12 - Minoriteter förhandlar om sin historia

Trond Risto Nilssen¹, Sirkka Ahonen², Lars Elenius³

¹ NTNU/Nord universitet

² Helsingfors universitet

³ Luleå tekniska universitet

Minoriteter förhandlar om sin historia

Bland minoriteterna på Nordkalotten har historia, myter symboler och minnen blivit använda i utvecklingen av identitetspolitik. Minoritets- och urfolksfrågor i Norden aktualiseras bland annat genom ett pågående sannings- och försoningsarbete som berör områdeskonflikter, samt frågor om erkännande, symbolisering och självförverkligande där historia spelar en nyckelroll. Myter, historia, symboler och minnen har använts historiskt för att essentialisera och revitalisera minoritetens kulturer och identiteter i förhandlingar med majoritetssamhället och inom den egna minoriteten. Sessionen behandlar problemställningar knutna till ovanstående nyckelbegrepp i identitetspolitiken i Norge, Finland och Sverige, som är starkt påverkade av minoritetspolitikens globala förändringar.

Historiedialog om romernas historiska identitet - Sirkka Ahonen. Professor emerita.

Enligt Finlands grundlag är romerna likaväl som samerna erkända som nationella minoriteter, sina språkliga och kulturella rättigheter i statens skydd. Staten är förpliktad att likvärdigt med andra medborgare förverkliga romernas rättigheter i utbildning, social vård, medborgarsamhälle och rättsväsen. Då det i verkligheten uppenbaras friktion och exklusion mellan romerna och huvudbefolkningen, måste försoning sökas från gruppernas historiska och kulturella förståelse. Inom ramen av föreningen *Historiker utan gränser* i Finland har en historiedialog mellan huvudbefolkningen och romerna genomförts för att identifiera osämjans historiska rötter. Dialogen har stött mot skiljaktiga uppfattningar om historien mellan romerna och huvudbefolkningen. Då huvudbefolkningens representanter vill fokusera på samhälleliga strukturer och deras historiska omvandling, identifierar romerna med sin tidiösa existentiella erfarenhet om familjeformer, levnadssätt och konstnärliga intressen. För att främja dialogen och därigenom ett ömsesidigt historiskt erkännande, behövs förberedande brobyggande mellan de skiljande historieuppfattningarna.

Föreställningen om Sápmi och Kvänland som symboliska nationer - Lars Elenius.

Professor emeritus. Bland samerna i de nordiska länderna utvecklades från 1970-talet en föreställning om Sápmi som en symbolisk samisk nation över statsgränserna, ett exempel på den posttraditionella nationalstatens förändring. På motsvarande sätt sökte tornedalingarna i Sverige och kvänerna i Norge att på 1990-talet utveckla Kvänland som ett gemensamt forntida "homeland". Bakgrunden är att samerna definierats som urfolk på en global nivå och stärkt rättigheterna till användningen av mark och vatten på nationell och lokal nivå. Bland minoriteterna på Nordkalotten har historia, myter, symboler och minnen använts i en transnationell diskurs för att utveckla nya slags minoritetsidentiteter och för att utveckla nya former av etnopolitik i "nationer utan stater". Dessa fenomen kan förstås teoretiskt och som exempel på transnationellt nationsbyggande.

Sørsamisk minnekultur - mellom fornorskning og revitalisering. Trond Risto Nilssen. Professor.

I den sørsamiske skolehistorien har internatskolen stått sentralt i fornorskningen og assimileringen fra tidlig på 1900-tallet. Et interessant felt er derfor hvordan fortellingene om skolesystemet og misjonen formet sørsamisk minnekultur. Sameskolen i Havika, som ble startet av finnemisjonen med myndighetenes aksept, var en sentral institusjon i assimileringen av sørsamene gjennom fire tiår (1910-1951). Dette paperet vil sette søkelys på forbindelsene mellom kollektiv erindring som teoretisk felt, og erfaringer, fortidsfortolkninger og narrativer fra skolehistorien som kan knyttes til den pågående internasjonale urfolksdiskursen - blant annet debatter om sannhet og forsoning. Et sentralt aspekt blir derfor hvordan forhandlingar har foregått i og utenfor det sørsamiske samfunnet

om sameskolen, og hvordan sameskolens virkningshistorie er blitt fortolket, forstått og fremstilt.

Session 2 F

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 F

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J439

S13 - Negotiating Britishness and Norwegianness: Landscapes, Local identities, and International Connections

Christian Melby¹, Paul Readman², Tuva Nodeland³

¹ Western Norway University of Applied Sciences

² King's College London

³ Uppsala University

The three papers in this panel explore the connections between local identities, and global trends and developments. From Britain through Norway and the rest of the world, the papers are themselves connected by their investigation of the overlap between internal and external dynamics in modern European history.

Paul Readman (King's College London – UK): 'Landscapes of Military Modernity in Twentieth-century Britain: global conflict and local heritage'

The militarisation of the landscape is one way in which 'the global' enters very tangibly into 'the local', especially at times of war. This paper explores the militarisation of the English landscape, and its significance for understandings of heritage. Throughout much of the twentieth century, there has been a persisting sense that England's green and pleasant land was affronted, desecrated even, by the appurtenances of World (and Cold) War. This paper tracks changing public attitudes to the martial presence in local landscapes, drawing on case studies such as Brean Down Fort in Somerset, the New Needles Battery on the Isle of Wight, and the Atomic Weapons Research Establishment (AWRE) test site at Orford Ness in Suffolk. I argue that public recognition of the heritage value of modern-day military landscapes was halting and contested, and that their ruination presented obstacles to this recognition.

Christian Melby (Western Norway University of Applied Sciences): 'Foreign Landscapes: Imagining Britain as Alien, from invasion narratives to Conrad and Waugh'

While being at the centre of a globe-spanning empire, Britons often felt out of place in their own islands. This paper explores the sense of Britain as a foreign land in literature and culture between the late-nineteenth century and into the twentieth. It traces how British ideas of themselves were often framed in terms of 'foreignness', both in how the country was seen as constructed of different immigrant groups, going back to the Roman and Scandinavian invasions; and in how the empire created a sense of disconnect from Britain. Using a set of texts, from late-Victorian invasion narratives, to writings on the empire and geopolitics, the paper shows how a turn-of-the-century British identity was often cobbled together from numerous foreign elements.

Tuva Skjelbred Nodeland (Uppsala University - Sweden): 'National internationalism in Norwegian uniformed children's organisations'

Norwegian children in the interwar years were the targets of a range of competing civil-society projects aimed at shaping future citizens. Mimicking the successful Scout Movement, communists, social democrats and national socialists all launched leisure activities that appealed to the imagination of children through uniforms, rituals, oaths and secret signs, and outdoor life. Though national in character, these organisations were also part of international movements. This paper explores the resulting attempts of reconciling national and international belonging in the organisation's identity projects. It discusses how international impulses influenced activities and offered opportunities of mobility and interaction, sometimes in conflict with sentiments of local and national patriotism. I argue that the balancing act between international brother/sisterhood and national exceptionalism is a central and underexplored aspect of the political mobilisation of children in interwar Norway.

Session 2 J

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 J

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J411

S14 - What is new about New Diplomatic History in Sweden?

Aryo Makko^{1, 2}, Joachim Östlund³, Matthaios Amanatiadis⁴, Emma Forsberg³, Oscar Nygren⁵

¹ Stockholm University

² Swedish Collegium for Advanced Study

³ Lund University

⁴ Uppsala University

⁵ Södertörn University

Since the end of the Cold War, historians of diplomacy and international relations have been working to address the longstanding critique of diplomatic history as an old-fashioned and obsolete field committed to "what one clerk told another", as G. M. Young famously put it in 1953, and "marking time" by adhering to theoretical and methodological traditions and conventions, as Harvard historian Charles Maier critically remarked in a noted (and disputed) article in 1981. The spectacular – and to many contemporaries surprisingly peaceful – end of the Cold War revitalized the academic interest in the study of political decision-makers, their diplomatic agents and an increasingly diverse body of other actors shaping international relations. Reestablished as "New International History" during the second half of the 1990s, and further stimulated by the rise of transnational history and global history, the field diversified further by integrating impulses from various turns, bringing together the local and the global and departing from traditional periodizations. In Europe, this diversification was reflected in the formation of the Network for New Diplomatic History in the early 2010s, which evolved into a large network of scholars dedicated to a broad approach to the historical study of diplomats, their methods, and their cultural, political and social milieux. The NDH journal *Diplomatica*, published by Brill since 2019, seeks to cover the "study of diplomatic *process* more than the study of diplomatic *product*" from the early modern era onwards. This session will offer a discussion on this development on the basis of a presentation of the status quo of NDH in Sweden.

The session will be introduced by Aryo Makko, professor of history and head of the Hans Blix Centre for the History of International Relations at Stockholm University, and Joachim Östlund, associate professor of history at Lund University, who will present the state of the field in early modern and modern and contemporary history respectively. The introduction will be followed by presentations from three doctoral students working in different departments, which taken together represent a good sample of the NDH's wide variety of topics, issues, methods and theories:

- Matthaios Amanatiadis's presentation "Sweden and the International Resistance Movement Against the Greek Junta, 1967–1974" will bring together international, institutional and social history in studying the evolution of the Greek resistance movement from its 1967 founding in Stockholm until the collapse of the Regime of the Colonels seven years later.
- Emma Forsberg's paper "(Im)possibilities: The Agency of Paperless Diplomat Carl Gyllenborg, 1715–1716" will address the process of professionalization of diplomacy on the basis of the case of a prominent early 18th century Swedish emissary to London, who successfully established himself in British circles despite lacking both instructions and letters of credence.
- Oscar Nygren's presentation "Ideology and Trust: On the Nature of Politics in Geneva 1924", finally, will discuss how ideology and trust affected the dynamics and inner workings of foreign policy decision making.

The thematic presentations will be followed by a synthesizing discussion on general trends, prospects and problems challenging diplomatic historians in Sweden today.

Session 2 M

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 M

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J303

S15 - Exploring Nordic information flows. Text reuse in the Swedish-language press in Sweden and Finland during the long nineteenth century

Petri Paju¹, Patrik Lundell², Heli Rantala¹, Johan Jarlbrink³

¹ University of Turku

² Örebro University

³ Umeå University

This session presents results from a research project studying text reuse between newspapers and journals published in Sweden and Finland in the period 1645–1918. With the help of computational methods and two digitized national newspaper collections, the project has detected textual overlaps in the Swedish-language newspapers and journals during the research period. These results have been made openly available online in a database called “Text reuse in the Swedish-language press, 1645–1918” (see: <https://textreuse.sls.fi/>).

The aim of the database and the accompanying project is to study information flows between the two countries from the period when present-day Finland was part of the Swedish kingdom to the establishment of Finland as a Grand Duchy in the Russian Empire after 1809 and until 1918. Even after the 1809 separation, news and other texts circulated because of the common cultural heritage and the shared language, Swedish. The border was relatively easy to cross, and newspapers were delivered from Sweden to Finland and vice versa. Because of later, separate national histories, however, these press materials have been preserved, processed and siloed in two national libraries. This previous collection history has undoubtedly also contributed to the strong tradition of national press histories. Methods of computational history make it possible to study overlaps in the text masses and thereby see how information was spread across the Baltic Sea. The database thus offers ways of overcoming methodological nationalism and the limitations of a nationally biased press history.

Using the text reuse material the project members study both concrete cases of virality, or rapid information flows, and cultural mediation between Sweden and Finland, but also find ways of quantitatively assessing the cultural asymmetries present between the two countries in the nineteenth century.

The database itself is limited to text reuse between Sweden and Finland but in many cases the exchanges included information from neighboring countries including Norway, Denmark and Russia. Therefore, it can be argued that the database sheds new light on the Nordic information flows.

Individual presentations included are:

Heli Rantala (University of Turku): Fast news, slow connections - on the rapid movement of texts between Sweden and Finland during the early nineteenth century

Patrik Lundell (Örebro University): Studying social movements through text reuse: The temperance issue as a test case

Petri Paju (University of Turku): Textual Migration across the Baltic Sea: the database of text reuse in Sweden and Finland and medical advertisement campaigns.

The session will be chaired by Johan Jarlbrink (University of Umeå).

Session 2 N

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 N

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J406

S16 - Witchcraft, Court Records, and the Voices of Women: Local and Global

Liv Helene Willumsen¹, Jari Eilola², Raisa Maria Toivo³

¹ UiT University of Tromsø, Norway

² University of Jyväskylä, Finland

³ Tampere University, Finland

Witchcraft, Court Records, and the Voices of Women: Local and Global

Organizer: Liv Helene Willumsen, Professor Emerita, UiT University of Tromsø – The Arctic University of Norway

Moderator: Liv Helene Willumsen, Professor Emerita, UiT University of Tromsø – The Arctic University of Norway

1. A Witchcraft Case from Vaasa: Power relations, hierarchies and methods of conflict solving

Jari Eilola, Senior Researcher, University of Jyväskylä, Finland. jari.eilola@jyu.fi

2. Constructing the Experience of Witchcraft: Early Modern Testimonies

Raisa Maria Toivo, Professor Tampere University, Finland. raisa.toivo@tuni.fi

3. The Voices of Women in Witchcraft Trials: Northern Europe Liv Helene Willumsen, Professor Emerita of History, UiT University of Tromsø – The Arctic University of Norway. liv.h.willumsen@uit.no

Abstract The theme of the session is female voices coming to the fore in court records of witchcraft trials. The trials analyzed are from Scandinavian as well as North European origin. Thus, both local and global aspects of witchcraft trials are taken into consideration. The first paper investigates a Finnish case where accusation of witchcraft within a household accentuates the connection and the thin line between witchcraft and healing. In 1663, Brita Matsdotter charged her mistress, parson's widow Clara Göransdotter Lytthraeus of causing her illness. This was the start of a case which involved witchcraft and healing. The accusations of witchcraft grew in the atmosphere of the parsonage and reflected the tensions between the members of the household. The context of a criminal trial frames the analysis. The reactions and strategies of the Vaasa Municipal Court during the legal proceedings reflect the hierarchies and power relations inside the small-town community.

In the second paper, women's voices and other testimonies in 17th-century court records are used to investigate the construction of a shared experience of witchcraft in Early Modern Finland. The paper uses the concept of experience as a form of knowledge to investigate how early modern people sought to gain and evaluate knowledge out of uncertainty.

In the third paper, the voices of women occur within a Northern European frame. Via a comparative analysis of witchcraft trials in eight countries in Northern Europe, a notable and recurring pattern is displayed. The countries included are Spanish Netherlands, Northern Germany, Denmark, Scotland, England, Norway, Sweden, and Finland. The voices of women can be perceived in accused persons' confessions and in female witnesses' testimonies. By close reading of three trials from each of the countries, central aspects of women's voices are analyzed. In particular, the women's voices as they come to the fore in the confessions contribute to throw light on the development of the trials and the accused persons' knowledge of ideas about witchcraft, all expressed in enforced narratives, denoting ordinary people's imaginations and beliefs.

Session 2 P

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 P

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J432

S17 - Intoxication in the Nordic countries: Politics and expertise in the 20th century

Helena Bergman¹, Katriina Parhi², Jesper Vaczy Kragh³

¹ Södertörn University

² Tampere University

³ University of Copenhagen

The Nordic welfare states have been characterized by close collaboration between decision-makers and experts, politics and knowledge. State-led expert planning, also referred to as social engineering, has played a decisive role in the development of welfare policies and political programs. This interplay between politics and expertise has been particularly striking in issues related to alcohol, drugs, and intoxication. However, this collaboration has never been without tension; there have been constant disagreements and differences of opinion. This session asks questions about the interplay and tension between alcohol and drug expertise and politics: Who have been acknowledged as experts, how did this expertise develop and what was the role of politics in these processes? Examples are given from Sweden and Finland about state financed alcohol research, alternative alcohol knowledge production, and the pioneering phase of new expertise in the field of drug treatment.

Following papers will be presented:

- Helena Bergman, "The Swedish national research councils and the bounding of alcohol research and knowledge 1945–"
- Katriina Parhi, "Experts in the making: Young drug users and their treatment in the 1960s and 70s"
- Discussant: Jesper Vaczy Kragh

Session 2 Q

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 Q

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J440

S18 - Two hundred years of savings banking in Scandinavia: What is left of a long tradition of more-than-for-profit banking?

Louise Karlskov Skyggebjerg¹, Tom Petersson², Lars Fredrik Øksendal³

¹ Centre for Business History, Department of Management, Politics and Philosophy, Copenhagen Business School

² Department of Economic History, Uppsala University

³ Department of law, philosophy and international studies, Inland Norway University of Applied Sciences

Shaped by the interplay between local and global forces, the questions that binds the papers for this session are: What is left of the original savings banks tradition in Scandinavia, and how do savings banks address the challenges of globalization on the financial markets?

Savings banks established not with an eye to profit, but to service the local community became in the course of the 19th century a pivotal part of the financial system. However, the historical savings bank experience in Scandinavia varied strongly in scale and scope across countries and within countries. In size, ranging from major city institutions to tiny rural outlets open every fortnight. In terms of business, from thrift institutions based on gospel of savings to institutions acting as commercial bank substitutes, offering a wide range of financial services.

Savings banks were profoundly local, allegedly restricting their lending to how far one could see from the church tower, but at same time came as a response to the global forces that made the 19th century a century of upheaval and change. In cities, savings banks aimed at the growing number of working poor following in the wake of industrialisation and urban growth. In rural areas, savings banks were the local response to the coming of a monetised economy and a division of labour that did not recognize regional and national borders.

One thing that varied was the role of beneficial contributions in fostering community formation. Savings banks contributed to local associations, but also in some areas to the building of churches, roads, and schools, provided for water works, and supported private welfare solutions. However, the identity of savings banks changed with societal changes and with it the role of local community building and gift-giving.

By the late 20th century, the quest for economies of scale reduced the number of savings banks as they merged (and merged again) to make way for ever greater financial institutions. The prevailing mantra, at least until the financial crisis of 2008, was that size was pivotal for maintaining competitiveness in an increasingly globalised financial world. Another mantra was that the status as self-owned institution was no longer vital for all actors in the savings banks sector, only the most 'religious' fought the idea that savings banks could have owners and work for profit. In the end, in both Sweden, Denmark and Norway, savings banks were allowed to become joint stock companies and savings bank foundations were formed to safeguard the accumulated funds.

The papers focus on the newer history of savings banks and savings bank foundations seen in the light of a longer tradition of more-than-for-profit banking.

Tom Petersson: *Between local and global markets. The Swedish savings banks in the 21st Century*

Louise Karlskov Skyggebjerg: *Rescuing the family silver? The history of Danish savings banks foundations from 1988 to 2008: problematic business or beneficial institutions.*

Lars Fredrik Øksendal: *Unintended consequences: How financialization and appetite for mergers came to revive the almost forgotten tradition of savings banks as major beneficial*

contributors

Session 2 R

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 R

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J442

S21 - The radical right and the new state

Mats-Olof Deland¹, Hjalmar Falk², Carl Marklund³

¹ Mid Sweden University

² Gothenburg University

³ Södertörn University

The radical right and the new state - authority, international law, and ideological affinities between Sweden and Germany circa 1900-1955, towards the crisis of international relations paradigms at the end of the century

Mats Deland, Hjalmar Falk & Carl Marklund

Two recent historiographical developments are brought together in this session. One of them is the recent revival of the German legal theorist Carl Schmitt. Hjalmar Falk has participated in a fruitful exchange of ideas on this subject (Wittrock & Falk 2012; Arvidsson, Brännström & Minkkinen 2016) on a number of occasions and is now broadening his interest to the Swedish political scientist Rutger Kjellén. The other is the mutual interest among both legal scholars and historians for a refined approach to the history of international law. Mats Deland has previously published on this subject (Deland, Klamberg & Wrangle 2018) and is now pursuing a research project dealing with the attitude to universal jurisdiction in Post-War Sweden and Scandinavia. Drawing on their respective extensive networks, Falk and Deland intend to convene a platform for extensive discussion on these subjects and invite scholars from the community of historians to participate.

Papers so far:

Mats Deland (Mid Sweden University/Sundsvall): Areas of contact between Carl Schmitt and the Scandinavian legal theorists in the darkest hours of the century.

Hjalmar Falk (Gothenburg University: Bringing new life to the great myth of the state": Rudolf Kjellén and the German conservative revolution

Carl Marklund (Södertörn University): Domesticated competition? Geopolitical epistemics in Swedish international thinking

References:

Matilda Arvidsson, Leila Brännström & Panu Minkkinen (eds.) (2016) *The Contemporary Relevance of Carl Schmitt*. London: Routledge

Mats Deland, Mark Klamberg & Pål Wrangle (eds.) (2018). *International Humanitarian Law and Justice*. London: Routledge

Jon Wittrock & Hjalmar Falk (eds.) (2012). *Vän eller fiende. En antologi om Carl Schmitts politiska tänkande*. Göteborg: Daidalos

Session 3 C

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 C

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:30, Where: J335

S19 - Historieundervisning i högskolan II: Vad vill historikerna med historielärarutbildningen?

Kenneth Nyberg¹, Anne Berg^{1, 2}, Erik Hallberg¹, Ulrika Lagerlöf Nilsson¹, Pia Lundqvist¹, Martin Stolare³

¹ Göteborgs universitet

² Uppsala universitet

³ Karlstads universitet

En central del av verksamheten vid nästan alla institutioner som bedriver undervisning och forskning i historia är att utbilda historielärare. Dels påverkar detta uppdrag hur grundutbildningen utformas, dels får resultaten av historisk forskning genom lärarutbildningen en direkt koppling till praktisk verksamhet i ungdomsskolans undervisning. Historiker av facket diskuterar emellertid sällan frågor om lärarutbildningens innehåll och uppläggning, utöver de som knyter an till specifika historievetenskapliga sakområden. Vad behöver framtidens historielärare kunna, och hur skiljer det sig eventuellt från vad framtidens historiker bör kunna? Hur förhåller sig ämnesstudier till ämnesdidaktik och utbildningsvetenskap? Svaren på den typen av frågor har stor betydelse inte bara för lärarutbildningen utan för universitetsämnet historia och dess utövare i stort. Hur ska vi som historiker förhålla oss till det?

Som en utgångspunkt för en sådan diskussion har en grupp historiker verksamma inom lärarutbildningen vid Göteborgs och Örebro universitet genomfört en inventering av historiedidaktiken i ämneslärarutbildningen vid tio av totalt sjutton svenska lärosäten där sådan utbildning med inriktning mot historia bedrivs idag. Med hjälp av publikt tillgänglig information och en enkät via epost till de ansvariga för utbildningarna har gruppen kartlagt historiedidaktiska kursmål och kurslitteratur, examensarbetenas inriktning och vem som undervisar i historiedidaktik. Medan det finns vissa gemensamma drag i hur målen för utbildningarna formuleras, visar genomgången på betydande variationer mellan lärosätena avseende kurslitteratur, examensarbeten och bemanning. I denna session presenteras först huvuddragen av den inventeringen genomfört, med viss betoning på de skillnader som iakttagits och vad de innebär. Mot bakgrund av denna redovisning följer en diskussion om vad likheter och skillnader kan bero på samt om, och i så fall hur, det är ett problem att historielärarutbildningarna är så olika. Kort sagt, vad vill historikerna med historielärarutbildningen?

Sessionen är den andra av två om historieundervisning i högskolan.

Ordförande: Anne Berg

Kommentator: Martin Stolare

Presentationer:

Erik Hallberg

Ulrika Lagerlöf Nilsson

Pia Lundqvist

Kenneth Nyberg

Session 3 D

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 D

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:30, Where: J336

S20 - Intelligence and democracy - global and local challenges from the Cold War to the present

Cecilia Notini¹ , Tae Hoon Kim¹

¹ The Swedish Defence University, Department of War Studies and Military History

Intelligence officer, or ‘spy’, is often jokingly claimed to be one of the oldest professions in the world, challenged only by prostitution. Regardless of how we define the occupation, however, it is safe to say that intelligence is least as old as state building.

The ideas of restricting the room of maneuver of the intelligence agencies through legislation, or allowing the public some kind of insight into the workings of these institutions are, however, novel innovations. As phenomena, intelligence oversight and codes of (decent) conduct belong to the idea of democracy. Within a liberal democracy, the state is supposed to guarantee its citizens some amount of civil rights, such as the right to privacy and freedom from political persecution. Thus, such states need to curb to some extent the workings of its intelligence services. The challenge of balancing the state’s national security interests with the obligation to not spy (at least not too much, or too arbitrarily) on its own citizens is a delicate but equally innate problem for the liberal democracy. In addition, democracies tend to grant its citizens insight into how general tax based funds are spent. Pursuing some kind of oversight into the workings of security organisations is thus regarded as a necessity in liberal democracies today.

Even so, most liberal democratic states did not engage in any kind of intelligence oversight until the end of the 20th century. While the Netherlands established its first public intelligence oversight body already in the 1950’s, the public of the UK had to wait until the 1990s. Furthermore, the oversight structures that *were* established varied considerably in terms of *whom* were entitled to insight (the legislative, the executive or independent professional members of the public?) as well as in terms of *what* was granted access to (actual operations and results? Or only budgets and policies?).

In this session we explore how liberal democracies have managed the task of granting the public some kind of democratic oversight into the workings of their intelligence services from the Cold War to the present. We examine various patterns of implementation, and discuss potential reasons why varying countries have solved this problem in different ways and with such divergent timing. We also focus in greater detail on the case of Sweden, an unaligned Scandinavian country with a relatively long history of both peace and democracy.

In addition, we contrast this with a case study of South Korea, which during this period of time transformed from a military dictatorship into a liberal democracy – a process which influenced the conditions for South Korea’s Central Intelligence Agency (KCIA) greatly. How was the KCIA managed during this process of democratization?

We will round up the session with an open discussion.

Individual presentations:

Cecilia Notini: *Watching over Sweden’s shadow warriors - from polite parliamentary peeking to the establishment of an independent intelligence oversight body*

Tae Kim Hoon: *South Korea’s Central Intelligence Agency and the democratization process*

The presenters are both Associate Senior Lecturers in Military History at the Swedish Defence University

Session 3 H

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 H

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:30, Where: J309

S22 - Hidden threads - researching cotton in Scandinavia before the Industrial Era

Eva Andersson¹ , Jenni A Suomela²

¹ Institutionen för Historiska Studier, Göteborgs Universitet

² University of Helsinki

The production and consumption of cotton fabrics has a unique position in the historiography of the modern era. Acknowledged as a driving force both for the industrial and the consumers' revolution in Europe, its history has firmly been placed in this period.

But despite appearances the history of cotton in the Nordic countries did not start with the industrial revolution, or even with the East India companies. Cotton textiles can be found in the Nordic countries both in the Medieval and Early Modern period, and can be seen as an example of early globalisation, with cotton textiles reaching the North both from the Mediterranean, Continental Europe, and India.

In this session hidden histories of cotton - sometimes hidden in plain sight, other times in hard to read documents, and sometimes even hidden from the naked eye, only accessible through modern scientific analysis, will be examined and discussed.

The session explores the strengths and weaknesses of different types of sources and highlights the need for interdisciplinary cooperation when studying material culture, consumption and trade in the medieval and Early modern period.

In her paper "Cotton in Finnish Context" PhD student Jenni A Suomela from the University of Helsinki, will be presenting results from her multidisciplinary research project on cotton in Finland. This includes previously unpublished Finnish archaeological cotton finds from the medieval and early modern period and textiles from the 19th century Finnish border area, White Karelia, as well as preliminary findings from estate inventory deeds. In her presentation Suomela pays special attention to scientific methods to examine and identify cotton fibres in archaeological finds, but she also shows how these finds can be contextualized with the help of written sources.

In the paper "In search of cotton in the North – cotton in written sources before 1700" dr Eva I Andersson, from Gothenburg University, discusses cotton in Nordic written sources from the medieval period and up to the 17th century. Using both literary and documentary sources, as well as material evidence such as preserved cotton textiles, traces of the early consumption and usage of cotton in the North is teased out. The paper shows the development within the sources, from the medieval occasional mention of elite items made from cotton, to the introduction of more common everyday cotton objects which can be found in the probate inventories of the burghers of the larger towns, the precursor of the cotton consumption of the masses, which so much characterizes the modern era.

The potential impact of the research presented in this session is not limited to the fields of textile archaeology or textile history, or even to the field of material culture. Through the research on cotton textiles, a more complex, and more complete, history of consumption, and of trade in the North in the medieval and early modern period can take form.

Session 4 B

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 B

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: C350

S23 - Fra skandinavisme til nordisme - pan-nasjonale linjer i nordisk historie

Ruth Hemstad¹, Rasmus Glenthøj², Morten Nordhagen Ottosen³, Niri Ragnvald Johnsen⁴, Sine Krogh², Peter Stadius⁵, Merethe Roos⁶

¹ Universitetet i Oslo/Nasjonalbiblioteket

² Syddansk Universitet

³ Forsvarets høgskole avd. Krigsskolen

⁴ Universitetet i Agder

⁵ Helsingfors Universitet

⁶ Universitetet i Sørøst-Norge

Skandinavisme og nordisme som pan-nasjonale strømninger i den nordiske historien bør ses i sammenheng og som en integrert del av de nordiske landenes historier – og deres forhold til verden utenfor. Svensk, norsk og dansk historieskrivning er som regel fortellinger om de tre nordiske nasjonalstatenes tilblivelse og utvikling; den er nasjonal og sjeldent nordisk. De pan-nasjonale bevegelsene utviklet seg imidlertid i tospann med det nasjonale; de reflekterer internasjonale tendenser som fikk sitt særegne uttrykk i den nordiske regionen, og det lokale nordiske belyser derfor en bredere global utvikling. I denne sesjonen vil ny forskning om skandinavisme og nordisme sett i et transnasjonalt og komparativt perspektiv bli presentert. En rekke nye avhandlinger, publikasjoner og pågående bokprosjekter argumenterer for at de pan-nasjonale bevegelsene i Norden bør forstås i et større europeisk perspektiv, og at de bør tas på alvor – slik de ble gjort av fortidens aktører.

Den metodologiske nasjonalismen har ikke bare forhindret forståelsen av fortiden på dens egne premisser – den har også stått i veien for en forståelse av de fremtider, som fortiden forestilte seg. Skandinavismen er kanskje det beste nordiske eksempelet på dette. I den nasjonale historieskrivningen glimrer skandinavismen ofte med sitt fravær, eller den blir – i sin politiske form – avskrevet som en utopi. Typisk nok har litteraturen om fenomenet ofte behandlet skandinavismen i henholdsvis Sverige, Norge og Danmark. Dette har imidlertid endret seg det siste tiåret, med en rekke nye bud på skandinavismens og nordismens betydning sett i et felles-nordisk perspektiv. Nye tolkninger og undersøkelser, som også utfordrer det tradisjonelle skillet mellom kultur og politikk i nasjonalismeforskningen, er blitt lagt til grunn for forståelsen av ulike former for samarbeid og foreninger, i og utenfor Norden (Ruth Hemstad), for skandinavisk offentlighet og transnasjonale nettverk (bl.a. Niri Ragnvald Johnsen og Merethe Roos), for kulturen og kunstens rolle (bl.a. Tim van Gerven og Sine Krogh) og for det tidlige 1900-tallets nordisme og nordiske samarbeid (bl.a. Peter Stadius). I den nye boken *Union eller undergang* (dansk og norsk 2021, svensk 2022) revirderes den politiske skandinavismen muligheter (Rasmus Glenthøj og Morten Nordhagen Ottosen), og i det pågående bokprosjektet *Pan-nationalisms, a Reappraisal: Nordic experiences in comparison, 1840-1940* (Hemstad og Stadius, red.) ses pan-nasjonalisme i Norden opp mot andre tilsvarende strømninger og brytninger med nabolandene.

I tillegg til å legge frem de nyeste forskningsresultatene, er målet med sesjonen å diskutere både resultatene og de fremtidige forskningsperspektivene: Hva bør undersøkes og hvordan? Spørsmålet vil inngå i samtlige opplegg, og ikke minst i den avsluttende diskusjonen under Merethe Roos' ledelse. Her vil deltakerne også drøfte om det er mulig å skrive en sammenhengende historie om skandinavismen og nordismen, og i tilfellet hvordan det bør gjøres. Et enda større prosjekt, bygget på den omfattende nye forskningen, ville kunne være en ny Nordens historie.

Opplegg:

Union eller undergang: nye perspektiver på den politiske skandinavismen (Glenthøj og Ottosen)

Internasjonale nettverk og skandinavistiske orienteringer (Johnsen)

I en større sags tjeneste: Kunsten og skandinavismen (Krogh)

Et større Skandinavia: diaspora-foreninger og skandinavismen (Hemstad)

Nordisme og regionbygging (Stadius)

Diskusjon: En ny nordisk historie? (møteleder: Roos)

Cancelled:

~~Session 4 C~~

~~2022-08-09~~

~~08.30 - 10.30~~

~~Session 4 C~~

~~When: 2022-08-09, 08:30 – 10:30, Where: J335~~

Cancelled: S24 - History and Nation-Branding in the Nordic Region

Eirinn Larsen¹, Svein Ivar Angell², Halvard Notaker³, Ida Lund Jørgensen⁴, Mads Mordhorst⁵, Ulla Manns⁶, Ann-Catrin Östman⁷, Peter Aronsson⁸

¹ University of Oslo

² University of Bergen

³ Norwegian Defence University College

⁴ Copenhagen Business School

⁵ Copenhagen University

⁶ Södertörn University

⁷ Åbo Akademi University

⁸ Linnaeus University

History and Nation-Branding in the Nordic Region

National and regional identities are not just products of history and time: changing perceptions of the past also impact national and regional identity-making and branding efforts. The countries of the Nordic region – Sweden, Denmark, Norway, Finland and Iceland – constitute no exception to this rule, and at the same time represent an interesting case through which to explore the interrelation between the nation and the region in terms of the political use of history. The Nordic countries and region have in several ways a joint or shared history. At the same time, however, the national historiographies of these countries have been constructed through contrasts with each other, particularly in the cases of Norway, Finland and Iceland owing to their roles as subordinates in the unions and conglomerate states that have come to characterize the history of the Nordic region. But, how and to what extent do national historical imaginings shape the commemoration and branding of nations differently within the Nordic region – and what role do historians play? Historians have for long served states and nations at the same time as they – or we – have helped to identify and communicate national belongings and identities to broader audiences. Today, nations are not only built but increasingly branded and ranked. So where do we draw the line for the work of historians?

This session aims at discussing the use and role of history – and historians – in efforts of nation building, commemoration and branding in the past and the present. Rising globalization and commercialization of the public sector, in combination with new digital media and communication platforms, have blurred the boundaries between nation-building and nation-branding. This seems to have opened the space between history and memory, and thus helped the reimagining of Nordic pasts more in line with global perceptions of the Nordics as exceptionally democratic, gender equal, prosperous, or happy.

Structure of session

The session has as its point of departure in articles newly published online in *Scandinavian Journal of History* on 'History and nation-branding in the Nordic region'. These articles will appear as a special issue in No. 2 /2022, edited by Svein Ivar Angell (University of Bergen) and Eirinn Larsen (University of Oslo).

120 minutes:

1: Welcome and short introduction by Eirinn Larsen (University of Oslo) and Svein Ivar Angell (University of Bergen)

2: Presentation of papers:

i) Halvard Notaker (Norwegian Defence University College): **Beacons of Nordicity: Nordic Conservation Day 1970 and the Reimagination of History**

ii) Ida Lund Jørgensen and Mads Mordhorst (Copenhagen Business School): **Producing History, (Re)branding the Nation: The Case of an Exhibition on the Danish Golden Age**

- iii) Ulla Manns (Södertörn University), Ann-Catrin Östman (Åbo Akademi University) and Eirinn Larsen (University of Oslo): **Gender-Equality Pioneering, or How Three Nordic States Celebrated 100 Years of Women's Suffrage**
- iv) Svein Ivar Angell (University of Bergen): **Imaging Norway by Using the Past**

3: Comments by professor Peter Aronsson, Linnæus University

Session 4 E

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 E

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J431

S25 - Statsformering och skriv- och räknepraktiker i det tidigmoderna Norden

Patrik Winton¹, Petteri Impola², Petri Karonen², Harry Lönnroth², Anna Nilsson Hammar³, Svante Norrhem³, Theresia Pettersson⁴, Christopher Pihl⁵, Arja Rantanen⁶

¹ Örebro universitet

² Jyväskylä universitet

³ Lunds universitet

⁴ Södertörns högskola

⁵ Uppsala universitet

⁶ Riksarkivet Vasa

Det är väl känt att statsmakten på både lokal och central nivå stärkte sin kontroll över resurser och mäniskor under tidigmodern tid och att bokföring och olika typer av skriftliga kommunikationssätt var centrala för att utöva denna kontroll. En växande skara av lägre ämbetsmän, som till exempel kammarskrivare, bokhållare, stadsskrivare och sekreterare, anställdes för att sköta olika administrativa uppgifter. Även i adelshushåll och i andra större organisationer vid sidan av staten – ofta med olika typer av band till den offentliga förvaltningen – skedde en liknande utveckling.

Trots denna kunskap har inte forskningen fokuserat särskilt mycket på dessa skriv- och räknepraktiker och de personer som utförde dem. Vi vet följdaktligen ganska lite om hur lägre ämbetsmän lärde sig bokföring och författande av officiella dokument, eller hur överordnade i praktiken kontrollerade att ämbetsmännen gjorde som de skulle. Mycket av statsformeringsforskningen har de senaste decennierna kretsat kring spörsmål som rör relationen mellan statsmakt och undersåtar och lämnat aktörer inom statens olika delar vid sidan. Därmed har dynamiken inom statsapparaten och relationerna mellan de olika ämbetsmännen hamnat i skymundan. Även personer inom större hushåll och organisationer vid sidan av staten som skötte administrativa uppgifter har inte tilldragit sig något mer omfattande forskningsintresse.

Syftet med denna session är att diskutera hur praktiska frågor kring bokföring och skrivpraktiker hanterades inom olika typer av tidigmoderna organisationer i Norden. Hur och varifrån rekryterades ämbetsmän och administratörer? Hur utbildades de? Hur övervakades och kontrollerades deras verksamhet i praktiken för att undvika misstro och i bästa fall se till att de bidrog till att stärka undersåtars och andras förtroende?

Deltagare:

Petteri Impola, Petri Karonen, Harry Lönnroth (Jyväskylä universitet) & Theresia Pettersson (Södertörns högskola) – "Svenska stadsskrivare på 1600-talet: prospografiska och språkhistoriska perspektiv"

Anna Nilsson Hammar & Svante Norrhem (Lunds universitet) – "Byråkrati, administration och organisering av kunskap i tidigmoderna aristokratiska hushåll"

Christopher Pihl (Uppsala universitet) - ""Verket behöva mer än en simpel kassör": bokhållning och kunskapspraktiker inom svenska tidigt bankväsen (1650 – 1700)"

Arja Rantanen (Riksarkivet Vasa) – "Accessiv läs- och skrivkunnighet: Österbottniska sockenskrivare"

Patrik Winton (Örebro universitet) – "Lägre ämbetsmäns arbete och sociala praktik i Stockholm under 1720-talet"

Session 4 F + 5 F

2022-08-09

08:30 - 12:30

Session 4 F + 5 F

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J439

S26 - Nordiska välfärdsstäder i en föränderlig värld. Stadsliv, gemenskap och konflikt, c. 1850-2020

Magnus Linnarsson¹, Mats Hallenberg¹, Knut Dørum², Christina Reimann^{1, 3}, Mikkel Thelle⁴, Kati Katajisto⁵, Mikkel Høghøj⁴, Henning Bro⁶, Samuel Faber¹

¹ Stockholms universitet

² Universitetet i Agder

³ Södertörns högskola

⁴ Aarhus universitet

⁵ Helsingfors universitet

⁶ Fredriksberg stadsarkiv

Nordiska välfärdsstäder i en föränderlig värld. Stadsliv, gemenskap och konflikt, c. 1850-2020

Den här sessionen handlar om nordiska städer och dess omvandling från traditionella oligarkier till moderna inkluderande välfärdsstäder. I dag förs på många håll diskussioner kring "välfärdsstäder", hur städer och stadsgemenskaper kan visa vägen till nödvändiga reformer som nationella regeringar misslyckats med. Det kan handla om att bekämpa segregation och växande ekonomiska klyftor, men också om att skapa en hållbar stadsmiljö och motverka den globala uppvärmningen. Vi menar att kunskap om hur nordiska storstäder vid olika tidpunkter ställde om sin politik för att möta den tidens sociala och miljömässiga problem kan ge ett viktigt bidrag till dagens debatt.

Från slutet av 1800-talet kom succesivt nya grupper att inkluderas i stadsgemenskapen: arbetare, kvinnor, barn men också framtida medborgare. Denna utveckling inleddes redan före det demokratiska genombrottet. Vi vill diskutera de överväganden som drev fram besluten och jämföra hur dessa skilde sig åt mellan de nordiska länderna. Vad var det som fick vissa städer att gå före och visa vägen till en mer inkluderande stadsgemenskap? På motsvarande sätt vill vi resonera om utvecklingen från det sena 1900-talet. Vad har den fortgående privatiseringsvågen fått för betydelse för den nordiska välfärdsstaden som gemenskap?

Sessionen innehåller bidrag som behandlar social välfärd, stadsrummets förändring, offentlig och privat drift samt demokratiska reformer. Genom att samla forskare från fyra nordiska länder vill vi initiera en diskussion om skillnader och likheter i den historiska utvecklingen.

Individuella papers:

Session 1:

1. Mats Hallenberg & Magnus Linnarsson, Stockholms universitet: *Contesting the public. Urban transport and communal hospitals in Nordic capitals, c. 1870-1920.*
2. Knut Dørum, Universitetet i Agder: *Det allmänna bästa i norska städer, ca 1850-1920.*
3. Christina Reimann, Göteborgs universitet: *The world on scene in Gothenburg: Exoticizing and 'folklig' entertainment and the emergence of the industrial welfare city.*
4. Mikkel Thelle, Aarhus universitet: *Practices of water, practices of welfare? Cleansing and bathing in Danish urban wet spaces 1850-1970.*

Session 2:

1. Kati Katajisto, Helsingfors universitet: *Democratic Reforms and Reconstruction in the Capital City of Finland after the Civil War of 1918.*

2. Mikkel Høghøj, Aarhus universitet: *Socio-natures, slum clearance and the shaping of welfare citizens in 20th century Copenhagen.*
3. Henning Bro, Fredriksberg stadsarkiv: *Den konfliktfyldte sommerhusby. Spændingsfeltet mellem hovedstadsmetropolens sommerhusbyer i mellem- og efterkrigstid og velfærdsstatsinteresserne.*
4. Samuel Faber, Stockholms universitet: *Nyliberalism, lokal boendedemokrati och allmännyttans legitimitet 1973-2018.*

Session 4 G

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 G

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J444

S27 - Nordic LGBT+ Activism in the Twentieth Century

Peter Edelberg¹, Jens Rydström², Hans Wiggo Kristiansen³, Varpu Alasuutari⁴, Hafdís Erla Hafsteinsdóttir⁵

¹ Copenhagen University

² Lund University

³ Oslo Metropolitan University

⁴ Tampere University

⁵ University of Iceland

During the last few years Nordic research into LGBT+ history has blossomed in a way unprecedented since the beginning of the field in the late 1980s and early 1990s.

The Nordic LGBT+ activist movement began in 1948 in Aalborg in Denmark on Midsummer Night's Eve where a small group of men decided to start a 'homophile' organization, and soon the main force behind the initiative, Axel Lundahl-Madsen, got into contact with a CEO of an agricultural business on the small island of Langeland, Helmer Fogedgaard, who had been planning to start a homophile magazine. These two men were the beginning of organized homophile activism in the Nordic countries, especially since they already in 1950 extended their field, and started 'local branches' in Norway and Sweden, and had a contact person in Finland too!

Since then, the Norwegian and Swedish branches have been separated into their own national organizations, and other new organizations have been created in Finland and Iceland in the 1960s and 1970s. Cooperation and socializing, sharing of ideas, financial help, and sometimes conflict, has characterized the cooperation between these organizations since, and other smaller organizations have come and gone. Apart from forming a Nordic network, which was also formalized in the Nordic Council for Homosexuals (NRH) in the 1970s and 80s, the organizations have formed part of the international organizations I.C.S.E. (International Committee for Sexual Equality) in the 1950 and 60s, and IGA/ILGA (International Gay /and Lesbian/ Association) from the 1970s until present day.

From the beginning the association did not always, as one might expect, materialize in the capitals or big cities, and extend out from there. Copenhagen was an important powerhouse of homophile activism in the 50s, but activism in all countries was most effective when it was both transnationally connected and locally grounded.

In this session we would like to present both finished and on-going research into Nordic LGBT+ activism. We will highlight the transnational and Nordic connections that formed the early activism and continued to do so throughout the twentieth century. We want to show some of the diversity of Nordic LGBT+ activism during the last 75 years. We want to explore and discuss the relations between the local and the global in LGBT+ history. We want to show how the productive exploitation of transnational ideas and practices in a local context have proved to be extremely successful in the Nordic region.

Presentations:

Jens Rydström: ***Activism and Commercialism: Queer Interventions In Not-So-Straight Porn Magazines in Sweden 1956-1970***

Peter Edelberg: ***The Scandinavian LGBT+ Movement 1948-1971: Comparative and Transnational Perspectives***

Hans Wiggo Kristiansen: ***Total Eclipse: The First Fifteen Years of Queer Activism In Norway 1950-1965, and Some Thoughts On Their Subsequent Disappearance***

Varpu Alasuutari: ***Affective Battles: The History of Christian Queer Activism in Finland, 1960s-1980s***

Hafdís Erla Hafsteinsdóttir: “***They returned with new information, new ideas, new vocabulary but more importantly, the comfortable idea that somebody cares***”: ***Participation of HIV-Iceland in Nord-All Conferences 1989-1996.***

Session 4 H

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 H

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J309

S28 - What is public history in the Nordic context?

Robert Nilsson Mohammadi¹, Pål Brunnström¹, Matilda Svensson Chowdhury¹, Anne Brædder², Emma Hilborn³, Magnus Olofsson³, Ulla Savolainen⁴, Anette Warring², Iben Vyff⁵

¹ Malmö University

² Roskilde University

³ Lund University

⁴ University of Helsinki

⁵ Museerne Helsingør

In the Nordic countries, more and more historians are aligning themselves with the notion of "public history" as they search for ways to involve people in historical research and history-writing. This commitment is based on the view that history has a long production process with many centers in society, or, as historian Raphael Samuel writes in *Theatres of Memory*: "history is the work of a thousand different hands." Those who practice public history bring historical reflection into everyday life so that it becomes useful for social, political and existential issues at the same time as new historical understanding is created in the exchange. University-based historians' interest in public history coincides with a renewed wave of co-productions of historical knowledge and meaning. Memory-institutions are exploring the possibilities of including more stories to create more open and relevant representations of history. Social movements seek support from researchers and memory-institutions to solve societal problems, or turn to creation of their own archives and collections from which established historical narratives can be questioned and developed (in Sweden, the Queer Movements Archive and Library, QRAB, and the association Black Archives Sweden are examples of this). This session seeks answers to questions about what public history is (and has been) in a Nordic context. What are the relationships between public history and the intellectual endeavors behind terms such as the use of history, historical culture and oral history? Why do historians want to co-create historical knowledge? What roles have historians been given in such processes and which do we want to take on? What audiences or public spaces do historians look for? What has co-creation in a public contexts added to our historical research? These questions are explored in the session's paper-presentations:

Engaging activists and scholars: experiences and results of co-creating urban queer history by Pål Brunnström (Malmö University) and Matilda Svensson Chowdhury (Malmö University)

Public and personal mnemonic work about Danish ship-building industry's greatness and decline by Anne Brædder (Roskilde University)

Digging together: examining popular and professional participation in the Swedish "dig where you stand" by Emma Hilborn (Lund University) and Magnus Olofsson (Lund University)

A Community Archive in the Making by Robert Nilsson Mohammadi (Malmö University)

Personal Memories as Heritage by Ulla Savolainen

Voices from the Shipyard; Memory Triggers and their Impact on Memory Work among Former Shipyard Employees by Anette Warring (Roskilde University) and Iben Vyff (Museerne Helsingør)

Session 4 J

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 J

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J411

S29 - The war in Afghanistan - the history of a local war with global consequences

Fredrik Eriksson¹, Harald Höiback², Niels Bo Poulsen³, Martin Hårdstedt⁴

¹ Försvarshögskolan

² Forsvarsmuseet

³ Forsvarsakademiet

⁴ Umeå universitet

The latest war in Afghanistan was fought between 2001 and 2021 and culminated in the evacuation from Kabul. The images from the airport illustrated both local and global aspects of the war, that has an important place in contemporary history, but is at the same time hard to study. Military historians are challenged in trying to analyze what has really happened, which decisions were taken and when. As such, the Afghan war is a problem in contemporary history with global implications – leading to dilemmas of secrecy, sources, oral history and many other things.

Sweden, Norway, Denmark and Finland all too part in the Afghan War – and there are similarities and differences between the actors. This makes the operations in Afghanistan a case for comparative historical studies. Denmark and Norway took part as members of Nato while Sweden and Finland took part as non-aligned, but still integrated in the command structure. One part of the comparative possibilities comes from the fact that the Nordic countries all conducted public enquiries – in Norway 2016, in Sweden 2017, in Finland 2018 and in Denmark 2019 – on the goals, implementation and results of the operations. In 2021 the Danish parliament decided to conduct a historical investigation into the civilian and military operation in Afghanistan 2001–2021.

The purpose of the session is to comparatively discuss the Nordic participation in the war in Afghanistan and how it has been portrayed in respective societies. Not least, the investigations make it possible to compare analysis of the war and the conclusions drawn. How the war has been studied is essentially a contemporary historical problem, which concerns how historians write the history of the war. This is not least about source-critical perspectives, difficulties with access to source material – especially burning issues for historians working in defence universities, where teaching officers together with commissioned research are important tasks.

Tentative themes during the session are:

- Comparative perspectives on why and how the Nordic states chose to take part in the Afghan operations and the research on the topic
- Source problems in analyzing the Afghan operations – oral history, public enquiries, international organizations and secrecy. What are the challenges for historians?
- What images of the war in Afghanistan is conveyed in the public enquiries? What are the similarities and differences?
- What are the overarching methodological and theoretical challenges in contemporary history of military operations?

Session 4 K

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 K

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J412

S30 - Exploring retrospection, memories and nostalgia in the digital age

Robin Ekelund¹, Tea Sindbaeck Andersen², Randi Marselis³, Alexander Ulrich Thygesen⁴,
Pirja Hyyryläinen⁵

¹ Malmö University

² Copenhagen University

³ Roskilde University

⁴ Aarhus University

⁵ University of Jyväskylä

Digital memory studies is a growing international and transdisciplinary field focusing on exploring how memories and connections between the past, the present and the future are affected by, and practiced within, digital online settings such as Facebook, Twitter, YouTube, Reddit, digital museum exhibitions, online video games and more. This field of research challenges the study of history with its use of new methods, new types of data and new theories.

In the session, ongoing digital memory research will be presented and discussed.

Robin Ekelund – *Memory work with/against algorithms. How users deal with the operative logic of Facebook in their memory practices*

Tea Sindbaeck Andersen – *Digital monuments? Facebook commemorations of Serbia's First World War*

Randi Marselis – *Digitized images and shared memory work*

Alexander Ulrich Thygesen – *The potential of API access in digital memory studies*

Pirja Hyyryläinen – *Cultural work in progress: Social media as a memory instrument for Karelians*

The session is organized by Robin Ekelund (Malmö University) & Tea Sindbaeck Andersen (Copenhagen University).

Session 4 L

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 L

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J415

S31 - Local conflicts and transnational dynamics of crisis and conflict around 1900

Arne Segelke¹, Erik Bengtsson², Josefin Hägglund^{2, 3}, Troels Skadhauge⁴, Amerigo Caruso⁵

¹ University of Greifswald

² University of Lund

³ Södertörn University College

⁴ University of Copenhagen

⁵ University of Bonn

Local conflicts and transnational dynamics of crisis and conflict around 1900

In the late nineteenth century, the labour movement gained pace with the foundation of trade union federations in various countries. Employers followed suit with the funding of employers' associations. On the one hand, this fostered the idea and practice of collective bargaining as a mode of cooperative conflict resolution. On the other hand, it enabled the implementation of large or even general strikes as well as coordinated lockouts as means of escalating conflicts.

Mass media and international cooperation of workers and employers contributed to the transnationalisation of conflicts, for example by reporting on strikes or upheavals abroad or creating larger scenarios of conflict and crisis that created a link between the social question and other "threats" such as international tensions, labour migration, or democratic claims. The panel will discuss the interdependence of local conflicts and transnational dynamics of crisis from various angles. Special attention will be given to the transnational impact of the Russian Revolution of 1905.

The transnational media echo generated by the revolution triggered a wave of protest movements that amalgamated calls for political reform, extension of the suffrage and social justice. Strike activity of unprecedented scale led to conservative and nationalist reactions, which more or less ambiguously interfaced with state repression. In Germany, Russian revolutionary reverberations produced an aggravation of the forms of political and ideological antagonism, which resulted in the radicalisation of nationalist rhetoric and anti-socialist propaganda. In Denmark and in Sweden, employer associations reconfigured the use of the lock-out into the logic of a "preventive war" against the growth of trade unionism, culminating in the Swedish general strike of 1909, one of the most extensive social conflicts of the period, which was studied by both German and Austrian employers as an example of a total defeat of the unions to be emulated. The common background of these events was that emerging mass media, rapid globalization and increasing international tensions fostered not only the visibility of existing problems but also the creation of enlarged scenarios of threats and conflicts.

Erik Bengtsson will discuss international influences in Swedish democratic politics in the final three decades of the nineteenth century and the first years of the twentieth century, focusing on the role of British, French, German and other influences on Swedish political thinkers and activists.

Amerigo Caruso will discuss how and to what extent transnational entanglements had an impact on waves of strikes and social conflicts in Wilhelmine Germany as well as on conservative and nationalist reactions.

Josefin Hägglund will discuss the Swedish Liberal/Social Democratic politician Carl Lindhagen's view on the interrelation between Swedish and international politics with a focus on the changes in Europe and Asia around 1900.

Arne Segelke will focus on the Russian revolution of 1905 as a media event in Denmark and its interrelation with existing problems and scenarios of conflict in Denmark.

Troels Skadhauge will discuss the ideological development of Swedish social democracy before 1914 in a comparative European perspective.

Session 4 M

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 M

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J303

S32 - Livscykel-perspektiv som metod och teori i programmet Den glömda flottan, c 1450-1850

Leos Müller¹, Ingvar Sjöblom¹, Anna Maria Forssberg², Mirja Arnshav¹, Simon Ekström¹, Andreas Linderoth²

¹ Stockholms universitet

² SMTM

Programmet **Den glömda flottan** studerar den svenska örlogsfloppen under fyra århundraden (c. 1450-1860) i ett stort antal av delprojekt. En gemensam utgångspunkt för programmet är ett så kallat livscykel-perspektiv. Örlogsfartygen har med utgångspunkt i livscykel perspektivet en mer utsträckt kronologi än att bara beskriva objektets biografiska levnadshistoria. I korthet innebär det att fartygen studeras under hela livscykelhistoria, från byggnation till tjänstgöring till sjöss, i och utanför Östersjön, deltagande i krig eller sjöslag, skrotning, bro- eller husfundament samt en eventuell bärning och omvandling till museiobjekt. Livscykelperspektivet begränsas inte endast till örlogsskepp, i vårt program även andra objekt, t ex kanoner, vardagsobjekt, studeras i perspektivet.

Livscykelperspektivet är inget nytt. Objektbiografi och kollektiv objektbiografi som metod och teori har funnits längre (Karin Sennefelt & Anna Maria Forssberg 2014, Arjun Appadurai 1986). Det finns även objektbiografier av skepp i (t ex Beata Mozejko 2019). Ett viktigt och för programmet relevant fördel är metodens tvärvetenskapliga karaktär; den öppnar för ett systematiskt samarbete mellan programmets discipliner: historia, marinarkeologi och etnologi.

Perspektivet ger metodologiska utmaningar. Objektsbiografierna tolkas i en historisk kontext – objektets samtid. Även om det finns större möjligheter att genom skriftliga källor identifiera örlogsfartyg, och objekt ombord örlogsfartyg, jämfört med (exempelvis) handelsfartyg kan vraklämningar vara en utmaning för att hitta rätt arkivmaterial. Den kollektivbiografiska/prosopografiska metoden är därför ett viktigt komplement. Likaså arkeologins och etnologins kontextualisering, där objektet förutom historisk kontext kan tolkas utifrån mänskligt beteende.

Syftet med sessionen är att visa hur livscykelperspektiv kan användas i studier av den svenska flottans fartyg och olika marina föremål. Vi är intresserade av metodiska och teoretiska aspekter av perspektivet. Exempelvis, frågan om tidsuppfattning. Innebär avvändning av livscykel-perspektiv relativisering av tidsbegreppet? Kan fasindelning av objektets livscykel förbättra vår förståelse av dess funktionalitet. Hur förhåller sig objektbiografi som metod till frågan om subjekt, mänsklor som bemannar, styr, sänker skepp, och använder objekt ombord? Sessionens presentationer kommer att ge exempel på hur livscykelperspektiv används i programmet.

Leos Müller: Mellan Vasa och netsuke figurer. Objektbiografi som metod, teori och genre.

Ingvar Sjöblom: Livscykeln ur ett historisk-kritiskt-, kollektivbiografiskt- och marinarkeologiskt perspektiv

Anna Maria Forssberg: Vasaföremål i ett livscykelperspektiv och vad de kan berätta om livet på 1600-talet

Simon Ekström: Kanoner, kanoner, kanoner. Eller var slutar en objektbiografi?

Mirja Arnshav: Sekundär användning av sjunkna och slopade skepp

Andreas Linderoth: TBA

Session 4 N

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 N

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J406

S33 - Det kulturella minnet av naturresursutvinning i Nordiska Arktis – processer över tid och rum

Dag Avango¹, Lars Elenius¹, Judit Malmgren¹, Roine Viiklund¹

¹ Luleå University of Technology, Division of Social Science

Globaliseringen öppnade från 1500-talet den arktiska delen av Norden för olika former av naturresursexplorering. Industrialiseringen har därefter påverkat landskap och människor i området. Gruvor har öppnats och stängts och lämningar blivit kvar som kulturminnen i landskapet. Stora arealer har samtidigt avgränsats som skyddade nationalparker eller naturvårdsområden. De återspeglar majoritetsbefolkingens romantiska syn på nationens förhållande till sitt territorium. Den globala efterfrågan och nationens strävan efter en enhetlig identitet har påverkat hur naturresursutvinningens minnen skrivits in i nationens och etniska gruppars historia. I dag relateras kulturminnen till en ny industriutvecklingen i norr, driven av den globala klimatomställningen. I sessionen granskas hur naturanvändningen har genererat såväl storslagna ekonomiska framtidsvisioner som motsättningar om markanvändning och rättigheter, och vad arvet från det förflutna representerar.

1. Industriella arv i konflikter om resurser och inflytande (Dag Avango). Den globala efterfrågan på metaller har ökat sedan millennieskiftet, vilket drivit en gruvindustriell boom som i nordiska länder haft en nordlig riktning. Utvecklingen har genererat förhoppningar om ekonomisk utveckling, liksom oro över miljökonsekvenser, markanvändningskonflikter och geopolitiska spänningar. I detta spänningsfält har arvet från det industriellt förflutna fått en betydande roll. Hur har aktörer med motstridiga intressen använt historia och kulturarv i kampen mellan konkurrerande arktiska framtider och varför?

2. Förhandlingar om "vildmarken" i nationalparker i Sverige och Finland (Lars Elenius). Eftersom de etniska relationerna förändrades i Sverige och Finland efter 1809 påverkade det också hur nationalparkerna utformades i de två länderna, inte minst hur förhållandet mellan samerna och andra etniska grupper i relation till nationalparkerna sågs. Nationalparkerna skrevs in i majoritetsbefolkingens nationalromantiska narrativ om det utvalda folkets territorium. Men den "orörda" vildmarken visade sig inte vara orörd, utan måste regleras i förhållande till olika etniska gruppars behov och önskemål.

3. Gruvindustriella kulturarv - en resurs för hållbara samhällen? (Roine Viiklund, Dag Avango, Malin Brännström, Judit Malmgren, Albina Pashkevich, Curt Persson). Gruvdrift har pågått i Västerbotten och Norrbotten sedan 1600-tal, genom stora socio-tekniska system av människor, samhällen och infrastrukturer. När gruvorna lagts ner har dessa förvandlats till historiska lämningar och avtryck i landskapet. Sedan genombrottet från 1970-talet för idén om ett industrisamhällets kulturarv, har svensk kulturmiljövård visat intresse för att omvandla övergivna gruvmiljöer till resurser för kulturmiljövården. Genom en kartläggning av hur lämningarna från 400 års gruvverksamhet används i de två länen förs en kritisk diskussion om förutsättningarna för att använda gruvindustriella arv som en resurs för hållbara post-industriella samhällen.

4. Arktiska gruvsamhällen i omställning (Judit Malmgren, Dag Avango, Annika Nilsson, Curt Persson, Thierry Rodon). Gruvsamhällen i Arktis tenderar att vara sårbara under perioder med låga världsmarknadspriser på metaller, pga. beroendet av enskilda industrier och avstånden till alternativa inkomstkällor. Kiruna i Sverige och Schefferville i Kanada är två arktiska gruvsamhällen som drabbades hårt av den ekonomiska recessionen i västvärlden vid mitten av 1970-talet. Kiruna överlevde som gruvsamhälle medan Schefferville mötte ett annat öde. Hur hanterade aktörerna i samhällena utmaningarna under krisen och vilken roll spelade gruvnäringens materiella och immateriella arv i processen? Under vilka omständigheter kan arv från tidigare gruvdrift bidra till långsiktig hållbarhet hos arktiska gruvstäder utsatta för ekonomisk kris och avindustrialisering?

Session 4 P

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 P

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J432

S34 - Mikrohistorie - eit fruktbart bindeledd mellom lokal- og globalhistorie?

Nils Olav Østrem¹, Liv Egholm², Sólveig Ólafsdóttir³, Karin Hassan Jansson⁴, Jonas Lindström⁵, Pilvikki Lantela⁶, Harald Krøvel⁶

¹ University of Stavanger/Universitetet i Stavanger

² Copenhagen Business School/Handelshøyskolen

³ University of Iceland/Háskóli Íslands

⁴ University of Lapland/Lapin Yliopisto

⁵ Uppsala University/Uppsala universitet

⁶ Volda University College/Høgskulen i Volda

Mikrohistorie - eit fruktbart bindeledd mellom lokal- og globalhistorie?

Som historisk tilnærningsmåte har mikrohistorie eit tvitydig og spenningsfylt – men også potensielt fruktbart – forhold til både lokal- og globalhistorie. Felles for både mikro-, lokal- og globalhistorie er at dei som historiske undersøkingsfelt er definerte av analysenivået. Med sitt fokus på avgrensa objekt har mikrohistorie tilsynelatande mest til felles med lokalhistorie, men det er også vesentlege skilnader både med omsyn til metodisk tilnærming og teoretisk grunnlag mellom mikrohistorie og tradisjonell lokalhistorie. I utgangspunktet står mikrohistorie og globalhistorie nærmest som motsatsar i kraft av å representere diamentalt motsette undersøkingsnivå, samstundes som dei to historiefaglege retningane også skil seg ut ved å vektlegge høvesvis det partikulære og det generelle. Ikkje minst gjer den sentrale rolla metahistorie har i globalhistorie at avstanden til mikrohistorie kan synast stor. Då mikrohistorie oppstod som fagleg retning på 1970-talet, var det nettopp opposisjonen til dei store forteljingane som var noko av grunnlaget for nyskapninga. Målet for denne sesjonen er likevel å vise korleis mikrohistoriske analysar kan vere fruktbare både for lokalhistorie og globalhistorie. Dette kan ikkje minst skje ved at mikrohistorie kan dekke soner ved endringsprosessar i fortida som i stor grad framstår som blinde for globalhistoria.

Det mikrohistorie kan tilby globalhistorie er ikkje minst kunnskap om lokale kontekstar kring samfunnsendringar av globalt omfang. For sjølv om mikrohistorie fokuserer på eit avgrensa objekt, er ein ikkje bunden til eit bestemt nivå (slik mange vil hevde lokalhistorie i praksis er). Både personar, gjenstandar og andre objekt for mikrohistoriske undersøkingar kan analyserast både på lokalt, nasjonalt, transnasjonalt og globalt nivå, og ikkje minst kan rørslene mellom dei ulike nivåa gje viktig kunnskap. Mikroundersøkingar av små einingar kan like eins både kaste lys over årsaker til endringar av global karakter innanfor ein avgrensa kontekst, samstundes som dei vil kunne problematisere spreiinga av globale fenomen ved å vise korleis globale endringsprosessar får sitt reint lokale særpreg. Og som den kjende italienske mikrohistorikaren Giovanni Levi har peikt på, kan den nære undersøkinga av lokale kontekstar kring historiske fenomen skape grunnlag for å forme spørsmål av både universell og global karakter.

I denne sesjonen vil vi undersøke og utdjupe korleis mikrohistorie kan vere eit fruktbart bindeledd mellom den lokale historia og globalhistorie, både med utgangspunkt i teoretiske betraktnigar og empiriske døme.

Sesjonsdeltakarar:

Lektor, PhD **Liv Egholm**, Copenhagen Business School/Handelshøyskolen: *How general questions can be answered by local answers - the use of unintended evidence*

PhD student **Sólveig Ólafsdóttir**, The University of Iceland/Háskóli Íslands: *Microhistories on disability in Iceland - a methodological approach?*

Lektor, PhD **Karin Hassan Jansson** og Forskar, PhD **Jonas Lindström**, Uppsala University/Uppsala universitet: *Bringing babies into the world: Why global issues need micro history*

PhD student **Pilvikki Lantela**, University of Lapland/Lapin Yliopisto: *In the crossroads of*

microhistory and feminist theories

Høgsskulelektor **Harald Krøvel**, Volda University College/Høgskulen i Volda: *Små steder i mikro- og globalhistorisk perspektiv / Small places in microhistorical and global historical perspective*

Sesjonsleiar: Professor **Nils Olav Østrem**, University of Stavanger/Universitetet i Stavanger

Session 5 E

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 E

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J431

S35 - Dödligt våld i 1600-talets Norden

Dag Lindström¹, Mona Rautelin², Jeppe Büchert Netterstrøm³

¹ Uppsala universitet

² Helsingfors universitet

³ Aarhus universitet

Under de sista decennierna av 1900-talet var den kriminalitetshistoriska forskningen mycket aktiv. Det fanns ett stort intresse för studier av det dödliga våldet under äldre tid. Det fanns också ett stort inslag av nordiskt samarbete och nordiska jämförelser. I den kontexten gjordes betydande landvinnningar. Inte minst etablerades en grundläggande kännedom om våldsbrotttslighetens och framförallt det dödliga våldets kvantitativa utveckling över tid.

Det har nu gått en längre tid sedan kriminalitetshistoriska fältet och forskningen om dödligt våld under tidigmodern tid var som mest aktiv. Intresset har emellertid åter vaknat till liv. Frågan har givetvis fått förnyad aktualitet genom att det dödliga våldet under senare tid tenderat att öka på flera håll i Europa, bland annat i Sverige. Liksom i Danmark har kopplingar till gängkriminalitet uppmärksammats. I Finland har sambandet till alkohol och arbetslöshet getts större utrymme. I mediedebatten och i politiska inlägg förekommer ofta hänvisningar till den historiska utvecklingen, men tidsperspektiven är ofta mycket korta. Sett i ett globalt perspektiv är nivåerna av dödligt våld fortsatt mycket låga i Norden och så är det även i ett längre historiskt perspektiv.

2018 inleddes ett samarbetsprojekt mellan nordiska brottshistoriker och kriminologer: *Nordic Homicide from Past to Present* (NHPP), placerat vid Kriminologiska och rättspolitiska institutet vid Helsingfors universitet. En manual för kodning av historiskt dödligt våld utarbetades (*Historical Homicide Monitor* - HHM) och en historisk databas skapades. Ursprungligen kodades 600 fall av dödligt våld (inklusive barnamord) under 1600-talet; 200 vardera från Finland, Danmark och Sverige. Senare har ytterligare 500 fall från Finland kodats. Därigenom har det skapats ett underlag för systematiska jämförelser inom Norden och över tid, inklusive jämförelser med dödligt våld i vår samtid.

I detta samarbete har nya metoder och nya förklaringsmodeller aktualiseringats. Återigen visar sig den nordiska komparationen vara ett attraktivt och fruktbart sätt att nära sig problemet. Detta bidrar till att göra historisk brottsforskning mera teoridriven och kriminologisk forskning mera medveten om betydelsen av historiska perspektiv.

I denna session presenteras arbetsmetoden och några av de historiska resultaten från detta forskningsprojekt. Det har bland annat bidragit till en mer detaljerad kunskap om det dödliga våldets omfattning i det tidigmoderna samhället och även identifierat ett antal faktorer som har betydelse för den långsiktiga nedgången i dödligt våld. Samtidigt visar resultaten också på behovet av men också på möjligheterna att mer i detalj analysera det dödliga våldets mekanismer och orsakerna till den långsiktiga nedgången som ett led i samhällsutvecklingen. Resultaten är inte bara av kvantitativ art. De bidrar också till att klargöra en rad kvalitativa aspekter av det dödliga våldet under tidigmodern tid, vilket också ger ett bättre underlag till att förklara dess förändring över tid.

Dag Lindström, Uppsala universitet: Mord och dråp i 1640-talets Sverige. Mönster och tolkningar

Mona Rautelin, Helsingfors universitet: Likheter och olikheter i dödligt våld i intima relationer i Finland i tidigmodern tid och i nutid

Jeppe Büchert Netterstrøm, Aarhus universitet: Drab i nødværge i 1600-tallets Danmark

Session 5 G

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 G

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J444

S36 - Global knowledge crossing local boundaries: Transnational perspectives in the history of education

Christian Larsen¹, Ning de Coninck-Smith², Karen Egedal Andreasen³

¹ Rigsarkivet, København

² Aarhus Universitet

³ Aalborg Universitet

Education has always played a vital role in nations as a focal point for the maintenance and reproduction of societal structures and norms. Education is not immutable but undergoes constantly reforms and changes. The arguments for reforms and new methods draw inspiration from international contexts, and global knowledge thus crosses local boundaries. Transnational concepts and practices such as the internationalization of educational knowledge, educational borrowing and knowledge circulation have therefore gained a stronghold, as education policies and practices became in line with a global educational space where international actors, organizations and programs had a significant influence on local contexts across national borders. Therefore, this session will focus on the role of the global exchange of pedagogical knowledge and practice in the development of local education systems in the 20th century.

Associate Professor, PhD Karen Egedal Andreasen, Aalborg University: Collaborative relations and the internationalization of education in the 20th century

The international dissemination of knowledge and ideas of pedagogy and education, e.g. through publications, exhibitions and organizations, has played an important role in the development of education systems. During the 20th century, such meeting points, relationships and exchanges seemed to have changed character as international organizations such as UNESCO and the OECD were established and gained dominance. In this presentation, global developments and trends and their significance for Denmark are analysed through examples of pedagogical experimental and development work in primary and lower secondary school.

Senior researcher, PhD Christian Larsen, The Danish National Archives: Pedagogical Journeys or Pleasure Trips: Danish Schoolteachers' Educational Journeys, 1898-1932

Knowledge of foreign school systems played a major role in the development of the Danish school, as reform ideas that originated abroad were transferred into a domestic context. This transfer of global knowledge and practices was supported by the grants awarded by the Ministry of Education, enabling Danish teachers to embark on educational journeys at home and abroad. In the paper, the journeys are analysed as an example of educational borrowing to determine the exact nature of the new, inspirational concepts and knowledge to be acquired and to ascertain which countries were perceived as being educationally progressive.

Professor, Dr Phil Ning de Coninck-Smith, Aarhus University: International experts and knowledge transfer: Hans Henning Hansen's trip to Yugoslavia 1956

International experts played an important role in the transfer of knowledge in the field of education. In 1956, Hans Henning Hansen, architect and ministerial expert in the school building field, embarked on a mission to Yugoslavia. The mission is analysed in a double grip, as a tale of 'soft diplomacy', marked by a smouldering cold war, and because of many intertwined narratives, in which UNESCO, the International Union of Architects and the reform pedagogues of the post-war years cooperated.

Session 5 J

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 J

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J411

S37 - Transatlantiska idéutbyten, 1840-1920: Folkstyre, Progressivism, Imperialism

Jens Norrby¹, Jakob Kihlberg², Bruno Hamnell³

¹ Göteborgs Universitet

² Uppsala Universitet

³ Lunds Universitet

Uttrycket "The American Century" myntades i Life Magazine redan 1914, trots att det världsdominerande Brittiska imperiet då fortfarande expanderade. Men "anglobalismen" var på nedgång och allt fler började redan under 1800-talet att oroa sig för en tilltagande amerikanisering av världen. För britter representerade det Nordamerika som framträdde i och med "den hegemoniska övergången" både något nytt och något gammalt: nya, konkurrerande värderingar och maktanspråk kombinerade med väletablerade ekonomiska och kulturella förbindelser samt ett gemensamt anglo-saxiskt ursprung. Även i USA spelade föreställningar om det angloamerikanska en viktig roll i en ny, framväxande självförståelse och Storbritannien användes både för att legitimera amerikansk kolonial aktivitet och som en antites i formulerandet av amerikansk exceptionalism.

Dessa mångfacetterade relationer och inte minst de språkliga banden har gjort att många forskare under senare tid skifftat fokus från nationella perspektiv för att istället studera en gemensam transatlantisk intellektuell kontext. Denna session gör tre nedslag i den transatlantiska politiska historien under perioden 1840-1920, då grunden för 1900-talets globala ordning, den moderna demokratin och den internationella ekonomin etableras. Sessionen utforskar spridningen av idéer inom tre olika transatlantiska nätverk och hur dessa sammanhang möjliggjorde nya perspektiv på och förhållningssätt till den förändrade världsordningen.

I "Visioner av framtiden?" analyserar Jakob Kihlberg hur bilder av politiska manifestationer i USA förmedlades via den brittiska illustrerade pressen till kontinentaleuropeiska bildtidningar under 1840-talet och hur denna transatlantiska trafik blev en del av debatten om folkstyret i Europa. Jens Norrbys presentation, "Transatlantisk nationalism", ger exempel på föreställningar om en angloamerikansk engelskhet i dialogen mellan brittiska och kanadensiska filialer till federalistiska organisationer under 1880- och 1890-talet. I "Progressivismens uppgång och fall" presenterar Bruno Hamnell de transatlantiska idéutbyten som lade grunden för den liberala socialpolitik och internationalism som växte sig stark kring sekelskiftet 1900, men fick ett abrupt slut i och med första världskrigets utbrott.

Session 5 K

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 K

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J412

S38 - Kingdoms and Grand Duchies as substructures in Scandinavian Realms: analyzing the early modern princely power

Kimmo Katajala¹, Erik Opsahl², Jenni Merovuo³

¹ University of Eastern Finland, Department of Geographical and Historical Studies

² Norwegian University of Science and Technology, Department of Historical and Classical Studies

³ University of Eastern Finland, Karelian Institute

Kimmo Katajala: What did it mean to be a grand duke in the 16th century? John III, King of Sweden, Grand Duke of Finland

Erik Opsahl: The conglomerate structure of the Oldenburg state: A meaningful reality or only a formality?

Jenni Merovuo: The Grand Duchy of Finland as a European and domestic concept in the 18th century

In 1581, John III, the King of Sweden took the title of Grand Duke of Finland. In historical research, this deed has been explained much as an *ad hoc* decision in an acute situation in the war with Russian Tsar, the Grand Duke of Muscovy. However, Finnish historians have had no significant interest on the Grand Duchy of Finland of the Swedish period because of "emptiness" of the title: Finland gained no administrative, military, or ideological structures. However, it must be asked if the title of a Grand Duke, John III must have had in mind, was really "empty." The topic of this session is to study and compare the ideas of the early modern princely power that took the form of Grand Duchy of Finland in the 1580s Swedish realm and in the of Danish-Norwegian Oldenburg composite state, established in 1536-1537.

The presentation of Kimmo Katajala is a try to explain the decision of John III taking the title of Grand Duchy from the perspective, how being a Grand Duke was understood in the 16th century. At that time, there were four Grand Duchies in Europe: The Grand Duchy of Muscovy, Grand Duchy of Lithuania, Grand Duchy of Tuscany, and Grand Duchy of Finland. Understanding the content of the title of Grand Duke in the two first one's is crucial in figuring out what kind of relationship with and power over Finland John III had in mind when taking the title of Grand Duke.

In 1639, King Christian IV described his realm as follows: "...both [i.e., Denmark and Norway] are nothing more than an incorporated kingdom, and both kingdoms are obliged to rescue and help the other." Although king's description of an equal relationship between Denmark and Norway was far from reality, it reveals an essential way of thinking about a basic structure of the state he ruled over. Danish-centered and dominated Oldenburg state was fundamentally different from modern national states. However, some historians have criticized attempts to consider the conglomerate character of this state as anachronistic or having a Norwegian nationalistic perspective. Erik Opsahl will argue that the awareness of the composite character is a fruitful perspective in attempts to analyze and understand early modern powers of rule.

The 18th-century Swedish kings renounced the title of Grand Duke of Finland. However, in maps, documents and treaties, Finland was still called a Grand Duchy. In her presentation Jenni Merovuo focuses on the conceptual dimensions of the Grand Duchy of Finland, which was, however, without a Grand Duke in the 18th century. The conceptual significance of imperial substructures is reflected between the European and domestic use of the concept of grand duchy.

Session 5 M

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 M

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J303

S39 - Indigenous people in the Christian peripheries: terminology and methodology

Gustavs Strenga¹, Solveig Marie Wang², Erik Wolf³, Piotr Oliński⁴

¹ Post-doctoral researcher at the Chair of Nordic History, University of Greifswald

² University of Greifswald

³ PhD student at the Chair of Nordic History, University of Greifswald

⁴ Moderator, University of Torun

This session will be moderated by Piotr Oliński (University of Torun).

Indigenous people in the Christian peripheries have been both in the focus of the scholarship and have been exoticized. This session aims to have a novel approach on terminology and methodology in studying indigenous people in medieval and post-medieval Greenland, Finland and Eastern Baltic.

Decolonizing the Nordic Middle Ages

Solveig Marie Wang

Academic research and knowledge are deeply connected with epistemic violence. Knowledge has for a long time been produced about, not by the people subject to colonialism. In recent decades, a movement to decolonize methodology and has started to develop alternative and indigenous approaches to knowledge production. The application of these important methodological approaches to medieval sources is, as usual, twice as difficult, due to the scarcity of sources in general. Which methods can be used in order to decolonize the Nordic Middle Ages?

Finnish, Estonian and Latvian medieval (anti)heroes and their role in the national awakening

Gustavs Strenga

Finns, Estonians and Latvians formed as nations during the late 19th century and they were looking for their own historic narratives, heroes and role models in the past. This was somewhat difficult because these indigenous ethnic groups had been living for centuries under the rule of immigrant Baltic-German and Swedish elites. All the narratives regarding the medieval past of these emerging nations had been written by the representatives of the elites, thus Finnish, Estonian and Latvian public intellectuals had to form new narratives and look up for new heroes. Medieval indigenous antiheroes featured in the chronicles, such as Finnish Lalli, who killed St. Henry of Finland, Estonian Lembit, who fought the crusaders in Livonia, or Liv/Latvian Imanta, who killed bishop Berthold, became heroes in the new, nationalist interpretation. This paper will look at these antiheroes in the medieval setting and see what qualities made it feasible for them to become nationalist heroes in modernity.

The Scraelinga in the Historia Norwegie and their bodily otherness

Erik Wolf

The common Old Norse term for the indigenous peoples that the Norse encountered on Greenland and further west is most likely a pejorative emphasis on physical otherness. The term skraeling(j)ar is even employed in the Latin Historia Norwegie, one of the older accounts on the knowledge about the indigenous people in the West. There they are characterised by additional physical and cultural features. Thus, they become part of the mirabilia mundi, the significantly different races living at the periphery of the known world. The presentation aims to show what such an association of the common collective designation might have meant for the general attitude of the Norse towards the indigenous peoples of Greenland and North America.

Session 5 N

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 N

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J406

S40 - Screw, Brew and Build - Local cooperation and attempts to form global cartels

Malin Dahlström¹, Kasper Hage Stjern², Kristoffer Strandqvist³

¹ University of Gothenburg

² Uppsala University

³ University of Stockholm

The history of business is very much a history of organisation and collaboration. Many industries have started off as local initiatives and grown through networking and cooperation with other industries and competitors. One way of organising industries have been through setting up cartels. Cartels are often defined as two or more companies coming together and restricting the competition through agreements about prices, division of markets, patents etcetera. Cartels were for a long time permitted in large parts of the world (including the Nordic countries) and the aim of the cartels were often to stabilise the market.

In this session we discuss how cartels worked and acted at the local level, but also how they attempted to become global actors. During the 20th century there were cartels in all types of industry, but some industries have been more heavily cartelized than others. In this session we will look into some industries with cartels that have been enforced for long periods of time and that have controlled a large share of the local market. This period is characterized by increasing state regulatory ambitions and powers, in which competition policy and possible regulation of cartels played an important role. The session spans over the whole of the 20th century and discuss the setting up of the cartels, the development of, and the challenges in the cartels. All three papers discuss cartels and companies that attempt to either expand into global markets or protect themselves from such expansion. The three industries that the papers will look into is the woodscrew, building materials, and breweries.

Papers included in the session

The Acquisition of the Swedish Woodscrew Industry by the International Cartel and It's Leading Member in the Late 1920s and Early 1930s. A history of self-interest, opportunities and attempts to control the game of chance in the course of events. Kristoffer Strandqvist.

Beer, Breweries, and Brotherhood: Norwegian and Swedish Brewery Cartels, 1906-1956. Kasper Hage Stjern.

Cartels in the Building Industry – Size and Scope. Tracing the European cartels in Swedish archives and in the investigations made by the European Commission. 1964-1999. Malin Dahlström.

Session 5 P

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 P

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J432

S41 - Privacies of Early Modern Life

Michael Green¹, Lars Cyril Nørgaard², Kristine Dyrmann³

¹ University of Lodz

² Centre for Privacy Studies, University of Copenhagen

³ Aarhus University

Papers:

1. Michaël Green, "Hans Barhow (1704-1754) and His Egodocument in Light of Early Modern Privacy: A Comparison"
2. Lars Cyril Nørgaard, "Engraved images in Danish Funeral Sermons. Individuals Scenes, Collective Frames"
3. Kristine Dyrmann, "The Court in the Countryside: Privacy and Political Sociability in Copenhagen's late eighteenth-century Suburban Villas"

In recent years the research into the notions of privacy of the early modern period, came to the fore through the work of the Centre of Privacy Studies at the University of Copenhagen. In this panel the main focus will be on the privacy of the individual in its various dimensions. In the first paper, Michaël Green will explore the egodocument of the Norwegian-born, former Danish theology student Hans Barhow (1704-1754), which presents fascinating account of one's life when examined through the prism of privacy. While this egodocument has been previously presented as a unique account among others because of its explicit reference to sexual activity of the author, in his talk, Green places this document in its context outside of Scandinavia, and investigate Barhow's understanding of what we nowadays would refer to as "privacy". The analysis will be done both on textual level and through comparison with similar documents outside the Kingdom of Denmark-Norway.

In the second paper, Lars Cyril Nørgaard will shift the attention into seventeenth century Danish funeral sermons. Little attention has been awarded to the visual materials that appear in these printed sermons. Nørgaard will focus on three engraved images within such sermons and attempt to elucidate the visual strategies that they utilize. It is his contention that these strategies permeate the entire corpus of engravings and, in different ways, inscribe the deceased individual within a symbolic frame. The basis for his claims is the preserved outline for P.B.C. Westergaard's large-scale but unfinished study of engravings in funeral sermons (*Ligprædikens Kobberstik*, hand-written manuscript, SMK C 37305 k2006-325, dating to the period between 1933 and 1935).

The last paper of this panel is by Kristine Dyrmann, who will discuss the entwinement of privacy and politics in the use of suburban villas or landsteder/ lantställen by Danish and Swedish late-eighteenth-century courts. The suburban villa was characterized by a relative simplicity and intimacy in appearance, yet it was a highly political arena. Court members and royalties were free of their urban duties, having retired to the privacy of the countryside, but we will argue that the political sociability of court life continued, adapting to a different setting. We shall argue that this was a space where relationships could be deepened, or vital political matters be discussed on more private terms. Court members went on carriage rides, held pique-niques or even balls during these stays in the suburbs, often employing for political purposes the connection between privacy and sociability that was intrinsic to countryside existence. By associating Copenhagen and Stockholm we wish to discuss the experiences and agency of men and women, and the dynamics of court and countryside in the two Nordic capitals in the late eighteenth century.

Session 6 B

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 B

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: C350

S42 - Military Conflict and Trade in the Baltic, 1600-1815

Patrik Winton¹, Jaakko Björklund², Cathleen Sarti³, Peter Ericsson⁴, Sofia Gustafsson²

¹ Örebro University

² University of Helsinki

³ Oxford University

⁴ Uppsala University

The importance of the Baltic for European trade has long been established, especially with the analysis of the Sound Toll registers, giving insights into traffic into and out of the Baltic from the 1490s to 1857. However, the manifold traffic within the Baltic area in the seventeenth and eighteenth centuries has been less researched. In the literature, scholars have often focused on the rise and fall of the Hanseatic League, which means that they have concentrated their scholarly attention on the medieval period and the sixteenth century. After the sixteenth century, it has been asserted that Dutch and later British merchants became dominant, and that inter-Baltic trade lost its relative importance in a wider European context. At the same time as the Hanseatic League lost its influence, military conflicts between the states in the Baltic region increased both in terms of duration and the number of soldiers and ships involved. These military activities led in turn to an expanding demand for resources, such as supplies and credit, which created ties between the states in the region and mercantile communities throughout the Baltic. However, the importance of military conflicts for the development of intra-Baltic trade has largely been ignored by previous research.

In this session, we will explore the connections between inter-Baltic trade and the military conflicts in the Baltic region during the early modern period. Questions we would like to discuss are: how did merchants react to the military activities of different powers, and how did states try to organize trade and the interaction with different merchants? What importance did the on-going conflicts have for trade in the Baltic? What was the relative importance of inter-Baltic trade compared to the trade through the Sound regarding the business of war?

Individual papers:

Jaakko Björklund (University of Helsinki): "Eastern Baltic merchants, trade and Swedish military supply during the Ingrian war, 1609–1617 "

Cathleen Sarti (Oxford University): "Gdańsk as Baltic hub: Between war business and neutrality in the Northern Wars period, c. 1630 to 1721"

Peter Ericsson (Uppsala University) and Patrik Winton (Örebro University): "The resource nexus: state-merchant cooperation during the Swedish military campaigns in 1718 and 1741"

Sofia Gustafsson (University of Helsinki): "The Construction of the Sea Fortress of Sveaborg 1748–1756: Local, Regional and European Economic Networks"

Session 6 F

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 F

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J439

S43 - Kundskabsinstitutioner i velfærdssamfundet: Universitetshistorisk forskning i forandring

Maria Simonsen¹, Johan Östling², Johanna Ringarp³, Dunja Blazevic⁴

¹ Aalborg Universitet

² Lunds Universitet

³ Södertörn Högskola

⁴ Universitetet i Bergen

Der findes en lang og levende tradition for universitetshistorie i Skandinavien. Størstedelen af historieskrivningen er udkommet i forbindelse med jubilæer og andre mærkedage, og den er blandt andet karakteriseret ved at være forfattet med et tydeligt blik indefra, der sjældent sætter det pågældende universitet ind i et større universitetshistorisk og samfundsmæssigt perspektiv. Siden årtusindskiftet er der imidlertid iværksat flere forskningsprojekter og udkommet flere publikationer, der udfordrer den tidligere og mere traditionelle historieskrivning. Særligt inden for de seneste år er universitetshistorien som genre blevet beriget metodisk såvel som teoretisk med impulser fra andre fagfelter.

Gennem fire præsentationer vil sessionen synliggøre, hvordan universitetshistorie på flere måder har løsrevet sig fra genrens traditionelle ståsted. Med afsæt i eksempler fra Sverige, Norge og Danmark vil sessionen give indblik i den nyere universitetshistoriske forskning i Skandinavien, og fremfor alt diskuterer, hvordan nye metodiske og teoretiske måder at gøre universitetshistoriske undersøgelser an på har formet og forandret feltet de seneste 15 år.

I et indledende bidrag reflekterer Johan Östling over universitetshistorie som genre, og giver eksempler på, hvordan feltet har vitaliseres i løbet af de seneste år, blandt andet gennem inspiration fra videnskabshistorie, globalhistorie og videnshistorie. Derudover diskuterer Östling også flere af de nye nordiske universitetshistoriske publikationer, der har fornyet genren gennem eksempelvis at sætte universiteterne ind i en større samfundsmæssig kontekst.

Fra universitetshistorie som genre zoomer sessionen ind på tre konkrete eksempler fra Sverige, Norge og Danmark. Under overskriften "I frihedens navn?" analyserer Johanna Ringarp de svenske videregående uddannelsesreformer i 1990'erne, og diskuterer, hvordan begreber som 'frihed' og 'autonomi' blev brugt som argumenter inden for både svenske universiteter og gymnasier, især i forbindelse med indførelsen af de markedsliberale ideer, deres gennemslagskraft og konsekvens i forhold til styring og ledelse.

Internationalisering er i dag et grundvilkår for de fleste forskere uanset fagtildhørighed. Akademikere har imidlertid altid rejst, men hvordan har forskere og studerende rejst, hvad har været formålet, på hvilke måder er rejserne blevet muliggjort, og hvordan har de ændret sig over tid? Dét diskuterer Duna Blazevic i sit bidrag om de omrejsende akademikere ved Bergens Universitet, der tager afsæt i akademiske rejser som en mangefacetteret videnskabelig praksis, hvor individuelle rejsehistorier danner det konkrete grundlag for en diskussion af fænomenet internationalisering.

I sessionen sidste indlæg rettes blikket mod Danmark og et af landets yngste universiteter, Aalborg Universitet, der om få år fylder 50 år. I præsentationen "Aalborg Universitet og den danske presse" analyserer Maria Simonsen, hvordan både regionale og landsdækkende aviser har dækket fortællingen om og beskrevet Danmarks nordligst beliggende universitet fra de første politiske diskussioner om etableringen af et nordjysk universitet begyndte i 1960'erne og frem til i dag, hvor universitetet har bredt sig ud i hele Danmark med afdelinger i både Esbjerg eller København.

Chairs:
Johan Östling
Maria Simonsen

Deltagere:

Johan Östling, Lunds Universitet: "En genre i forandring? Ny nordisk universitetshistorie"
Johanna Ringarp, Södertörn Högskola: "I frihetens namn? En analys av de svenska
högskolreformerna under 1990-talet"
Dunja Blazevic, Universitetet i Bergen: "Reisende akademikere"
Maria Simonsen, Aalborg Universitet: "Aalborg Universitet og den danske presse"

Session 6 H

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 H

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J309

S44 - Conceptualizing the Grand Duchy of Finland within the Russian Empire

~~Jani Marjanen^{1,2}~~, Marja Jalava³, Ilkka Liikanen², Jussi Kurunmäki²

¹ University of Helsinki

² University of Eastern Finland

³ University of Tampere

The panel analyzes the political meanings of the Grand Duchy in defining the status of Finland as a part of the Russian empire. The aim is to explore the historical understanding of imperial structures in a period during which the tension between empires and nation-states became particularly laden. By uncovering peculiarities of Finnish political culture the panel seeks to contribute to the larger international discussion on the genealogy of the modern state. The session consists of four papers.

Marja Jalava, Revising the History of the Grand Duchy in Finland

The paper analyzes the post-WWII revision of Finnish historiography concerning the politico-legal status of the Grand Duchy of Finland within the Russian Empire. By focusing on historians' scholarly works and debates in which they used their professional authority and knowledge, the paper aims to show how the attempts to rewrite the history of the Grand Duchy were entwined with different interpretations of the long-term Russian/Soviet influence over Finland.

Ilkka Liikanen, "Among the Rank of Nations": Imagining the Grand Duchy of Finland as Political Space

The paper examines the political use of the concept of nation in defining the status of the Grand Duchy of Finland within the Russian empire. The concept of nation became a crucial part of the discussion of the status of the Grand Duchy when Alexander I stated in his speech to the Finnish estates in 1809 that the Finnish people had from now on been "raised among the rank of nations". By analyzing how this phrase was used and variated in nineteenth-century Finnish debates, the paper aims at detecting distinct strategies of imagining the Grand Duchy Finland as political space.

Cancelled: ~~Jani Marjanen, Conceptualizing Finland before and after 1809~~

~~Historians have asked whether Finland could be regarded as an imperial subunit already in the Swedish era or not. Rather than trying to define what constitutes a meaningful subunit or if Finland fulfilled those criteria, this paper focuses on the historical use of the terms "Finland" and "Finnish" in the late eighteenth century and early nineteenth century. It argues that the late eighteenth century uses should be understood as part of competing academic centers of the Swedish Kingdom, whereas the post-1809 conceptualization drew from a need to synchronize Finland with other political units in Europe.~~

Jussi Kurunmäki, The Formation of the Grand Duchy of Finland as a Political Unit through Political Representation

The political status of the grand duchy of Finland culminated often to the topic of political representation. The paper analyzes the ways in which the Finns were claiming the tradition of the Swedish-era political representation, the relationship between the diet and the government, and how the representative assembly was viewed as representing the people. Given the double role of the Russian emperor as the imperial ruler and as the Grand Duke

of Finland, special attention is paid to the ways in which the role of the Finnish representative body was legitimized by appealing to the Grand Duke-side of the monarch.

Session 6 K

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 K

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J412

S45 - Nordic Media Histories of Propaganda and Persuasion: Transnational Perspectives

Fredrik Norén¹, Lars Diurlin², Emil Eiby Seidenfaden³, Ruth Hemstad⁴, Björn Lundberg⁵

¹ Umeå University

² Stockholm University

³ Oxford University

⁴ University of Oslo

⁵ Lund University

What can transnational media histories teach us about propaganda and persuasion in the short twentieth century? This session turns the analytical gaze towards how actors, ideas, and media-related objects traveled across Nordic borders. In contrast to traditional national comparisons, the panel participants show how communicative activities – over time labeled as “propaganda”, “persuasion”, “information”, “public relations” et cetera – were shaped through transnational intersections and entanglements.

International familiarity with what is often called the Nordic Model is not new. The classical Nordic welfare epoch, from the 1930s to the 1980s, is known for the expansion of the state, influential social and educational reforms, and strong international and environmental engagement (Hilson, 2008). Less recognized, however, is the period's intensive and innovative use of communication technologies. This was crucial not only for the construction and consolidation of the welfare states at national level, but also for their foreign policy, security and soft power (e.g. Skogerbø et al., 2020). The Nordic Model was built on propaganda and persuasion just as much as it was built on governance, social security and economic productivity.

What does a Nordic model of propaganda and persuasion mean? Despite the international attention paid to the region in the last decades, as well as to the debates on ‘alternative facts’, ‘disinformation’ and ‘fake news’ in recent years, there has been surprisingly little research on the transnational aspects of the Nordic media history of propaganda and persuasion. Therefore, this panel aims to provide transnational perspectives (c.f. Cronqvist & Hilgart, 2017) on Nordic efforts to educate, persuade and inform various publics, as well as the cultural diplomacy between the Nordic countries and the wider world.

Whereas the Nordic countries' media history primarily has been written from national and mono-medial perspectives, this panel centers on micro-level case studies on how media (technologies, content, practices) and practitioners (journalists, filmmakers, activists) travelled in this era. Hence, the discussions will center on the question of how the propaganda and information strategies of the Nordic countries were shaped, and indeed reshaped, by transnational entanglements within the Nordic region as well as global developments and connections.

Cronqvist, Marie and Christoph Hilgart, “Entangled Media Histories: The Value of Transnational and Transmedial Approaches in Media Historiography”, *Media History*, vol. 23, no. 1 (2017).

Hilson, Mary, *The Nordic Model: Scandinavia since 1945* (London: Reaktion, 2008).

Norén, Fredrik, Emil Stjernholm & Claire Thomson (eds.) *Nordic Media Histories of Propaganda and Persuasion* (London: Palgrave Macmillan, 2022, forthcoming)

Skogerbø, Eli, Øyvind Ihlen, Nete Nørgaard Kristensen and Lars Nord (eds.), *Power, Communication, and Politics in the Nordic Countries* (Gothenburg: Nordicom, 2021).

Introducer/chair:

Fredrik Norén (Umeå)

Speakers (20 minutes each):

Lars Diurlin (Stockholm): "The Nordic mobilization of public opinion on foreign aid in the UN's Second Development Decade"

Emil Eiby Seidenfaden (Oxford): "Journalism, diplomacy and propaganda: Danish journalists in the London of exiles, 1940-1945"

Ruth Hemstad (Oslo): "Promoting *Norden* and Nordic cooperation in the 1930s: Social Democratic visions and transmedial manifestations"

Björn Lundberg (Lund): "Mobilizing Children and Youth for the Environment: Launching a Campaign in Sweden and Norway 1968-1970"

Session 6 L

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 L

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J415

S46 - Kinship, Law, Economy and Succession on Family Farms in the Nordic Countries

Beatrice Moring¹, Arni Daniel Juliusson², Hilde Sandvik³, Martin Dackling⁴

¹ University of Helsinki, Finland

² Reykjavik Academy, Iceland

³ University of Oslo, Norway

⁴ University of Lund, Sweden

The aim of this session is to study the succession patterns on family farms in 17th, 18th and 19 century northern Europe. To what extent was the system of primogeniture practiced and to what extent did younger children, including daughters, succeed to the headship. To what extent was the farm transferred horizontally to siblings, their children or other kin. What can be said about the position of widows? Is there any evidence that a transfer to a younger son or daughter was purely the result of demographic factors or can anything be deduced about personal preference or economic pressure? Is it possible to detect national or regional differences in the effects of law and custom on land transfer. Did family strategies exist and were they affected by economic or legal change?

Beatrice Moring: Land Transmission in Pre- Industrial Finland – Gender, Family and Kin,

Arni Daniel Juliusson: Two patterns of succession, Farm succession in two valleys in Eyjafjörður, Iceland during the 18th and 19th centuries

Hilde Sandvik: Economic and sensible", Routine and Reform regarding Women's Economic Capacity in Denmark and Norway in the 19.th Century"

Martin Dackling: Instead of marriage - Running a farm together with siblings in 20th century Sweden

Session 6 M

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 M

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J303

S47 - “Body, Mind and Society: Models of Nordic Psychiatry in the 20th century”

Jesper Vaczy Kragh¹, Petteri Pietikäinen², Maria Sæther³, Matthew Smith⁴

¹ University of Copenhagen, Denmark

² University of Oulu, Finland

³ University of Trondheim, NTNU

⁴ University of Strachtclyde, Scotland

“Body, Mind and Society: Models of Nordic Psychiatry in the 20 th century”.

Abstract for Congress of Nordic Historians 2022

Session abstract

During the 19th century the first asylums or psychiatric hospitals were founded in the Nordic countries, where the state had a major role in establishing the mental health service. Besides state asylums, county psychiatric hospitals, municipal hospitals and university clinics were established during the late 19th and the early 20th century. When the first asylums opened in the early 19th century, medical doctors were appointed as managers or consultants of the hospitals. In the years that followed, the medical profession gained a strong hold over the mental health system. However, other professional groups such as social workers, occupational therapists and psychologists made their way into the care system, and new models of mental health problems were developed.

This session discusses the relationship between social, psychological and biomedical factors and theories on mental health care. The questions this session addresses are: i) How did the late 19th -century concepts of heredity, psyche and “social” affect mental health care professionals?; ii) How were social problems, as they were perceived, addressed in elite university clinics in the 20th century, and iii) how did the developing understanding of the co-dependence of physical, mental and social factors influence legislation.

Titles of individual papers:

Maria Sæther: *“Partially unsound mental condition”: The entanglement of body, mind and social factors in 20th century Norwegian Neonaticide legislation*

Jesper Vaczy Kragh: *Between social problems and mental health conditions. The University Clinic in Copenhagen in the 20th century*

Petteri Pietikäinen: *Heredity, environment and the psyche: The “biopsychosocial” model in Finnish psychiatry in the late 19th and early 20th century*

Matthew Smith, *Northern Variations: Negotiating Attention Deficit Hyperactivity Disorder in the Nordic Countries, 1970-Present*

Language: English

Session 6 P

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 P

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J432

S48 - Vad var privat i 1700-talets Danmark och Sverige?

Johannes Ljungberg¹, Dag Lindström², Göran Tagesson², Sari Nauman^{1, 3}, Jesper Jakobsen¹, Jørgen Mührmann Lund⁴

¹ Københavns universitet

² Uppsala universitet

³ Göteborgs universitet

Vad var privat i 1700-talets Danmark och Sverige?

På denna session presenteras fem fallstudier som belyser olika skärningspunkter mellan privat och offentligt i 1700-talets Danmark och Sverige. Sessionens presentatörer ingår alla i författargruppen för en nyutkommen bok som har initierats av Centre for Privacy Studies vid Köpenhamns universitet, och som har redigerats av Sari Nauman och Helle Vogt: *Private/Public in 18th-century Scandinavia* (London: Bloomsbury, 2022): <https://www.bloomsburycollections.com/book/private-public-in-18th-century-scandinavia/> Presentationerna ger inblickar i några av bokens fallstudier samt vissa utblickar till större forskningsprojekt som dessa hör samman med.

Två av fallstudierna har ett spatialt fokus. Dag Lindström & Göran Tagesson visar hur den rumsliga strukturen under 1700-talet blev alltmer differentierad, med fler rum och fler dörrar, och diskuterar hur detta erbjöd större möjligheter till enskilt boende, mindre lägenheter och ökad avskildhet, trots större trångboddhet, med exempel från en mindre stad: Linköping. Sari Nauman visar hur ett bondeuppror i västgötska Vadsbo härad i början av 1700-talet – samt överhetens behandling av detsamma – kan begripliggöras genom att uppmärksamma mångbottnade förståelser av termerna privat och offentligt.

Övriga tre presentationer tar istället sikte på hur privata erfarenheter, aktiviteter och meddelanden kommunicerades offentligt. Jesper Jakobsen visar hur annonsverksamheten i tidig kommersiell press möjliggjorde ett nytt sätt att saluföra varor och samtidigt offentliggöra privata skulder, vilket gav tidningarna en funktion som offentlig skampåle. Jørgen Mührmann-Lund belyser vilken roll så kallade privata brev från nyhetskorrespondernter spelade på den expanderande tidningsmarknaden. Johannes Ljungberg följer hur privata samtal som var avsedda att stanna mellan fyra ögon angavs till offentliga utredningar – och framför allt vad som utmärkte försöken att skydda sådana samtal från att återges, bland annat med explicit hänvisning till att de var privata.

Dag Lindström (Uppsala universitet) & Göran Tagesson (Uppsala universitet), *Bekvämlighet och avskildhet i 1700-talets Linköping*

Sari Nauman (Københavns universitet/Göteborgs universitet), *Mordet på tröskeln: Privat och publik i ett tidigmodernt bondeuppror*

Jesper Jakobsen (Københavns universitet), *Annonceavis og skamstøtte: Eksponering af enkeltpersoner i Adresseavisen, 1759–1773*

Jørgen Mührmann-Lund (Københavns universitet), *Private breve i 1700-tallets københavnske aviser*

Johannes Ljungberg (Københavns universitet), *Beskydd av privata samtal: tre sätt att undvika offentlig exponering inför de statliga pietistkommissionerna i Sverige, 1723–1727*

Session 7 A

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 A

When: 2022-08-10, 08:30 - 10:30, Where: C350

S49 - More than a space for female labour - the early modern Nordic household revisited

Nina Javette Koefoed¹, Hanne Østhush², Karin Hassan Jansson³, Malin Nilsson⁴, Carolina Uppenberg⁴, Hilde Sandvik⁵

¹ Department of History and Classical Studies, Aarhus University

² Department of Historical and Classical Studies, NTNU

³ Department of History, Uppsala University

⁴ Department of Economic History, Lund University

⁵ Department of Archaeology, Conservation and History, University of Oslo

The household has been the natural entry point into research on women's lives and gendered labour relations in the early modern period. The household has also played a major role in demographic and family history and in the history of consumption. Recent research, however, has challenged the understanding of the household as a closed unit and suggested new approaches to gendered hierarchies and spaces.

This session seeks to explore such challenges further by investigating how the concept of the household is used in new research on gender, work, and gendered work in the early modern Nordic countries. Often, research on households has been conducted by scholars on women's history and focus has been on female labour. We will address the household as a space for gendered work and responsibilities as well as a place for power relations and conflicts. Moreover, we will place the Nordic household in relation to the early modern European household.

Papers:

Nina Javette Koefoed, Department for History and Classical Studies, Aarhus University

Title: Disobedient servants. Legal and illegal conflicts about work in the household

Hanne Østhush, Department of Historical and Classical Studies, NTNU

Title: Men at work! Male servants in eighteenth-century Copenhagen and Oslo

Karin Hassan Jansson, Department of History, Uppsala University

Title: Hunting for Separate Spheres: The household in Swedish political debate around 1800

Malin Nilsson, Department of Economic History, Lund University, and Carolina Uppenberg, Department of Economic History, Lund University

Title: "Challenging the domestic – gendered contracts and labour relations in crofters' households"

Hilde Sandvik, Department of Archaeology, Conservation and History, University of Oslo

Title: "Compulsory service in practice during the eighteenth century"

Session 7 B

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 B

When: 2022-08-10, 08:30 - 10:30, Where: J335

S50 - Att studera vattnets historia - teoretiska perspektiv, metoder och källmaterial

Eva Jakobsson¹, Terje Tvedt², Oscar Jacobsson³, Ellen Arnold¹

¹ Univeritetet i Stavanger

² Universitetet i Bergen

³ Stockholms universitet

Att studera vattnets historia - teoretiska perspektiv, metoder och källmaterial

Vatten är en fundamental resurs för mänskliga samhällen. Sedan urminnes tider har därför mänsklig arbetat med vatten. Genom samförstånd, eller konflikter, har det strömmade vattnet bundit stater, samhällen och mänsklig samman. Vattnet som mänsklig nyttjar är del av den alltomfattande hydrologiska cykeln. Men vattnets varierande fördelning över jordytan skapar olika miljöer, inte minst genom vattnets interaktion med människan. På en del platser finns för lite vatten, och här i Norden har vi ett sådant överflöd av vatten att det närmast tas för givet. Därför är studier av det samhälleliga vattnet som historiskt fenomen synnerligen komplexa.

Internationellt finns det ett livligt historiskt forskningsfält kring vattenhistoria, genom till exempel *International Water History Association* och tidskriften *Water History*. Forskningsfältet har tät band till det bredare fältet miljöhistoria. Vattenhistorikerna har liknande anslag som miljöhistorikerna och har intresserat sig för hur vi skrivit och tänkt om vatten i landskapet, eller hur strömmade vatten bearbetats, kontrollerats och förändrats. Under senare år har också intresset riktats mot i vad mån vi kan kontrollera vattnets egen kraft, till exempel i samband med översvämnningar. Teoretiskt har forskningen alltmer inriktats mot hur samhälle och vatten vävs samman. Vattenhistoriker studerar därför vattnet - exempelvis sjöar, diken, bevattningskanaler, reservoarer, bäckar och floder - som hybrider där samhälle och natur svåriligen kan särskiljas. Dessa hybrider är platser där vatten, praxis, materialitet, teknologi och samhälle möts.

I nordisk forskning har det vattenhistoriska fältet ännu inte tilldragit sig samma intresse, trots att det här finns omfattande källmaterial som kan visa vattnets varierande och roll i samhällsutvecklingen. På detta sätt hoppas vi även att sessionen kan öka intresset för det vattenhistoriska fältet och visa på den potential som finns inom detta. Med denna session vill vi belysa hur historiska studier av vatten, kan ge värdefulla insikter kring relationen mellan mänskliga och miljö på olika geografiska nivåer och i skilda områden och tidsperspektiv. Vi diskuterar teoretiska perspektiv, metodval och källmaterial som kan mobiliseras av vattenhistorikern för olika tidsperioder och områden. Sessionen för samman forskare med erfarenhet från det vattenhistoriska fältet och diskuterar olika möjligheter och problem som möter vattenhistorisk forskning i de nordiska länderna, men även i ett vidare internationellt perspektiv.

Terje Tvedt, professor Universitetet i Bergen: *Hvordan skrive en global historie om vann og samfunn.*

Eva Jakobsson, professor, Universitetet i Stavanger: *Vänern. Om att skriva en sjöbiografi*

Oscar Jacobsson, doktorand, Stockholms universitet: *"Men en stoor flodh kom" - lokala källor till vattenhistoria i Högsby och Mörlunda socknar, 1600-1800*

Ellen Arnold, försteamanuensis, Universitetet i Stavanger och redaktör för *Water History: New directions in water history. Connecting the global and the local.*

Session 7 D

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 D

When: 2022-08-10, 08:30 - 10:30, Where: J431

S51 - Ambivalenta möten - om rörlighet, reglering och försörjning

Johanna Wassholm¹, Maren Jonasson¹, Sigríður Matthíasdóttir², Emma Pihl Skoog³, Leif Runefelt³, Hilde Sandvik⁴, Anna Sundelin¹, Ann-Catrin Östman¹

¹ Åbo Akademi

² Reykjavík Academy

³ Södertörns högskola

⁴ Universitetet i Oslo

I en tid då det mobila ofta tolkades negativt utgjorde rörlighet för många individer och grupper en förutsättning för försörjning. Sessionen fokuserar på ambivalenta möten mellan de stationära lokalsamhällena och mobila yrkesutövare i Norden under 1800-talet och början av 1900-talet, en period då det ännu fanns restriktioner som begränsade rörligheten. I de bidrag som ingår i sessionen granskas hur mobila försörjningsaktiviteter utövades och vilka lokala, nationella och transnationella möten de gav upphov till. De utifrån kommande kunde utnyttja sitt annorlundaskap – kroppslig och/eller kulturell – för att väcka intresse och beredas plats i de samhällen de besökte. Samtidigt fanns det normer och regelverk som syftade till att begränsa både rörligheten och möjligheterna att försörja sig, men som de rörliga med hjälp av olika strategier kunde utnyttja eller förbigå. Sessionen väcker nya frågor om försörjning, mobilitet och gränsöverskridande verksamhet i Norden under 1800-talet och början av 1900-talet, en tid av ökad rörlighet och samhällsförändring.

I sessionen ingår fem bidrag. Johanna Wassholm och Ann-Catrin Östman (Åbo Akademi) diskuterar under rubriken "Rädsla för imperiets fattiga undersåtar? Om restriktioner kring rörlighet i det nya storfurstedömet" hur man i Finland under 1800-talet införde ny reglering av rörlighet och efterlyste individer från Ryssland i offentliga kungörelser. Emma Pihl Skoog (Södertörns högskola) studerar hur ambulerande professionella kraftkarlar i Sverige betraktade sitt yrkesutövande i relation till kropp, styrka och fysiskt arbete under rubriken "Styrkeuppvismningar som profession och nöje kring sekelskiftet 1900". I Maren Jonassons (Åbo Akademi) bidrag "Marknadsartister med kroppsvariation i Norden 1870–1910: försörjning, rörlighet och reaktioner" granskas hur kringresande artister med exceptionell kroppskonstitution livnärde sig, vad livet på resande fot innebar för dem och hur de bemöttes av sin publik. Leif Runefelt (Södertörns högskola) diskuterar under rubriken "Fotkonsträrer. Ambulerande armlösa underhållare och föreställningar om normalitet 1850–1900" förevisandet av fotkonsträrer, det vill säga armlösa personer som kunde göra det mesta med fotterna, under det sena 1800-talet, med fokus på frågor om agens, försörjning och uppfattningar om normalitet. I sessionens sista bidrag, "Farliga främlingar eller välkomna vänner? Ambivalenta möten mellan gårdsfarihandlare och lokalsamhället 1850–1920", studerar Anna Sundelin och Johanna Wassholm (Åbo Akademi) utifrån begreppet gästfrihet de ömsesidiga relationerna mellan svenska, karelska, tatariska och judiska rörliga handelsmän och deras stationära kunder i Finland och Sverige.

Session 7 K

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 K

When: 2022-08-10, 08:30 - 10:30, Where: J415

S52 - 'Dinner diplomacy' from the eighteenth to the twentieth centuries

Kristine Dyrmann^{1, 2}, Ann Towns³, Sophie Holm⁴, Bård Frydenlund⁵, Karen Gram-Skjoldager⁶, Susanna Erlandsson⁷

¹ The Danish Research Centre for Manorial Studies, Denmark

² University of Oxford, UK

³ University of Gothenburg, Sweden

⁴ Come to Finland Publishing

⁵ Eidsvoll 1814, Norway

⁶ University of Aarhus, Denmark

⁷ Uppsala University, Sweden

Historians of diplomacy are increasingly interested in unofficial practices and actors when attempting to understand how diplomacy was performed on a day-to-day level, including questions on the role of gender, space, and personal relations. From late eighteenth-century salons to interwar dinner parties and beyond, personal connections forged through informal social events were an integral element in the upkeep of diplomatic relations. These activities often involved diplomats' families and households in the representation, networking and negotiation of international relations. Formal diplomacy also underwent considerable change in the aftermath of the early nineteenth-century Napoleonic Wars, and the World Wars of the twentieth century, as conflicts and crises would redress national borders and create new international organisations in their wake. This thematic session takes the idea of 'dinner diplomacy' as a point of departure, examining transnational diplomatic sociability with an emphasis on Nordic and Dutch agents.

Covering a long chronology, our presentations ask how we may understand the dinner party as an informal diplomatic space, ranging from stately banquets to informal visiting, and whether the importance of sociability declined or changed with the increased formalisation of foreign relations over the course of the nineteenth and early twentieth centuries? Focusing on the 'dinner table' as a social space invites a conversation on the gendered practices of diplomatic social activities, on unofficial actors – male and female – and the upstairs and downstairs of diplomatic practice.

The session's five presentations will explore dinner diplomacy across Stockholm, Copenhagen, London, and Washington, D.C., and at Norwegian manor houses. From confidential meetings to representational events, dinners could serve a range of purposes: One example being Bogstad manor as a site of negotiation by Norwegian leaders and foreign representatives in the transition from Danish rule to a union with Sweden in 1814, while another includes the hosting of meals as a tool for social cohesion in the fragmented Danish exile milieus in London during World War II. Whereas the hosting of the London dinners was an almost exclusively female activity, foreign – and male – ambassadors and their households in eighteenth-century Stockholm placed great emphasis on this practice, importing goods for the purpose of diplomatic representation at the dinner table.

From elite, female salonniers in early nineteenth-century Copenhagen, to servants and staff below stairs in twentieth-century Washington D.C., organizing guest lists and menus, seating arrangements and lively conversation was an effort seldom mentioned in the official papers of diplomatic archives. Secretaries and assistants, wives and family members, instead shed light on the informal everyday work of doing diplomacy.

Presentations in the session:

The economy of dinner diplomacy in mid-eighteenth-century Stockholm

Diplomatic dinners and salon sociability in Copenhagen during the Revolutionary and Napoleonic Wars

«Diplomatic free havens» or «lairs of a deceitful opposition»? The role of private receptions and formal dinner parties at Norwegian rural manors as arenas of political negotiations during the Napoleonic Wars in Scandinavia (1809-1814).

Dining for Denmark - The Role of Dinner Diplomacy in Danish Exile Politics 1940-1945

Classed, gendered and racialized dinner diplomacy after World War II: political implications

Session 7 N

2022-08-10

08:30 - 10:30

Session 7 N

When: 2022-08-10, 08:30 - 10:30, Where: J432

Filmens Göteborg: Om rörliga bilder som visuellt kulturarv och historiskt källmaterial

Mats Jönsson¹, Erik Florin Persson², Karl-Magnus Johansson³, Lisa Sputnes Mouwitz⁴

¹ Göteborgs universitet

² Stockholms universitet

³ Riksarkivet i Göteborg

⁴ Medicinhistoriska museet i Göteborg

Inom ramen för "GPS400: Centrum för samverkande visuell forskning vid Göteborgs universitet" presenteras erfarenheter och resultat från ett samverkande forskningsprojekt om lokala och regionala filmsamlingar som hösten 2021 publicerades i boken *Filmens Göteborg*. I projektet ingick forskare från Göteborgs och Stockholms universitet samt experter från Göteborgs stadsmuseum, Riksarkivet i Göteborg, Medicinhistoriska museet i Göteborg och Bohusläns museum. **Medverkande:**Erik Florin Persson, FD, Stockholms universitetKarl-Magnus Johansson, förste arkivarie, Riksarkivet i GöteborgMats Jönsson, professor, Göteborgs universitetLisa Sputnes Mouwitz, chef, Medicinhistoriska museet i Göteborg

Session 8 B

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 B

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J335

S53 - Nordic-American histories: transatlantic trade and settler colonialism

Erik Thosteman¹, Victor Wilson¹, Anders Bo Rasmussen², Aleksi Huhta³, Magdalena Naum⁴

¹ Uppsala Universitet

² Syddansk Universitet

³ Helsingfors Universitet

⁴ Aarhus Universitet

The histories of Nordic-American relations include dimensions of both locality and globality. Notions of border-crossing and transnational history has recently gained increasing interest in the field. This session is the first of two on the theme, and aims to provide a space for discussions on this long and varied history of Nordic-American relations, focusing on trade, colonialism and settler communities.

At the onset of the 19th century, the Nordic countries engaged in maritime trade in the Caribbean. **Victor Wilson**'s presentation *Nordic Free Ports of Convenience in the Caribbean Sea during the French Revolutionary and Napoleonic Wars* will discuss the free ports as key institutions of early Nordic-American relations.

In his presentation titled *Civil War Settlers: Scandinavian Perspectives on Colonialism and Colonization* **Anders Bo Rasmussen** argues that it was homestead advocacy that attracted a wide swath of Scandinavian immigrants to the Republican Party. However, the act was predicated on Indian removal based on an ideology of white superiority. Studying the ideological intersections and ramifications of the Homestead Act, colonization, and abolition thus leads to a more nuanced understanding of Scandinavian immigrants' position in American society then and now.

Aleksi Huhta's paper *From Uncontrolled Emigration to Directed Colonization: Finnish Nationalist Plans of Settler Colonies in the Americas, 1899–1905* connects histories of Nordic emigration and global colonialism by focusing on Finnish nationalists' plans of colonization in the Americas at the turn of the twentieth century. It probes how Finnish nationalists tried to control the detrimental social effects of emigration through the establishment of Finnish settler colonies in Canada, the US, and Cuba.

Focusing on material culture, **Magdalena Naum**'s presentation *Souvenirs, settler colonialism and representations of American Indian in late 19th-early 20th c. Scandinavia* discusses examples of Native American souvenirs currently in the collections of Danish museums. These objects connect to the biographical experiences of the Nordic settlers, but they also represent particular ideas of American Indians, shaped by settlers' encounters with, and stories about, the indigenous people. The souvenirs played an important role in imagining and constructing a figure of the American Indian in the local communities.

Session 8 C

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 C

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J336

S54 - Min(d)ing New Connections: How to Approach Letters and Handwritten Relations as Big Data?

Ilona Pikkanen¹, Heikki Kokko², Matti La Mela^{3, 4}, Jacob Orrje⁵

¹ Finnish Literature Society, Finland

² The Academy of Finland Centre of Excellence in the History of Experiences (HEX), University of Tampere, Finland

³ Uppsala University, Sweden

⁴ University of Helsinki, Finland

⁵ Department for History of Science and Ideas (Uppsala university), and Center for History of Science (Royal Swedish Academy of Sciences), Sweden

This thematic session comprises the following presentations, that all discuss the advantages and limitations of digital humanities technologies and different ways to combine close and distant reading / qualitative and quantitative approaches to acquire new, data-driven perspectives regarding translocal connections, transnational knowledge acquisition and social networks.

Heikki Kokko: From Local to Global via Translocal - Digital Analysis of the Nationwide Culture of Readers' Letters in the 19th Century Finland

The phenomenon of letters to press developed into a nationwide and pervasive writing culture in the mid-1800s Finland. A characteristic feature of this culture was that the readers' letters published in the press were written in the names of local communities. Thus, the writer of the letter claimed to represent the entire local community. This interaction between different locations via the press transformed local into societal and societal into local. As the letters were written from abroad as well, the culture also connected Finnish countryside into the global circulation of knowledge. In my presentation, I discuss how this phenomenon can be analyzed via digital materials and methodologies.

Jacob Orrje: Mapping the Geographies of Early Modern Mining Knowledge. A Digital History of the Foreign Study Tours of the Swedish Bureau of Mines, 1691-1826

Early modern mines were like subterranean roots from which fiscal-military states drew military, economic, and scientific power. To improve this vital trade, the Swedish mining administration encouraged traveling officials to tour foreign territories to collect new useful knowledge. These officials produced numerous handwritten relations of foreign lands (totaling c. 15 000 handwritten pages) over time. In my presentation, I discuss how digital techniques – such as Handwritten Text Recognition (HTR), annotation of entities, and Deep Mapping – can be combined with qualitative analysis, to mine these texts for new historical insights about the circulation of early modern mining knowledge.

Matti La Mela & Ilona Pikkanen: Nineteenth-century Society through the Lens of Epistolary Metadata - Grand Duchy of Finland (1809-1917) as a Case Study

Letters were everywhere in the 19th-century world. This permeability means that they are among the most important sources, when scholars study canonical persons and major historical events. However, enquiries based on quantitative analysis are absent both from the studies that use letters as sources and from the enquiries to letter-writing as a social practice or epistolary cultures. This paper presents an alternative approach. We will ask whether and how aggregating, harmonizing, and publishing letter catalogue metadata from a wide variety of cultural heritage (CH) institutions as Linked Open Data on the Semantic Web can change our knowledge of 19th-century society and its social relations. What kind of patterns of epistolary communication can we recognise in our integrated dataset with a combination of quantitative and qualitative methods? Who could write a letter to whom in the 19th-century estate society?

Session 8 F

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 F

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J444

S55 - Turism - global, nationell, regional, lokal

Wiebke Kolbe¹, Julie Andersen-Mølgaard², Marie-Theres Fojuth³, Sune Bechmann Pedersen¹

¹ Lunds universitet

² Syddansk universitet

³ Universitetet i Stavanger

Turism är ett globalt fenomen av enorm ekonomisk och kulturell betydelse. Den är världens största tjänstesektor och står för tio procent av den globala bruttonationalprodukten och sju procent av den globala handeln. Ett av tio jobb i världen finns inom turismsektorn. Denna betydelse har visserligen vuxit fram historiskt, men redan under hela 1900-talet har turismen haft en stor påverkan på många av världens länder. Denna påverkan har manifesterat sig lokalt, regionalt och nationellt. Växelverkan mellan turismens transnationella, globala karaktär och dess lokala, regionala och nationella verkningar är ett spännande perspektiv för historisk forskning. I denna sektion anlägger vi detta perspektiv på transnationell turism i Europa under 1900-talet. Vi analyserar självbilder och bilder av det andra, undersöker hur turistiska praktiker har skapat andra länders landskap och städer och testar hur ett digitalhistoriskt perspektiv kan fruktbart användas på turismhistorien, samtidigt som vi tar upp turismens olika spatiala och historiska dimensioner. Julie Andersen-Mølgaard (Syddansk universitet) undersöker "Danske turister i Vesttyskland, 1949-1970" och hur de hanterade det faktum att de besökte ett land som hade varit ockupationsmakt i Danmark under ett krig som inte låg långt tillbaka och ett land vars (turistiska) infrastruktur hade förstörts under kriget. Marie-Theres Fojuth (Universitetet i Stavanger) pratar om "Frontrutas nordiske landskap – tysk bilturisme i Skandinavia" och spårar den ömsesidiga utvecklingen av kartografiska verktyg, bilism och naturberättelser. Sune Bechmann Pedersen (Lunds universitet) presenterar "Fjärrlästa resehandböcker. Digitalhistorikerns guide till attraktionsanalys", där han tar den transnationella turismen till Tjeckoslovakien som exempel.

Session 8 J

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 J

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J412

S56 - Skolelevers möten med värdeladdad historia: nationella och internationella perspektiv

Jan Löfström¹, Niklas Ammert², Silvia Edling³, Liisa Myyry⁴, Mia Silfver⁴

¹ University of Turku

² Linnaeus University

³ University of Gävle

⁴ University of Helsinki

Symposiet behandlar skärningspunkter mellan historie- och moraliskt medvetande och vad kunskap om dem kan bidra med till historieundervisning som utbildning för demokratiskt medborgarskap, och hur moraliska frågor kan stimulera intresset för och förståelsen av historia. Det finns lite forskning om hur historiska händelser tolkas av elever och kopplas till deras moraliska medvetande. Resonemang och exempel i symposiet bygger på ett internationellt forskningsprojekt som utförts i Sverige och Finland (och Australien).

Det är inte historieundervisningen i sig som står i centrum i symposiebidragen, utan hur människor orienterar sig i tid och kan tolka och förstå genom meningsbärande sammanhang. De moraliska sammanhangen och hur moraliska frågor har hanterats kan utgöras av både likheter och skillnader. Etiska frågor väcker ofta stort meningsbärande intresse bland elever och ger perspektiv som kan följas i möten mellan dåtid, nutid och framtid.

Symposiet söker besvara frågor om varför det är viktigt för lärare att ha kunskap om bakgrunden till och funktionen av historiemedvetande och dess uttryck som något som eleverna använder och som ska utvecklas genom historieundervisningen. På motsvarande sätt är ökad kunskap om moraliskt medvetande och hur det synliggörs och står i relation till historiemedvetande viktiga förutsättningar för att iscensätta och tolka elevers möten med historia.

I symposiet beskrivs hur sammanhang som belyser möten med moraliska frågor i det förflutna, och i relation till det förflutna, kan presenteras för elever i undervisningen. Vi visar hur övningar i att identifiera, reflektera kring, resonera om och argumentera för och emot människors handlande i svåra situationer kan formuleras och genomföras. Vi behandlar också elevers uppfattningar när det gäller relationer mellan det lokala och globala samt om historia kan förklara moraliska frågor och om historieundervisning bör omfatta moraliska frågor.

Niklas Ammert: Hur elever använder ett historiskt moraliskt dilemma för att reflektera kring historiska sammanhang och samhälleliga utmaningar

Silvia Edling: Mellan det globala och lokala: dimensioner av historie- och moralmedvetande i elevsvar: en diskursanalys

Jan Löfström, Liisa Myyry & Mia Silfver: Finska och svenska elever om moral och historieundervisning

Session 8 K

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 K

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J415

S57 - Diplomacy of an Empire. Alternative Agents in Seventeenth-Century Sweden

Henri Hannula¹, Charlotta Forss², Jaakko Björklund¹, Katja Tikka¹, Heiko Droste²

¹ University of Helsinki

² Stockholm University

Convenor: Henri Hannula, henri.hannula@helsinki.fi

Based on a recent special issue (*Legatio: The Journal for Renaissance and Early Modern Diplomatic Studies*, vol. 5 2021), this session examines diplomacy in its various forms within the context of 17th century Sweden. Approaching the theme from various viewpoints, we argue that Sweden as a Baltic empire was essentially made up not so much of state-internal structures, administration or trade controlled by Sweden. What defined Sweden as an empire (that is, something more than a territorial state) was rather the international experts of trade, diplomacy and war that Sweden had in its service.

A short introduction to the general theme by Henri Hannula is followed by Charlotta Forss' case of the ways the empire was negotiated in cross-regional environments. Forss' presentation focuses on diplomatic envoys sent to the Ottoman empire, presenting the embassy of Claes Rålamb as the main instance. Jaakko Björklund and Katja Tikka discuss business diplomacy and legal matters in creating Swedish international trade.

All cases illuminate in different ways the interplay between the local and the international in transforming Sweden from a state on the shore of the Baltic, to an empire controlling the northern parts of Europe toward the latter part of the seventeenth century.

After the short presentations of each case, Heiko Droste will open a final discussion on the themes of diplomacy and empire in Sweden by offering his critical comments on the theme as a whole and the cases more specifically.

Participants and titles of presentations:

Henri Hannula, University of Helsinki: *Introduction. Diplomacy of an Empire. Alternative Agents in Seventeenth-Century Sweden*

Charlotta Forss, Stockholm University: *Knowledge and Agency. The Case of Claes Rålamb and the Swedish Embassy to Istanbul, 1657-58*

Katja Tikka, University of Helsinki, and Jaakko Björklund, University of Helsinki: *Administering Empire. Business Diplomacy in Early Modern Sweden: The Cases of Abraham Cabiljau and the Gothenburg Company*

Heiko Droste, Stockholm University (commentator)

Session 8 L + 9 L

2022-08-10

11:00 - 15:15

Session 8 L + 9 L

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J303

S58 - Dødelige drømmer - Globale problemer og lokale praksiser. Gift i nære og fjerne relasjoner.

May-Brith Ohman Nielsen¹, Anne Jorunn Frøyen¹, Elijah Doro¹, Anne Mette Seines¹, Victoria Østerberg¹, Thomas Johnsen¹

¹ Universitetet i Agder

FN og WHO har definert den globale giftepidemien som en av de største utfordringer for menneskers helse og livskvalitet, både for nålevende og for kommende generasjoner. Giftepidemien har utviklet seg over tid og er resultatet av en kompleks og pågående historisk prosess. En rekke av FNs globale mål berører livs-, samfunns- og miljøforhold, der giftbelastningen på mennesker og andre arter er en betydelig del av problemet. De fleste av disse skadelige stoffene kom inn i menneskers hverdag og i lokalsamfunn som del av drømmer om forbedring og fremskritt, men endte opp som en del av del av verdens største miljø- og helseproblemer. Hvordan artet dette seg i praksis? Og hvordan kan global-lokale studier belyse historisiteten både i problemene og i mulige løsninger av dem?

Sesjonen(e) vil bestå av seks innlegg. Vi søker om en dobbelt-sesjon, med disse innleggene:

May-Brith Ohman Nielsen, professor, Universitetet i Agder:

Giften i skogen. - Introduksjonen og bruken av Agent Orange-kjemikalier globalt og i norske skogsbygder.

Anne Jorunn Frøyen, PHD, Universitetet i Agder og Jærmuseet:

Giften på jordet. - Veien inn i kjemikalieavhengig landbruk. Lokalt case som øyeåpner for globale praksiser.

Elijah Doro, postdoc, University of Agder:

Poison in the Mining Town. - The Eiffel Flats Arsenic fall-out disaster in Southern Rhodesia, 1953-1960.

Anne Mette Seines, PHD, Universitetet I Agder:

Poison at the Pharmacy - Arsenic as a local and global multi-tool.

Victoria Østerberg, PHD, Universitetet i Agder:

Giften i kystsamfunnene. - Introduksjonen av plast og plastkjemikalier i sørnorske kystsamfunn.

Thomas Johnsen, MA, Universitetet i Agder:

Giften i renholdet. - Renholdspraksiser som globale og lokale miljøproblem.

Session 9 A

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 A

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: C350

S59 - Konsulene, misjonærerne og utenriksrelasjonene i unionstiden 1814-1905

Roald Berg¹, Aryo Makko², Pia Lundqvist³, ~~Jens Petter Nielsen~~⁴

¹ Universitetet i Stavanger

² Stockholms universitet

³ Göteborgs universitet

⁴ Universitetet i Tromsø

Konsulene, misjonærerne og utenriksrelasjonene i unionstiden 1814-1905

-

Papers:

~~Cancelled: Jens Petter Nielsen: Den britiske generalkonsul Crowe og Novembertraktaten, 1855.~~

Aryo Makko: Det unionella konsulatväsenets praksis i unionstiden, 1814-1855.

Roald Berg: En norsk utenrikspolitikk i unionstiden, 1814-1905?

Pia Lundqvist: Skandinaviska missionärer som kulturella "ambassadörer" i Fristatens Kongo.

-

Hovedtemaet i sesjonen er konsulatvesenets og misjonsbevegelsens rolle som politiske, merkantile og kulturelle agenter på 1800-tallet, eksemplifisert ved stormaktenes konsuleres diplomatiske virke i Skandinavia og ved svensk-norske konsuler og misjonærers virke utenfor Europa. Hensikten er å presentere ny skandinavisk forskning på disse områdene samt å knytte denne forskningen til internasjonal post-kolonialistisk forskning med vekt på maktforhold mellom koloniene og koloniherrrene og mellom de to statene i den norske-svenske unionen.

~~Jens Petter Nielsen vil undersøke den britiske konsul Crowes rolle i utformingen av norsk og svensk politikk overfor Storbritannia og Russland ca. 1836-1856. Crowe advarte mot en russisk fare mot Nord-Norge, og deltok aktivt i det diplomatiske spillet som endte med undertegnelsen av den anti-russiske Novembertraktaten av 1855 mellom Storbritannia og Frankrike på den ene side, og De forente kongeriker Sverige og Norge på den andre. Han blir ofte omtalt som t. «Novembertraktatens far». Jens Petter Nielsen reiser i sitt paper spørsmål ved om dette er en riktig betegnelse, om Crowes spill var uttrykk for at Norge og Sverige ble ansett som ett land av stormaktene i folkerettlig betydning og, derfor, om Norge ble behandlet både av Sverige og av stormaktene, som et annenrangs land under svensk ledelse?~~

De forente rikene, Norge og Sverige, ble til ved at det norske Storting valgte den svenske konge til Norges konge i november 1814. Denne felles kongemakten utformet naturligvis en felles utenrikspolitikk for sine to stater, ledet av en felles utenriksminister. Den felles norsk-svenske Novembertraktaten og dens tilblivelseshistorie var ett uttrykk for den felles utenrikspolitikken.

Men de to unionsstatenes utenriksinteresser var ikke alltid sammenfallende. Interessemotsetninger ble som regel utjevnet gjennom at de to land hadde hvert sitt saksbehandlingapparat for konsulatsakene, nemlig Kommerskollegium på svensk, og Indredepartementet på norsk side. Roald Berg og Aryo Makko argumenterer for at de norske interessene kom til uttrykk og fikk gjennomslag gjennom dette systemet, og Makko viser hvordan De forente riker gjennom konsulatvesenet ble en aktiv deltaker i den europeiske kolonialismen både politisk og merkantilt. Berg diskuterer hvorvidt den norske

ishavsimperialismen fra 1890-årene var uttrykk for en norsk ambisjon om aktiv kolonipolitikk.

De forente riker var en relativt stor misjonsmakt i det sørlige Afrika under den europeiske imperialismen. Svenska Missionsförbundet ble således etablert i 1881, like før Berlin-konferansen 1884-85 gjennomførte den diplomatiske oppdelingen av Afrika. Misjonen var en døråpner for europeisk kulturell og merkantil ekspansjonisme, men la samtidig grunnen til et motstandspotensial mot kolonial ideologi. Pia Lundqvist diskuterer kompleksiteten til de ulike misjonsidentitetene og deres implikasjoner for maktrelasjoner knyttet til gender/kjønn, klasse og rase. Det faktum at Sverige og svenskene var nærværende og dypt engasjert i det afrikanske samfunnet og ikke, slik den tradisjonelle oppfatningen har vært, stod utenfor den koloniale eksploreringen, er et sterkt argument for å undersøke den svenske misjonen nærmere.

Session 9 B

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 B

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J335

S60 - Nordic-American histories: ethnic identity and borderland experiences

Erik Thosteman¹, Trond Espen T. Bjoland², Marie Bennedah³

¹ Uppsala Universitet

² Universitetet i Bergen

³ Linnéuniversitetet

Being part of the European mass emigration to America in the mid-19th century, large groups of people from the Nordic countries took part in the modern industrial and cultural globalization. While the US by some was idealized as an ethnic “melting pot”, the particularity of ethnic identities, communities and institutions came to play important roles in defining social relations, not least for the Nordic and Scandinavian ethnic communities. This session is the second of two on the subject of Nordic-American histories.

Erik Thosteman presents his ongoing dissertation work, *Collecting a community: History and Swedish-American identity, 1860–1920*, in which he investigates the role of history, and especially Swedish-American historical associations and institutions, for the construction and negotiation of Swedish-American ethnic identity.

In a similar way, **Trond Espen T. Bjoland's** presentation *Negotiation of ethnic group identity on a local level* will discuss what characterized these processes on a local level. Focusing on the small town of Stoughton, Wisconsin, he will explore Norwegian-American ethnic group identity negotiation during the late nineteenth and early twentieth centuries.

Studying the migrant experience of returning, **Marie Bennedahl's** presentation *Female Migrants in a Swedish-American Borderland* examines interviews conducted with single female migrants returning to Sweden from America after 4-50 years. While popular narratives often depict returning as a homecoming process, the interviewed women express experiences of being between identities – in a Swedish-American borderland.

Session 9 C

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 C

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J336

S61 - Scandinavian Global History in The Prize Papers c. 1650-1820

Leos Müller¹, Margaret Hunt², Björn Holm², Gustav Ängeby¹, Victor Wilson²

¹ Stockholms universitet

² Uppsala universitet

In the period c. 1650-1820 about 3,500 vessels sailing under Swedish and Danish flags were seized by the British Royal Navy and privateers as so-called “prizes.” The seizures and related court proceedings produced a huge archive, full of information about the activities of Scandinavian mariners, skippers, traders, and travelers, from the North Sea to the Indian Ocean and the West Indies. The records contain documents produced for the court proceedings, such as interrogations, affidavits, etc. But the bulk of the archive is made up of a mixture of private and business papers, as well as ships’ documents (log books, ship sea passes, crew lists, consignments, etc.), all collected from the vessel at the time of seizure. There is also a significant amount of mail-in-transit, including hundreds of private and business letters.

The Prize Papers provide unique insight into Scandinavian participation in early modern globalization; often they reflect the perspective of ordinary sailors and travelers, and they provide information about parts of the world that are not well-represented in archives in Sweden and Denmark. The session will provide four case studies of how the Scandinavian Prize Papers can be used in studying trade and shipping, Scandinavian participation in slavery, the transmission of maritime knowledge and language studies.

Participants:

Margaret Hunt and Björn Holm, Uppsala University, “Learning foreign languages at sea in the late 1600s.”

Victor Wilson, Uppsala University, “Running the Gauntlet: Caribbean Transit Trade and State Control During the Wars 1793-1815”

Gustav Ängeby, Stockholm University, “Danes and the inter-regional trade of the Indian Ocean: The cases of *Johanna og Maria*, *Sjælland* and *Dorothea Elizabeth* during the Revolutionary Wars”

Leos Müller, Stockholm University, “Using the Prize Papers to study shipping patterns of the Swedish merchant marine c. 1770-1800”

Session 9 E

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 E

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J439

S62 - Nord i verden

Steinar Aas¹, Ole Georg Moseng², Marte Stavrum Fagertun¹, Wilhelm Karlsen¹

¹ Nord universitet

² Universitetet i Sørøst-Norge

Norske historikere ble av en internasjonal evaluatingsgruppe kritisert for å være preget av "metodologisk nasjonalisme" i 2008. Bakgrunnen var dels norske historikeres opptatthet av sin egen historie og sine egne nasjonale utviklingsveier, og de manglende koblinger av disse til verden omkring. Denne sesjonen svarer på en slik kritikk. Et overordna perspektiv har vært å se etter det som binder den norske regionen Nordland i Norge, Nord universitet sin hjemregion, til verden. Framfor å studere det lokale eller unike, mer eller mindre frakoplet fra en internasjonal kontekst, er ambisjonen nettopp å vise hvordan regionale hendinger eller foreteelser har blitt influert av utenforstående, gjerne globale hendinger og foreteelser. Gjennom bidragene er intensjonen å vise hvordan befolkningen i regionen har forholdt seg til impulser utenfra, men også hvordan folk selv har omformet impulsene lokalt og regionalt. Eksemplene vi skal se på er hentet fra historien etter 1750, og mest fra 1900-tallet, og vedrører mange av moderniseringens utfordringer i et sirkumpolart område av kloden.

Sesjonsbidragene er:

Professor Ole Georg Moseng, Universitetet i Sørøst-Norge: «Nord-Norges første sykehus – lokalt initiativ eller resultat av internasjonal påvirkning?»

Professor Steinar Aas, Nord universitet: «Scouting boys» i nord – då middelklasseidentiteten vart omforma i ein nordnorsk småby

Universitetsstipendiat Marte Stavrum Fagertun, Nord universitet: Grenseoverskridende mennesker under en verdenskrig

Førsteamanuensis Wilhelm Karlsen, Nord universitet: NATO-byen Bodø – USAs spydspiss i Nord

Moderator: TBA

Session 9 F

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 F

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J444

S63 - Translocal use and transformations of home ideals: migrant, missionary and humanitarian experiences 1920-1980

Malin Gregersen¹, Maria Småberg², Inger Marie Okkenhaug³, Seija Jalagin⁴

¹ Linnaeus University

² Lund University

³ Volda University College

⁴ University of Oulu

Main themes

This session recognizes how transnational images and practices are remarkably entangled in the domestic. It explores the importance of ideas and memories of home, family, and domestic life for migratory experiences, including those connected to missionary and humanitarian work. The domestic sphere has often been invested with strong symbolic and emotional meanings and have played important roles in remembering and imagining relational, cultural, and national belonging. Crossing cultural and national boundaries, migrants, missionaries, and humanitarian workers have often been forced to negotiate, adapt to, and transform global and local ideas and practices of domesticity, home, and family.

This session presents empirical cases where forced migrants, missionaries and humanitarian workers in different ways connect and transform global and local ideals of home, opening for a discussion of continuity and change across time and space.

The presentations explore gendered experiences and cultural images of home and what roles memory, materiality and aesthetics played in creating translocal links of relations, care, and empowerment.

Individual presentations

Modernity and colonialism in the Swedish School in Jerusalem, 1920's-1930's
Inger Marie Okkenhaug, Volda University College, Norway

This presentation focuses on the Swedish school in Jerusalem in the 1920s-1930s. It discusses how a Swedish missionary participated in negotiating local ideals of home as well as building images of Swedish culture. While Swedish arts and handicrafts were seen as essential in a competitive educational market, these aesthetic expressions also represented a Swedish "civilizing mission" in Palestine, thus becoming a symbol of Western modernity and Nordic colonialism.

Transgenerational memories of home of the East Karelian forced migrants in Finland, 1920's-1940's
Seija Jalagin, University of Oulu, Finland

The presentation discusses the migratory experiences of refugees in Finland in the 1920s-1940s. At a time of sparse social security system forced migrants from post-revolutionary Russia to Finland had to support themselves and their families the best they could. In a slow process of resettlement dispersed families negotiated the transformed idea of home as well as their national and social identity.

Greek/Swedish explorations of home ideals in help to self-help projects led by the humanitarian organization Individuell Människohjälp (IM), 1960's-1980's
Maria Småberg, Lund University, Sweden

The presentation focuses on how the humanitarian organization *Individuell Människohjälp* (IM) supported a home craft industry in Greece in the 1960s-1980s. The industry produced textile products to be sold to Swedish homes. This empirical example of the preservation of

cultural heritage of home crafts opens for further reflection and discussion of women's empowerment through humanitarian handicrafts.

Negotiating missionary home ideals in China around 1920
Malin Gregersen, Linnaeus University, Sweden

This empirical example uses the private correspondences of six Scandinavian missionaries to discuss the process of setting up homes in China around 1920. It discusses the ways in which they narrated and negotiated domestic ideals and practices in relation to their roles and relations from Nordic, Chinese and Colonial perspectives.

Session 9 G

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 G

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J309

S64 - Helgon utan kyrka. De nordiska helgonkungarna 1400-1800.

Henrik Ågren¹, Lars Bisgaard², Magne Njåstad³, Erik Opsahl³

¹ Uppsala universitet

² Syddansk universitet

³ Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Under medeltiden var de nordiska kungahelgonen Olof i Norge, Knut i Danmark och Erik i Sverige viktiga religiösa och politiska symboler i respektive rike. Efter reformationen var deras kulter inte längre levande och basen för deras starka symboliska ställning försvann därmed. Samtidigt hade de alla gjort ett avtryck som landsfäder och förebilder för senare generationer. Denna mer sekulära roll kan inte antas ha försvunnit automatiskt med den religiösa. Samtidigt innebar det faktum att kungarna nu förknippades med katolsk tro att deras symbolvärde var tvetydigt. En jämförelse mellan de tre nordiska länderna skulle bredda förståelsen av hur reformationen påverkade historieskrivning och kulturarv i protestantiska länder. Huvudvikten ligger på perioden c:a 1500 – c:a 1750.

Likheterna mellan länderna är alltså påtagliga, samtidigt som det fanns uppenbara skillnader. I alla tre var en viktig uppgift för historieskrivningen att framställa rikets förflutna i positiv dager. Norge blev dock under samma period den underordnade parten i union med Danmark. Glorifierande historieskrivning om historiska norska kungar (som Olav) var därmed inte nödvändigtvis i linje med den politiska maktens intresse utan kunde rentav vara en motståndshandling. Sverige utmärker sig dock av en förhållandevis mild reformation, med en mindre fördömande inställning till katolskt kulturarv än fallet i Norge och i synnerhet Danmark. Därför var intressekonflikten inte lika uppenbar. Grund för intressanta trepartsjämförelser finns därmed.

Vid sidan om det empiriska värdet av att undersöka förhållandet till det äldre förflutna i det tidigmoderna Skandinavien finns ett teoretiskt värde av denna forskning: att analysera hur drastiska förändringar av grundläggande värderingar påverkar kulturarv och historieskrivning. Inom detta fält finns en bred forskning baserad på framför allt modern historia genom fall som Franska revolutionen, Ryska revolutionen med flera. Jämförelser mellan tidigmodern tid och modern kan bredda den allmänna förståelsen av detta fenomen. Föreliggande session är en tidig delrapport från ett sådant samarbete.

Lars Bisgaard: Knud den hellige

Magne Njåstad: Olav den hellige, fra c:a 1600-1750

Erik Opsahl: Olav den hellige, 1500-tallet

Henrik Ågren: Erik den helige

Session 9 J

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 J

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J412

S65 - Beyond the Scandinavian Peninsula: Cultural, economic and religious relations between Scandinavia and Pomerania, northern Poland and Prussia

Piotr Kołodziejczak¹, Piotr Pranke¹, Mateusz Sosnowski², Piotr Oliński¹, Cezary Kardasz¹, Cordelia Heß³

¹ Nicolaus Copernicus University, Toruń, Poland

² Wda Landscape Park, Poland

³ University of Greifswald, Germany

This session addresses the issues of cultural exchange, commemorative and religious bonds, and trade connections between Scandinavia and southern Baltic lands, that is, the historical regions of Pomerania, northern Poland and Prussia. The session consists of four papers, each offering a comprehensive approach to a selected aspect of these supra-regional relations. The first paper, titled "Gothiscandza re-found? Discovering traces of possible first millennium AD Nordic settlements in the lower Vistula river basin" deals with archaeological research carried out in the forests of northern Poland by means of novel airborne laser scanning. During surveys of the Tuchola Forest, carried out in 2017, several archaeological sites were discovered. Their cultural context clearly indicates Scandinavian heritage. The chronology of the discovered sites ranges from the 3rd century to the 10th century AD and demonstrates the continuity of settlement in this area from the late Roman period to the end of the Viking age. The second paper presents research on the "Cistercian monasteries of Esrum, Kołbacz and Oliva, and their commemorative sources". It analyses the history of three related Cistercian monasteries in Esrum, Denmark (founded around 1140, originally as a Benedictine monastery), Kołbacz (founded in 1173 as the first Cistercian monastery in Pomerania) and Oliva, near Gdańsk (founded in 1188). All three monasteries shared the same lineage of Cistercian 'succession', as each was the filial monastery of the previous one, i.e. each was founded by monks from the previous one. The paper aims to examine how these filial relations between the monasteries were reflected on liturgical (i.e. in prayers and services) and historical levels in various commemorative sources (e.g. obituaries, books of the departed, annals and chronicles). The third paper investigates "Trade contacts between Prussia and Scandinavia in the late Middle Ages". During the late Middle Ages, Prussian towns, as members of the Hansa, were an integral part of a supra-regional European trade network and comprised vital commercial hubs in the Baltic region. Scandinavia, especially Sweden, played an important role for Prussian towns as both an exporter of Scandinavian goods to Prussia and an importer of goods offered by Prussian merchants, often drawn from Prussia's Polish hinterland. The aim of the paper is to present a quantitative analysis of the intensity of these commercial contacts, and the variety and volume of goods traded in the late 15th and early 16th centuries. The last paper is titled "The Rogge family through the lens of pious gifts: A study in religious foundations and social promotion in late medieval Stockholm". Kort Rogge, Bishop of Strängnäs (1479–1501) was of burgher origin. His father had been a Stockholm burgher of German background who had traded in Gdańsk and had participated in the founding of the chapel of St Eric there in 1438. The paper examines how Bishop Rogge's ecclesiastical career was facilitated by his father's commercial contacts and cooperation with the Cathedral Chapter of Uppsala, and how Bishop Rogge engaged with his hometown through his own pious gifts.

Roundtable discussions

Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history

2022-08-08

12:30 - 17:30

Session 1 B + 2 B + 3 B: Nordic climate history

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:30, Where: C350

R1 - Nordic climate history - current state and future perspectives: Challenges and opportunities

Heli Huhtamaa¹, Dominik Collet², Katrin Kleemann³, Hans W. Linderholm⁴, Fredrik Charpentier Ljungqvist⁵

¹ Institute of History and the Oeschger Centre for Climate Change Research, University of Bern, Switzerland

² Department of Archaeology, Conservation and History, University of Oslo, Norway

³ German Maritime Museum, Leibniz Institute for Maritime History in Bremerhaven, Germany

⁴ Department of Earth Sciences, University of Gothenburg, Sweden

⁵ Department of History, Stockholm University, Sweden

The thematic paper session “Nordic climate history – current state and future perspectives” is followed by an interactive roundtable session, which addresses some of the key challenges and opportunities of the field of climate history. The roundtable discussion will address, for example, the challenges related to incorporating natural proxy data in historical research, spatiotemporal heterogeneity of past climatic changes and the complexity of the local societal effects of large-scale climatic regimes, as well as the concerns linked with climate determinism and reductionism. Furthermore, the participants will discuss about the possibilities how research on past climate-society interactions may contribute to the current discussion on the contemporary anthropogenic global warming and how including climate in historical research may provide new perspectives within the discipline. The roundtable fosters an interactive environment between the discussants and the audience, where concerns, critiques and questions from the audience are included in the discussion throughout the roundtable session.

Session 1 C

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 C

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J335

R2 - How is the digital revolution challenging historical research?

Robin Ekelund¹, Tea Sindbaeck Andersen², Helle Strandgaard Jensen³, Wulf Kansteiner³, Ketil Knutsen⁴, Malin Thor Tureby¹

¹ Malmö University

² Copenhagen University

³ Aarhus University

⁴ University of Stavanger

The technological, digital and connective developments during the last decades have affected not only the present, but also its relationship to the past. For historians, new questions, methods, data and theories have arisen. New fields of research have formed, or are starting to form, such as digital history, digital heritage studies, digital memory studies and digital history education. These emerging fields all tackle the issue of how to conduct history and historical research in the digital age, albeit differently. The purpose of this roundtable is to bring them together for a joint discussion on how the digital revolution is challenging historical research. Representatives for each field will present their respective research area, focusing on the central research questions within each field and how these questions and perspectives have developed. This is followed by a joint discussion on visions for the practice of history in the digital age.

The panel consists of:

Helle Strandgaard Jensen, Aarhus University- Digital history

Malin Thor Tureby, Malmö University – Digital heritage studies

Wulf Kansteiner, Aarhus University – Digital memory studies

Ketil Knutsen, Stavanger University – Digital history education

The panel is organized by Robin Ekelund (Malmö University) & Tea Sindbaeck Andersen (Copenhagen University).

Session 1 D

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 D

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J336

R3 - Panel 1: The infrastructure of antisemitism in the Nordic countries: Organizations, publications, impact

Karin Kvist Geverts¹, Heléne Lööw², Kjetil Braut Simonsen³, Sofie Lene Bak⁴, Oula Silvennoinen⁵

¹ The Institute for Holocaust Research in Sweden (IHRs), Sweden

² Uppsala University, Sweden

³ Oslo Jewish Museum, Norway

⁴ Copenhagen University, Denmark

⁵ Helsinki University, Finland

Antisemitism in the Nordic countries: Regional expressions of global patterns of thought

Panel 1: The infrastructure of antisemitism in the Nordic countries: Organizations, publications, impact

Sweden: Heléne Lööw, Uppsala University; Norway: Kjetil Braut Simonsen, Oslo Jewish Museum; Denmark: Sofie Lene Bak, Copenhagen University; and Finland: Oula Silvennoinen, Helsinki University

Moderator: Karin Kvist Geverts (IHRs)

Description: During the Malmö Forum in 2021, the Swedish government pledged to fund research on antisemitism and the Holocaust, and this and next year, Sweden holds the gavel in IHRA. But how does Swedish research on antisemitism compare to the field in the other Nordic countries? What challenges and opportunities does it face? Leading researchers in Sweden, Norway, Denmark, and Finland discuss these questions and others. This panel is arranged in conjunction with panel 2: The antisemitic imagination in the Nordic countries: Perceptions, manifestations, reactions under the heading *Antisemitism in the Nordic countries: Regional expressions of global patterns of thought*.

Session 1 F

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 F

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J439

R4 - The significance of the postwar triangular cultural circuit for our contemporary world

Dino Knudsen¹, Emma Lundin², Robert Nilsson Mohammad²

¹ Department of Global Political Studies, Malmö University

² Department of Society, Culture and Identity, Malmö University

It is widely recognized that Europe rose to global power on the basis of the triangular trade with Africa and America. However, often historians fail to acknowledge the extent to which our contemporary world is the product of a triangular cultural circuit between the three continents.

This panel explores the cultural circulation between Scandinavia, the US and Africa in the 1950s and 1960s, during decolonization and the Cold War. These transatlantic exchanges led to the reinvention, renegotiation and reformation of fundamental ideas and practices related to freedom and equality, race and universality, dependence and independence, development and modernization.

But what kind of symbols, discourses and practices evolved as non-state actors engaged in this exchange, which included creating an image of Scandinavia as a tolerant and progressive region? To what degree did the circuit challenge the Color Curtain and the Iron Curtain, the fundamental divisions at the time?

To answer this:

- Dino Knudsen explores the circuit within the Congress for Cultural Freedom. This organization of prominent intellectuals, secretly funded by Western intelligence services, engaged in cultural warfare against international communism. Dino will elucidate both cross-continental connections in this struggle and between private and official levels.
- Emma Lundin charts the first wave of South African anti-apartheid exiles, following the Sharpeville Massacre. Many stayed on the African continent, while others travelled to Europe, the Soviet Union and North America. The creation of a global network with local constraints will be illuminated through exiles' memories of conflicts and cooperation.
- Robert N. Mohammadi has created oral history with people from the US Black Panther Party who travelled to or through Scandinavia, including countering racism there. He will discuss how symbolics of race, empire, nation, and anti-colonial struggles were translated and expanded within these exchanges.

Session 1 G

2022-08-08

12:30 - 14:00

Session 1 G

When: 2022-08-08, 12:30 - 14:00, Where: J444

R5 - Nordisk kunskapshistoria under 2020-talet

Johan Östling¹, Ellen Krefting², Laura Hollsten³, Laura Skouvig⁴, David Larsson Heidenblad¹

¹ Lunds universitet

² Universitetet i Oslo

³ Åbo Akademi

⁴ Köpenhamns universitet

I början av 2020-talet har kunskapshistoria vuxit fram som ett nytt, dynamiskt fält i internationell historievetenskap. Nya tidskrifter har lanserats, centrumbildningar grundats och projekt satts igång. Även i de nordiska länderna har kunskapshistoria etablerats som en ny inriktning de senaste åren, om än med intressanta nationella variationer. Vid detta rundabordssamtal diskuterar flera av de ledande företrädarna i Norden det kunskapshistoriska fältet. De ger konkreta exempel på pågående forskning, men även de skiftande villkor och utvecklingsmöjligheter som kan identifieras. Hur ser det kunskapshistoriska forskningslandskapet ut i dag? Vad kan bidra kunskapshistoria bidra med till historievetenskapen i stort? Och finns det någon speciell nordisk form av kunskapshistoria?

Session 2 A

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 A

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J330

R6 - A Nordic model? Nordic approaches to development aid, 1945-2022: differences and correlations

Annika Berg¹, Peter Yding Brunbech², Sunniva Engh³, Monika Pohle Fraser⁴, Juhani Koponen⁵, Urban Lundberg⁶, Helge Pharo⁷

¹ Stockholm University, Department of Culture and Aesthetics

² Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling

³ University of Oslo, Department of Archaeology, Conservation and History (IAKH)

⁴ State University of New York, FIT Fashion Institute of Technology

⁵ University of Helsinki, Global Development Studies

⁶ Dalarna University, History

⁷ University of Oslo

After the end of World War II and in the wake of formal decolonization in the South, development aid grew into an important area of policy in all the Nordic countries, quite unique in its ways of stretching its practices far beyond national borders. The timelines of this growth process, however, visibly differ between the countries, and so do the ways in which development aid have been organized and put into practice. Recent and ongoing historical research on development aid in the Nordic countries show that motives have differed too, but exactly how is something that needs to be explored further. Besides the differences, there are also correlations between the countries, sometimes due to direct or indirect policy transfer. So, there is also the question if it is, after all, possible to talk about some kind of Nordic model, or at least Nordic models, of development aid/development cooperation.

In this roundtable, we aim to embark on an exploration of these topics, and a comparison between Norwegian, Swedish, Danish and Finnish development aid in a historical perspective. Clearly, in none of the national settings the reasons for promoting development aid can be reduced to a matter of either altruism or self-interest. Over the years, a number of different actors have been active in branding, shaping and reshaping the field: from politicians on different part of the political spectrum, diplomats, bureaucrats, businessmen, NGO:s, UN agencies and Bretton Woods institutions, religious organizations and pharmaceutical companies – to experts and volunteers, guerillas and villagers. Arguably, the motives driving each different set of actors have been complex too, as well as influenced by trends and concerns in society at large – such as fears of global overpopulation in the 1950s, 1960s and 1970s, a drive toward 'securitization' after 9/11, and an ongoing process of neoliberalization.

Session 2 C

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 C

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J335

R7 - Historieundervisning i högskolan I: Hur kan vi utveckla historielärande i högre utbildning?

David Ludvigsson¹, Christina Douglas², KG Hammarlund³, David Larsson Heidenblad⁴, Susan Lindholm²

¹ Linköpings universitet

² Södertörns högskola

³ Strömstad akademi

⁴ Lunds universitet

En stor andel av de studenter som idag läser historia vid svenska lärosäten är blivande lärare med ämnesstudierna som del av ett lärarprogram. För andra är historia huvudämne eller biämne i en kandidatexamen eller ett valfritt ämne inom ett kandidatprogram. En liten andel av studenterna går vidare till forskarutbildning.

Hur kan vi skapa en framgångsrik, ändamålsenlig och meningsfull historieundervisning i högskolan för dagens studenter? Under detta paraply lyfter panelen frågor kring undervisningsmodeller, examinationsformer, lärandemål, kursstruktur, flerperspektivitet och tematisk profilering. Samtalet berör också forskning- och utvecklingsprojekt, såväl genomförda och beprövade som önskvärda i en nära framtid.

Sessionen är den första av två om historieundervisning i högskolan.

Session 2 D

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 D

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J336

R8 - Panel 2: The antisemitic imagination in the Nordic countries: Perceptions, manifestations, reactions

Karin Kvist Geverts¹, Lars M Andersson², Terje Emberland³, Sofie Lene Bak⁴, Oula Silvennoinen⁵

¹ The Institute for Holocaust Research in Sweden (IHRs), Sweden

² Uppsala University, Sweden

³ HL-Senteret, Norway

⁴ Copenhagen University, Denmark

⁵ Helsinki University, Finland

Antisemitism in the Nordic countries: Regional expressions of global patterns of thought

Panel 2: The antisemitic imagination in the Nordic countries: Perceptions, manifestations, reactions

Sweden: Lars M Andersson, Uppsala University; Norway: Terje Emberland, HL-Senteret, Oslo; Denmark: Sofie Lene Bak, Copenhagen University; and Finland: Oula Silvennoinen, Helsinki University

Moderator: Karin Kvist Geverts (IHRs)

Description: During the Malmö Forum in 2021, the Swedish government pledged to fund research on antisemitism and the Holocaust, and this and next year, Sweden holds the gavel in IHRA. But how does Swedish research on antisemitism compare to the field in the other Nordic countries? What challenges and opportunities does it face? Leading researchers in Sweden, Norway, Denmark, and Finland discuss these questions and others. This panel is arranged in conjunction with panel 1: The infrastructure of antisemitism in the Nordic countries: Organizations, publications, impact under the heading *Antisemitism in the Nordic countries: Regional expressions of global patterns of thought*.

Session 2 G

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 G

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J444

R9 - Health and Society in early modern Sweden

Mari Eyice¹, Charlotta Fors¹, Maria Sjöberg², Hedvig Widmalm³, Anton Runesson¹

¹ Department of History, Stockholm University

² Department of Historical studies, University of Gothenburg

³ Department of Economic History, Uppsala University

The understanding of what health is and how it can be maintained has changed through history. Questions like who can perform healing and what bodies are considered healthy have elicited widely divergent responses in different societies. In this round-table, the participants explore how health was understood and practiced in the early modern Nordic world, with a focus on present day Sweden and Finland. It shows how the medical theories of the early modern world, such as the humoral pathological system, were adjusted and renegotiated in quotidian practices in all layers of society. Topics such as lay perceptions of bodily and mental variability, gendered perceptions of health, health and bodily appearance, and the believed health effects of using the sauna are discussed. Thus, the round-table gives a holistic view of how practices of health evolved in close symmetry with societal institutions and localized worldviews, providing a historicization of health as a concept in the Nordic countries.

The participants are all contributing chapters to an edited volume on health in early modern society that is in press.

Session 2 K

2022-08-08

14:30 - 16:00

Session 2 K

When: 2022-08-08, 14:30 - 16:00, Where: J412

R10 - Methodologies of Knowledge and Ignorance: Connecting Global, Transnational, and Local Epistemic Hierarchies

Emma Hagström Molin¹, Hanna Hodacs¹, Anna Svensson¹

¹ History of Science and Ideas, Uppsala University

It has recently been suggested that *ignorance* can help us approach the history of knowledge in new ways. For once, it allows us to consider dialectical connections – how ignorance and knowledge are mutually constituting. Instead of thinking of knowledge and ignorance as opponents, we can think about them as creating *epistemic hierarchies*, reflecting different ways of knowing and not knowing in a given and time and place (Burke & Verburgt 2021). Drawing on this analytical trajectory, our round-table discussion explores a set of methodological issues raised by our current research that (1) in different ways focuses on how knowledge and ignorance were experienced and materialised in early modern and modern times, and (2) how global, transnational, and local notions of knowledge and ignorance were connected. Consequently, case one will problematise reconstruction of lost local sensory experiences in early modern consumption of the global commodities tea, coffee, and chocolate. Case two will consider the challenge of place and placelessness in the history of botany, more precisely of pressed plants preserved in the gutters of early modern books. Case three will discuss the meaning of absence and ignorance in transnational provenance research in nineteenth-century archives. Through these specific examples, then, we wish to stimulate a broader discussion of some of the general problems most historians struggle with: for instance, how can we handle the different layers of meanings that later times have added to our objects of study? In what ways may we analytically approach traces of absence and ignorance in our sources? How is our research itself constrained and shaped by the limits to our own knowing? In conclusion, the panel invites the audience to join our discussion, to collectively explore these methodological challenges through the concepts of ignorance and epistemic hierarchy, as a contribution to the history of knowledge debate.

Session 3 A

2022-08-08

16:30 - 17:30

Session 3 A

When: 2022-08-08, 16:30 - 17:30, Where: J330

R11 - En ny nordisk globalhistorie?

Niels Brimnes¹, Nils Arne Sørensen², Kirsten Hastrup³, Henrik Sebro⁴, Maria Sjöberg⁵, Leos Müller⁶, Poul Holm^{5, 7}

¹ Aarhus Universitet

² Syddansk Universitet

³ Københavns Universitet

⁴ Gads Forlag

⁵ Göteborgs universitet

⁶ Stockholms universitet

⁷ Trinity College Dublin

Vi har i Norden stolte traditioner for historiske mangebindsværker skrevet for et bredere publikum. Det er især den nationale historie, der har været genstanden, men verdenshistorie har også haft et stort publikum: Carl Grimbergs verdenshistorie kom fra 1950'erne i flere udgaver i Danmark, Norge og Sverige, og i 1982 lancerede norske Aschehoug og danske Politiken nye verdenshistorier, der begge inddrog historikere fra de øvrige skandinaviske lande som forfattere. Siden har der været stille, når det gælder større verdenshistoriske satsninger – også selv om historiefaget på universiteterne begyndte at række ud over national historie. Transnational historie, komparativ historie, imperial og postkolonial historie har som globalhistorie i stigende grad sat dagsordenen.

Det er derfor nærliggende at udvikle en tidssvarende globalhistorie, og den opgave vil Gads Forlag gerne løse. Projektet er stadig under udvikling. Vi har valgt at satse på en organisering, der i stedet for kronologi eller geografi er tematisk anlagt, og som foreløbige arbejdstitler til de fem bind har vi valgt *Natur*, *Forbindelser*, *Magt*, *Rigdom* og *Mening*. Bindene er ikke tænkt som monografier, men som forfattede af flere forfattere i fællesskab og under ledelse af en fagredaktion. Det er ambitionen at række ud til fag, som kan supplere historiefaget – antropologi, arkæologi, biologi mv. – men faghistorikere vil udgøre kernen i projektet.

Det et oplagt felt for nordisk samarbejde – som det var tilfældet med de tidligere verdenshistoriske projekter. På sessionen vil projektets redaktionsgruppe/forslagsstillerne præsentere projektet og diskutere det med inviterede kolleger – og naturligvis også forhåbentlig med mange andre deltagere. Ambitionen er, at sessionen kan blive afsæt for at danne et arbejdsnetværk på tværs af de nordiske lande, der både kan udvikle tankerne og fungere som skribenter.

Initiativtagerne til bogprojektet og sessionen er:

Niels Brimnes, Lektor, Historie, Aarhus Universitet

Kirsten Hastrup, Professor Emeritus, Antropologi, Københavns Universitet

Henrik Sebro, forlagsredaktør, Gads Forlag

Nils Arne Sørensen, Professor, SDU

Kommentatorer:

Maria Sjöberg, Göteborgs universitet

Leos Müller, Stockholms universitet

Poul Holm, Trinity College Dublin & Göteborgs universitet

Session 4 A

2022-08-09

08:30 - 10:30

Session 4 A

When: 2022-08-09, 08:30 - 10:30, Where: J330

R12 - Att publicera historievetenskap på Nordens språk: svenska, norska, danska och finska historiska tidskrifter möts

Susanna Erlandsson^{1, 2}, Wiebke Kolbe^{3, 4}, Björn Lundberg^{3, 4}, Johanna Wassholm^{5, 6}, Anu Lahtinen^{7, 8}, Poul Duedahl^{9, 10}, Dunja Blazevic^{11, 12}, Niels Wium Olesen^{13, 14}

¹ Historisk tidskrift (S)

² Uppsala universitet

³ Scandia

⁴ Lunds universitet

⁵ Historisk Tidskrift för Finland

⁶ Åbo Akademi

⁷ Historiallinen Aikakauskirja

⁸ Helsingfors universitet

⁹ Historisk Tidsskrift (DK)

¹⁰ Aalborg Universitet

¹¹ Historisk tidsskrift (N)

¹² Universitetet i Bergen

¹³ Temp

¹⁴ Aarhus Universitet

I ett rundabordssamtal möts representanter för sju historievetenskapliga tidskrifter i Norden som alla huvudsakligen publicerar på sina egna läanders språk. Från Sverige deltar redaktörerna för svenskaspråkiga *Historisk tidskrift* och *Scandia*, från Finland redaktörerna för svenskaspråkiga *Historisk Tidskrift för Finland* och finskspråkiga *Historiallinen Aikakauskirja*, från Danmark en av redaktörerna för danskspråkiga *Historisk Tidsskrift* och redaktören för *Temp*, samt från Norge en av redaktörerna för norskspråkiga *Historisk tidsskrift*. Deltagarna berättar om tidskrifternas bakgrund och syften och diskuterar lika och olika publiceringsprocesser och -villkor.

Ett viktigt syfte med sessionen är att presentera Nordens ledande historievetenskapliga tidskrifter särskilt för yngre forskare, men rundabordssamtalet är också ett tillfälle att på nordisk nivå lyfta upp nationella frågor om vetenskaplig publicering som är relevanta för hela historikersamhället. Hur påverkar krav på internationalisering och Open Access de tidskrifter som i huvudsak publicerar på Nordens språk, till exempel, och vad innebär valet att (inte) publicera på det egna språket för enskilda forskare? Formatet ger utrymme åt alla intresserade att ställa frågor och diskutera tidskrifternas innehåll och inrikningar. Vi hoppas på ett fruktbart utbyte av information och erfarenheter mellan tidskrifternas redaktörer, (presumptiva) författare, granskare och läsare.

Session 5 A

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 A

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J330

R13 - HISTORIKERNS ROLLER IDAG OCH IMORGON

Martin Åberg¹, David Ludvigsson², Sirkka Ahonen³, Sidsel Eriksen⁴, May-Britt Ohman Nielsen⁵, Mattias Tydén⁶

¹ Karlstads universitet

² Linköpings universitet

³ Helsinki universitet

⁴ SAXO-institutet

⁵ Universitetet i Agder

⁶ Stockholms universitet

Historiker är forskare och lärare, men behöver ofta ta även andra roller. Vilka samhällsutmaningar och roller har historiker hanterat under de senaste tio åren i de nordiska länderna? Frågan bildar utgångspunkt för ett rundabordssamtal mellan nordiska kolleger om den moderna historikerrollen i de nordiska samhällena. Historikeruppdraget är mångfasetterat. Det tar färg av situation och sammanhang. Vad som utgör väsentlig historisk kunskap förändras i takt med att samhället och vetenskapen förändras.

Övergripande samhällsförändringar, såsom förändrade relationer mellan lokalt, nationellt och globalt, omvälvande tekniksprång och framväxten av digital humaniora, är exempel på omständigheter som påverkar historikernas yrkesroll – inom och utom akademien.

Omständigheter som dessa riktar uppmärksamheten mot behovet av att anlägga ett brett, framtidsorienterat perspektiv på historikernas yrkesroll. Hur vi hanterar dagens utmaningar påverkar också våra förutsättningar att utbilda nästa generation historiker på ett bra sätt. Med utgångspunkt i deltagarnas egna erfarenheter, såsom exempelvis deltagande i statliga utredningar, vitböcker, eller erfarenheter av sociala medier och debatter om ”alternativa fakta”, problematiseras historikerrollen, men med blicken riktad framåt snarare än bakåt i tiden. Framtidsspaningen fokuseras till två huvudfrågor: hur kan historikerrollen tänkas se ut i de nordiska länderna i framtiden? Och hur kan våra egna forskarutbildningar anpassas för att med bipehållen samhällsrelevans möta framtida utmaningar? Bekräftade deltagare i rundabordssamtalet är: Sirkka Ahonen (Helsingfors universitet), Sidsel Eriksen (Saxo-Institutet), May-Britt Ohman Nielsen (Universitetet i Agder), och Mattias Tydén (Stockholms universitet).

Session 5 B

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 B

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: C350

R14 - Vad är en kvinna? Kategorin "kvinnor" i 2020-talets genushistoriska forskning

Johanna Sjöstedt¹, Malin Arvidsson², Helena Bergman³, Sara Edenheim⁴, Katarina Leppänen⁵, Valgerður Pálma Þóttir⁶, Emma Severinsson⁷

¹ Karlstads universitet

² Linköpings universitet

³ Södertörns högskola

⁴ Umeå universitet

⁵ Göteborgs universitet

⁶ Islands universitet

⁷ Lunds universitet

Hur ser svenska och nordiska genushistoriker och genusforskare på kategorin "kvinna" och frågan "vad är en kvinna" under 2020-talet? Den nordiska kvinno- och genusforskingen har i decennier beforskat frågor om kvinnors situationer och positioner, och även ställt frågor om kvinnor som kategori. Var står den genushistoriska forskningen om kvinnor idag och hur förhåller det sig till diskussionen om kategorin kvinna inom feministisk teori i bredare bemärkelse? Rundabordssamtalet tar sin utgångspunkt i två nyutkomna publikationer, dels *Historisk tidskrifts* temanummer "Kvinnor" 2021:3, dels antologin *Vad är en kvinna? Språk, materialitet, situation*, Daidalos 2021.

Session 5 C

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 C

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J335

R15 - How (Not) to Teach Digital History

Sune Bechmann Pedersen¹, Helle Strandgaard Jensen², Johan Heinsen³, Haakon Andreas Ikonomou⁴, Anna Nilsson Hammar¹, Benjamin Martin⁵

¹ Lund University

² Aarhus University

³ Aalborg University

⁴ University of Copenhagen

⁵ Uppsala University

Digital history is making inroads in Nordic academia as an important subject field with its own conferences, dedicated research groups, and considerable research funding available. The teaching of digital history, however, has hitherto received limited attention and dedicated courses in digital history remain rare. The integration of digital methods in traditional methods courses is patchy and historiography survey courses rarely cover the contemporary challenges faced by the discipline in the digital age. Digital source criticism, digital archival literacy and digital tools training are still searching for their place in the history curriculum.

This roundtable aims to take stock of the development and discuss the didactical challenges and opportunities ahead. The participants all have experience in teaching digital history, some have been teaching large modules for years, others are just starting out. The panel members will give short presentations to share their experiences with the audience and kickstart the discussion. Their presentations will discuss a range of topics including: how to integrate digital history in the curriculum; what kind of institutional support might be helpful; what key learning outcomes might be important when teaching digital history; how are those learning outcomes utilized in other courses; threshold concepts/important tools that history students usually struggle with and how you help them overcome those barriers; how to manage student expectations/motivation/previous skills; new forms of student coursework and exams; new opportunities for digital history after a years of accelerated digital teaching and learning; ambitions for the future of teaching digital history; best practices, specific exercises, and teaching modes that work well.

Sharing their experiences and answers to these questions, the roundtable thus seeks to engage fellow historians in a discussion about the digital history and the future of the discipline.

Session 5 D

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 D

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J336

R16 - Oral History in the Nordic Countries: Past, Present and Future.

Martin Englund^{1, 2}, Malin Thor Tureby^{2, 3}, Riikka Taavetti^{4, 5}, Essi Jouhki^{4, 6}, Inger Christine Årstad⁷, Cathrine Hasselberg⁷

¹ Södertörn University

² Oral history in Sweden OHIS

³ Malmö University

⁴ Finnish Oral History Network FOHN

⁵ University of Helsinki

⁶ University of Jyväskylä

⁷ Memoar

Oral History in the Nordic Countries: Past, Present and Future

Roundtable proposal for the 30th Congress of Nordic Historians in Gothenburg, 8-11 August 2022, 90 minutes

Oral history has been a vast and diversified field in the Nordic countries for several decades. The proposed roundtable is gathering senior and junior oral historians from oral history organizations or associations in three of the Nordic countries: The Finnish Oral History Network (FOHN), Memoar in Norway and the Oral History in Sweden (OHIS). The aim is to discuss and understand the past, present and future of oral history in the Nordic countries.

The roundtable will take on a wide perspective on oral history in the Nordic countries. Questions to set out from are: What have been done in the past and what perspectives have been applied? What subjects has been researched and what is missing out? What theoretical and methodological developments can we see in the field of oral history in the Nordic Countries? What is the position of oral history in the universities, in relation to history and other disciplines? What are the major trends and how has our understanding and practice of oral history changed/not changed over time and space? What similarities and differences are there between the Nordic countries? How and what can we learn from each other? What can we expect in the future from oral history in the Nordic countries in terms of developments, cooperation etc.?

Session 5 L

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 L

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J415

R17 - Regional experiences and global repercussions. Comparative perspectives on the establishment and consequences of 18th century Nordic press freedoms

Jonas Nordin¹, Jesper Jakobsen², Ellen Marie Krefting³, Ere Nokkala⁴, Magne Klasson¹

¹ Lund University

² Copenhagen University

³ University of Oslo

⁴ Helsinki University

At the end of the 18th century, two episodes of world historical significance occurred in Scandinavia: in 1766 and 1770, Sweden and Denmark, respectively, became the first countries in the world with statutory freedom of the press. This had dramatic consequences for politics, opinion formation and the book market in both countries and it provoked international resonance, but causes and consequences in the short and long term have never been compared.

This round table session is related to an ongoing Danish-Swedish research project that maps the writings of freedom of the press and the players in the print market in Sweden and Denmark during the 18th century. In both places, freedom of the press led to a rapidly radicalized public debate and also to implemented radical reforms. In both places, the experiments ended in reactionary coups from above.

The struggle for civil rights – strengthened legal security and property rights, freedom of religion, personal freedom and not least freedom of the press – affected the entire Western world during the late 18th century, but the applications were adapted to local conditions. The Enlightenment was like a thick rope with chords that pulled in different directions. The United States liberated itself from Britain, citing the same rules of law that were cherished in the colonial motherland. In France, Voltaire was read, but his books were not allowed to be printed there. In the Netherlands, Voltaire was printed, but his books were not allowed to be read there. In Sweden and Denmark, the current radical ideas were discussed and implemented in two constitutionally opposed settings. The Nordic experience has much to contribute to international research on this dynamic and complex era by providing examples from the periphery. The Scandinavian experiences constitute original and independent contributions to the Enlightenment thinking and their early manifestations modifies an accepted chronology in international historiography.

Some of the issues we want to discuss are:

1. What was local and what was global in the radical Scandinavian discussions?
2. How did ideology and practical experience, respectively, affect the public debate?
3. What conditions existed for translating the radical ideas of the time into practical reforms?
4. What were the short-term consequences for the Scandinavian countries and for Europe as a whole?

Session 5 Q

2022-08-09

11:00 - 12:30

Session 5 Q

When: 2022-08-09, 11:00 - 12:30, Where: J440

R18 - Nordic and European histories of civil defence: Sociotechnical imaginaries of survival and preparedness

Marie Cronqvist¹, Rosanna Farbøl^{1, 2}, Casper Sylvest³, Peter Bennesved⁴, Gustav Holmberg⁵

¹ Lund University

² Aarhus University

³ University of Southern Denmark

⁴ Swedish Defence Research Agency (FOI)

⁵ Gothenburg University

As we enter an era in which civil defence and crisis preparedness measures are on the rise, it is key to remember past lessons. Throughout the 20th century, planning, executing and experiencing institutionalised forms of emergency preparedness have always been embedded in societal or cultural contexts, technological development, and political agendas. There have always been intricate and complex entanglements of civil defence with local, regional, national and global contexts.

This roundtable discussion directs its attention to the modes of operation, material expressions, underlying policies and mindsets, and not least imaginary, performative qualities of civil defence in the Nordic countries and in Europe more broadly. Departing from a new edited volume entitled *Cold War Civil Defence in Western Europe: Sociotechnical imaginaries of survival and preparedness* (eds. Cronqvist, Farbøl & Sylvest, Palgrave Macmillan, 2022), this roundtable will raise questions of how the theoretical concept of "sociotechnical imaginaries" (coined by STS scholar Sheila Jasanoff) can be employed in different studies of Cold War civil defence history. Short presentations of a selection of the chapters and the main rationale of the book – specifically highlighting aspects of technology and materiality, mediation and visualization, and everyday life commemoration – are followed by a commentary by Gustav Holmberg, a historian of science and technology, and a general discussion.

The book is available Open Access through Springer Link:
<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-84281-9>

Session 6 A

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 A

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J330

R19 - Nordics in Motion: Transimperial Spaces and Global Experiences of Nordic Colonialism

Janne Lahti¹, Lisa Hellman², Ale Pålsson³, Diana Natermann⁴, Raita Merivirta⁵, Malin Gregersen⁶

¹ University of Helsinki

² University of Bonn

³ Uppsala University

⁴ University of Hamburg

⁵ University of Turku

⁶ Linnaeus University

What can a Nordic perspective bring to the study of transimperial spaces and mobilities in global history? How can the study of transimperial connections and movements in turn recontextualize Nordic national histories?

This NordGlob (<https://nordglob.org/>) and “Nordic Colonialism and the Global-project” (<https://blogs.helsinki.fi/nordic-colonialism/>) roundtable tracks Nordic people working, living, and traveling in a variety of transimperial spaces. It discusses connections across national and imperial boundaries and charts Nordic mobilities through different spatial scales and analytical layers, examining the techniques of colonial reimaging of geographic domains, ethnic boundaries, and national identities.

Discussants:

Janne Lahti, University of Helsinki

Lisa Hellman, University of Bonn

Panelists:

Positioning the Nordic: Norwegian and Swedish missionaries in Changsha in the 1920s

Malin Gregersen, Linnaeus University

I examine how Nordic missionaries in the Hunanese province capital Changsha in the 1920s navigated and negotiated Nordic, Christian, Chinese and colonial practices and associated themselves within the Sino-foreign communities.

The Transimperial Lives of the Great Swedish Hunter and the Great Danish Writer of the White Settler Experience: Bror and Karen Blixen in Colonial Kenya

Raita Merivirta, University of Turku

I examine the roles the Nordic couple Bror and Karen Blixen played in advancing the transimperial white settler society in British East Africa in the first half of the twentieth century as settlers, hunters, safari organisers and writers.

To Maintain or Adjust? On the Whiteness of Swedes in the Congo Free State

Diana M. Natermann, University of Hamburg

I examine Swedish men and women in the Congo Free to understand how transimperial whiteness was constructed in the daily confrontation with non-white peoples.

Women in the Streets: Public Space and Gender in St Barthélemy

Ale Pålsson, Uppsala University

I examine questions of gender, honor and labor in the Swedish colony of St Barthélemy that was demographically dominated by women in the early 19th century.

Session 6 D

2022-08-09

13:30 - 15:15

Session 6 D

When: 2022-08-09, 13:30 - 15:15, Where: J336

R20 - Moravian travelling in 18th century Scandinavia: Transcending corporeal and spiritual borders.

Martin Åberg¹, Christer Ahlberger², Hanne Sanders³, Arne Bugge Amundsen⁴, Hanna Enefalk¹, Johan Åhlfeldt², Per von Wachenfeldt²

¹ Karlstad university (co-organizer)

² Gothenburg university (co-organizer)

³ Lund university

⁴ Oslo university

The „Neue Brüdergemeine“ exercised considerable influence on global as well as regional scale during the second half of the 18th century. Extensive missionary work by so called „diaspora workers“ meant that the ideas, beliefs and practices of Moravianism penetrated deeply into the culture and social life of Scandinavia. Drawing on empirical illustrations from contemporaneous sources, including autobiographies („Lebensläufe“, travelogues, memoirs and correspondence, the proposed panel address four related themes involving Moravian travelling and transcendence of corporeal and spiritual borders.

1. Using Denmark as an illustration we draw attention to aspects involving the actual organisation of „Moravian travelling and on the role of Denmark as a regional center for the dissemination of Moravianism in Scandinavia (Sanders, Bugge Amundsen).
2. Diaspora workers were instrumental to the dissemination of Moravianism. During their travels they provoked changes in religious life, social interaction, and everyday culture at community level. Moravian autobiographies and correspondence highlights the dynamics of these processes with particular attention to Sweden, including the methodological aspects of cultural transfers and the transcendence of corporeal and spiritual borders (von Wachenfeldt, Åberg).
3. Transcending geographical, corporeal and spiritual borders also involved intertextual elements and a dynamic tension between the written word and oral traditions. What can be said about the relationship between Moravian autobiographies, personal life experiences, and spiritual development with special focus on intertextuality and the intersection of orality and literacy? (Enefalk)
4. The above themes involve specific methodological challenges. How can new DH tools help historians to process the large body of sources relating to Moravianism as a global, regional and local religious movement? Using DH-analysis and sources such as travelogues, autobiographies, reports and maps the panel concludes by illustrating the temporal as well as spiritual, or “mental” maps of 18th century Moravian diaspora workers and missionaries (Ahlberger, Åhlfeldt)

Session 8 A

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 A

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: C350

R21 - Scandinavian Journal of History in a changing international publishing environment

Stefan Amirell^{1, 2}, Fredrik Thue^{3, 4}, Jonas Nordin⁵, Helle Strandgaard Jensen⁶, Pirjo Markkola⁷, Guðmundur Hálfdanarson⁸, Kirsi Salonen⁹

¹ Svenska Historiska Föreningen

² Linnéuniversitetet

³ Scandinavian Journal of History

⁴ Oslo Metropolitan University

⁵ Lunds universitet

⁶ Aarhus universitet

⁷ Tampere University

⁸ University of Iceland

⁹ University of Turku

Scandinavian Journal of History, founded in 1976 by the five Nordic Historical Associations and currently published by Taylor & Francis, is the leading international scholarly journal for Nordic history. The journal functions as a bridge between historical studies in the Nordic region and the international scholarly community and is an important channel which allows historians based in the Nordic countries to reach an international audience and situate their research in the international frontlines of research. The journal is financed by royalties from the publisher, which in turn are based principally on subscription fees, a business model that is under threat from current initiatives to encourage open access publishing as well as the rise of alternative forms of scholarly publishing.

Against this background, the panel discusses the current and future challenges and opportunities of SJH. Among the questions that will be discussed are: How should the journal be managed and financed if it is to be published with full open access? To what extent does the journal succeed in integrating historical research on the Nordic region with the study of global historical processes? What are the main functions of the journal, today and in the future, not only as a channel for publishing research, but also as a forum for debate and review? Should the journal continue to be a generally oriented journal in the field of Nordic history or should it move to become more specialised and thematic?

Session 8 D

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 D

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J431

R22 - Gränsöverskridande vardagspraxis i Öresundsregionen under 1800- och 1900-talen

Hanne Sanders¹, Andreas Alm², Henning Bro³, Pål Brunnström⁴, Tommy P. Christensen⁵, Uffe Palludan⁶, Matilda Svensson Chowdhury⁷

¹ Historiska institutionen, Lunds Universitet

² Folklivsarkivet, Lunds Universitet

³ Frederiksberg Stadsarkiv

⁴ Institut för studier i Malmös historia, Malmö Universitet

⁵ ECM-Media

⁶ Palludan Future

⁷ Institutionen för socialt arbete, Malmö Universitet

Öresundsregionen har en inre statsgräns och den uppstår när människor genom att korsa denna gräns skapar en transnationell eller global region. Genom att undersöka dessa olika öresundsregionala praxisar kan en färgrik och detaljerad bild ges av hur lokala handlingar bryter det nationella och visar att det nationella i detta hade ganska liten eller i alla fall inte bara exkluderande betydelse.

I Öresundsregionen finns en 20 år gammal bro men också dansk-svensk forskning som har visat att det utan stora problem kunde skapas regioner redan innan denna bro byggdes, nämligen med båt. Överhuvud taget är det knappast vattnet som skiljer, vilket kan ses av liknande forskning om många europeiska regioner. Det var inte vattnet utan staten och dess gräns som överskreds och därmed kan forskning om Öresundsregionen också visa dennes betydelse. Gränsen lades i Öresund vid Roskildefreden 1658 och Öresundsregionens historia kan därför bli nyckeln till en lång och viktig historia.

I detta rundabordssamtal kommer ett nytt forskningssamarbete och nya resultat att presenteras. Fokus är 1800- och 1900-talen – en period som ofta ses som nationalismens och den statsstyrda välfärdsstatens sekler. Vi kommer att呈现出 gränsöverskridande praxis i samband med en svensk konst- och kulturforskare i Skåne med dansk utbildning och danska nätverk under 1800-talet och upprättandet av den första folkhögskolan, Hvilan, med dansk inspiration i Skåne. Möjligheten för kontakter under andra världskriget kommer att beröras liksom efterkrigstidens organiserade kontaktnät mellan homosexuella i regionen. Kommunsamarbete i 30 år från 1963 till 1993 i Øresundsrådet och problem med att skapa en nordlig trafiklänk i regionen tar historien fram till nutid.

Viktigt för alla är: Vilken betydelse hade gränsen och vilka praxisar utvecklades tvärs över den och trots den. Hur skapades lokalt ett transnationellt eller globalt rum och för vem hade det betydelse?

Session 8 E

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 E

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J439

R23 - När historiska händelser får samtidens uppmärksamhet - historikerns roll och relationer till brukare och journalister

Elin Bommenel¹, Johanna Sköld², Anna Tunlid³, Evelina Lindén⁴, Jesper Vaczy Kragh⁵

¹ Institutionen för Service management och tjänstevetenskap, Lunds universitet

² Tema Barn, Linköpings universitet

³ Avdelningen för Idé- och lärdomshistoria, Lunds universitet

⁴ Historiska museet, Lunds universitet

⁵ Medical Museion, University of Copenhagen

Då och då uppmärksammar massmedia så kallade historiska skandaler såsom sterilisering, vanvård inom den sociala barnavården, höga dödstal på sinnessjukhus eller behandling av minoritetsbefolkningar. Sådan massmedial uppmärksamhet bidrar ibland till diskussioner i nutida samhällsdebatt om välfärdsstatens roll, om svek till individer i utsatta positioner och om vägar till upprättelse.

I sådana sammanhang kan historiker bidra med kunskap och perspektiv, och i den rollen har historiker ofta kontakt med journalister och brukare vilket kan vara berikande men också utmanande. Utmaningarna kan handla om att nå ut och nå fram med reflektioner om komplexa skeenden, om förändrade samhälleliga värderingar, strukturer och synsätt som kan bidra till förklaringar av det som med dagens blick tycks obegripligt. Frågan är hur relevant detta upplevs i en kontext där individer söker svar på varför livet blev som det blev och journalister (ibland) söker säljande scoop.

Utifrån egna erfarenheter som historiker som forskar om frågor som får utrymme i dagens samhällsdebatt vill vi i detta rundabordssamtal diskutera historikerns roll och relationer till brukare och journalister. Våra erfarenheter rymmer både engagerade brukare som vill använda forskning som ett argument i en upprättelseprocess till brukare som inte vill medverka i forskning överhuvudtaget. Vi har upplevt journalister som medvetet bortser från den forskning vi redovisar till ambitiösa journalister som stämmer av resultat och formuleringar.

Vi har mycket att vinna på goda relationer mellan historiker, brukare och journalister – men hur skapar vi dessa? Hur når vi ut med vår forskning? Hur kan historiker bidra i samtida diskussioner? Hur behåller vi vår professionella integritet i samarbete med brukare? Hur hanterar vi massmedia när vår kunskap åsidosätts? Dessa frågor vill vi diskutera utifrån erfarenheter bland nordiska historiker.

Sessionen arrangeras av deltagare inom projektet "Döden på Vipeholm. En undersökning om vården av 'osnygga obildbara sinnesslö' och möjlig medveten dödssvält" i samverkan med nordiska kolleger.

Session 8 G

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 G

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J309

R24 - Grå reformer, gröna drömmar? Omregleringen i Sverige, 1988-1991

Andreas Mørkved Hellenes¹, Martin Hultman¹, Per Lundin¹, Anna Åberg¹, Pål Nygaard², Urban Lundberg³

¹ Chalmers University of Technology

² BI Norwegian Business School

³ Dalarna University

I övergången från 1980- till 1990-talet genomgick organiseringen av det svenska samhället en serie omregleringar av nyckelsektorer och -branscher. I det här rundabordssamtalet, som tar avstamp i bokprojektet *Grå reformer, gröna drömmar*, diskuterar vi vilken inverkan denna "smygande revolution" inom politikområden som markanvändning, transporter, energiförsörjning och jordbruk hade på samhällets möjligheter till hållbar omställning. När vi omtolkar den nära historien i klimatkatastrofens ljus blir nya frågor och frågeställningar aktuella, empiriska såväl som analytiska. I panelen diskuterar vi hur några nyckelområden inom välfärdsstaten omvandlades på sätt som skulle få stora konsekvenser för statens beredskap på klimatområdet. Vår hypotes är att det som beskrivits i termer av en avveckling av den så kallade starka staten skall ses som ett resultat av *grå reformer* snarare än *blå reformer* – ideologiskt drivna, marknadsliberala principer. Det är i den starka statens eget maskineri, de statliga verken, expertmyndigheterna, vi finner ursprunget till den djupgripande samhällsförändring som initieras i och genom reformerna av exempelvis elsystemet, matproduktionen och järnvägstrafiken. Vårt fokus på åren 1988–1991 är också angeläget ur strikt miljöhistorisk synpunkt: trots "miljövalet" 1988 präglas perioden av tillväxtlinjens seger inom socialdemokratin; förespråkarna av mera ambitiösa miljöpolitiska mål förlorade. De grå reformerna trumfade de gröna drömmarna. Miljöpolitiskt innebar vägvalen som togs under det sena 1980-talets reformvåg ett marknadens primat: snarare än att den starka statens verktyg sattes i bruk i miljöomställningens tjänst skapades ett system där konkurrens inom transporter, kommunikationer, handel och så vidare förväntades driva samhället i en grön riktning. Vi framhåller att i en samtid präglad av famlande i frågan om klimatkrisen från politikens och administrationens sida är det angeläget att närmare studera utgångspunkten för den statsorganisation som de sista decennierna har inramat och utformat möjligheterna för politisk handling.

Session 8 H

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 H

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J411

R25 - Lokale bedrifter i et globalt næringsliv

Jens Johan Hyvik¹, Ellen Schrumpf¹, Nils Ivar Agøy¹, Eli Morken Farstad¹

¹ Universitetet i Sørøst-Norge

I vår sesjon ønsker vi å se på etablering, tilpasning og etikk i næringslivet og herunder også ha et blikk mot politiske og religiøse dimensjoner ved bedriftsledelse. Det første innlegget skal handle om Gunnar Knudsen, som hadde en omfattende karriere som næringslivspersonlighet og gründer, men nok er mer kjent som sentral venstrepolitiker og statsminister. Det andre innlegget handler om Huntingtons teori om (politisk) institusjonalisering reformulert til å handle om bedrifters overlevelsesevne i møte med nye utfordringer. Det tredje innlegget skal handle om hva bøker i etikk som ble brukt ved universitetet i tiårene før og etter 1900 sier om bedriftsledelse og etikk. Det fjerde innlegget ser på haugiansk aktivitet på bygdemarkeder i Norge før 1850, og hvordan disse arenaene for næringsliv også var viktig for å opprettholde og styrke lekmannsbevelelsene som emosjonelle fellesskap. Hvordan påvirket religiøse følelser de politiske og økonomiske endringene i perioden?

Presentasjoner:

- Ellen Schrumpf: "Gunnar Knudsen: Lokal gründer og bedriftsleder 'in the first era of globalization'. Religiøse verdier og emosjonell kapital"
- Jens Johan Hyvik: «Huntingtons teori om institusjonalisering av politiske organisasjoner reformulert til spørsmålet om bedrifters overlevelsesevne.»
- Nils Ivar Agøy: «Etikk og moralsk ledelse. Hva sier lærebøker i etikk om næringsliv og bedriftsledelse?»
- Eli Morken Farstad: «Mellom fornuft og følelsar: Haugianarar på norske bygdemarknader før 1850.»

Session 8 M

2022-08-10

11:00 - 12:30

Session 8 M

When: 2022-08-10, 11:00 - 12:30, Where: J406

R26 - Den finlandssvenska antifascismen som etnisk självhävdelse

Matias Kaihovirta¹, Kasper Braskén¹, Anders Ahlbäck^{1, 2}, Ylva Perera¹, Stefan Nygård³,
Ainur Elmgren⁴

¹ Åbo Akademi

² Stockholms universitet

³ Helsingfors universitet

⁴ Uleåborgs universitet

Reaktionen och motståndet mot mellankrigstidens fascistiska, nationalsocialistiska och högerextrema rörelser har vunnit ett ökat intresse inom den internationella historieforskningen. Den tidigare internationella forskningen har i mindre utsträckning studerat förhållandet mellan fascismen som hotbild för etniska minoriteter i mångnationella statsbildningar under mellankrigstiden. I den mån forskningen uppmärksammat nationella minoriteteters antifascism har det handlat om antingen de europeiska judarna eller italienska, tyska, östeuropeiska och spanska politiska flyktingar i Västeuropa och Amerika. Men i mindre bemärkelse har man studerat hur det upplevda hotet från fascismen mobiliserade minoriteter kring etnicitet och andra identitetsformationer under mellankrigstiden.

I det här rundabordssamtalet diskuterar sju forskare den svenska språkiga minoritetens reaktioner och motstånd mot fascismen i Finland. En central fråga är i vilken mån motståndet mot fascismen stod i relation till den finlandssvenska minoritetens etniska självhävdelse. Deltagarna diskuterar även hur den finlandssvenska antifascismen som lokalt fenomen ska förstås i relation till transnationella, internationella och globala kontakter och idéflöden. Hur kan de olika svenska- och tvåspråkiga finländska antifascisternas engagemang tolkas? Vilka olika meningsskapande processer kan iakttas i den finlandssvenska antifascismen?

Rundabordssamtalet utgår från det pågående forskningsprojektet "Den finlandssvenska antifascismen" som är förlagt vid Åbo Akademi och finansierat av Svenska litteratursällskapet i Finland. Projektet inkluderar historiker och en litteraturvetare vid Åbo Akademi. Forskarna undersöker de olika finlandssvenska politiska aktörer och författare som från olika sociala och ideologiska bakgrunder agerade mot fascismen. Projektet arbetar med en forskningsantologi om finlandssvensk antifascism, med artikelbidrag från forskare i både historia och litteraturvetenskap. Förutom projektets forskare medverkar i rundabordssamtalet även två skribenter i den kommande antologin, historikerna Stefan Nygård och Ainur Elmgren, som lyfter fram både den nordiska och den tvåspråkiga finländska identitetens betydelse för den finlandssvenska antifascismen. Rundabordssamtalet modereras av Matias Kaihovirta som är projektforskare i "Den finlandssvenska antifascismen".

Session 9 H

2022-08-10

13:30 - 15:15

Session 9 H

When: 2022-08-10, 13:30 - 15:15, Where: J411

R27 - '...making disciples of all nations'. A global message from the wilderness of Lappmarken.

Rolf Inge Larsen¹, Roald E. Kristiansen¹, Bengt-Ove Andreassen¹, Juoko Talonen², Teija Rantala³, Eva Hellman⁴, Anssi Ollilainen⁵

¹ UiT The Arctic University of Norway

² University of Helsinki

³ University of Turku

⁴ Uppsala University

⁵ Åbo Akademi University

In the 1840s a Christian revival rose around the priest Lars Levi Laestadius (1800–1861) in Sweden's northernmost parish, Karesuando. As in all revivals, it was considered important to spread the "good news" and "make disciples of all nations". The Laestadian revival spread rapidly from Northern Lapland throughout the Torne Valley, and further on to neighboring countries. Later Laestadianism was brought to Northern America, and later to other countries worldwide. The aim of our Roundtable discussion is to illuminate and discuss how Laestadian faith and practice have been expressed in various contexts.

Chair: Associate professor Rolf Inge Larsen

Professor em. Juoko Talonen: Worldwide Laestadianism

Laestadian spiritual awakening started in the Karesuando Parish at the crossroads of three countries (Sweden, Norway and Finland), and so was international from the beginning. Later Laestadianism spread to further, to Russia, Estonia and North America, and later to several other countries.

An important question is how Laestadianism has been affected by its social and cultural environments. What is the relevance of Laestadius to believers in countries like Rwanda or Ecuador?

Professor em. Eva Hellman: To guard the fence: A construction of Laestadian normativity.

Already in early letters by Juhani Raattamaa the trope of the vulnerable herd is important. Forces both outside and inside the congregation are depicted as threatening to tear down the fences that hold the herd/congregation together. In order to counteract this, Raattamaa urged individuals and congregations to strengthen the fences. My contribution to the panel is an exploration into some of the methods used by the Western Laestadian tradition to "strengthen the fence".

Postdoctoral researcher Teija Rantala: Moving In-Between Nature, Body and Cosmos: Discussing Reproductive Rights and Freedoms with Young Former Laestadian Women.

Women's agency in conservative religious movements is currently a highly debated subject as it concerns the freedom of women's reproductive rights. Due to its strong procreational ethos and negative attitude towards contraceptive use and premarital relationships, the Conservative Laestadian movement has a declining number of members. My task is to show how young former Laestadian women discuss their reproductive choices, rights, and freedom in the framework of an ecologically sustainable future, building on interviews produced during the spring of 2021

Associate Professor Roald E. Kristiansen: Local and global concerns in the transfer of Laestadian revivalism from Lapland to America.

The Laestadian revival movement spread rapidly in Northern Scandinavia, and migration to America brought Laestadianism to new countries. Johan Raattamaa was the revival's main leader after Laestadius and advised his son Petteri how to organize the revival in America after Petteri himself became an American immigrant. In this way, the Raattamaa family established a strong relationship between the global and local context of Laestadianism and how they should interact. My contribution will be to discuss the relationship between local and global as initiated by the Raattamaa father and son interaction.

Professor Bengt-Ove Andreassen: Where it leads

Dr.theol. Anssi Olliainen: Auktoritet och Tradition: Lapplands äldste och vägen till egen sakramentsförvaltning bland västlaestadianerna i Finland.